

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HECEÖYKÜ

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ YIL:15 SAYI:85 ŞUBAT-MART 2018

ISSN 1304-7604

Dosya:
2017 Yılında Öykü
Kemal Gündüzalp: Hayat, Öyküler
Toplamıdır

Ayın Söyleşisi:
Yıldız Ramazanoğlu ile Adem'in Cevap
Vermesi Üzerine

Serazat Üzerine Bir Toplantı

İlk Kitap Söyleşisi:
Safiye Gölbaşı ile Serazat Üzerine

85

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ YIL:15 SAYI:85 ŞUBAT-MART 2018

ISSN 1304-7604

HECEÖYKÜ

ŞUBAT
MART
85

HECEÖYKÜ

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ

ISSN 1304-7604

YIL: 15 SAYI: 85

Şubat-Mart 2018

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Ö. Faruk Ergezen

Genel Yayın Yönetmeni Rasim Özdenören

Yayın Kurulu Ali Karaçalı, Ali Ulvi Temel, Dinçer Eşitgin, Hatice Bildirici

Yönetim Yeri Konur Sk. No: 39/1 Kızılay/Ankara

İletişim Tel: (312) 419 69 13

Fax: (312) 419 69 14 P.K. 79 Yenışehir/Ankara

İnternet Adresi: www.hece.com.tr

e-mail: hece@hece.com.tr

twitter.com/hecedergi

facebook.com/hecedergisi

Son Okuma : Beyza Nur Demirci

Teknik Hazırlık: Hece

Kapak: Sarakusta www.sarakusta.com

Baskı: Dumat Ofset www.dumat.com.tr

2018 Yılı Abone Bedeli:

Yıllık: 100 TL.

Kurumlar İçin: 300 TL.

Hece ve Heceöykü Dergisi İçin: 250 TL.

Yurt Dışı: 100 Euro

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Gelen yazılar yayımlansa da yayımlanmasa da geri verilmez.

İlkelerimize uymayan ilanlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31.01.2018

İÇİNDEKİLER

ÖNYAZI

Rasim Özdenören/*Bu Hikâye Nerede Biter?* / 5

ÖYKÜ

Necati Mert/*Sessizlikte* / 7

Handan Acar Yıldız/*Ayten'e Benzemek* / 11

Abdullah Harmancı/*Yerçekimsiz Karanfil* / 19

Bahtiyar Aslan/*Kule* / 22

Selvigül Kandoğmuş Şahin/*Kanadı Kırık Bir Kuş Gibiyim* / 28

Zeynep Sati Yalçın/*Ardımdaki Ses* / 33

Mehmet Kahraman/*Gözünü Kapattığında...* / 36

Müzeyyen Çelik/*Balık Pul Kılçık* / 38

Emin Gürdamur/*Kulübedeki Olay* / 40

Soner Oğuz/*Pilav ve İntihar Meseleme Dair* / 44

Sema Bayar/*Aynalar Arasında* / 48

Recep Şükrü Güngör/*Kamburla Zifir Gecede Seranat* / 51

Gülay Ünsal Bulduk/*Havuz* / 55

Turan Aydın/*Eksik* / 57

BAŞKA DÜNYALARIN ÖYKÜLERİ

Mahmud Şukayr/*Arzu-Gülüş-Uçak-Vakit-Top* / 61

Muhammed Er-Râşidi/*Akrep* / 63

Galimcan Gylmanov/*Dünya Yerli Yerinde-Çiçek olmak İstiyorum* / 67

FOTOĞRAF ÖYKÜ

Selçuk Azmanoğlu / 69

SÖYLEŞİ

Esra Özdemir Demirci/*Yıldız Ramazanoğlu ile*

Adem'in Cevap Vermesi Üzerine / 70

Esra Özdemir Demirci/*Cevabını Arayan Soru: Adem* / 73

Serazat Üzerine Bir Toplantı / 75

Yunus Nadir Eraslan/*Safiye Gölbaşı ile Serazat Üzerine* / 84

DOSYA

2017 YILINDA ÖYKÜ

Kemal Gündüzalp/*Hayat, Öyküler Toplamıdır* / 90

Kemal Gündüzalp/*2017 Yılında Yayımlanan Öykü Kitapları* / 103

Safiye Gölbaşı/*2017'de Öyküye Dair Kitaplar* / 123

Yunus Nadir Eraslan/*2017'de Öykü Dergileri* / 131

Ali Necip Erdoğan/*Öykünün Serüveni Devam Ediyor* / 136

FİLM ÖYKÜ

Hatice Bildirici/*Kuşlar* / 141

BENİM ÖYKÜM

Handan Acar Yıldız/*Öykümün Hikâyesi: İnatçı Leke* / 148

KAHRAMANIMA MEKTUPLAR

Tuba Dere/*Kesik Acısı* / 150

BAKIŞ

Soner Oğuz/*Öyküde Aforizma* / 157

Sercan Ceylan/*Zamanın Farkında Olmak ve Ekşiyen Belleğin Sancısı* / 160

Mehmet Doruk Kandemir/*Gecenin Gecesi* / 167

YAŞADIĞIM GİBİ

Mehmet Ayıcı/*Ölüme Uçmak İçin Bir İğne Bir İplik* / 170

YENİ KİTAPLAR

Faysal Apak/*Kurmacanın Halleri Kalenin Bedenleri* / 172

Rüveyda Durmaz Kılıç/*Olay Berlin'de Geçiyor* / 173

Özlem Güner/*Noktalı Virgülle Biten Bir Kitap* / 175

RASİM ÖZDENÖREN

BU HİKÂYE NEREDE BİTER?

Masallarımızın sonu şu cümleyle noktalanır: onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevetine...

Ne demek bu? Bu hikâye burada bitiyor.

Ama o hikâyedeki kahramanların hayatı da orada bitiyor mu? Bilakis. Tam da orada yeni bir hikâye başlıyor. Orası bir başka hikâyenin başlangıcını oluşturuyor...

Hayatımızda da birtakım tablolar tamamlanır. Biz onu orada bırakırız. Ama hayatımız yaşanmaya devam eder. Herhangi bir maksatla yaptığımız alış-verişimizi tamamlarız. O bir hikâyedir. Alışveriş bittiği anda o hikâye de orada biter. Ama hayatımız o alışverişten sonra da yaşanmaya devam eder. Ama artık ondan sonrası başka bir hikâyenin konusu olarak devam eder.

Suç ve Ceza (Dostoyevski) romanının kahramanı Raskolnikof yargılanıp Sibiryâ sürgününe gönderilir ve roman şu cümlelerle hitama erer: “Raskolnikof, bu yeni hayatın kendisine bedava verilmediğini, onu çok pahalıya, gelecekte yapacağı büyük fedakârlıkla satın alması gerektiğini henüz bilmiyordu. Ama burada, yeni bir hikâye, bir adamın derece derece yenileşmesinin, yavaş yavaş yeniden hayat buluşunun, bir dünyadan bir başka dünyaya geçişinin, şu ana kadar hiç bilmediği yeni bir gerçekle tanışmasının hikâyesi başlıyor. Bu yeni bir eserin konusu olabilir. Ama bizim şimdiki hikâyemiz burada bitiyor.”

Raskolnikof, Sibiryâ sürgünü esnasında ve ondan sonra da yaşamaya devam eder. Ama artık onun cinayetle ilgili hikâyesi bitmiştir. Sibiryâ’dan sonrasının ipucunu da veriyor yazar: Raskolnikof’un değişim hikâyesi... Bu yeni hikâyeyi cinayet hikâyesi ile karıştırmamamız gerekiyor. Her ne kadar kahramanları aynı olsa da kahramanın bir başka serüveni devreye girmiştir ve bu yeni bir hikâyedir.

Masallarımızın sonundaki bitiş cümlesi, masal kahramanlarının yaşadığı bunca maceradan sonra onların huzura kavuştuğunun imasıdır. Huzurun,

mutluluğun hikâyesi olmaz. Çünkü artık takıntısız düz bir hayat başlamıştır. Hikâyeye konu olacak bir çatışma beklentisi kalmamıştır. Şu şartla ki bundan sonra kahramanlarımızın nefsleriyle hesaplaşmaya girişmesi bağlamında yeni bir hayat başlamamış olsun. Ki bu da zaten yeni bir hikâye demek olur.

Peygamber efendimizin, yanılmıyorsam Tebuk Gazası dönüşünde ashabına buyurduğu: “Şimdi küçük cihattan büyük cihada dönüyoruz.” cümlesi yeni bir başlangıcı haber veriyordu. Kahramanın hayatı devam ettiği sürece o yaşadığı her an yeni bir hikâye üzerinde bulunur. Kendisi fark etse de etmese de... Zaten o yeni serüveni fark edecek olan kahramanın kendisi değildir. Kahraman yaşadığı hayatı yaşamaya devam eder. O hayatta zikre değer olanı fark edecek olan yazar’dır...

Biz kendi kişisel, bireysel hayatımızın nerede başladığını, nerede biteceğini biliyor muyuz? Öykü de işte öyle herhangi bir yerde, kişinin kendi bilincini fark ettiği yerde o hayat başlamış olur. Ama o hayatın içinde binbir türlü hikâye yaşanır. Kişi aynı fakat yaşanan hikâye/ler farklı... Her hikâye kişinin hayatında bir yerde başlar ve bir yerde biter. O hikâye orada biter ama kişi hayatını başka hikâyelerle yaşamaya devam eder.

Şunu anlatmaya çalışıyorum. Kendi doğal kişisel hayatımızın hikâyesi karamda tanımlandığı gibi serim düğüm çözüm şablonuna uygun bir seyir içinde sürmüyor. Bir yerde başlıyor ve bir yerde bitiyor. Böyle baktığımızda “modern” (bu kelimeye herkes kendi istediği sıfatı ekleyebilir: fantastik, postmodern, imgesel vb.) öykü anlatımının klasik öykü anlatımına göre yaşanan gerçeğe daha uygun düştüğünü ileri sürmemiz imkân dâhiline giriyor diyebiliriz.

NECATİ MERT

SESSİZLİKTE

Yer siyah. Gök bulutsuz. Gri. Ufukta bir top leke: galiba bir ağaç, galiba dalı dalına, yaprağı yaprağına karışıp, boy(n)unu da kısıp kumlu siyaha yuvarlanmış bir ağaç. Başka bir şey yok. Hepsi bu: Yer. Gök. Bir de, ağaç dediğim. Ses de yok. Sanki siyah beyaz bir Ingmar Bergman filmi. Sanki *Tystnaden/Sessizlik*. Ingrid Thulin filmdeki kişiliğiyle değil de kendi olarak girse görüntüye şaşırmayacağım. Çünkü hiçbir şey olması gerektiği gibi değil burada. Rüzgâr var, ses yok. Rüzgârı duymuyor ama sesini görüyorum. Kumlu leke, âdeta bir partizan. Estiği tarafı olmayan bir rüzgâr, sırf varlığıyla yükleniyor da yükleniyor; yerini bırakmıyor leke –tank oluyor: bir, iki üç, dört tank- fakat sımsıkı yapışmış toprağa leke, rüzgârla kâh şişiyor, kâh kabarıyor, dünyaya Hiroşima göğünden bakan dev bir mantar oluyor ya da zehirli, bırakmıyor toprağı.

Yer. Gök. İlla ki ağaç dediğim leke. En çok lekeyi merak ediyorum. Nedir onun aslı? Yeri gökten, göğü ağaçtan, ağacı yerden ayırabilsem kolay. Takarım yakınlaştıran merceği makineye, bakarım: Leke, leke midir gerçekten? Yoksa ağaç mı, tank mı, top tüfek mi?

Bir uzay aracındayım. Kaptanım. Kendime kaptanlık yapıyorum. Yerim dar. Daracık. Ben de bir tuhafım: Kalabalığa sığıyorum, sığışıyorum da kendime sığamıyorum. Koltuğu biraz çeksem önüm açılır, bacaklarımı uzatırdım belki. Denemek için elimi koltuk altına götürdüm, dokundum dokunmadım, koltuk iki üç diş oynadı yerinden, kaydı, durdu; böylesini beklemiyordum, koltuğu biraz geriye alacak, ortamı rahatlatıp manzarayı hiç eksiksiz, hiç firesiz okumaya çalışacaktım. Olmadı. Koltuk geriye gitmedi, tersine öne hamle etti. Düşündüğüm gibi olmadı, daha iyisi oldu. Meğer daha ben dokunmadan çalışan o dişli, o kızkıllı mekanizma, üzerinde sadece koltuğu değil, onunla birlikte bütün manzarayı da taşımakta imiş. Koltuk ne kadar hamle edip öne çıktıysa manzara da aynı ölçüde yakın oldu.

Yer yine siyah. Gök yine bulutsuz. Yalnız, içlerinde neler olduğunu da gö-

rüyorum kaptan kabininden. Parçalar, parça olarak hayattalar. Sol tarafım göz alabildiğince tarla. Benim, senin, onun diye parçalanmamış yahut parçalıymış-lar da verimi yükseltmek için toplulaştırılmış, yani tek elde toplandırılmış. Bir mısırın bir mısıra benzemediği, böylesi aynılıklarda daha kolay görülüyor -yakından da bakıldığı için herhâl! Mısır için kolay olan, mısırlığa girmiş için de kolay olmalı mıdır? Olmaz ki! Rengi buğdayca, kendisi çocuk ayrıca gövdesiz de bir kızcağız bile buğday tarlasında ayan beyandır. Ya mısırlık! Mısırlık saklar, hem de sımsıkı saklar. Vermez. Göstermez.

Rüzgâr biraz yumuşadı. Estiği tarafı yine belli etmiyor. Gölgesiz. Rüzgârı duymuyor ama sesini görüyorum. Mısırların da maşallahları var, hepsi boylu boylu. Gövdeler sert ve dik. Yapraklar, nasıl bir aşk ise içine düştükleri, sapla-rını da bırakıp gövdeden döne döne bir çıkış çıkmışlar ki -biraz da uzamışlar galiba- âdeta mızrak sanılır. Damarlı mızrak. Damar bir palamut omurgasınca grimsi beyazımtırak ve cetvel düzgünlüğü ile gider ta uca kadar.

Yapraklarda tuhaf bir oynaşma oldu. Bir gelen var da onu karşılamaya ha-zırlanıyor gibiler. Gelenin hemen geçip gideceği bir yer değil mısırlık. Koçanlı, püsküllü, yaprağı yeşilin en edepsizinden bile renk almış düzenli bir karışıklık. Yaprak, artık yaprak değil, oyunbaz. Dalgacı. Bir yaprak bir yaprağı inceden ince kesip ekleyerek uzun mu uzun sırim gibi bir şerit yapmış -de ki kurdele; işte elin-de o kurdele, küçük bir parmak oyunuyla çıkardığı biri birini yinelemeyen sayı-sız münhaniler içine alıyor misafiri. Kucaklıyor. İşte bu! Kahrolsun militarizm! Neymiş o, turist getiren her gemiyi limanda kılıç kalkan ekibiyle karşılamalar! Bir yapraktan metre metre kurdele yapılmasına gülüyorsanız vazgeçin; koca Ru-meli Hisarı bir öküz derisinin alanı kadar bir yer üzerinde durur bütün hey(b) etiyle -unutmayınız!

Yaprak yaprağa benzemiyor, içlerinde sarkarak, yanaşarak misafiri apa-çık rahatsız edenler de var. Nasıl ki misafirin de sıkıştırılmaktan hoşlananları çıkmakta zaman zaman. Gelenlerin terbiye almışları ise belinden kavrayan, en-sesinden, boynundan sırnaşan yaprakları, sanıyorum kaçırılmak, taciz ve iğfal edilmek korkusu ile kâh kopararak, kâh kenara çekerek mısırlığı usulünce geçip kendilerini vatan toprağına atı atıveriyorlar.

Pat! Âdem. Bizim Âdem. Ama benim bildiğim yaşlarında değil. İlk mektep çocukları gibi boysuz. Başında eflatun şeritli kasket. Elinde Bond çanta. Bir siga-rası yok. Henüz başlamamış. Ben bu Âdem'i ne zaman tanıdım? Öğretmen okulu-nu bitirdiğinde, kurada Afyon Bolvadin'i çekmiş, 12 Mart'ta orada imiş. Gözünün açılması memleketine geldikten ve okuldan arkadaşları Hikmet'le, Fethi'yle kar-şılaştıktan sonra oluyor; o sıra ben kitapçılığa başladım, toprağın o yumuşak, o içli çocukları Gorki, Ostrovski, Gladkov, *Demir Ökçe*, Dimitir Dimov okudu, hepsi de birkaç yıl içinde bildiklerini unutup su verilmiş birer çelik kesildi, Pavel oldu.

Merakları düşünceye değil bilgiye, bilgileri de kulaktan dolmaydı. Sığ. Yavan.

Âdem'i böyle bir zamanda tanıdım. Ötekiler kadar da okumazdı. Memleketi kurtarmak onun işi miydi? Zaten Hikmet öldürülmüş, Fethi bizim kitabevinin arka bölümünde eskilerini çıkarıp bırakmış, bir ayakkabı, bir pantolon ve bir gömlekle kendini yenileyip çalışmak için İsviçre'ye gitmişti -kaçak. Mustafa Kemal'in tek askeri Âdem miydi? Öğretmen çıkmış, hayır, öğretmen olmuş, maaşa geçmiş, babasının tuttuğu gözaltından kaçmıştı ya, bu da bir kurtuluştur, fazlası gereksizdi; artık hiç fark etmiyordu: ha Kulüp olmuş ha Altınbaş -rakı mı, sen ona bak! Rakı kadar bir vazgeçilmezi de şarkı(cı)dır. Zekâî Tunca'yı sever, onun gibi durur, onun gibi gözleriyle güler, onun gibi çiseleyerek okur -ince ince. Tûti-yi mûcize gûyem'le açar konserini, sesi sadece bu şarkıda Bülent Ersoy'u referans alır; sonrasında perde perde dönüştürüp kendi homojenine kavuştuğunda da -ki çoğunlukla Beyaz giyme Toz Olur'la kavuşur- elini kalbine koyup sahneden iner. Hayat doludur, herkesi sever; çalıştığı köy okuluna yahut komşu köylerdeki okullara yeni atanmış organik çilekleri daha çok sever, sevgisi de karşılıksız kalmaz.

Kendi iradesiyle eline hiç bayrak, flama almadı; fakat hadi dendiğinde de şu, şu, şu nedenlerle hayır dediği de olmadı. Bizim illegalciler Sinematek kurma talimatı almışlar yukarıdan; ayrıca uyarılmışlar: Ortalıkta fazla görünüp Parti'yi ve kendinizi yıpratmayın; kuruluşu dikkati çekmeyecek bir isimle gerçekleştirin. Âdem'e gidiyor, hadi diyorlar. Hadi diyor o da. Yapma arkadaşım, yapma! Sinemaya en son ne zaman gittin sen? Hangi filmde etkilendin en çok? Sinematek senin neyin! Ya başına çorap örülmekte ise! Susar. Bakar. Beklediğimizi görünce mırıldanır: Yüzlerine duramadım! Neden duramadın? Yine o bakış! Karşısında ezilmeden durmak imkânsız -şunu der gibi: Ah, zavallılar! Arzular karşılık bulduğunda irade nasıl ılık ılık akıp gitmekte ise insanın üzerinden, kapısı çalındığında kapıyı ardına kadar açanın da üstünden yine öyle ılık ılık akıp gitmekte. Bu engellenmeli mi? Ne bencilliktir sizdeki! Öyleyse al sana! Sinematek'in açılışı *Potemkin Zırhlısı* ile yapılacaktı, yapılamadı. Netekim Paşa'nın darbesi oldu o sıra, illegalcileri Gölcük'e, Donanma Cezaevi'ne götürüp kapattılar; Âdem'i de Kermali Dağı'nın zirvesine yolladılar. Okul orada. Ne ki ilçenin merkeze uzaklığı da otuz beş kilometre; diyeceğim önce bu yolu gidecek, sonra da bin beş yüz küsur rakımlı tepeye tırmanacaksın. Kaç yıldır köyünde öğretmenlik yapan Âdem için gerçekten çekilecek çile değildi bu. Bir kere olsa insan katlanır, ama her sabah, her sabah... Yine de gitti. Okul beş sınıflıydı, bütün öğrencisi otuz ikiydi, hepsine de Sivas kırsalından bir öğretmen bakıyordu. Karısı, bir de çocukları vardı. Âdem'i sevdiler, Tanrı misafiri bildiler, sofralarına aldılar. Ah, o sofralar! Pazartesi sabahı onca yolu aşır okula çıktı sinemacı, vakit öğle idi; niyetinde cuma günleri de bunun tersini yapmak vardı; böylece sürgün katlanılır bir şey kılın-

caktı. Yapamadı, haftanın bitmesini bekleyemedi, cuma olmadan döndü. Hem de temelli döndü. Yapma etme dediysek de dinletemedik. Öğretmenin karısı bir çorba yapıyormuş, içebilene aşk olsun! Ne tarhanaya benziyormuş, ne yaylaya, mercimeğe... Onlar alışmışlar zaar -şehirli dilinde: zahir- iştahla kaşık çalıyor, bizimki öldür Allah içemiyor, yutamıyormuş. Sofralarına oturma, diyoruz; lojmana gelip çağırıyorlar, diyor. Lojmandan çıkma, ben yedim, karnım tok de, diyoruz; yediğin kurudur, kuruyla olmaz, midene sıcak girsin, diyor, kabıyla çorba getiriyorlarmış. İçsen içilmez, dökse dökülmez. Yüzlerine duramayıp çorbayı alıyor, içmeye çalışıyormuş -ama nafi!

Bıraktı öğretmenliği, kitabevimin de ihtiyacı vardı, birlikte çalıştık bir süre. Gidilmedik ilçe, köy bırakmadık ansiklopedi satacağız diye. Elindeki Bond çanta o günlerden. Sesleniyorum: Âdem! Hissediyor, araniyor, görüyor. Karşılaştığımıza seviniyor, sessizlikte konuşuyoruz: Şimdi neredesin? Kasketinin şeridini gösteriyor -görmüyor musun, Öğretmen Okulu'ndayım, demek oluyor bu. Nerede okuduğunu değil, nerede öğretmenlik yaptığını sordum, diyorum. Güliyor. İşletiyormuş meğer. Sonra ufuk sayılmayacak bir yakınlıkta, mısır çiti kadar bir yeri gösteriyor eliyle. Gel de şaşma! Ağaç mı, tank mı, top tüfek mi ne olduğunu merak ettiğim, sonra da unuttuğum o kumlu siyahın yerindeydi gösterdiği. Neydi o? Mısır çiti değildi ama bu küçük, bu hiç hareketsiz ve içini gizleyen yeni leke neydi? Ya gizlediği? Ve niçin hareketsiz? Okulmuş orası; öyle diyor Âdem. Okul mu? Yahu çanta kadar bir şey, ayrıca derme çatma, üflesen yıkılacak, bunun neresi okul? Soruyu hâlimden okudu Âdem, hâliyle de okuttu: Evet, dıştan dediğin gibi, ama ondan içerisi okuldan öte. Merak yaptım -Âdem'i bırakmaya gelmez, yüze duramaz o- sordum: Yalnızsın. Çorbacı neden yok? Okuduğuna okuttuğu şu oldu: Çorbacı evde, ben de eve gidiyorum. Ayrıca gösterdi. Okulu gösterdi. Sivaslı öğretmenle karısı, çocukları düştü aklıma. Abuk sabuk şeyler. Üstüne, eski sinemacı, sessizlikteki o lekeli yerin hem okul hem ev olduğunu, içinde uslular ve uslulardan yeğ delillerle birlikte yaşadıklarını söylemez mi, aklım iyice karışıyor, hayretimi okutuyorum: Şu ne idiği belirsiz derme çatma çanta içinde mi oluyor bütün bunlar? Âdem, göz ucuyla bakıyor bulunduğum kabine, ima ile, insan, tuhaftır, diyor, kendine sığmaz, kalabalığa sığar, sığışır; dediğini de unuttur.

Evet, aynen öyle!

Çok şükür ki şunu da ekliyor: Zamirin sağlamsa çanta da gereksiz kokpit de.

Ev boşalıyor, okul boşalıyor, kod adını Çorbacı koyduğu helali ve çocuklar, çocuklar Âdem'in yöresinde toplaşıyor hepsi. Herkes. Herkesimiz. Kabin genişliyor da genişliyor, tamam olduğunda, haydi kaptan! göster kaptanlığını! diyor Âdem beden diliyle, yol senin! İstikamet bin beş yüz küsur rakımlı tepel Sivaslı çorbacıya misafir gidiyoruz.

HANDAN ACAR YILDIZ

AYTEN'E BENZEMEK

On dokuz yaşındaydım. Bir ikinci ezanı sırasında birdenbire hatırlayıverdim, doğduğumda kulağıma adımın okunduğu ânı. Kundağımla birlikte hatırladım. Yüzüme yaklaşan yüzü... Başkasına ait olduğu hâlde benim yanağıma damlayan gözyaşını... Yanağımdaki serinliği bir de... Bilincimin derinliklerinde yıllarca hatırlanmayı beklemiş başka hiçbir şey yokmuş gibi... Daha önce hiçbir yüzü, hiçbir gözyaşını ve hiçbir kundağı böyle hatırlamamıştım. İsmi unutmayan insanın nasıl olup da kundağını unutabildiğine şaşarak... Kollarımı gövdeme, bacaklarımı birbirine yapıştıran, parmaklarımı dahi oynatamadığım o sarıp sarmalanmış hâlimi, yere düşmemem için sırtımı kavramış, bir kâseye benzeyen o eli tam on dokuz yıl sonra, dünyanın en güzel şehrinin ona hiç benzemeyen bir meydanında aniden hatırlayıverdim. Yanımdan insanlar akıp gidiyorken... Hiçbirinin eli bir kâseye benzemezken... Her birinin yüzü başka yöne çevrilmişken... Unuttuğum zamanlara şaşarak... Herkesle aramdaki eşitliğin biraz sonra benim aleyhime bozulacağını tahmin edemezken...

Bu bir sol el olmalıydı. Düşmemem için kıvrılmış parmakları, kundağımın üzerinden dahi hissedişimi hatırladım. İnsanın kendisini korumaya çalışın eli, sarılı olduğu bir kumaşın dışında bile olsa hissedebildiğini hatırladım. Sağ eli hatırladım sonra. Dokunuşuyla birlikte... Bu hatırlayışla bütün dokunuşları sonsuza kadar unutacağımı bilmeden. Ayaklarıma doğruydu sağ el. O biraz daha açılmıştı. İnsanın aynı anda iki elini farklı açılarla açabilmesinin ne büyük bir mucize olduğunu hatırladım. Yeni doğmuş bir varlığı, bütün kâinatın özetini iki elinin arasına sığdırabilmenin ne büyük bir mucize olduğunu... Kulağıma ilk bilginin, adımın fısıldanışını... İki fısıltı arasında unutuşumu adımlı... Dünyadaki ilk bilgiyle aramdaki en güçlü bağın unutkanlık üzerinden kurulduğunu... Kendi gözlerimi bile görmeden önce gördüğüm gözleri hatırladım. Annemin ya da babamın gözleri değildi onlar. Kundağım kadar derine gömdüğüm o gözleri nasıl unutabildiğime şaşarak... Bir yabancıya ait ama ta-

nıdık gözler... O buğulu, kocaman, bana şefkatle bakan gözleri, yüzüme eğilen yüzün tüle benzeyen perçemlerini... Bir çehreye kaybedip de bulmuş gibi nasıl bakıldığını hatırladım. O çehre bana ait olmadığı hâlde. Unuttuğuma şaşarak ve şaşarak... Sabi miydim mücrim mi? Bir yetişkin gibi ayaklarımın üzerinde miydim, bir bebek gibi iki avucun arasında mı? Dünyanın adaletini tartar gibi taşınan mıydım? Önce denilen mefhum bir piyanonun beyaz tuşlarına, sonra denilen mefhum ise o piyanonun siyah tuşlarına dönüşmüştü de benim iradem-in çok ötesinde, çok büyük bir gücün parmakları o tuşlar üzerinde gezini-yordu. Ortaya çıkan ritim, öncenin ve sonranın, varoluşun sesiydi. Ben bu sese hem aşına hem de yabancıydım. İki avucun arasında oluşumu hatırladığımda bu sesteki kulaklarıma dolan. Yüksekte çok yüksekte, dünyanın en tepesindeydi-mi sanki. Başka bir insanın iki elinin arasındayken böyle hissedilirmiş, dünyanın en tepesinde gibi. Sonra birden merak ettim. İki elin arasından düşmek nasıl bir histir? Tutulurken bırakılmak? Kundağa sarılı bir varlık nasıl düşer öyle merak ettim ki... Yine öyle korktum ki...

Bütün bunlara sebep olan, bende hüznün ilmekleriyle işlenen, hiç tanımadığım birinin yine tanımadığım başka birini kaybetmesiydi. Benim dışımdaki iki kayıp beni merkeze alarak zihnimi allak bullak edecekti. Beni yıllar önce-sine fırlatacak ve yine oradan buraya aynı hızla geri getirecekti. İkinci ezanı okunuyordu. Kulağıma kulağıma okunuyordu. Yetişkindim galiba. Galiba bir genç kızdım. Kalabalığın içinden sıkılmış bir kurşun gibi bana doğru gelen genç adamı gördüm. Boşlukta kendini durduramayan bir cisim gibiydi. Öyle-ce kontrolsüz ilerliyordu. Kendini hiç durduramayacak, beni yıkıp yürümeye devam edecek sandım. Kenara çekilemiyordum. Dudakları kıpırdıyordu. Duy-muyordum ne dediğini. Kulağıma dolan ezanı o mu okuyordu? İyice yakınıma geldiğinde duyabildim “Ayten!” deyişini. Kirpikleri çalı gibiydi. Bakışları bir karışıklığı aralayarak dünyayı buluyordu sanki. Kaybettiği bir şeyi bulmuş gibi bakıyordu. Kaybolan bir eşyasını daldığı suyun dibinden çıkarmış ve ona yeni-den sahip olduğuna sevinmiş, sevindiği kadar şaşırmış gibi bakan buğulu göz-ler, bana yıllar öncesine ait olan başka gözleri saplayacaktı. Biraz yaşayan bilir, bakış saplanan bir şeydir. Saplanıp da çıktığı yerden iz alır, iz bırakır. Ben de biraz yaşamıştım. Bilebiliyordum bunu. Çok değil biraz yaşamış olduğumu hatırladım. Ezan bitmişti. Hep mi böyleydi bakışları yoksa beni Ayten’e benzetti-ği için mi bilemedim. Onunla karşılaştıktan sonra pek az şey, bilmek anlamıyla yan yana gelecekti. Kirpiklerinin aksine düzgün kaşları vardı. “Ayten! Ayten!” diyordu. Yüzü yüzüme aramıza üçüncü yüzün giremeyeceği kadar yaklaşmış-tı. Ayten olduğumdan o kadar emindi ki ben sustukça sesinin tonunu daha da yükseltiyordu.

Ayten! Ayten!

Yanımızdan gelip geçenler bize bakmaya başladı. Sanki Ayten dünyanın gelmesi en çok beklenen kadınıymış gibi. O yanı başımda “Ayten” diye seslendikçe ben susuyordum. Konuşamıyordum. Ben Ayten değilim, bile diyemiyordum. Arkadaşına sordu: “Ayten’e ne kadar benziyor değil mi?” Arkadaşının yüz ifadesine dikkat kesildim. Ne yapacağı belli olmayan birini teskin etmek için mi yoksa gerçekten mi konuşacak diye baktım. Benden birkaç yaş büyük olduğunu tahmin ettiğim bu genç adam hep mi böyle diye baktım arkadaşının yüzüne. O da en az öteki kadar şaşkıındı. Benim birine nasıl bu kadar benze-yebildiğime birlikte şaşıyorlardı. Sesi titreye titreye evet, çok benziyor, dedi. Avurtları çöktü ötekinin. İnsan bir saniyede nasıl zayıflar görebildim. Ben Ayten’im desem itirazsız kabul edecekti. Kim olursam olayım kabul edecekti. İşte o zaman zihnim bir kum saati gibi alt üst oldu. En alttaki kumlar en üstekilerle yer değiştirdi aniden. Hiç tanımadığım o kadınınkiyle kendi adım iki kum taneciği gibi yer değiştirdi. Meydanın ortasına çakılıp kaldım. İnsanlar yanımdan akıp giderken kollarım gövdeme ve bacaklarım birbirine yapıştı. Unuttuğum kundağı o zaman hatırladım. Beni tutan eli. Bana eğilen yüzü, bana bakan gözleri... Hatırladığım kundak tarafından birden sarılı verdim. İki yüzün, karşımda duran, ilk kez gördüğüm bu adamın yüzü ile yıllar önce adı-mı kulağıma okumak için beni kucığına alan kişinin yüzünün, gözlerinin, bakışlarının ne kadar benzediğini hatırladım. Az önce o beni birine benzetirken şimdi ben de onu başka birine benzetmişim. Şaşırmakta misilleme yapmışım ona. Kâseye dönüşmüş elleriyle beni kendine yaklaştıran kişinin gözlerinden birkaç damla yaşın benim yanağıma akışını hatırladım. Yanağımanın bu serinlikle ürperişini... Sopsoğuk bir gözyaşıydı. Kimseninkine benzemiyordu. Yumuk ellerim kundağın içinde olduğu için yanağıma silemeyişi hatırladım. Karşımdaki bana aynı gözlerle bakıyordu. Gözleri buğulaniyor, nasıl oluyorsa bir damla yaş bile dışarı akmıyordu. Bütün bir iradesine kement mi atmıştı ne? Ağlamıyordu ama gövdesi başka bir gövdeyi güçlkle zapt ediyormuş gibi sarsılıyordu. Kıpırdayamadım. Kollarımın gövdeme, bacaklarımın birbirine yapışık oluşunu hatırlamışken nasıl kıpırdayacaktım? Tam on dokuz yıl sonra, dünyanın en güzel şehrinin ona hiç benzemeyen bir meydanında, başkasının gözyaşı benim yanağıma damlarken kundağıyı yırtmaya çalışıyordum. Kundağı kendime alışkanlık edinerek. Çünkü yırtmaya, aşmaya çalıştığım her durum ve duygu alışkanlığım olmuştu. En sevdiklerim aslında en fazla unutmak istediklerimdi. En sevdiklerimizin günün birinde en fazla unutmak istediklerimiz olduğunu hatırlayıverdim. Ayten kadar sevilme nasıl bir şeydi? İşte o an merak ettim, kendimi iki elin arasında hissederek, hiç ‘bir Ayten kadar sevilmemiş’ iken bir Ayten kadar sevilmeyi merak ettim, kundaktaki bir bedenin nasıl yere düşeceğini merak eder gibi. Neye benzerdi Ayten kadar sevilme?

Neyle kıyaslanırdı? Nasıl bir şeydi kundaktaki bir bebeğin yere düşmesi? Nedendi ikisini aynı anda merak edişim? Nedendi ikisini birbirine benzetişim? Kundağımın dışından beni kavrayan o el birden açılısaydı?.. Yıllar önce beni kavrayan kucağı, kulağıma okunan ezanı bana tekrar hatırlatan bu adam kadar Ayten de onu sevmiş miydi? Ben bu sevginin orta yerine, bir meydana düşer gibi, bir meydanın ortasında kundağa sarılır gibi niye düşmüştüm? Bunca kadın varken niye ben benziyordum Ayten'e? Nereye, niçin gitmişti? İnsan bu kadar sevilirken niye giderdi? En çok bunu merak etmişim. Hiç gelmemiş birine bakan kişinin gözlerindeki bakış değildi bu genç adamın gözlerindeki. Gelip de gitmiş birine bakar gibi, kaybettiği birini bulmuş gibi bakıyordu bana. Ayten'e benzettiği bana. Ayten'e benzemek başkası için iyi midir bilmem. Ama bana hiç iyi gelmedi. Bazı insanların başına kötülükler hep tenhada gelir, bazılarınınsa kalabalıkta. Ben hayatım boyunca ikinci gruba girdim. Ayten'in kendisine de rastlayabilirdim aslında. Gerçekten o kadar benziyorsak şaşırır, bilmediğim bir ikizim mi var diye birkaç soğuk espriden sonra geçer giderdim. Ne yazık ki böyle olmadı. Ben beni Ayten'e benzeten birine rastladım. Üstelik Ayten'le hiç tanışamayacaktım. Ona ne kadar benzediğimi kendi içimde kıyaslayamayacaktım. Bir kadının başka bir kadın üzerinden sevilmesini merak ediverdim birden.

Arkadaşı benim Ayten'e çok çok benzediğimi ama Ayten olmadığını onayladıktan sonra da birkaç kez onun adını tekrarlardı. Hayatımda ilk kez, görmediğim bir kadını kıskandım, gördüğüm kadınları kıskanmamışken. Kıskançlık duygusu hiç görmediğim bir insan içindi.

Ayten! Ayten! Ayten!

Bir Ayten kendini nasıl bu kadar sevdirmişti? Sesi yankılı ve derinden gelmeye devam etti. Gözlerini gözlerimden ayırmadan Ayten, Ayten diyordu hâlâ. Nefesi neredeyse yüzümdeydi. Gözlerimi dünyaya açışımın üzerinden çok da zaman geçmemişken, hayatıma dair ilk bilgiyi, adımlı kulağıma fısıldamadan önce bana yakından bakan o gözlerle bakıyordu bu adam. Birden içimde büyük bir özlem oluştu. Bütün hücrelerimi, yıllardır ayrı kaldığım bir insanın hasreti kapladı. Az önce hatırladığım bir insanın hasreti... Ayten olmayı çok istedim. Karşımdaki adama bir şey diyemedim. İlk kez karşılaştığım bu adamın inler gibi Ayten deyişi sayesinde hayatımın ilk bilgisiyle ismimle karşılaştığım ânı hatırlamıştım. Üstelik adım Ayten olmadığı hâlde. Bütün ruhuma yayıldı bu özlem. Adıma, kendimle ilgili değişmeyecek o bilgiye ilk ulaştığım âna deliler gibi bir özlem duydum ve o gözlere, bebek gözlerimle baktığım o yetişkinin gözlerine delice bir özlem... Bu genç adamın karşısında şimdi yine kendimi kolları ve bacakları sarılı hissediyordum. Kıpırdıyamıyordum. Sadece kollarım ve ayaklarım değil dilim de sarılıydı sanki. Damağıma yapışmıştı. Çözölmü-

yordu ne sesim ne kelimelerim. Suskunluğum karşımdakinin umudunu artırıyordu. Arkadaşının telkinine rağmen öylece karşısında durmam, sanki yıllar öncesini değil de onu hatırlamış gibi bakışım kimin kimi hatırlattığını birbirine karıştırarak böyle susuşum onun umudunu artırıyor, ben Ayten'im demek üzereymişim gibi beni bekliyordu. Birden yanağım üşüdü. On dokuz yıl önceki gibi. Onun gözyaşı yüzüme akmış gibi. Ellerimi kaldırıp yanağına ya da yanağıma dokunmaya çalıştım. Dünyanın en güzel şehrinin ona hiç benzemeyen bir meydanında kundağımı yırtmaya çalışıyordum. Yırtamıyordum. Zamanı bir kundak gibi yırtıp parçalamak istiyordum yapamıyordum. Özlem, bütün benliğimi kaplıyor içimi karartıyordu.

Arkadaşı bir şeylerden korkar gibi genç adamı kolundan tutarak yanımdan uzaklaştırdı. Direnemedi. Gözden kayboluncaya kadar başını arkaya çevirdi. Ayten, demeye devam etti. Yanağımdaki serinlik bütün vücudumu ürpertiordu. Bekledim. Dakikalar geçti yanağımdaki serinlik geçmedi. Ellerimi bu kez kaldırdım. Olmayan gözyaşını defalarca sildim. Paltomon kumaşından yüzüm acıdı ama yine de yanağımdaki serinlik ve ıslaklık geçmedi. Bu iki adamın gözyaşı benim yanağımda baki kalacaktı.

.

.

.

Annem, onu çevreleyen mutfak, mutfağı çevreleyen ev... Demek ki eve varmıştım. Annem biber dolduruyordu. Çocukluğumdan beri kafamda bir çatlak bulunduğunu düşünen annem, yine o çatlaktan ne sızdıracak acaba der, gibi baktı bana. Karşısına oturdum.

“Adımı kulağıma kim okudu?”

“Ne?”

“Adımı kulağıma kim okudu?”

Nerden çıktı bu, niye sordun gibi yorumlarda bulunmazdı. Dolma doldururdu ama dolma dolduran kadınların merak ettiği konuları pek merak etmezdi annem. Ya Rabbi, ne az konuşan bir kadındı!

“Mehmet.”

“Kimdi o?”

“Babanın çok eski bir arkadaşı.”

“O kadar eski bir arkadaşısıysa ben niye tanımıyorum?”

Merakımı sonunda idrak etmişti. Bundan sonrasını taksit taksit sormayayım diye hikâyeyi sonuna kadar anlatacaktı. Biberleri doldurmaya devam etti.

“Hamile karısı intihar ettikten sonra bir daha kendine gelememi. Hayatımıza yavaşça giren ve hep bizle olacaklarını zannettiğimiz bu aile birdenbire hayatımızdan çıktı. Ölen bir kişiyken hayatımızdan çıkıp giden ikisi oldu.”

“Kadın hamileyken intihar mı etmiş? Kendini öldüreni, istemediği çocuğu düşürmeye çalışanı, doğduktan sonra terk edeni duymuştum da hamileyken intihar edenine rastlamamıştım. Bir bedende iki cinayete kalkışanı duymamıştım.”

“Buna intihar denebilir mi, bilmiyorum. Aslında vücudunda dolaşan karıncaları öldürmeye çalışmış. Altı aylık hamileydi. Bir gün önce doktora gitmişler. Eve dönmüşler Mehmet’le. Önce yanlışlıkla, bir şeyler mi içti acaba dedik. Son zamanlarda çok dalgındı. Bütün vücudumda karıncalar dolaşıyor Mehmet, çocuğuma zarar vermelerinden korkuyorum, diyormuş. Mehmet, ‘Nerede, hani?’ dedikçe, ‘Çok küçükler Mehmet, çok küçükler, sen göremiyorsun’ deyip duruyormuş. Beni çok rahatsız ediyorlar. Bir gün hepsini öldürüp kurtulacağım, diyormuş. Çocuğunu korumaya çalışıyormuş, öldürmeye değil aslında.”

“Her koruyucu muhtemel öldürücüdür.”

Burada anneme laf dokundurmak değildi amacım. Fakat evlat gibi değil de bir vidan azabıymışım gibi baktı bana.

“Sonra baş ucunda dört şişe sinek ilacı bulduk. Su içer gibi içmiş. Baş ucu-na not bırakmış.”

“Not bırakması olayı intihara benzetiyor.”

“Ama kâğıtta yazılanı okuyunca öyle değil işte. ‘Çocuğuma artık zarar veremezler, hepsini öldürdüm’ yazmış. Kendini ve çocuğunu değil sadece. Mehmet’i de öldürdü. Günlerce ‘O çocuğunu korudu. Ben ikisini de koruyamadım. Şimdi beni bu vicdan azabından kim koruyacak’ diye ağladı adam. Sevdiklerinin bir daha göremeyeceğine mi yansın yoksa bu vicdan azabıyla mı mücadele etsin, sersemledi kaldı. Sadece altı ay önce mükemmel olan bir hayat tuz buz oldu. Karısı vefat ettikten çok kısa bir süre sonra doğmuştun sen. Çocuğu yaşasaydı senden küçük olacaktı. Senin adını kulağına Mehmet okudu.”

“Karısının adı neydi?”

“Ayten.”

“Kulağıma başka birinin adını fısıldamış olabilir mi?”

Annem niye öyle bir şey yapsın, çok saçma filan gibi yorumlarda bulunmazdı. “Cıkk. Yapmamıştır” dedi kuru kuru.

Anne ben Mehmet’i çok özledim, dedim. Sanki benimle aynı yaşta olan birinden bahseder gibi. Annem ilk sızdırmamı doğal karşılayıp pek tepki göstermese de ikincisini kaldıramadı. Konuşmadı. Yüzüme baktı bir ya da iki dakika.

“Nasıl özlersin kızım, sen onu hiç görmedin ki?”

Konuşmuştu. Biber dolduran bir kadın gibi konuşmuştu yıllar sonra. Onca dolmadan sonra nihayet dolma dolduran bir kadın gibi konuşabilmişti.

Sofra bezi silkeleyen, kapı önünde bir komşuyla karşılaşmaktan büyük zevk alan, ırmık helvası yapan bir kadın gibi... Bütün bunları yapan kadınlardan ziyade bir rütbeli subay gibi davranan ve konuşan bir kadinken... Onu böyle görmeye alışkın değildim.

“Bugün gördüm.”

“Ne? Neeeeeey! Nasıl tanıdın?”

“O beni tanıdı.”

“Nerede gördün. Hemen hemen babana haber verelim.”

“Babam onu tanımıyor, o da babamı tanımıyor.”

Mehmet’ten bahsederken Mehmet’ten bahsetmiyordum aslında. Annemin kafası iyice karışmıştı. Az konuşma sırası bendeydi. Onu kendi hâline bıraktım. Ama kendimi kendi hâline bırakamadım. Saçma sapan bir özlem içimde büyüüp duruyordu. Birkaç saatlik değil de yıllarca süren bir özlemdeki sanki.

Annem sonraki biberleri çok sıkı doldurduğu için son iki biber boş kaldı. Ben kendimi fotoğrafların yanına attım. Karıştırdım. Görür görmez tanıdım gözlerini, bakışlarını. Kalabalığın içinden bana bakıyordu. Tıpkı bugün meydanadaki o genç adama benziyordu gözleri. Babamın da bulunduğu toplu bir fotoğrafta çömelmiş duruyordu. Şimdi ellili yaşlarda olmalıydı. Ne demekti bu? Bir bebeğin otuzlu yaşlarda bir adamı özlemesi mi, yoksa on dokuz yaşındaki bir genç kızın ellili yaşlarda birini özlemesi mi? Aslında özlem aynı kişiye aitken, özlenen de aynı kişiyken, neden birincisi çok saçma, ikincisi ise normal görünüyordu bana?

.

.

.

Heykel... Kalabalık... Çamurlu çizmelerim... Demek ki meydandayım. Üzerimde, beni Ayten’e benzeten benimse Mehmet’e benzettiğim adamla karşılaştığım gün giydiğim elbiseler var. Elbiseler çok eski. Yanağım hâlâ ıslak ve serin. Hatırlıyorum birden. Ayten olmayı nasıl merak ettiğimi? O merakın içimde nasıl büyüdüğünü hatırlıyorum. Hiç tanımadığım o adam, hiç tanıyamayacağım o adam, bir kere, bir kere bana bulmuş gibi, kaybetmiş de bulmuş gibi, suya düşmüş bir eşyasını bulmuş gibi, su onu yukarı çekerken, o ciğerlerindeki son havayla kendini aşağı itmişken, gözü o karartıya takılıp yukarı çıkmak için direnen vücudunu son hamleyle dibe itip eliyle o karaltıya uzandıktan sonra, suyun dışına çıktığı anda gördüğü karartının aradığı eşya olduğunu anladığındaki o bakışla bir kez bana baksaydı, hiç tanımadığım o adam bir kez bana böyle baksaydı ben Ay da olurum Ten de...

Meydana ona rastlamak için ilk geldiğim günü hatırlıyorum. Doğduğum

günü, on dokuz yaşımı, hatırlamadığım şimdiki yaşımı birleştiren bu meydana ona rastlamak için gelişimi hatırlıyorum. Bir gün önce öylesine kayıtsız olduğum o yabancıyı sadece bir gün sonra yana yakıla arayışımı hatırlıyorum. Köşeyi, onu göreceğimden emin olarak dönüşümü... Hep aynı sokağın köşesinden meydana kıvrılışımı... Onu göremediğim ilk gün, karşılaştığımızın ertesi günü orada onu göremediğimde nasıl bir hayal kırıklığına uğradığımı, yıllardır arıyormuş gibi hissettiğimi hatırlıyorum. Birdenbire. 'Ben Ayten'im' demeyi göze aldığımı, inanması için hep aynı yere aynı saatte ve aynı giysilerle gidişimi... Beni dün, önceki veya ondan önceki gün Ayten'e benzeten adamı görmeyi umarak... O günü taklit ederek... Bütün günleri o güne benzeterek... Ona rastlamayı umut ederek... Ayten'in nasıl biri olduğunu merak edişimi hatırlıyorum. Birdenbire hatırlıyorum. O gün 'Ben Ayten'im' demediğim ya da Ayten'miş gibi davranmadığım için bin pişman oluşumu... Bir keşkeye başlayıp tamamlayamayışımı... Bir atkı gibi ördükçe ördüğüm keşkeyi, bitirip ilmeklerini kesemediğim keşkeyi... Bazen bir tarafını sökük bırakıp boynuma sardığım keşkeyi ve dışarı çıktığımı soğuk havalarda...

Ezan okunuyor. İkinci ezanı. Artık bir genç kız değilim. İlkinde unuttuğum ama ikinci fısıldanışında ezberlediğim adım gibi hatırlıyorum bunu. Neden giysilerim bu kadar eski? Ellerim neden kırış kırış? Arkama bakıyorum birden. Annemi görüyorum. Çok yaşlanmış. Uzun zamandır burada olmalıyız.

ABDULLAH HARMANCI

YERÇEKİMSİZ KARANFİL

Rüyasında bir kürek sapının gözünün önünden hızla geçtiğini görmüş, başını kürek sapından uzaklaştırmaya çalışırken uyanmıştı. Sabah namazına kalkamadığını hatırladı. Kendini suçlu hissederek giyindi, alelacele kahvaltı yaptı.

Yeni bir okula atanmıştı. Bu yaştan sonra. Bir yıkım gibi gelen onca gelişmeden sonra. Yeni bir okula atanmak ona iyi gelmişti. Okul binası ilginç bir şekilde etkilemişti onu. Alçak tavanlı bir öğretmenler odası vardı. Odanın tavanı hasırdı. Bahçe duvarları, sarmaşıklarla kaplıydı. Köyün her yeri birbirinden güzel evlerle doluydu. Evlerin bahçe duvarları topraktan saksılarla süslüydü. Şehrin varlıklı insanların yerleştiği ve birbirinden güzel villalar yaptırdığı bir semte dönüşmüştü zamanla bu tarihî köy. Doktorlar, avukatlar, mühendisler, eski belediye başkanları, milletvekilleri... Sıraya girmişlerdi âdeta bu mahalleye yerleşmek için.

Şehrin en eski köyüydü. Bu okul da köyün en eski okuluydu. 1940'lı senelerde yapıldığı söyleniyordu binanın. Köyün muhtarı ile ayaküstü laflamışlardı. O zaman anlatmıştı, emekli mühendis olduğunu öğrenince kendisini şaşırta kasketli ve sakallı muhtar. Kendisine bin türlü gerekli gereksiz bilgi vermiş ve aman hocam, demişti, buralarda hocalık yapmak zordur, kimi avukat, kimi psikolog, dikkat etmek lazım... Eski bir köyün eski bir okulunda, hasır tavanlı öğretmen odasında. Hiç ummadığı anda bir yaşama sevinci yakalayivermişti onu burada.

Sen her yerde mutlu olursun... demişti karısı. Bu cümlemin içinde kendi uyumlu mizacına bir aşağılama mı vardı, yoksa kadın iyi niyetli bir değerlendirmeye mi yapmıştı? Belki de onu yüreklendirmek istemişti. Ona moral vermek istemişti. Emin olamıyordu. Ama haklıydı. Mutlu olmanın bir yolunu her hâlükârda bulurdu o. Safsın... derdi karısı. Safsın, olayları çok geç idrak ediyorsun. Kalbin çok temiz Kadri. Kalbin çok temiz... Saftı, kalbi temizdi, işte bu

uzak mahalle okulunda da mutlu olmasını bilmişti. Oysa durumu içler acısıydı başka bir gözle bakıldığında. Şehrin en işlek okullarından birinde senelerce müdürlük yaptıktan sonra, işte aniden “ya emekli ol ya da okulunu değiştireceğiz” demişlerdi. Her okulda en fazla beş sene çalışılabileceğine ilişkin bir yasa çıkmıştı. Üstelik yeni okulunda müdürlük de yapamayacaktı. Zaten asıl sorun da buydu. Bunu kimselere açıklayamazdı. Bu onur kırıcı bir durum gibi gözükiyordu. Ta ki yeni okulunun bahçe kapısından içeri girene kadar...

Bahardı. Kuş cıvıltıları. Okulun binası, hasır tavan. Sessiz sedasız, görmüş geçirmiş görev arkadaşları... En önemlisi de öğrencileri. Küçücük. Bıcır bıcır. Cıvıl cıvıl çocuklar. Onları ellerinin arasına alıp şöyle bir havada döndürdüğü zaman neşeli çığlıklar atıyorlardı. Bahri, Aleyna, Kerem, Nuri, Karanfil... Hele Karanfil... Hele o esmer çingene... Fır fır fır fır döndürüyordu çocukları. Bu esnada bazı öğretmenlerin bakışlarını ondan kaçırdıklarını görür gibi oluyor, okul müdürünün kendisine bir şey söylemek isteyip de söylemekten vazgeçtiğini sezinliyor, insanların neden böyle davrandıklarına bir anlam vermekte zorlanıyordu.

Çocuklar onu çok sevmişlerdi. O, çocukları çok sevmişti. Kollarından tuttuğu gibi onları havaya kaldırıyor, fır fır fır döndürüyor, çığlıklarını duyunca hemence yere bırakıyordu. Talebelerle bu kadar iyi anlaştığını görüp belki görev arkadaşlarının da ona gıpta ile baktıklarını düşünüyordu. Bu okulda birkaç sene idare ederim, sonra da emekliliğimi isterim diye planlıyordu.

Bahar gelmişti. Sıcak, tatlı rüzgârlar esiyor, eski köy, yeni mahallenin sokaklarında uzun yürüyüşler yapmak isteği belirliyordu içinde. Her adımda bir “hu” çekerek bu eski köyün sokaklarında dolaşmalıydı. Hu hu hu... Her gün öğrencilerine bir ayet, bir hadis anlatıyordu. Branşı bunu yapması için çok elverişliydi. İsteddiği kadar, öğrencilerinin pırıltılı gözleri ona umut verdiği sürece derinleşiyordu ayetlerin, menkıbelerin arasında... Öğrencileri onu seviyordu. O öğrencilerine bitiyordu. Ne zaman teneffüse çıksalar, onları omuzlarına yakın bir noktadan kavrayıp havada fır fır fır fır fır fır fır fır... Bu sallayışlarından birinde, sokaktan geçmekte olan bir yaşlı kadının kendisine dikkatli dikkatli baktığını görmüş, bir anlam verememişti. Fır fır fır fır fır fır fır...

Bir sabah öğrencilerine neden hadis ezberletmediğini, hatta neden bir hadis ezberleme yarışması yapmadıklarını düşünerek okula gelmişti. Hemen ilk teneffüs bu fikri arkadaşlarına açacak, derken müdürle paylaşacak ve derken öğrencilere duyuracaktı. Bunu neden daha önce düşünmediğine hayıflanıyor ve yarışmayı bütün detaylarıyla planlıyordu yeniden yeniden. İlk dersten çıkıp da öğretmenler odasına doğru adımlarken, çaycı kadın karşısına geçmiş, onu âdeta durdurmuş, hocam sizi müdür bey çağırıyor, demişti.

Müdürün odasına girip de Reşat hocam size müthiş bir önerim var, diye

söze başlamayı planladığı anda, karşısındaki adamın yüzünde bir tuhaflık sezmiş, derken bu tuhaflığın bir sıkıntıya, bir can sıkıntısına yakın olduğunu fark etmiş, derken müdürün, önündeki kâğıdın üzerine beş parmağını iyice yayarak ve masanın yüzeyine bastırarak kâğıdı kendisine doğru sürüklerken, hocam sıkıntılı bir durum var, dediğini görünce meselenin sandığından daha da üzücü olabileceğini düşünmüş ve en sonunda, ensesinin ta ortasına bir kürek sapının indiğini hisseder gibi olmuştu. “Hocam bazı veliler... Sizin çocuklara haddinden fazla yaklaştığınızı düşünüyorlar galiba,” demişti müdür, “Sizin çocuklara tacizde bulunduğunuzu düşünen birkaç veli...”

Küreğin sapı şimdi alnının ta çatına inmişti. İki kaşının ortasına... Olduğu yere yığılırken, hayatım boyunca aldığım en derin darbe bu... diye bir cümle, zihninde bir anlığına parlayıp söndü. Safsın... diyen karısının acıklı sesini bir kez daha duydu.

BAHTİYAR ASLAN

KULE

I

Aslında kule filan yok ortada. Basbayağı bir kuyudayım ben. Bunu kendime itiraf etmek epey zor oldu ama sonunda galiba kaçınılmaz bir hâl aldı -her gerçek gibi- ve efendice bir itirafıla inadımı zarif bir savuşturmanın rüzgârına bıraktım. Tam olarak böyle yaptı, evet. Karanlık, yuvarlak, derin yahut yüksek hissi uyandıran -gerçeğin ta kendisiyken böyle bir his uyandırması hiç de mantıklı değil, üstelik zihnin yalpa yapabileceği tek alan derinlikle yükseklik arasındaki tereddüt daha doğrusu tereddütlü tercih- içinde kıvrıla kıvrıla aşağıdan yukarıya çıkan yahut yukarıdan aşağıya inen merdivenleri olan soğuk, taş duvarlı bir boru... Kule veya kuyu olması, daha doğrusu bu ikisinden birinin kabulü -siz buna faraziye de diyebilirsiniz- derinliği veya yüksekliği dolayısıyla da inişi ya da çıkışı belirliyor. Kuyunun içinde -siz isterseniz kulenin içinde de diyebilirsiniz- olduğunuz sürece size dışarıdan kuyunun -dedim ya siz isterseniz kulenin diyebilirsiniz- gerçeği hakkında hiçbir bilginin ya da fikrin hatta yanılğının ulaşması mümkün değil. Hatta faraziyeniz bir yanılğıysa bile... Kaldı ki dışarıdan da kulenin kule, kuyunun da kuyu olduğuna karar vermek -hele de bunu gerekçeleriyle yapmak- o kadar kolay bir şey değildir.

Buraya nasıl geldiğimi ve neden burada olduğumu bilmiyorum. Kuyuda olduğumu -son kez “siz kule de diyebilirsiniz” diyorum -fark ettiğim- maalesef kuyuda, kuyuda olduğunu fark etmek diye bir şey yok, kuyuda olduğunu kabul etmek diye bir şey var, kabul ettiğinizde fark etmiş de oluyorsunuz, fark etmediniz sürece de kabul etmemiş oluyorsunuz; yani kuyuda olduğunuz gerçeğini reddediyorsunuz ve bu sizi hiç değilse psikolojik olarak başka bir yerde var kılıyor, dolayısıyla yok olan kuyunun kendisi olmuyor, sizin kuyudaki varlığınız yok oluyor aslında, böylece de kuyunun yerini kule almaya başlıyor, ikisinin yer değiştirmesi de gerçeğin değil gerçekliğin yürürlükte olduğunu gösteriyor- andan itibaren, kuyunun bana dayattığı gerçeklerle yüzleşmeye başladım ve

bunların kahir ekseriyetine karşı koymak için kendimi donatmam, eğitmem gerektiğine karar verdim. Tuhaf bir şey belki ama önce sayılardan bir silah yapmak geldi aklıma. Unutmamam gereken yegâne şeyler onlarmış gibi merdiven basamaklarını saymaya başladım. Kuyunun dibinden ağzına kadar -bir ağzı yoktu aslında ama onu hemen söylemek istemiyorum- tamı tamına doksan üç basamak vardı. Bu doksan üç basamağın seksen sekizinci basamağına kadar kuyunun genişliğinde en küçük bir değişiklik olmazken seksen sekizden sonraki son altı basamak bir minarenin yahut kulenin külâhı gibi dengeli bir şekilde daralıyordu. Seksek sekizinci basamağa kadar kuyu olan kuyu son altı basamakta birden bir minare yahut kuleye dönüşüyordu benim için. Fakat gene de aşağıdan bir şey beni gerçeğe çekiyor ve bir kuyuda olduğumu ihtar ediyor hatta beni buna ikna ediyordu.

Evet, kesinlikle bu külâh bir aldatmacadan ibaretti. Beni bu şekilde kuyu gerçeğinden uzaklaştırmak isteyen bir şey vardı. Bir oyun kuruluyor ve sahneleniyordu. İlk gün sadece bir kere çıkıp indim merdivenleri. İlk olduğu için olmalı, çıkarken bir kule, inerken de bir kuyu gerçeği takip etti beni. Seksen sekizinci basamakta oturup başımdaki külâha baktım uzun uzun. Tepede küçücük, el ayası kadar bir delik vardı ve oradan gökyüzü olduğunu sandığım bir şey gözüküyordu. Nefesimi toplayınca o altı basamağı da tırmandım ve o daracık delikten boşluğa baktım. Gerçekten de üstümdeki gökyüzüydü. Gökyüzü işte. O kadar. Ne daha azı, ne daha fazlası... El ayası kadar kuyu deliğinden görülebilecek kadar bir gökyüzü... İçimden bir ses: “Senin hürriyetin bu kadar!” dedi. Gökyüzüne yani hürriyetime uzun uzun baktım. Bir kuyudan yahut bir kuleden bakıyor olabilirdim. İkisi de mümkündü ama ben bir kuyudaydım işte. Sonra yavaş yavaş kuyunun dibine doğru -derinlik fikrine ve kuyu gerçeğine tutunarak- indim.

II

Kuyuya inerken yahut kuyuda çıkarken -kuyudan çıkmak mümkün olmadığına göre kuyuda çıkarken, yani çıkmak eylemini çıkmanın mümkün olmadığı bir yerde gerçekleştirirken, ne tuhaf değil mi?- merdivenlerle birlikte daha doğrusu merdivenler sayesinde ve sebebiyle ben de dönüyordum. Benimle birlikte başım da tabii. Ama bu geçici bir şeydi ve bir süre sonra gerçekten de geçti. Sıfatına uyan bir eylem! Eylemine uyan bir sıfat! Ne demekse artık? Benim dönmem devam ederken başımın dönmesinin son bulması da tuhaf aslında. Ama... İkinci gün kuyuya iki kere indim, kuyuda iki kere çıktım, üçüncü gün üç kere. İndim ve çıktım... Kuyunun tabiatı budur; iniş ancak çıkışla, çıkış da ancak inişle mümkündür. Sürekli ve sadece birini yapmak mümkün değil. “Ben sadece inmeyi severim” ya da “Ben sadece çıkmayı severim” demenin

en anlamsız olduğu yerdir kuyu. Üstelik bu iniş ve çıkışın da bir süre sonra doğurduğu tekdüzelik hissini ve bu hissin kötülüğünü de sadece ve sadece dönme eylemiyle kırabilirsiniz; dönerek yahut döne döne inmek veya dönerek yahut döne döne çıkmak...

Kuyuda ilk önce çıplaklık duygusuyla karşılaştım. Yani o duygu oralar-da, kuyunun dibinde bir yerde vardı ve dolaşıyordu galiba ve gene galiba ben de ona rastladım. (Öyle değil tabii ki! Böyle şebekçe bir algıyı kimseye yakıştı-ramam ama gene de yukarıda kurduğum cümle türünden cümleler kurmayı marifet bilen bir sürü şebekle her gün karşılaşıyorum.) Evet, ilk önce çıplak-lık duygusuyla karşılaştım. Şöyle de diyebiliriz, kuyunun dibinde beni önce çıplaklık duygusu yakaladı! Bu öyle basit bir çıplaklık da değildi. Daha doğ-rusu hem öyleydi, hem de öyle değildi. Daha daha doğrusu hem öyleydi hem de ondan fazla bir şeydi. Üstümü başımı yokladım, gerçekten de beni örten hiçbir şey yoktu. Biraz düşününce kuyunun dibinde hatta ağzında yani kısaca içinde buna yani örtünmeye ihtiyaç olmadığına karar verdim. Kendimi rahatlatıyordum besbelli ve bunu fark etmem daha doğrusu ve dolayısıyla kabul etmem uzun sürmedi. Çıplak olduğumu fark ettiğimde de aslında çıplak oldu-ğumu kabul etmiş oluyordum. Kuyunun kanunları... Kuyunun ilk kanunu... Kanun fikrini doğuran ilk kanun... Çıplak olduğumu reddetmek istedim mi? Gerçekten hatırlamıyorum. Hatırladığım şey, kuyuda yakalandığım çıplaklık duygusunun çıplaklıktan yani elbisesizlikten fazla bir şey olduğuydu. Yine de örtünmek istedim nedense. Kendime bakmaktan utandım bir süre. Sonra kuyunun dibine eğildim, orada sudan, yuvarlak bir ayna bulabileceğimi düşün-düm, olmadığını önceden bildiğim hâlde. Bu beni aslında bir kulede olduğuma ikna etmek için kurulmuş tuzaklardan biriydi. Kör bir kuyuya bilinçli olarak atılmıştım. Hepsi bu. Sonra çıplaklığımı çoğalttım. Ben, sadece elbiseden değil her şeyden çıplaktım. Varlığımı duyurabileceğim kimse yoktu. (Varlığımı du-yurabileceğim? Oysa varlığını duyabileceğim birine daha çok ihtiyacım vardı).

III

Kıvrılıp uyudum vakti gelince. Akşam ya da sabah değil, vakti gelince. Kuyuda zaten kıvrılmadan uyumak mümkün değildi. Uyandığımda örtün-düğümü -mutlaka başka biri ya da birileri tarafından- fark ettim. Yani bunu kabullendim. Kabullendiğim için fark ettim. Belki de hiç böyle bir şey olmadı. Ama yine de örtündüm. Kendime utanmadan baktım. Utanmadan kendine bakmakla, kendine utanmadan bakmanın farkını fark ettim. Yani kabul ettim. Sonra sonra fark ettiğim her şeyi kabul ederek bir kabuller manzumesi oluş-turmaya başladığımı fark ettim. Fark ettim ve hemen kabul ettim. Bu, aslında kuyunun kanunlarını çoğaltmaktan başka bir şey değildi. Kuyuyu böyle böyle,

içinde kalarak da fethetmenin mümkün olduğunu fark ettim. Tabii kabul de... Fakat bu ne işe yarayacaktı? Aldanmadan başka ne işe? Aldanmadan ve oylanmadan?

(Bir vakit sonra bana yemek verildi. Acıktığımı fark ettim ve yemek verildi. Belki de aslında ben uyurken kuyuya girip çıkan biri ya da birileri bana yemek bırakıyordu. -Bunu neden yapsınlar ki?-

-Neden yapmasınlar ki?-)

Kuyunun külahındaki el ayası kadar delikten gökyüzüne bakıyor ve aslında nerede, daha doğrusu içinde bulunduğum kuyunun nerede olduğunu kestirmeye çalışıyordum. Çok genel bir cevabın peşindeydim. Çölde yahut bir ormanda... Belki bir denizin ortasında, küçücük bir adada... Fakat masmavi bir gökyüzü, el ayası kadar bir delikten görülen masmavi bir gökyüzü bana ne söyleyebilirdi ki? Sağ elimi dışarı çıkarıp havayı yoklamaya hatta koklamaya çalışıyorum, parmağımı ıslatıp tekrar çıkarıyorum. Bir rüzgâr fikri yakalasam bile ne işe yarayacak? Bu, bana nerede olduğumu söyleyebilir mi? Üstelik parmağım ile yakaladığım his ya da fikrin -ne zamandır kuyuda yaşadığımı da hesaba katarsak- ne kadar güvenilir olduğunu kabul edebilirim ki! Kuyu, aslında bütün hislerimi mefluç etmiş olamaz mı? Çıplaklık ve örtünmüş olmak arasında nasıl bir ayrım olduğunu gerçekten biliyor muyum? Beni biri ya da birilerinin örttüğüne inanmak hatta birilerinin bana yemek getirdiğini kabul etmek, -üstelik fark etmeden kabul etmek- nasıl izah edilebilir? Böyleyken bu çok genel bir yer belirlemenin bana nasıl bir faydası olabilir ki?

IV

Şiir

Islık çaldım. Kuyuda yankılandı.

Haykırdım. Kuyuda yankılandı.

Ağladım. Kuyuda yankılandı.

Gözyaşlarım kuyunun dibindeki kuma şıp şıp damladı.

Kuyuda yankılandı.

Çıplak ayaklarla merdivenleri her gün daha çok ve daha hızlı inip çıkmaya başladım.

Kuyuda yankılandı.

El çırpıtım sebepsizce.

Kuyuda yankılandı.

Varlığımı yokladım.

Kuyuda yankılandı.

Yokluğumu yokladım.

Kuyuda yankılandı.
Yokluğumu varladım.
Kuyuda?

Rüya gördüm.
Kuyuda yankılandı.
İlk kez yankılanan bir rüya gördüm.
Kuyuda yankılandı.
Yankılanan bir rüyayı uyanırken gördüm.
Kuyuda yankılandı.

“Ateş” dedim.
Kuyuda yankılandı.
“Su” dedim.
Kuyuda yankılandı.
“Toprak” dedim.
Kuyuda yankılandı.
“Hava” dedim.
Kuyuda yankılandı.
“Kuyu” dedim.
Kuyuda yankılandı.
“Kule” dedim.
Kuyuda yankılandı.
Kuyu kulede, kule kuyuda yankılandı.
Kuyu kuyuda, kule kulede yankılandı.

V

Böyle bir şiir yazdım kuyuda. Daha doğrusu söyledim. Oysa ben şair filan değildim. Karanlıkta yumuşacık kumların üzerine sağ elimin işaret parmağıyla bir şeyler yazmaya çalıştım. Her sayfaya -ki tek sayfasıydı kuyunun- tek bir cümle sığdırabildim. Yazdığım her cümle bir öncekini yok etti. Her hüküm, bir önceki hükmü ortadan kaldırdı. Sonra sonra remil... Sonunda elimde tek bir hüküm kaldı. Ne olduğunu söyleyecek değilim elbette. Bütün hükümleri ortadan kaldıran tek bir hüküm. Bu bir son hüküm. Bunu kolayca herkese söyleyeceğimi kim söyleyebilir ki!

Sesler duymaya başladım derken. Yalnızlığın daha doğrusu çıplaklığın bir oyunu olduğunu anladım hemen. Çıplaklığım kuyunun duvarlarına çarpa çarpa çoğalıyor ve sesler icat ediyordu. Bu seslerin beni ayartmaya çalıştığını hemen fark ettim. Hemen kabul de ettim. Nihayet bir kuyunun içindeydim

ve burada duyulabilecek -var olabilecek- her ses, kesinlikle aldatıcı olmalıydı. Kendi sesimden bile şüphe etmeye başladım böylece. Sesin kendi hafızası diye bir şey mümkün müydü? Bu soruyu orada neden sorduğumu bilemedim. Yani belki de bir sesin kendi kendisini kendi hafızasına hapsedmesi mümkün müydü? Bu sesler, tıpkı benim gibi, bir kuyuya hapsedilip -gönüllü bir mahpusluktan bahsediyorum- -peki, ben ne zamandır kendimi kuyuda bir mahpus gibi hissetmeye başlamıştım?- sonra gene o kuyunun içinde yankılanabiliyor olamazlar mıydı? Peki, ben kendi kendimin yankısı olabilir miydim? Bunun kendi sesini duymaktan ne farkı vardı ki? Belki böylece kendi yankılarımdan biri, bir yankı olarak kuyunun dışına çıkabilir ve bana oradan haberler getirebilirdi. Gökyüzünde süzülen bir kuşa, bembeyaz bir kuşa dair bir haber bile yeterdi bana. Merdivenleri kaçınıcı sefer inip çıktığımı karıştırmaya başladığım bir gün bunu denedim ve başardım. Kendi yankımı seksen sekizinci basamakta bırakıp aşağıya indim.

Bir zaman sonra dönüp geldi. Ne kadar sonra bilmiyorum. Gökyüzünden bahsetmedi. Çölden yahut ormandan da. Hatta denizden de. Bir tek kuş bile gördüğünü söylemedi. Görmüştü de söylemedi. Görmemişti de söylemedi. Bilemedim, bilmedim.

Sonra bana; “Sen bir kuledesin” dedi.

“Sen bir kuledesin ama ben sana kuyudaki Yusuf’u anlatacağım”.

Anlatırken Yusuf’un ben olduğunu fark ettim. Fark ettim ve kabul ettim. Nasıl ki kulenin kuyu olduğunu fark edip kabul ettimse... Nasıl ki kuyunun kule olduğunu fark edip kabullendimse...

SELVİGÜL KANDOĞMUŞ ŞAHİN

KANADI KIRIK BİR KUŞ GİBİYİM

Gözlerimi kapatmak istiyorum. Her tarafta parlak ışıklar, patlayan konfe-tilerin dumanı, yanıyor gözlerim.

Kristal devasa avizelerden ışıltılar akıyor parlak saçlara, kaygan eşarplara, şekillenmiş sakallı çehrelere, sıırım gibi koşturan garsonların üzerine... Sima-lara dökülen ışıltılarla ruhlar ifşa makamında; yüzlerdeki duruluğun, gözler-deki ihtiras ve hırsın, yüzlere gizli maskeler gibi yerleşmiş utancın ve iffetin son çırpınışları mı gördüğüm...

Ben neredeyim ve kimlerle kuşatılmışım, gittikçe artan bu kalabalığın içinde ne arıyorum ki... Bu yüzler, alev gibi kırmızı rujlu dudaklar, ok olup san-ki yüreğime batan rimelli kirpikler... Parlak rugan ayakkabılar, saten, taftadan rengârenk elbiselerinin içinde ambalajlanmış hediye paketleri gibi alabildiğine baştan ayağı cılganmış, eşarplarından, şallarından ışıltılar akan bu kalabalık bana doğru mu geliyor... Eziliyor sanki bedenim, avuç içlerim terliyor, kravatı-mı gevşetmek istiyorum. Bedenim uyuşmuş sanki. Ucu bucağı görünmeyen sa-lona doğru akan, müziğin boğuk, anlaşılmaz gürültüsü... Tüm bu uğultuların içinde annemi arıyorum. Duru, geçkin yüzünde sönük yıldızlar gibi parlayan, yorgun gözlerini buluyorum neden sonra. İncecik bir kadın artık, yerlere kadar uzun siyah feracesinin içinde koyu yeşil örtüsünün çevrelediği yüzünden göl-geli tebessümler akıyor kalabalığa doğru... Acı ve hüznü yüklü tebessümler. Ve ellerim daha bir yanıyor sanki...

Nilüfer, eylül yağmurlarıyla gitti. Ben burada, öylece kalakaldım. Sevdası-nı kuşanıp ona sahip oldu ve gitti Nilüfer. Babamın tüm despotluğuna, tüm emirlerine rağmen gitti. Helal olsun sana Nilüfer, *sessiz atın tekmesi pek olur* der-ler. Duru sular gibi sakin, öyle kendi hâlindeydin her zaman munis, sevecen... İçinde yaşadığımız çevre, cemiyet seni hiç enterese etmezdi. Ne çok görücü gel-di kapımıza, Ali Ömer Bey'in güzel doktor kızının taliplileri az değildi. Ama hiçbirisine çıkmadın, odana kilitleyip kendini, dönüp bakmadın onca zengin,

okumuş ne bileyim işte babam gibi eşraftan olanların çocuklarına. Hastane koridorlarında, beyaz önlüğün gibi duru bir sevdadaydı yüreğine akan... Babamı karşına aldın ve gittin yüreğinin sesine, sevdiğine. Hiçbir şeyi yoktu babama göre, öyle kenarda kıyıda büyümüş, garip, kendi hâlinde... Ama sevdim dedin. Evi ocağı var mı, nasıl geçinirsiniz diye sormadın. O mağrur, o kendini beğenmiş züppe doktor kızlar gibi burun kıvırmadın. Kardeşim diye demiyorum sen muhteşemsin Nilüfer. *Emir demiri kesermiş* ama helal olsun senin sevdanı kesemedi. Sonbahar yağmurlarıyla öylece gittin hiç arkana bakmadan...

Salon gittikçe artan kalabalıkla doluyor, gözlerim doluyor doluyor ama bir türlü boşalamıyor. Kasabanın en büyük salonunu tuttu Ali Ömer Bey, kızına yapamadı ya en büyük salonda şöyle şanına şöhretine yaraşır düğün, şimdi tek oğluna yapacak...

Kimler yok ki... Siyasiler, eşraftan babamın has adamları, çoğunu tanıyorum ama tanımadıklarım daha fazla. Annemin akrabaları var sadece, arkadaşları yok annemin. Annemin nasıl arkadaşı, çevresi olur ki; babam onun hayatını sarıp sarmalayan bakışlarıyla zincire vurulmuş prangalar gibi kuşatırken.

Benim boyum bu kadar kısa mıydı? Hiç bu kadar kendimi çaresiz, küçük, hiçbir işe yaramaz hâlde hissetmemiştim. Beyza yanımda uzanan beyaz bir sütun gibi. Beyza'nın elleri nerede, bulamıyorum, kuyular gibi derin kara gözleri nerede? Neredesin Beyza? Yanımda yürüyen bir sütun gibi uzanıyor boylu boyunca. Başımı çevirip bakacağım ama başımı çeviremiyorum. Gözlerim nemli, yumdukça batıyor, yanıyor, sızlıyor. Sonra yüreğimde yanmalar, bir alev boşalacak sanki boğazımdan yukarılara, derinden yanmalarla... Bacaklarım titriyor. Konfetiler durmaksızın patlıyor, bir yol açılıyor, parlak ışıklı bir yol... Alkışlar, ısıklar, ışık demetinin aktığı ve bizi nikâh masasına doğru götüren bu ışıklı yolda donup kalıyorum. O zaman Ali Ömer Bey'in bakışları geliyor aklıma, delip geçen, yüreğime derin sızılar yükleyen, annemin eğik bakışlarının, dökülen ak saçlarının gölgesindeki bakışları.

Annemin söze dökemediği nice acının yükünü taşıyan mahzun bakışları var, kırgın bir çizgi gibi kilitli dudakları artık hiç gülmüyor... Nilüfer'den sonra günlerce süren derin sessizliği, aldığı depresyon ilaçlarıyla artan dalgınlığı, uzaklara dalıp giden bakışları olmasa ah burada bu ışıklı yolda olur muydum? Tükendi annem, içine doğru bir derin yolculuğa çıktı sanki. Bize doğru akan enerjisi, sevecenliği, hayata bağlılığı kalmadı. Ah annem daha fazla kurumadan, solgun çiçekler gibi öylece bir kenarda kendini tüketmeden, ah annem canım annem senin için burada olacağım. Bu beyaz, uzun, sonsuza kadar uzanan nikâh masasının arkasında olacağım. Annem sen üzülme, erime, tükenme, ölme anne ölme ne olur bırakma bizi. Nilüfer'den sonra gittikçe eriyen bedenim, incelen parmakların, dökülen saçların, ah o onmaz ağırların tüket-

mesin seni. Ben buradayım. Ama şimdi sen benim *Lili*'mi de biliyorsun ve bu da kahredecek seni. Sen hep mi kahrolacaksın anne. Neden hep fatura sana kesiliyor ve neden hep senin yüreğin yangın yeri. Bana baktıkça gözlerindeki keder yakıyor avuçlarımı, ah bu derin keder, yüreğinin en diplerine çöreklenmiş sancılı bekleyiş ne zaman biter. Yüzün ne zaman güler, gözlerin sakın sular gibi ne zaman durulur...

Beyza'nın omzuna mı geliyorum. Beyza'nın baştan aşağı bembeyaz uzanan onu sarıp kuşatan, duvağından içeri bakamıyorum. Tüllerin arkasındaki utanan gözleri derin kuyular gibi, boğulacağım. Beyza'nın soğuk uzun parmakları, mengene gibi ellerimi sıkarken, kuğular gibi uzanan boynuna dökülmüş duvağının kıvrımları, yüzünü çepeçevre saran ak şalının parlaklığı dökülüyor avuçlarıma. Konfetilerin patladığı ışıklı yoldan geçerek geldiğimiz nikâh masasının başında bu tülü açmam gerek. Bu masanın arkasında yanyana durmamız gerek. Tül, perde perde kalınlaşıyor. Kararıyor. Yüreğime akan deli bir yangın var. Bu yangın eritiyor yüreğimi, ellerimi, bedenimi, pelte pelte dökülüyorum Beyza'nın ayaklarına. Ahhh...

Ahhh... Bir yaralı kuş gibiyim kanatları kırılmış, yüreği örselenmiş, gözlerinin ferî çekilmiş. Ah ben nereye uçabilirim, nereye gidebilirim. Bilmiyorum. Babam Ali Ömer Bey kanatlarımı, sevdalarımı kırdığından beri bilmiyorum. İşte şimdi bu nikâh masasının arkasındayım. Devasa masanın beyaz saydam dokunuşuna ellerimin teri bulaşıyor. Ellerim titriyor, bedenim titriyor. Gözlerim sırdaş sevdaların son demini yudumlamış, ayaklarım yasak meyvelerin tadına çok uzakta yürüyüşler yapmış. Ben hep sadık kalmışım da gitmemişim. Nereye gidebilirdim ki. Hangi harama uzanabilirim... Ben hiç harama gitmedim, sadece *Lili*'nin kısa, kesik kesik ağlayan sesi vardı bir de yaralı ceylanların gözleri gibi bakan o bal rengi benekli gözleri... Gül dudakları kıvrım kıvrım açılıyor, yorgun ve yaralı yüreğime şiirler dökülüyordu.

“soluk bir sisin arakasından yüzün gözüküyordu/gece inmişti takım takım yıldızlar gözüküyordu/şimdi sen başka bir şehirdeydin saçlarını kesmiştin/dudaklarını boyamıştın bu seni tamamen değiştirmiştin”

Attila İlhan'dan kor gibi yakan şiirler akıyordu. Ben senin sarıya yakın bal rengi gözlerine, bukle bukle omuzlarına dökülen saçlarına bakamıyordum. Şimdi çok uzaklardaydın. Ben uzaklardaydım. En son elime tutuşturulan bir bilet vardı. Uzaklara çok uzaklara gitmem gerekiyordu. Sakalları artık şakallarına doğru beyazlamaya başlamış, gür kaşlarının altında sönük fenerler gibi delici, yüreğime doğru sivrilen bakışları akan Ali Ömer Bey'in aldığı bir kararla uzaklara gidiyordum. Çok uzaklara... Kıtalar, okyanuslar ötesine. Seni bir kere tanısa, bilse yollar mıydı beni...

Onun istekleri olacaktı ya... Annem nasıl o küçük sandık odasından çıkıp

gelmişse günlerine, eşyaların arasında ona muti bir küçük eşya gibi bir kenarda duruyorsa öyle emrine amade, öyle suskun durmalıydık. *Emir demiri keserdi.* Emir sevdaları keserdi. Emir yürekleri prangalara vurur, hayatlar yaşanacaksa emirlere göre, ayarlı, usul usul akan yaralar gibi öylece derinlerde sızlayarak yaşanırdı. Tıpkı annemin yıllardır yaşadığı gibi. Annemi zincir olup sarıp kuşatan bakışların vardı ya şimdi bizim hayatımızı kuşatıyor baba. Bakışınla, duruşunla koyduğun sessiz yasaklarından sonra gizli bir sevdadydı yüreğime yoldaş eylediğim oysa.

Şimdi Attila İlhan'ın şiirleri akıyor bir yerlerde. Islak dudaklarının yangınına hiç duyumsamadım, hiç seni öpmedim, ama sesini öptüm bilesin. Senin soluğun aktı yüreğimin dehlizlerine. İlk seni sevdim son seni seveceğim. Saçların dağılacak omuzlarına doğru sonra yüreğimin yangını artacak. Gözlerinden duru baharlar, coşkun nehirler devşireceğim. Ama kıvrım kıvrım açılan o dudaklarından akan şiirleri hiç duyamayacağım biliyorum. Sesin uzak çok uzaklarda kalacak. Seni unutmaya mahkûm ben hep susacağım.

En son bir cami avlusunda buluşmuştuk. Köpük köpük havalanan kumral saçlarını bastıran koyu duman rengi bir şal örtmüştün. Gözlerin gölgelenmiş, kirpiklerin ince hüznlerle eğilmiş ve öylece, utangaç kızaran yanaklarınla bakmıştın. Ben hiç namaz kılmadım demiştin, suçlu, utanan, kırgın sesinle. Ben sana öğretirim, sen iste yeter demiştim. Bir yol açılmıştı sevdamızdan, Allah'ın inayetine doğru bir yol, derin soluklu, yüreğimi, avuçlarımdaki yangını serinleten, senin uzun ince parmaklarından fışkırıp akan bir yol. Ben o yolda seninle yürümek istiyordum. Şiir okuyan o kıvrımlarında eridiğim dudaklarından şimdi dualar dökülüyordu. Hemen bir yüzük almıştım helalim ol diye... Sana bilmediğin, hiç günlerinde, gecelerinde hayatında olmayan o duaları öğretecektim. Sonra sen bana hayatı öğretecektin, acemi utangaç tebessümlerimi, yere düğümlü gözlerimi, sıkılı yumruklarımı çözecektin. Beni çözecektin, ben zor bir bilmeceydim, sırlı bir duaydım artık senin avuçlarında.

Annemin gözleri şimdi durgun. Boşalmış derin kara göller gibi. Ah annem senin göğsüne yaslasam, ağlasam, bu yükü boşaltsam senin yüreğine ama kıyamam ki sana. Senin zaten yükün omuzlarını çökertmiş, ayaklarını fersiz bırakmış. Beyaz ışıltılı bir toz bulutunun arkasında kaldın. Utanan bakışlarında erirdim bakamazdım gözlerine. Ellerim istem dışı terler, öyle çaresiz öyle zayıf kalırdım karşında. Hele duaları yavaş yavaş okuyuşun yok mu? *“Altın saçlarını yana atışı yok mu Lilinin/Lilinin yağdan kıl çekercesine inanışı/Lilinin yağdan kıl çekercesine yaşayışı yok mu?”*

Sesinden akan şiirler eritirdi beni, *emir demiri keser*, ama senin sesin bu emiri kesemedi. Ben Nilüfer kadar güçlü olmadım. Ben sana, sevdama sahip olmadım. Kaldırımlara iri yağmur damlaları düşerken vedalaştık. Bulutlu bir

sonbahar günü şehrin sisli kalabalığına yolcu ettim seni. Sesinden yüreğine oradan da benim yüreğime oysa şiirler akıyordu... *“her yerinde vücudumun/ağır yanık sızıları/bir yerlere yıldırım düşüyorum/ayrılığımızı hissettiğim an /demirler eriyor hırsımdan”*

Yüreğimi, ellerimi, bedenimi tutan tüm ellerden kurtulsam. Bu ışıltılı, bu alabildiğine uzanan beyaz toz bulutunun içinde, yüzleri kaybolan kalabalıktan kurtulsam. Ama olmuyor, ayaklarım külçeleşmiş, ben bu tülü açmalıyım. Kat kat kalınlaşan, Beyza'nın kara gözlerine, kara kuyular gibi derin gözlerine doğru inmem gerekiyor. Kimim ben? Kimi seviyorum ki? Şimdi bu Beyza'ya onun selvi boyuna yazık değil mi... Fısıltılar akıyor, sivrilmiş dillerden, gözlerin ağusundan akıyor fısıltılar, damat da kısaymış gelinden, baksana hiç yakışmamışlar... Okulda açık bir kıza sevdalanmış, apar topar Amerika'ya göndermiş babası... Ama baksana hiç yakışmamışlar... yakışmamışlarrrrr...

Emir demiri keser ama yüreğime akan sevdanı kesemedi. Çok uzaklara sürgün gibi gönderildiğimde, diplomalarımı çoğalttığımda, babamın terfilerini yükselttiğimde, annemin acılarını azalttığımda, Lili'nin yıldız yıldız akan gözlerini söndürdüğümde, yüreğimi nereye koyacağımı bilemiyorum, bir yerlere yakıştıramıyorum içimdeki kederi, aşkı, hüznü...

Ben kimim ve bu ışıklar altında insanların yüzlerini maskeleyen, bu toz bulutunun altında ne arıyorum?

Beyza ile oturmuşuz, kaygan, parlak, sonsuzluğa uzanan beyaz bir masanın arkasına. Sonra avuçlarım hep terli, şakaklarımı yalayarak, sakallarımın oradan boynuma akıyor akıyor su gibi oluyor damatlık gömleğim sırtıma yapışıyor, ellerim masaya yapışıyor...

Evveet!

Derin, kâbus yüklü uykudan uyanmışım, kat kat tülleri açmışım, ellerimin terini silmişim, gözlerimden akan yaş tere karışıp sakallarımın sessizce sızıp boynuma oradan beyaz gömleğime doğru akmış. Ayağımda şimdi bir acı. Beyza'nın sivri topukları rugan ayakkabımın üzerinde mi? Yoksa yanan, kavrulan, yüreğimin üzerinde mi? Acıyor ayağım, yüreğim acıyor. Ama bu tatlı bir acı. Ben anlıyorum bu acıyı seveceğim. Alışacağım bu acıya. *Lili* kız rüyalarımın gelecek geceleri. Attila İlhan'dan şiirler okuyacak. Ben onun utanan gözlerini arayacağım hep. Ve alışacağım bu acıya biliyorum, artık tatlı bir yara gibi çöreklenecek içime.

O an babamın zincir gibi annemi kuşatan bakışlarıyla göz göze geliyorum. Bir kement gibi dolanıyor zincir boynuma, bedenime, ellerime, ayaklarıma ve yüreğime sonra hayatıma ve avazım çıktığı kadar bağıriyorum beyaz toz bulutunun, duman duman kalabalığın derin yalnızlığına:

Evveet!

ZEYNEP SATI YALÇIN

ARDIMDAKİ SES

Koyu bir duman, biraz mavi, biraz kara, biraz gri, biraz lacivert... Ağaç kütüklerine takılan ayaklarıma aldırmiyorum hiç. Sivri budaklarca kırmızı çizgiler oluşmuş çıplak ayaklarımin altında ve yanlarında. Naylon terliklerimi nerede düşürdüğümü hatırlamıyorum. Biri düşmüş de öbürünü de ben mi fırlatmıştım? Bir çamurun içinde mi yapışıp kalmıştı? Saçlarım mı yolunmuştu? Bir kamyondan zorla indirilip yerde mi sürüklenmişim? Kendim olmak için kaçıyor muydum? Kesif duman zihnimi bulandırmış olmalı. Bunu hatırlayacak zamanım yok şimdi. Orman derin derin açılıyor önümde, koca bir dehliz şimdi. Her ağaç, bir diğerinin aynı, dönüp dolaşıp aynı bölgede koşuyorum biteviye. Keskin bir koku soluğumu kesiyor. “Zülü, Zülü...” diyen bir boğuk haykırış mı duyduğum? Şimdi nereye sığınmalı?

Bayramlık diye alınan ama dar geldiği için ilk kayışı kesilen leylak rengi bir sandalet vardı ayağımda, kedi peşinde koşan bir minik kızım. Omzunda gezdirirdi beni. Günlerce yumuşak yünlerini okşayıp sevdiğim, ağzına çimen sokuşturup doyurduğum kuzum yerde yatıyordu, boynu kanıyordu incecik... Bayramlık ayakkabımla basmıştım kuzunun kanına, babam gözyaşımı silmiş omzuna almıştı beni. “Ağlama Zülü, bu kurban senin için.” demişti, alnımda bir damla kanla dolaşmıştık gün boyu. Evde közlenmiş et kokusu dolmuştu burnuma, yeşil yeşil kusmuştum... Ben, kurban olacağını bilmeden kurbanlar adanandım...

Yanık kokusu genzimi yakıyor. Lastik yanığı mı yoksa? İnsan mı, demeye korkuyorum. Korkum bir duman kılığında peşime düşmüş, belki o da korkusundan bir sığınak arıyor kendine. Kalbim en iyi sığınaktır korkulara, sarıp sarmalar saklarım. Büyütürüm şefkatimle, kendim olamamanın ama kendim olma umuduyla kaçmamın ekşimsi tadıyla besler büyütürüm umudunu korkunun da...

Ben, ben olarak bir iz bırakamayacağım madem, bir adım olmayacak madem şu dünya denen boğuntuda, madem yazmama izin vermeyecek babam,

madem adım hep adı olacak... Olmayayım daha iyi...

Korkunç çığlıkları var kuşların, oysa seherde ne güzeldi ötüşleri. Kıyamet olmuş da dağlar yerinden sökülmiş de denizler kaynamış da onlar da çığlık çığlığa kaçıyorlar. Bunu ben mi istemiştım? Kalbimin beladan kaçarken başka bir bela çağıran yanıyla “Bir yangın çıksa...” diye bunu ben istedim...

Diz çöktüm, teslim olmanın ilk işareti bu. Böylece yangın beni saracak, pişeceğiz şu taze ağaçlarla, börtü böceklerle... Közlenmiş kurban gibi. Tümseğın altındaki bir yaprak yığınının altına doğru ince bir urgan süzölüyor, nakışları da var, çabucak kayboluyor. Ardından iki tane daha süzölüyor. Biri kara, diğeri sarı. Onlardan korkmuyorum nedense. Sıcak onları korkutmuş olmalı, belki de duman. Belki “Zölü...” diye kuyuların içinden boğuk boğuk yankılanan ses-ten korkuyor onlar da. Kayıp giden yılanlara özenirken bir an onların bana bir çıkış yolu göstereceğı geliyor aklıma. Yaprak yığınınına yanaşıyorum, kıyıda elbiselerini çıkarmışlar. Üç külâh hâlinde duruyor kızıl sarı yeşil yaprakların arasında.

“Zölü, sen küçükken külâh sanıp yılan kavını yemiştin biliyor musun?” Başımı sallamıştım. Süt kokusu vardı kavlarda, külâh sanmış mıydım?

Dokunma ihtiyacıyla elliyorum kavlara. Hâlâ sıcak, soyunanın ısınısını ve sırrını taşıyor. Kokluyorum, yanık süt kokusu doluyor burnuma.

Nereye kayboldu bu yılanlar? Tümseğın altındaki toprakta bir oyuk oluş-turmuşlar, ancak onların sığabileceğı kadar. Yaklaşıp deliğı inceliyorum; içe-risi karanlık, benden çekinmeden, bana dokunmadan aynı deliğı sokulan bir, iki, üç yılan daha... Telaşeliler, yoksa saldırmadan geçmezlerdi sanıyorum, de-liğı hızla kayıp gözden yitiyorlar.

Her şeyin dengesi bozulmuş, ne onlar benden ne ben onlardan korkuyo-rum. İlk defa bu kadar yakınımdan geçiyorlar. Ağaçların seyrek olduğı yer-lerden güneş giriyor, yeri dikine kesiyor sarı kılıçlarıyla. Kuşların gölgesini görüyorum, ama kendileri görünmüyor. Korkunç çığlıklarıyla geçiyor olmalı-lar üstümüzden. Kesif bir griye dönüyor ağaçlar, yeşilleri koyulaşıp kararıyor hızla.

Bir heykel gibi kalmışım burada. Bir kirpi, yılanların girdiğı boşluğu zorluyor, öyle çok zorluyor ki, delik büyümüş gibi gözden kayboluyor o da. Beni görmüyorlar ya da öyle korkmuşlar ki, varlığını önemsemiyorlar. Evet, böy-le olmalı, varlığının onlar için şu an bir önemi yok. Ses arkamda; “Zölü, ses ver...” Bu o mu? Hâlâ peşimde mi? Aksak ayağıyla peşimden koşarken çamurun içine bir korkuluk gibi yıkıldığını görmüştüm oysa... Ölmemiş, ölüm kılığında düşmüş yine peşime.

Yolun sonu nereye varır? Belki bir gizli geçit sadece hayvanların bildiğı, insanlardan gizledikleri bir geçit... Kuş gölgeleri ve çığlıklarının yönü de aynı

tarafa açılıyor. Güney mi kuzey mi bilmiyorum. Güneşi görsem tahmin edebilirdim.

Yine bir uğultu, çatır çatır yanan yeşil dalların gözyaşları arasında, hangi hayvana ait olduğu belli olmayan korku çılgınlıklarının arasında boğuk bir uğultu, “Zülü, Zülü...”

Yüzümü yalayan sıcaklık ve koyulaşan grilik nefes almamı da zorlaştırıyor artık. Deliğin olduğu yönü üstündeki açıklıktan takip etmek istiyorum, ama yüzeyde bir iz bulamıyorum. Tespih böcekleri, kara böcekler, çekirgeler, sinekler geçiyor hızla; kimi yarı yolda pes edip ölü olarak düşüyor yaralı ayaklarımın ucuna. Kimi çırpınıyor, kurtulmak için gayrette hâlâ... Ben ne yapmalıyım bilmiyorum.

Kavanozda karıncalar biriktirmiştin, beyaz yumurtaları vardı ellerinde. “Zülü, yuvalarına koyalım onları.” demiştin, aldığım yeri bulup koymuştuk, nasıl koş koş gitmişlerdi... Omzuna almıştı beni, galiba yuvaların yönü kible demiştin... Öyle miydi? Mabesinde kibleye dönüp ne yapardı karıncalar? Koşardı, sen de koş Züleyha...

Bir karınca kadar küçük olsaydım ya da bir yılan kadar hızlı ve kaygan, aynı deliği kullanabilirdim. Ya da kanatlarım olsaymış gideceğim yeri bilirdim. Şimdi öyle çaresizim ki insan olmanın çaresizliğini sırtımda yük gibi taşıyorum. Bir iki siluet geçiyor yanımdan hızla kurt mu, sansar mı, tilki mi, gelincik mi bilmiyorum. Gözlerim acıyor, sıcak ve dumanın yoğunluğunun düşünme gücümü çekip aldığını duyumsuyorum. Sıcaktan elimdeki kavlar bükülmüş iyice, şekli bozuk külahlar gibi, ama atmıyorum elimden, yiyesim var nedense. Neden olacak, iki gündür aç aç ölümden kaçıyorum. İçinde dondurma olduğunu hayal ediyorum; serin, hoş kokulu ve tatlı... Yanık süt kokusu doluyor burnuma.

Koşmaya başlıyorum yeniden, duman yoğunlaşınca aksi yöne dönüyorum. Saçlarım boynumu yakıyor, yolunmuş saç diplerim çok sızlıyor, ben boğuluyorum. Ardımda uzayan, ulumayı andıran ses bıkmadan beni çağırıyor; Zülü, Zülü... Ses ölüm çağrısı gibi, kaçmalıyım sestten uzağa, kendim olmak için hep en uzağa... Ya da pes deyip uzanmalıyım yaprakların, çıraların, çalı çırpının üzerine ve bir kurban gibi közlenmeliyim burada.

Geriye mi? Asla...

MEHMET KAHRAMAN

GÖZÜNÜ KAPATTIĞINDA...

Gözünü açtığında masmavi bir yerdeydi. Hiç kimse yoktu. Bir ses vardı yalnızca. Onun sesiydi. Çok güçlü, yüce, her şeye hâkim. Ondan izinsiz hiçbir şeyin olması imkânsızdı. Etrafına baktı. Sonsuzluğun içindeydi. Bu biraz ürkütüyor fakat aynı zamanda sevindiriyordu. Adının anılacağı günü bekliyor olmalıydı. Nasıl bir şekil alacaktı? Verdiği söze sadık kalabilecek miydi? Sorular, sorular... Durmadan soru soruyordu. Cevabı döndüğünde öğreneceksin denildi. Derin hisler veren mavilikte günün gelmesini bekleyecekti.

Gözünü açtığında her yer yemyeşildi. İnanamadı önce. Dokunmak, hissetmek istedi. Dokundu da. İpeksi yumuşaklık parmak uçlarındaydı. Sonra sesleri duydu. Ne güzel, gönül okşayıcıydı sesler. İçinde sevgi dolu bir kıpırtı oldu. Sanki kapılar ardı ardına açılıyordu. Akşam kıızıllığında atların koşuşunu ya da olgun başakların rüzgârın önünde dalgalanışını seyreder gibiydi. Demek burasıydı bahsedilen. Keşke hiç uyanmasa.

Gözünü açtığında gri bir tabaka vardı. Önce göremiyorum sandı. Gözlerini ovuşturdu. Fakat geçmedi bulanıklık. Gördüğü nesneleri birbirinden ayırt edemedi. Sesler de iç içe girmişti, tek başına hiçbir ses ayırt edilemiyordu. Fakat yapılacak çok iş vardı, bunları düşünmedi. Zaten bir süre sonra alıştı griliğe. Her şey normal gelmeye başladı. Bütün gün koşturuyor, yoruluyor, ertesi gün yine aynı tempoyla güne başlıyordu. Nedense kapılar kapanıyor gibi gelmişti. Her şeyi vardı, her şeye sahipti ama atlar koşmuyor, başaklar dalgalanmıyordu. Boş ver dedi, yapılacak çok iş var.

Gözünü açtığında acayip parlak kırmızıyı gördü. Bu renk iç gıcıklıyordu. Helezonik bir şekilde yukarı tırmanıyor, sonra düz bir çizgi gibi yatay gidiyordu. Kırmızı şekilden şekile girdi. Bakana göre değişiyordu biçimler. Daimi bir yanılğı vardı. Rüya olabilirdi. Tekinsizlik korkutucuydu. Bir şeye dokunmak, bir yerden tutunmak istiyor fakat elini uzattığı şeyler sahte çıkıyordu. Gerçek olan yoktu. Yok.

Gözünü açtığında uçsuz bucaksız bir beyazlığın içinde buldu kendini. İlk, birinci, tek neyse o her şey onun şeklindeydi. Renklerde ve seslerde saflık vardı. Bütün renkler bir olmuştu. Kendinden başka kimsenin olmadığını anladı. Gözünü kapattığında...

MÜZEYYEN ÇELİK

BALIK PUL KILÇIK

Mutfak da soğuk. Gece musluk donduğu için su akmadı. Babam borunun altında tüp yaktı da öyle akmaya başladı sular. Annem kocaman bir poşet sermiş, yere oturmuş, balıkların pullarını kazıyor. Mutfak çok soğuk, öyle böyle değil. Elleri mosmor annemin. Balıkların pullarını kazıdıkça ıslıl ıslıl pullar, sular havaya saçılıyor. İkinci güneşi vurdukça annemin ellerine, su tanelerini, balık pullarını rengârenk incilere dönüştürüyor. Hayvanın eti canlıymış gibi titriyor, annem bıçağa biraz daha yükleniyor. Mutfak soğuk, bir an önce işini bitirmek istiyor. Balıklar büyük, balıklar pul içinde. Kazıyor kazıyor, pullar bitmiyor. Ellerini ovuşturuyor, yine kazıyor. Pulları bitirince karnını yarıp kafasını koparıyor balığın. Balığın içi balçık. Üçünü de yarıp balçıklarını çıkarıp bir leğene koyuyor. Yıkayacak da su buz gibi, ellerini soğuk yakıyor. Balıklar balçık içinde, ne yemiş, çamur mu yemiş bu hayvanlar? Balıkları yıkadıktan sonra unlayıp yağladığı kara tepsiye diziyor. Evin giriş kapısının hemen karşısında bu işler için kuzine hazır. Bir iki ince odun, gazete parçası, çakmak. Kuzinenin içindekiler hemen tutuşuyor. Sobanın fırınının iyice kızması lazım. Biraz daha büyük odunlar atıyor. Bir yandan da ellerini ısıtıyor. Elleri kızarmaya başlıyor. Güğüm su doldurup kuzinenin üstüne koyuyor. Hemen mutfaka geri gidip küçük alüminyum tencereye yağla salça koyuyor. Tarhana kavanozunu da getirip tencereyi kuzinenin üstüne koyuyor. Alev güçlendikçe güğüm cız cız ses çıkarmaya başlıyor. Salçayla yağ kavruluyor. Hemen üstüne üç dört kaşık tarhana atıp karıştırıyor, sonra su. Biraz daha karıştırıp bırakıyor. Koku bana kadar ulaştı. Çorba tamam. Kuzinenin fırınını kontrol ediyor annem. Isınmış. Hemen balıkları içine koyuyor. Birazdan bütün ev balık kokacak. Hatta bütün sokak balık kokacak. Aç karınla evlerine dönen adamların iştahı kabarmak. Onlu yaşlarımın bütün dünyası balık kokacak.

Sofra bezini serdim, sofrayı da koydum. Annem, balık tepsisinin altına gazete koy, sofrayı karartmasın dedi. Hemen bir parça gazeteyi ikiye üçe kıvırdım

sofranın ortasına koydum. Annem balık tepsisini getirdi gazetenin üstüne koydu. Çorbaları getirdi. Alelacele yaptığı salatayı getirdi, turp dilimledi getirdi, limon sıkı getirdi.

Babam işten geldi o gün ki her zaman işten gelmezdi. Ablam halk eğitimdeki dikiş kursundan geldi. Kedim kokuyu alıp pencerenin dibine geldi.

Çorba kışın çok güzel. Boğazımızdan ılık bir yağ gibi süzülüp içimize indi. Sıra balığa geldi. Herkes ortadan bir parça alıp tabaklarına etleri serdi. Kılçık, kılçık, kılçık... Her yer kılçık. Balığın her yeri kılçık. Çatallar balığın zerrelinde gezdi. Hep kılçık. Salatalar bitti, balık hep kılçık. Herkes bir bir sofradan çekildi.

Şu çocuklar bundan başka balık görmediler. Kılçık ayıklamaktan, pul temizlemekten yoruldum, bari onca emeğe karnımız doysa. Alma daha iyi!

Porsuk'tan tutuyor bunları bizim işyerindeki Rahmi. Ucuza da verince alıverirdim.

Alma adam alma! Yiyemiyor çocuklar. Başka balık al, kılçığı az olanlardan al. Oğlanın boğazına takıldı, öleyazdı ya çocuk. Zor çıkardık boğazından. Daha niye aynısından alıyorsun?

Rahmi ucuza veriyor. Kılçıksız balıklar ateş pahası ki.

EMİN GÜRDAMUR

KULÜBEDEKİ OLAY

Ansızın ayağa kalkıp masanın örtüsünü çektin. Yere çalınan bir örtü herkesin gözünü korkutur, dilini bağlar sandın. Göz çukurlarında aylardır biriktirdiğin şey bizi bu barakada kısıvrak rehin almak üzere dev vidalarından çözülmeye durduğunda doğrusu ben de öyle olacak sandım. Ama yeşil örtü karşı ucundan masaya takılınca sendeledin, devrilmekten son anda kurtuldun. Sahneye girerken ayağı tahta çıkıntısına takılan oyuncular gibi dirayetin yarısını bu aksak girizgâhla zayi ettin. Buna rağmen kulübede zaman durdu. Camları titreten rüzgâr, saatlerdir güm güm yanan soba sustu. Kimse-nin aklına pencereden dışarı bakmak gelmedi ama muhtemelen kar da dindi. Kollarını bize doğru uzatarak parmak aralarını açtın. Bütün bedenini esir alan gerginlik, küçücük kulübe için oldukça abartılı sayılabilecek bir sese dönüştü: “Yeter artık, susmayacağım!”

Aylardır senden gizli kurduğumuz bütün göz temaslarında hep bu anın beklentisi vardı. Sakladığına, saklayarak sivrilttiğine, diyeceklerini ucu kızgın mızrağa dönüşünceye kadar harladığına şahidiz. Ama buna tam olarak susmak, saklamak denilemez elbette. Yıllar önce, hakiki susmak sadece kelimeleri değil, edaları, kurumları, dalgınlıkları da boğmaktır, demiştin. Ya da buna benzer bir şey. Böyle veciz sözleri severdin. Kulağa hoş gelen, heyecan veren, hayatın anlamını bir çırpıda açık edecekmiş gibi duran ama açık etmeyen, hiç etmeyen, asla etmeyen, birkaç adım sonra gereksizliği ve çarpıklığıyla ortalık yerde kalakalan sözleri. Gelgelelim şehrin kış kıyamet sokaklarında, parklarında herkes uyuduktan sonra eli cebinde gezinen, kendine doğru adımlar atarak bir çıkış yolu arayan, gündüzleri sıradan olmak için çaba sarf eden, eften püften şeylere yalandan şaşıran, anlamı geç kavranmış şakalara herkesten sonra gülen adam da sendin. Susuyorum diye bas bas bağırın adam. Şimdi çok merak ediyorum bizi neyle şaşırtacaksın? Topluca merak ediyoruz, ayakta kıpırtısız duran üç adamı nasıl şaşırtabilir bir insan? Bizimle kendi aranda bir

şaşkınlığın doğumuna imkân verecek mesafe bıraktığına gerçekten inanıyor musun?

“Hepinizden nefret ediyorum!”

Her seferinde yeniliyor olman, kendinden nefret etmeni gerektiriyor. Ama sen nefret etmeye bizden başladın. Aslında bunu bir zamanlar ben de aklımdan geçirmedim değil. Hepinizden nefret etmeyi ilk ben düşündüm. Yine böyle bir kış gecesinde kâğıt oynayıp saçma sapan susuyorduk. Ayağa kalkıp, “Ne iğrenç adamlarsınız! Neden beni kurtarmıyorsunuz?” diye bağırarak istemiştin. Devamında ne yapacağımı, ne söyleyeceğimi bilemediğim için susmuştum. Topluca susuşumuzun içine böyle bireysel parçalar eklemiştin. Bundan habersizdiniz. Konuşsam muhtemelen gülerdiniz. Her şeyde gülünecek bir yan bulurdunuz çünkü. Bu yaştan sonra roman kahramanı mı olacaksın, derdiniz. Gece sabahlara kadar ağladıklarımı bir çırpıda boşa çıkaracak dudaklarınız vardı. Sadece bunun için bile sizden nefret etmeye değerdi doğrusu. Görünen o ki, benim korkudan atamadığım adımları, içimde büzüşüp kalan, birbirine dolanan adımları sen atıyorsun. Çok güzel. İçimizden birinin bizden öldüresiye nefret etmesi gerekiyordu. Seni alkışlıyorum.

“Özellikle senden!”

Bazı çivileri döşemeye beceriksizce çakmışlar. Eğri büğrü çivi başlarını keser darbeleriyle tahtanın karnına gömmüşler fakat tahtalar hiç sesini çıkarmamış. Sonra bazı aralıklar kalmış, uzun üçgenler. Beni işaret ediyorlar. Tıpkı senin gibi döşeme de beni işaret ediyor. Çivileri teslimiyetle bağrına alan döşemenin neden beni hedef seçtiğini, ona saplanma imkânı olmayan ayaklarıma neden düşmanca parmak salladığını anlamıyorum. Üçgen boşluklar bana bakıyor. Gerçi senin bir mazeretin var. Hayatına dair herkesin göz ardı ettiği ayrıntıları biliyorum. Benden nefret etmek için başka bir sebebe ihtiyacın yok. Tepemizde sarı ampul sallanıyor. Onun sallanışı masaya, tahta duvardaki paslı çivilere, kapı arkasında üst üste yığılı paltolara bir canlılık katıyor. Döşemede milim kıpırtı yok. Döşemedeki durgunluk tek başıma hedef seçilmişliği teselli ediyor. Sükûnetimi kolaylaştırıyor kararmış tahtalar. Beni daha büyük saldırılara hazır hâle getiriyor.

“Başından beri biliyordun.”

Evet. Ne yapıp edip işi böyle bir konuşmaya vardıracağını biliyordum. Hatta bu konuşmayı, kulübeyi dolduran yanık meşe kokusu eşliğinde, uzun esler vererek, beni göz hapsine alarak yapacağından o kadar emindim ki, bu kış kıyamette dağda ne işimiz var demenize kulak asmadan, şaşkın bakışlarınızı önemsemeden tutup kolunuzdan hepinizi buraya getirdim. Konuşurken, yürürken, her Allah’ın günü iş çıkışında eve gitmek istemezken, o çay bahçesinde saatlerce telefonuna bakıp susarken, ondan bahsetmek isteyip bahsedemezken

biliyordum. Bir çıkış yolu aradığını kim olsa bilirdi. Kelimelerden bir pencereye ihtiyacın vardı. Bir uykuya. Bir sabaha.

O, kızıl saçları ve kıvılcım saçan hayatıyla gelip kelimelerini küle dönüştürmeden önce sen günahı da sevabı da kelimelerle işlerdin. Onlarsız nefes alamazdın. Gözlerinden yaş yerine kelime akardı. Kim sana sarılacak olsa üstüne başına kelimeler sinerdi. Yasak sarılmalardan arta kalan saçlar gibi. İnsanlar yeterince uzun acılar çektiklerinde kalpleri de güçleniyor. Onun hayat dolu yüzünü ilk gördüğünde şaşırdın. Kelimeler elleriyle yüzlerini örttüler. Kalbin buna dayandı. Senin için herkes bir kelimeydi. Annen, baban, kardeşlerin. Kadınlar hayatına bir kelime olarak girer, başka bir kelime olarak çıkarlardı. O ise kızıl saçları, efsunlu çilleriyle geldi. Kelimeleri bir ağ gibi üzerine attıkça eksildin. Her şey onu daha da kuşatılmaz kıldı. Onunla kavuştuktan, ayrıldıktan ve tekrar kavuştuktan sonra bulanık akmaya başladın. Bir ırmak bulanınca, artık onun adına kolaylıkla konuşulmaz. Öngörüler, örüntüler işe yaramaz. Kahverengi, yabancı bir perde suyun sesini boşa çıkarır. Kelimeleri, yolları, dehlizleri boşa çıkarır.

“Bu rezilliği susarak onayladın.”

Onu ilk gördüğünde yanındaydım. Dönüp bana sarıldın. İşte buldum dedin. Kaybettiğin gün de yanındaydım. Yine dönüp bana sarıldın. Onu kaybettim dedin. Ben hep sustum. Bulurken de kaybederken de sustum. Uzun ayrılığın ardından onu tekrar kazandın. İşte o zaman kendimi senden sakladım. Seninle göz göze gelmeye cesaret edemedim. Hayatlarımız geriye doğru hep göz gözeydi. Evlerimiz, avlularımız, emellerimiz göz göze. Onun gidişinde ve gelişinde bir cüret vardı. Herkesi geri iten bir savurganlık. Dönüşüyle gözlerimi senden sakladım. Çünkü konuşarak telafi edilmeyecek bir rezalete bulaşmıştın. Başından beri sadece zor günlerinde hatırladığın, içini döktüğün, kendini seyrettiğin bir ayna olarak yanındaydım. Ve bu yanında duruş, onunla kavuşmalarının dışında bir şeydi. Ayrılmalarının ve tekrar kavuşmalarının çokça dışında. Takvimler, yan yana durmak için pek çok şeyi örtmemiz gerektiğini söylüyor. Kimsenin kimseye ihtiyaç duymadığı vakitlere erdik. Kalplerimiz bir gerekçe olmadan da atabiliyor. Sükûtuma, merhametime, ifadesizliğime muhtaç değilsin artık. Ayakucuna bakarak yürüdüğün o uzun yol boyunca dizini göğsüne bastıran takıntılardan, zaafılardan, hıçkırıklardan kurtuldun. Gün geldi hayatını bir baştan bir başa silivermek pahasına kelimelerden de kurtuldun. Boşlukları etle doldurdun. Onu var kılabilmek için her gece bir kelime kurban ettin. Eskiden rüyalar senin içinden geçirdi. Şimdi uyurken korkunç rüyaların içinden geçiyorsun. Elllerinde kelimelerin sımsıcak kanı.

“Ama en çok kendimden nefret ediyorum.”

Bak yine kalkanını indirdin. Korkaklığın bizi yine muhteşem bir yaradan

mahrum bırakacak. Senin için yenilmeye, haksız çıkmaya dünden hazır üç arkadaş olarak ayağa kalkmıştık. Yüzümüze hücum etmeliydin. Bıyıklarımıza, atkılarımıza, aşağılık şakalarımıza bir ders vermeliydin. Hiçbir şey olmamış, sanki içini hıncahınç dolduran zehirli dikenler gözlerinden dışarı sarkmamış gibi burada seninle oyun oynayabilen, katillere özgü soğukkanlılıkla alnında beliren çizgileri inceleyebilen adamları duvardaki paslı çivilere doğru itmeliydin. Bir ırmak nasıl ki toprakla yan yana akar, bir insan da pekâlâ nefretle birlikte sevebilir demeliydin. Sarp dağ görmemiş kalplerinizle cehennem dibine gidin. Onu kazanmakla kaybetmek arasında, tekrar kazanmak ve tekrar kaybetmek arasında fark yok demeliydin. Hiç yoktan ima etmeliydin. Ki sen imalarla geçirdin ömrünü. Ki sen korkaksın, çürük elma kokar ağzın. Aca-yip ikirciklisin. Böyleyken şimdi neden bizi ağlatmak istiyorsun?

“Nefes alamıyorum.”

Ben de nefes alamıyorum. Diğerleri nefes alabiliyor anlaşılan. Aksi hâlde tam başın ensene yığılacakken çeviklikle iki yanından tutamazlardı seni, sandalyeye oturtamazlardı. Kapıyı açıp ellerindeki fenerlerle çevreyi kolağan edemezlerdi. Nefes nefese bir telaşla geri dönüp paltolarını giyerken birbirlerine bir şeyler mırıldanmazlardı. Ama ben nefes alamıyorum. Muhtemelen yüzüme seninki gibi kırmızı bir perde inmiştir. Neden kimse benimle ilgilenmiyor? Kapıya bakmıyorum. Orada bana ait bir palto olmadığını yeniden anımsamama gerek yok. İki adam kollarını güvenli bir salıncak yapıp seni kaldırıyor. Kapıyı ayağıyla açıyor biri. Başın arkaya düşüyor. Göz göze geliyoruz. Bütün anlamlar çekiliyor aramızdan. Kupkuru bakışıyoruz. Yaşamak ışıkları söndürülmüş bir kulübe oluyor. İçeri giren soğuk rüzgâr, beni terk edilmiş, boylu boyunca yere uzanmış bir gölge olarak buluyor. Döşemedeki üçgen boşluklar yanağımı ısır-dursun, çaresiz duvardaki paslı çivilerle göz göze geliyorum. Kulübede senden arta kalan soruyu, bedenini şehre yetiştirmek için çırpınan iki adam duymadı. Ama ben duydum: “Böyle ölmeyeceğim değil mi?”

SONER OĞUZ

PİLAV VE İNTİHAR MESELEME DAİR

Her zamanki sandalyemde sağ dirseğimi masaya dayamış oturuyordum. Biraz başım dönmekle beraber kötü sayılmazdım. Birden Süheyla masadan kalkıp karşımda dikildi. O an fark ettiğim gölgesi uzayarak mutfak kapısının altından koridorun karanlığına kavuşmakla silindi. Süheyla -her öfkelenişinde yaptığı gibi- gözlerini iri iri açtı. İçimdeki filozof uyandı: *“Bir kadın öfkeleniyse ve bunun sebebi sizseniz ve gözlerini iri iri açmışsa ve işaret parmağının ucundaysanız ve erkekseniz ve konuşacak takati kendinizde bulamayıp susuyorsanız üstelik o kadına deli gibi âşıkmanız olacakları beklemekten başka çareniz yoktur.”*

Bekledim.

Ama.

Ansızın.

Gözbebekleri küçülmeye başladı Süheyla'nın.

Küçüldü... Küçüldü.

Sonra.

Sertçe çarpan kapının sesiyle sıçradım. Gözbebekleri küçülüyor sandığım Süheyla, gidiyormuş meğer! Oysa az evvel “alacaklılar” diyordu. “Kırk bin” , “yetmiş bin” ... sayıyor, topluyor, çarpıyordu. Ecrin'in ürkek bakışları ve hıçkırıkları da çarpan kapının öte tarafındaydı artık. Süheyla kolundan tutup çekiştirerek onu da götürmüştü beraberinde.

Nasıl oldu anlamadım.

Kaçtım ben. Peşlerinden koştum. Kolundan yakalayıp durdurdum Süheyla'yı. Ecrin'i kucağımda taşıdım eve kadar. Ben kaçtım peşlerinden fakat kendim masada kalmıştım. Kılını kıpırdatmadı kendim. “Olur” dedi “ilk değil ya bu, kaçır gider nasıl olsa döner sonra.”

Oysa her şey güzel başlamıştı. Kahvaltıdan sonra bulmaca çözmüş, tıraş olurken ısıklık çalmış, şarkı dahi söylemişim. Sonra şirkete uğradım. Yarım mesai yazmışlardı hafta sonu. Yolda Melahat'i gördüm. “Evle-

re temizliğe gidiyorum ayağına...” dedim. “İçin fesat oğlum, diye göz kırptı bana.” Düşünüyorum da Mümtaz gelmese, kapıyı çalmasa, birikmiş kirayı istemeseydi, alını kızarmasaydı konuşurken, boyun damarları patlayacak gibi şişmese, bana bağırmasaydı Süheyla’nın yanında iyiydi. Bir de müdürden azar işitmiştik Selma’nın yüzünden.

Sonra mı?

Alacaklılardı, borçlardı, müdürün paylaşmasıydı derken canım fena hâlde sıkılmış, ben de bir iki kadeh yuvarlamıştım. Eve girdiğimde sofraya hazır. Mutfağa geçtim. “Geciktin” demiş Süheyla duymamışım. Karnabahar kızartmış Süheyla, seviyorum diye. Bir süre önümde duran çatalı arandım. Süheyla, elini burnunun önünde sallayıp anason kokusunu tiksinerken uzaklaştırırken başını öfkeyle iki yana çevirdi. Sarhoş değildim hâlbuki. -Gerçi hangi sarhoş aksini itiraf edebilmiştir?- Bunca emek vermiş, hatırı kalsın, diye midemi hayli zorlayarak birkaç lokma yedim. Süheyla bakır cezveyi suyla doldururken söylenmeye başlamıştı bile. Pilavın suyu yoktu üstelik. Süheyla da en az turşu suyu davasındaki Adile Naşit kadar haklıydı savında. Meşhur turşu suyu davası pilav meselesine dönüyordu bizim evde. “Havuçlu” değil “şehriyeli pilav meselesi.” “Arayıp iştahım yok deseydin de şunca pilav heba olmasa idi. Isıtsak yenmiyor. Az yapardık biz de! Şu yokluk zamanda, şu elimiz darlığında...” diye aldı Süheyla. Zaten başım dönüyordu sonrasını pek de dinlemedim ama gözlerimi ayıramadım gözlerinden. Lepiska dedikleri onun saç olmalıydı. Gözlerine bakarken ona vaat ettiğim hayatla şu yaşattıklarım arasındaki uçurumu düşünüyor ve o uçurumda kendim yuvarlanıyordum kemiklerim çatlaya kırıla.

Derken

Gözbebekleri küçülmeye başladı Süheyla’nın. Ecrin’in hıçkırıklarını duyuyordum yalnız. İhtimal ki yeni bir kavganın başlamakta olduğunu sezmişti o da. Süheyla’nın gözbebekleri küçüle küçüle yitti sonunda. Gözbebekleri küçülüyor sandığım Süheyla gidiyormuş meğer! Kırarcasına çarptığı kapının gürültüsüyle kendime geldim. Başımı geri atıp duvara yaslanırken bir sigara bulana dek üç kez yokladım ceplerimi. Çakmağı arandım sonra hayli zaman. Yaktım. Dumanı kaçtı gözüme. Düşündüm: haklıydı Süheyla. Bir şey de dememiştik. O da buna kızmıştı zaten. Şirketteki aksilik yaşanmasa canım da birkaç kelime etmeyi isterdi belki. Gönlünü alırdım böylelikle Süheyla’nın. Toplantının hemen öncesinde fincanı dosyanın üzerine devirmese idi Selma, müdürden azar işitmez Süheyla’yı yatıştırmaya çabalardım. “Gececek, sabret” derdim. Gülerdim. Selma güzel kadın mesele kahve değil bana sırnaşıyor zil...

Önce küçük, sonra büyük harflerle

“zill... ZİLLLLLLLLLLLLLLLLL...”

Kapı çalıyor.

Süheyla, Ecrin'i markete götürüp birkaç parça şekerleme, gofret alıp dönmüş olacak.

Yarı esrik hâlimle yürüyorum kapıya. Açıyorum. Mümtaz içeri giriyor teklifsiz. Aranın ışığı vuruyor yüzüne. Gölgesi apartman boşluğunda sünüyor. Gözleri kızarıyor. Boyun damarları şişmekle belirginleşiyor. “Yedi ay, altı yüzden dört bin iki yüz, yirmi gün de bu aydan koy üzerine...” falan diyor. “Sabah dokuzda getirdin getirdin! Ha, bir de gürültü yapıyormuşsunuz.” Parmak sallayarak ekliyor: “Konu komşu şikâyetçi. Tartışıp duruyormuşsunuz. Karıyı dövmem yetmez gibi el kadar çocuğu da dövüp dışarı atıyormuşsun.” “Ben onları dövmem ki” diye lafını kesecektim, sustum nedense? “Sen ne namus...” o “-suz” çıkamazdı Mümtaz'ın kirli dişlerinden. Başım daha çok döndü. Kahve erken köpüreydi. İçeydim. Ayılaydım. Kapı geç çalaydı biraz. Ekmek bıçağını ortada koymaydı Süheyla. Mümtaz ağzını bozmaydı. Edepli konuşaydı. İstek kippinin hikâyesiyle biten çokça cümle kurabilirim burada ama olacak olan olur.

Olan oldu.

Mümtaz'ın gölgesi kısala kısala koca gövdesinin altında kaldı, ezildi. Kendi gölgesini öldürdü Mümtaz. “Hıkh!” dedi sadece gölge. Mümtaz'ın ayaklarından tutup sürüdüm ikisini. Sonra merdiven boşluğundan çakılacak gölgenin sesini beklemeden içeri girdim. *Kapıyı üzerime kilitledim/oturdum/ kalktım/ dönüp durdum/lavaboya gittim/ cezvenin altını kapattım/sigara yaktım/saate baktım/bir şey anlamadım/ kendimden öğrendim/ Ecrin'i özledim/ “Mümtaz” dedim/ kendimle gurur duydum/Süheyla'ya yeniden vuruldum.*

Süheyla kızartma kokusu çıksın diye açık bırakmış balkon kapısını. Kapatırsa iyiydi!

Kaçıyorum.

Mümtaz'dan, öldürdüğü gölgesinden, Süheyla'nın büyüyen gözbebeklerinden. Son kez bu dünyaya dair bir acı duyuyorum boşluğa koşarken. Ayağım burkuluyor belki de kırılıyor fakat düşmüyorum yere. Düşsem iyiydi!

...

Soğuk asfaltın üzerindeyim yüzükoyun. Birkaç dişim eksik. Kaç kemiğim kırık sayamıyorum. Sarhoşluğum uçup gitmiş çoktan. Farları kapalı bir acemi üzerime sürüyor. Belki sol bacağımı eziyor. Zıyanı yok. Üstümün başımın tozunu silkeleyip yukarı çıkıyorum.

...

Eve döndüğümde kapıyı aralık buldum. Halılar ve zemin kan lekesiydi. Boğuşma izleri vardı kapının ağzında. Polisler kayıt altına alıyordu her şeyi. Bir ekmek bıçağından izolabant ile parmak izi aldılar -pudralayıp beni bulacaklardı sonra- bıçağa ve kapalı telefonuma el koydular. Komşular, gözlerini fal taşı gibi açmış ifade veriyorlardı “Başımıza iş açar mıyız?” korkusuyla düşünce

düşüne. Süheyla'nın sözcükleri düğüm düğüm çıkıyordu boğazından:

“Mar...kettey...dik...hem... Ec...rin'e... bi'seyleralayım... hem de... sinirle... ri...yatış-sın... diye...onuyalnızbırak...makistedim...çoküs...tüne...gitmiş...tim...bizgidincemüm... tazyinegel...mişdemek.”

Süheyla ağlıyordu. Galiba ölmüştüm -güzel olan- Mümtaz da ölmek üzereymiş. Yaşasa da iflah olmazmış daha. Kirli dişlerinin arasında üç harf kalmış, kimseler çıkaramamış.

Asfalttan aldıkları cesedi devlet hastanesi morguna ulaştırıyordu birkaç kişi. Solgun yüzümden tanıdım kendimi. “İntihar” dedi elinde fener tutan polis. İrkildim.

SEMA BAYAR

AYNALAR ARASINDA

Sırtımıza yüklendiğimiz bu aynalar nedir? Bizi nereye götürecek yüzündeki karanlık? Anıları nasıl da bir çırpıda sırlı camların ardına itiyorsun. Omuz başlarımızdan yükselen, birbirine dönük iki ayna arasında ne geçmişe bir yer açabildim ne de geleceğe dair hayaller kurabildim. Sana yaklaşmak geri kalan her şeyle arama mesafe koymaktı.

Bir ben kalmıştım, lakin gördüğüm bir ben değildi aynalarda. Beni çoklukla cezalandırdın. Hangi aynaya baksam kendimden oluşan koca bir ordu. Sonsuz yüzler ve saçlar. Sonsuz gözler ve körlük. Her biri aynı anda konuşuyor fakat tek bir ses duyuluyor. İçimizdeki boşluğu aynalar doldurur sandık. Aynaların arasında çoğalır, kendimize yeteriz. Kalbimizden koparıp attığımız köklerden arta kalan çukurları kelimelerle doldurur, yaşarken yüzümüze saplanan çivileri iki kişilik yalnızlığımızla sökeriz sandık.

Seni korumayan inancını bana karşı savunma, demiştin. Pekâlâ, susabiliriz. Aşına olduğumuz ve kolayca unuttuğumuz yüzlere söyleyecek neyimiz var? Susabiliriz. Fakat susarsak başka yerlerden sökülecek yaşamak dediğimiz şey. Susmanın da ağır bedelleri var. Biliyorum. Yoklukla övünürdün karşımda. Sahip olduğumuz her şeyin karşısında. İnancın ve isyanın. Ayaklarımıza dolanıyor, derdin. Şüpheyi kelimelerimize katık ettik, inandığımız şeyleri bir bir gönderdik giyotine. Kanımıza karışan kim varsa idam sehparlarına çıkardık. İnce ve fakat derin bağlarla örülmüş ne varsa kesip attık. Düğümler çözüldükçe kanatlarımız göğe karışacaktı. Niyetlerimizi emanet bırakacaktık toprağa. Karşılığında bir uçmak hakkı alacaktık. Bir daha dönmeyecekti yüzümüz toprağa ve mezarlıklara. Ah, ne büyük yanılgı? Geçmiş budarken ve küserken toprağa, yoksunlaşan, azalan, yan yana ve kupkuru iki dilek ağacına dönüşen bizmişiz. Boşluklar biriktirmişiz ruhumuzda.

Bildiklerin bilmediklerini örtüyor. Belki de görmek için gözlerini kaybetmelisin. Sen tutunduğumuz şeyleri tek tek söküp atarken, başka çiviler belirdi

etimizde. Fark etmedin. Ağzımdaki çivileri dökmek için ısırđım dudaklarımı. Gelip etimize saplanan acılara gücendin. Düşünmedin, bize tutunan çiviler tutunduğumuz şey olur. Acılar bizi tutar. Paslandıkça büyüyen sızısıyla anne olur, baba olur, yine de tutar. Körpeydi tavrımız. Uçmayı öğrenmeden yuvalarımızı ateşe vermiştik. Şüpheden örmüştük kanatlarımızı. Gökyüzünü arzularken kuduz bir sürüngen gibi bizi kemiren bir tünele hapsettik ruhumuzu.

Çakılınca anladım düğümlerin bizi uçmaktan değil düşmekten alıkoyduğunu. Bu bitimsiz balçığa sıvanınca yüzüm anladım, bir evin duvarlarla değil anılarla ve hayallerle örüldüğünü. Aynaların arasında uzayıp giden bu tünel korkularımızın elinden tutmayacak. Ayaklarımızın altındaki balçık her nefes alışında bizi de soluksuz bırakacak.

Sen sadece yalnızlıklar çoğalttın içimde. İnsan bir tek kendine yaslanmalı, derdin. Bir daha hiçbir omuza yaslamadım başımı. Kimseye hesapsızca güvenmedim. Sözlerin bizi bu upuzun tünele mecbur kılıyor. Karanlık öylesine esir almış ki bakışlarını, üzerimizde gezinen ölü manaları göremiyorsun. Binlerce yüz bize bakıyor. Her birinde bir gün bizim de o yüzlerden bir yüz, o bakışlardan bir bakış olacağımızı ima eden bir sataşma. Aralarına katılacağımız günü bekliyorlar. Yürüdüğümüz tünel, gözlerini açmış bizi seyreliyor. Ayaz gecelerde sıklaşıyor adımlarımız, bir sızı baş veriyor parmaklarımızda. Sızı yokuş yukarı tırmanıyor. Tünelin çeperlerinde yanıp sönen gözenekler, bize bakıp homurdanıyor.

Hayattan kaçmak seni ölümden korur sanıyorsun. Toprağa gücenmen de bundan. Mezarlıklar bize ölüm bulaştırmaz. Toprak servilerle tutunur göğ. Karanlık sesimizi ve kelimelerimizi örttüğünde siyah beyaz bir fotoğrafın içinden sonsuzluğa bakabiliriz. O büyük hikâye gün gelip ikimizi de yutacak. Tanrının hikâyesi diğer bütün hikâyelerden büyük. Dev çarklar hepimizi öğütecek. Tünel daha da büyüyecek. Çeperleri etten, kemikten, kalpten ve gözden olan bu tünel bir gün bizi de silip süpürecek. Bir gün bizim gözlerimizden bakacak karanlığa. Bu balçık, yürümemizi imkânsız kılacak. Gördüğümüz ışık koca bir yanılsamadan ibaret. Tünelin sonu yok. Biliyorsun. Ben diyorum, ben. Fotoğraf karesinden kesip çıkardığın bir anlamım sadece. Makasın bir yüzü mütemadiyen kıyılarımda geziniyor. Her gün yeniden ve yeni baştan oturuyorum karşına. Her gün yeniden yontuluyor gizli emellerim. Sonsuzluğa uzanan, toprağa tutunan, havaya karışan ne varsa kelimelerden yapma neşterin kesip kanatıyor her birini. Hayatı kesip atıyor kelimelerin. Nedense eksilen biz oluyoruz. Geriye bir ben, bir sen kalıyor ve sırtlandığımız aynalar. Aynalarda çoğalan bedenlerimiz. Her yanımız yara bere içinde. Sabah olmayacak madem, söndür güneşi. Kanamamızı kimse görmesin.

Tünele hayatın açtığı yarıklardan çocuk sesleri sızıyor. Avuçlarımı

açıyorum. Sesler avuçlarıma doluyor. Parmaklarımın arasından kayıp balçı-
ğa saplanıyorlar. Eteklerimi açıyorum bu defa. Kız çocukları gökten düşen ne
varsa eteklerini açarlar önce. Minik avuçlarının yetmeyeceğini bilirler. Bütün
gülüşleri topluyorum eteklerimde. Getirip masaya yığıyorum. Yüzünü buruş-
turup çirkin ellerinle balcığın obur karnına itiyorsun hepsini. Belki de ellerin
ittikçe çirkinleşti. Gözlerinde karanlık bir mana, bu tünelde ne geçmişe ne ge-
leceğe yer var, diyor. Şüphenin kanatları ardına kadar açılıyor.

Bir fotoğrafa bakmak nedir biliyorum. Ya bir fotoğrafın içinden bakmak?
Ayaklarımın beni getirip bıraktığı bu evde, doğup büyüdüğüm, bir kadının
göğsünden emdiğim, bir adamın omuzlarında gezindiğim bu evde, duvarlarda
davetkâr bakışlar görüyorum. Elimdeki siyah beyaz fotoğraflar renklerini kat
kat açıyor. Saçları bukleli kızın sesi kulaklarıma doluyor. Odalardan odalara
gezinen renk oluyor onun sesi. Onun sesi tünelde doğan ışık oluyor. Ben bir ço-
cuğun doğacağına inanıyorum. Bu eve inanıyorum, doğduğum ve döndüğüm
eve. Bırak ölüm aramızda kol gezsin. Hatıralar acıtsın kalbimizi. Etimizde bin
bir çivi sızısı, varsın olsun. İnancın ve isyanın kol gezdiği sabahlara uyanalım.
Ne olsa kelimeler ölecek. Vadilerde menekşeler açacak.

RECEP ŞÜKRÜ GÜNGÖR

KAMBURLA ZİFİR GECEDE SERANAT

Kırılmıştım.

Paramparça olmuştum.

Akşama dek sokaklarda, kaldırımlarda dolaştım. Evden kaçmış çılgın kediler gibi miyavladım. Sancıma bir çare aradım.

Veysi'nin İstanbul Kasidesi, Kuddûsî'nin divan şerhleri, sempozyum bildirileri, makalelerden alınacak puanlar, akademik kariyer göğün karanlığında birer siluet hâlinde dolanıyordum. Bir sünuhat olarak kafamda dönüyordu.

Kırılmıştım.

Kafelerde oturdum.

İskemleleri eskittim.

Vakti tükettim. Akşamı, geceyi eskittim.

Umutla bakamıyordum.

Sevgilim beni evden kovmuştu. Kime gidecektim, kime sığınacaktım, kime sarılacak, kimi saracaktım. Kollarım bomboş, kucağım soğuk sokaktaydım. Kimsesiz bir sokak ortası diyeceğim ama sokaklar artık kimsesiz değil. Kimse çok ama kimsenin kimsesi yok. Herkes ayrı bir dünya kurmuş, herkes ayrı bir âleme girmiş. Sanki yaşadığım dünya değil de hayal âleminde bir şehirdeydim. Böyle bir şehri ne filmlerde ne resimlerde gördüm.

Yenilgiyi yeniden yaşayamazdım. Umut etmek yenilgiyi yenilemekten başka neydi ki.

Geceydi. Sonu sabah olacak olan gece ve zifirî düşler ve sabahlar...

Aynı kırılmışlıkların sürüp gideceği umutsuz sabahlar...

Umut, yıkılmışlığı hızlandıran umut... Yine de umutlardır güzel olan, ılık olan ufuklar gibi.

Kafelerde dolaştım bir “yılan gömleği yalnızlığımı” sırtlanıp. Her durakta, her loş ışıktaki başını kaldırıp omzumdan soktu. Kıvranıyordum yediğim zehrin acısıyla. Kovulmuşluk bir taraftan, sırtımdaki yılan bir taraftan, hayalimde dö-

nen Veysi'nin İstanbul kasidesi bir taraftan dürtüyordu.

Yürüdüm saatlerce. Yağmurda ıslandım, soğukta üşüdüm, tenhada korktum ve içimdeki ben, beni aldı götürdü istediği yere. Onun peşinden sadık bir köpek gibi koştum. Mecalim kalmamıştı.

Sabaha karşı bir kadim dosta rastladım تنها sokağın caddeye devrilen köşesinde. Sevgilisinden ayrılmış, üstelik hakarete uğramış, küfür ve azarla uzaklaştırılmış. Ağzı fena kokuyordu. Yürürken yuvarlak dünya gibi salınıyordu. Ben de mi öyle gidiyordum yoksa. Karşılaştığımı sandığım arkadaşım bir yanılsama mıydı acaba. Yoksa ben içimdeki kendimle mi karşılaşmıştım.

Ben eksik adamım, diyordu.

Neyin eksik arkadaş, dediğimde, cevabı hazırды.

Şu lanet dünyanın tipi eksik. Kızın arkadaşları dalga geçmiş. Yeryüzünde o tıpsızden başkasını bulamadın mı demişler.

Ben de bıraktım. Bırakırken de bir çuval ham söz yedim.

Ben de yalnızdım. Kaşlarım çatıktı. Geceler boyu sokaklarda uykusuz, susuz, aç ve sefil kendi kendimle savaşıyordum.

Dur arkadaş, dedim, kaçmakla, kovulmakla çözemeyiz sorunu. Kapısına dayanacağız ve aşkını haykıracağız.

Ah dostum ah, şu insan denen acaip muammadan umut etmeyi bırakabilseydik mutlu olurduk. “Mutlu olamasak bile mutsuzluğumuz azalırdı.”

Hayır dostum hayır, sabahlara dek böyle kırılmış, dağılmış göklerimizle bir umuda tutunamayız.

Bir sabahçı kahvesine oturduk. Yığıldık desem daha doğru olurdu. İçeri sıcaktı. Kahveci, eskimiş külâhını kafasına yan geçirmiş, eski bir sedir ağacı gibi duruyordu çay ocağının önünde.

İnsanlardan kaçacaksın, dedi. İçindeki umutların yıkıntısından korkacaksın ve onları kendi ellerinle söndüreceksin.

Sessiz akan bir su gibi mi yaşayacaksın, dedim.

Çaylar geldi. Buğu buğu dumanı üstünde. Televizyonda nostalji şarkılar mırıldanıyordu emekli bir TRT sanatçısı. Yaşına rağmen genç kızlığının dinçliğini yaşıyordu. Kafamda Veysi'nin İstanbul kasidesinde söyledikleri dönüyordu. Kuddusi Sempozyumuna hazırlayacağım şiirlerin şerhleri dönüyordu. Son okuduğum kitabın “takvim yırtıkları” dönüyordu.

Sen, dedim, şu caddenin bülbülüsün.

Yok, dedi, ben “garip kalmış bir türküyüm”. Ne söylerler ne de söyletirler.

Biz, dedim, sokakların emzirdiği kimseleriz. Bize sevmek, bize aşk, bize gülmek pahalı kaçır, lüks kaçır ama onsuz da olamayız.

Kahvehaneden çıkarken gün ışıdı. Erken işçiler, haftasonu görevlileri giyinmiş, kuşanmış yolu tutmuşlardı. Kahveci bir çınar ağacı gibi peşimizden

bakakaldı. Arkada kalan kahveci değil de sanki yıllar önce bir köşede bırakıp gittiğim kendimmişim gibi dönüp baktım. Gözleri sabit, kirpiklerini kırpma-
dan aynada kendine bakıyordu sanki.

Arkadaşım, dünyanın kederini sırtında taşıyordu. Altı üstü hafif bir çıkıntı vardı omzunda. Değil, değil kambur denecek kadar değil. Bıyıkları ağzına sarkıyor, saçları kulaklarını kapatacak kadar uzuyor, parmakları bir inşaat iş-
çisinin parmakları gibi kalın, boğumlu ve nasırlıydı.

Düş kurmak kötüdür, dedi.

“Yaşamak, düş kurmaktır”, dedim. Kurmadan yaşayamazsın.

Tabi, kurgucusun ya, hayatın bile kurmak üzerine.

Hayatta düş kurmaktan kolay ne var?

Yaşamak var, yaşamak var. Bir sevgiliyle yaşamak.

Aldırmazlığa vurmadan yaşayamazsın.

Caddenin sonunda küçük parkta, ıhlamur ağacının altındaki banka oturduk. Arkadaşımın dünyası, benim zihnim dönmeye devam ediyordu. Sempozyum, makale, bildiri, yanımdakinin bunca yıl bir kız tarafından sevilmemiş olması, şehri kirleten insanların umarsızlığı, bir ur gibi dikilen şu yapının burada hâlâ duruyor olması, gazetelerin bir paçavra gibi çıkmaya devam etmesi, abd'nin ortadoğuyu birbirine katması, dünya dengelerinin ekonomi üzerine oluşturulması, güçle paranın birbirini eşitlememesi, kahvecinin çınar duruşundan süzülen ben bakışları... Kafamı yaşadığım âna çekmeseydim delirecektim.

Sevmekle her şey çözümlenir sanıyordum, dedi. Ne zaman sevsem, biraz gülsem peşinden hemen bir “üzüntü sağanağı” yağıyor üstüme.

Ben de dedim, şu insanların arasında bir tutuklu gibi yaşıyorum. Yaşamıyor gibi yaşıyorum. Yenilgi yenilgi büyüyen umut çöküntülerinin içinde.

“Yenilgilerini saymakla umutlarını çürütürsün.”

Ne yapayım peki.

Kuşları böcekleri sev. Çöküntülerle dolu olsa da umutları sev. Kendini adam yerine koyarak ve bir insan evladı sayarak.

Düşünmeden edemiyorum yine de. Seni seviyorum, diyebileceğim ve yan yana ve karşı karşıya ve el ele ve gönül gönüle susuşacağımız bir sevgiliyi.

Arkadaşımın saçlarına bir ıhlamur yaprağı düştü. Yaprak eline aldı, alı-
mak dedi, “düşman gibi bir dosttur” insana. Alıştığın anda böyle düşer üstüne.

Şimdi dedim, sevgilimin kıyısında dertleşseydim kendimle. Şöyle içimde bir sıcaklık, şöyle bir aydınlık, kaşlarım çatılmamış, eli elimde, kedersiz bir türkü dilimde ve zaman dursaydı ve kevn ü mekân yok olsaydı...

Olur elbet. Sen şimdi var git sevgilinin evine ve kıyısına ve kuytusuna. Ben de sırtımdaki şu çıkıntıyla çalkayıp durayım dünya denen ayrılan fiçisini.

Parkın kuzeyindeki camiden kuşluk serinliği ıhlamurun gölgesine vurmaya başladı. Yalnızlığını, sevgisizliğini ve bütün kederini omuzlanıp sokakların meçhul köşelerinde kaybordu. O muydu kaybolan yoksa içimdeki ben miydi? Ne fark eder kimin uzaklaştığı? Ha bir dost, ha o dosta dost olan ben. Nasıl olsa ikimizde kırgındık.

Kırılmıştım.

Paramparçaydım.

Sevgilim beni evden atmıştı.

Geceler bir zifir gömleği gibi üzerime çöküyor, gündüzler umut çölüne dönüyordu. Oturduğum bankta arkadaşımın arkada bıraktığı ayak sesleri kaybolunca kalktım ve kendimi sevgilime götürmek üzere yüklendim yola. Kırgın kırgın bakma bana diyecektim. Sokaklar kötü, geceler acımasız diyecektim. Kamburun bile bir umudu var yaşamaktan diyecektim. Söylene söylene yürüdüm.

GÜLAY ÜNSAL BULDUK

HAVUZ

Beyaz bisikletinin pedallarını gitgide artan bir hızla çevirdi. Yolu sağlı sollu kuşatan ağaçların dalları göğe doğru uzanıyor, birbirini kucaklarcasına yukarıda birleşiyordu. Telaşlı bir mutlulukla daha fazla asıldı pedallara. Terleğin her turunda kalbindeki bir yükten kurtuldu sanki. Yahut görünmez iplerle bağlıydı celladına da, gere gere koparmaya çalıştı onları. Siyah, küt saçları omzundan ensesine doğru uçtu, alnına iyice yapışmış kâküllerinin arasından, minik ter damlacıkları birbirine eklenerek yol bulmaya çalıştı. Asfalt aydınlık, bisiklet beyaz; gözleri kısık, tebessümü muzafferdi. Bakışları yolun en son noktasına kilitlendi. İleriye doğru ağaçlar sıklaşıyor, dallar birbirine daha bir eğiliyor, ışık huzmeleri yavaş yavaş kayboluyordu. Hızını kesmedi. Yolun sonundaki karanlığı delip geçmek istiyordu. Birden bir tümsek peyda oldu. O hızla girdi tümseğe. Havalandı. Ne pedalla, ne seleyle teması kaldı. Uçtu... uçtu... Havada bir tur döndü, irtifa kaybetti ve hızla, alacakaranlık bir odanın ortasına düştü. Biliyordu burayı. Orasıydı. Onu sımsıkı bağlayan, kıpırtısız, boğuk, yüksek basınçlı. Çok yüksek... Odanın tabanı dönmeye başladı. Hiç durmadan dönüyor, onu da beraber döndürüyordu. Yavaştan hızlıya... Nihayet taban karanlık, hınçlı bir girdaba dönüştü. Girdap açtı. Az sonra onu yutacaktı. Yutacak ve dönen, savrulan, karanlık bir şeye dönüştürecek. Her kıvrılışında bir duvara çarptı başını. Bir turu tamamladığında dört, toplamda yüz altmış dört kez. Tam yüz altmış dört kanlı leke duvarda. Girdabın kalbine çekilene dek. Girdabın kalbi ötekiydi. Öte, öteki, kendinin olmadığı yer. Sesinin, gölgesinin, yankısının... Kendinin girdaba dönüştüğü yer.

O odada başladı her şey. O odada son buldu. Çocukluktan genç kızlığa evrilirken o odada budandı tüm sürgünleri. O odada öğretildi 'başkaları' putuna nasıl tapılır, yersiz bir kahkaha kaç tokat eder, düşlerin tüm renkleri hamur teknesine nasıl boca edilir. "Evleneceksin!" diye kulağı büküldüğünde yine o odadaydı. Kucağında bir tepsi fasulye, hayallerini kırıyordu tek tek. Dışarıda

deli bir yağmur, içeride cıva ağırlığı. Eksile eksile artık sıfır değil miydi ki? Çift nasıl olacaktı?

Çift oldu. Aslında olamadı. O sıfırdı, adam kalın bir. İkisini toplayınca hep kalın bir çıkıyordu. Ne mümkündü bu yekûnun sağlamasını yapmak. Sonuç mutlak ve kaçınılmazdı. Ötesi hadsizlik. İçindeki suskuya bir düğüm daha attı o da.

Yağmur yağıyordu o gün. Sıcağını alsın diye cama yasladığı alnının tatlı uyuşukluğuyla dışarıyı seyrederken, bir anne oğul çekti dikkatini. Annesinin elinden tutan çocuk, ayağında naylon çizmeler, parkın tabanında oluşan bir gölcükten diğerine sıçırıyordu. Her sıçrayışta “yaşa!” , diye bağıırıyordu çocuk.. Annesi yaşasındı. Yağmur ve annesinin avucundaki sıcaklık çok güzeldi. Elindeki minik şemsiyenin içi, her sıçrayışta hava dolup kabarıyor, inip çıktıkça varlığa yaşam dileyen bir fısıltıyla dönüşüyordu: “Yaşa!” O ise kendi sesini hatırlamıyordu bile. Ağzını her açtığında babasının buyurgan yahut kocasının ezen sesi fırlayacaktı sanki dudaklarından. Açamadı. Açarsa kendine tümünden yabancılaşacaktı. Kendi sesi yoktu artık. Açmadı. İçine doğru bir dil geliştirdi. İçine doğru konuşuyor, içine doğru seviniyor, içine doğru üzülmüyordu. İçindeki kuyuda koca bir devlet kurmuştu. Sayılamayacak kadar tebaası vardı devletinin. “Merhaba!” Kuyudan binlerce cevap gelirdi, “Merhaba, merhaba!”, “ “Yaşasın, yaşasın!” Ölümün en çok arzuladığı zamanlar ise şöyle seslenirdi kuyuya, “Seni seviyorum!” Yine binlerce ses ilan-ı aşk ederdi ona , “seni seviyorum, seni seviyorum!” Sonra hemencik vazgeçerdi ölmekten. Bunca seveni varken de ölünmezdi ya. Bir zaman sonra, içi öyle kalabalık hâle geldi ki, dışının gitgide seyrelen bir tenhaliğe dönüştüğünü fark etmedi bile. Ellerin mermer soğuşuna, bakışlarının granitten bir umarsızlığa yontulduğunu da.

“Ne yapacaksın bu çocukları?” diye sordu annesi, üzerindeki yeleği çekiştire çekiştire, hınçla düzeltirken. “Kocan nafaka vermiyor. Benim maaşım ancak boğaz tokluğuna... Yarın çocuk esirgemeye bırakıyorsun onları. Duydun mu?” Alnında aynı tatlı, serin uyuşukluk. Duymadı. İçindeki kuyuda çok sesli bir koro, anlamını çözemediği bir dilde şarkılar söylemeye başlamıştı. Anne devam etti. “Cevap versene!” Korunun gittikçe yükselen sesi, kuyunun duvarlarına çarpıyor, bir anafora dönüşerek bütün diğer sesleri yutuyordu. Susmadı anne: “Seni doğuracağıma taş doğuraydım!” bunu duydu. Yıllardır bu cümleyi duymayı bekler gibi büyük bir şevkle kabarttı kulaklarını. Varlığını nihai şekline evriltecek büyümlü sözcükleri bulmuşçasına heyecanlandı. İlk kez cevap vermek için istek duydu içinde. Ağzını açacak oldu, şırıl şırıl sular aktı ağzından. İki yana hafifçe uzanmış, göğsü doğru açık bembeyaz ellerine kuşlar kondu. Küçük havuzun tam ortasına yerleştirilmiş ayaklarının dibinde iki güvercin tüylerini kabartarak yıkandı. Çocuk annesinin elini bırakarak heykelin yanına koştu. “Anne bak! Taştan kadın ağlıyor.”

TURAN AYDIN

EKSİK

Kader, son sözlerini söylemeden önce annem şefkatli elleriyle kulaklarımı kapatmıştı...

Aylardan kasım ayıydı. Ortalık, tıpkı dedemin saçları gibi bembeyaz olmuştu. “Bizim buralara kar erken yağarmış” yani öyle diyorlar. Ben henüz başka bir yer görmedim. Kar bütün köyün üzerini örtünce, burda da pek bir şey görünmüyor. Mesala kuşlar çoktan güneye göç etmişti. Böcekler yuvalarına geri dönmüş, erzaklar ambarlara yerleştirilmiş, odun presleri özenle bahçe duvarının kenarına dizilmişti. Herkes evlerindeki sıcacık ocaklarının başına çekilmişti. Ortalıkta ne yaramazlık yapıp oyun oynayan bir çocuk, ne de yaramaz olduğu için çocuğuna kızan bir baba vardı. Yalnız karın altında kalan krizantem çiçekleri, zafer edasıyla karın içinden taşarak renk cümbüşlüğünü ortalığa saçıyordu. Onunda dışında hayat bir süreliğine beyaz bir çarşafın altında sessiz bir dumana boğulmuştu.

Sabah okula gitmek için çok erken uyanmam gerekiyordu. O kadar erkendi ki daha sabah olmamıştı. Her yer karanlıkken annem buna sabah diyordu. Yatağımı bu alçak soğuğa nasıl bırakıp gidebilirdim? Gözlerim kapanıyor ve “azıcık daha” demeden annem yorganı üzerimden çekip alıyordu. Artık sıcacık yatağım o alçak soğuğun olmuştu. Dedem köyün en hızlı atı olan Avşar’ı çoktan hazırlamış beni bekliyordu. Sahi bu dedem hiç uyumuyor muydu? Doğrusu Avşar’a da çok üzüliyordum her sabah benim için onca yolu gidip geliyordu. Bir de okul bitince şehre gidecekmişim. Kasabada devam edeceğim bir üst okul yokmuş. Korkuyorum okul bitecek diye, korkuyorum Avşar bu yollarda ölecek diye...

Okumayı seviyordum. Üzerimden büyük bir yük kalkıyordu. Beyaz çarşaf bana renklerini aralıyor, soğuk olan her şey sayfaların arasından kaybolup gidiyordu. Okumayı çok seviyordum çünkü eğer babam beni böyle görseymiş gururlanmaktan göğsü kabarırmış. Babam yiğit adammış. Al yanaklı siyah

eşarplı annem, bu yiğit adamın sonu gelmez hikâyelerini anlatıp dururdu. Ama söylemezdi, dili varmazdı “gelmeyecek” demeye. Beni mi kandırdığını sanıyordu yoksa kendini mi bilmiyordum.

Ders bittiğinde bütün çocuklar dışarıya koşardı. Dedem yine benim için Avşar’ı yollara sürmüş, yularından tutup kapı önünde beklemeye koyulmuştu. Bunu bilirdim ama yine de yavaş yavaş çıkardım o sınıfın kapısından. Çünkü sınıftan en son Baran öğretmen çıkardı. Kimse fark etmezdi onun gözlerindeki parlayan mutluluğu. Oysa ben bu manzarayı bir saniye daha fazla görebilmek için ağır ağır ilerlerdim. Tam kapının önüne geldiğimde “güle güle öğretmenim” derdim. O da bana “güle güle Yusuf” diyerek yanağımla okşardı. O ellerinin sıcaklığını yol boyunca yüzümde taşırdım. Eve geldiğimde üzerimi değişmeden ödevlerimi yapıp sonra da Baran Öğretmenin bana hediye ettiği kitapları okumaya başlardım. Ocağın üstünde pişen tarhana çorbası ve üzerine dökülen zeytinyağıyla kavrulmuş nane kosu buram buram evin her köşesini sardığında, kitabı bırakıp hemen sofraya koşardım. Akşam yemeğinden sonra kimsenin kimseye ayıracak vakti yoktu. Dedem her akşam yemeğinden sonra eline akçağağaçtan kesilmiş bir parça alıp onu saatlerce oyma bıçağı ile şekillendirirdi. Kimi zaman tabak, kaşık gibi mutfak eşyası, kimi zaman da kül tablası, kuş kafesi gibi şeyler yapardı. Evin içinde onlarca kuş kafesi vardı ama içine koyacak bir kuşumuz yoktu. Annem ise sürekli bir şeyler örüp bir şeyler diker, bazen de uzun uzun pencereden yıldızları seyrederdi. Kafamdaki sorularla baş başa kalınca ben de herkes gibi sessizce bir köşeye çekilir, gaz lambası sönene kadar kitap okurdum. Dedemin yatsı namazını kıldıktan sonra cebindeki saate bakıp gaz lambasını söndürmesiyle, uyku saatimizin gelmiş olduğunu anlardık. Hafta sonları okul olmadığı için üzülüyordum ama aynı zamanda evimizin arka bahçesindeki çardağa geçip saatlerce karşıdaki karlı dağ ile konuşabildiğim için mutluydum. Köydeki bütün evlerin bahçesi güneye bakarken, babam bu dağı çok sevdiği için çardağı özellikle kuzeye yapmış. Bir gün anneme sormuştum, babam neden bu dağı çok seviyor diye. Annem: “Baban her gece uyumadan önce bir sigara yakarak o karlı dağ ile sırlarını paylaşırdı” demişti. Ben de öyle yapıyordum. Dağın yamacından aşağıya inen keskin bir rüzgâr, bu biçimsiz ovanın üzerinden geçip defne yapraklı akçağağaçların dallarını sallayarak çardağın tepesine iniyordu. Ben de o rüzgâra bir şeyler fısıldıyordum. “Beni babama götür.”

Bir gün Baran Öğretmenim sınıfa bir ödev vermişti. Herkes hafta sonu oturup sevdiği bir kişiyi yazarak anlatacaktı. “Yazma” düşüncesi beni ne kadar heyecanlandırmış olsa da her şeyden çok sevdiğim bir eksikliği nasıl anlatacaktım. İnsan bu boşluğa hangi kelimeleri sığdırabilirdi. Gün boyunca defterimdeki boş sayfaya bakıp durdum. Bana ait olduğunu bildiğim bir kurşun

kalem elime hiç bu kadar yabancı gelmemişti. Kalem yerine bırakıp hiçbir şey yazamadan kalktım. Annem yemek hazırlıyordu yanına gidip bir şeyler söylemeye çalıştım. “Anneciğim öğretmenim dedi ki ödevde...” Annem dönüp bakmadı bile sanırım beni duymuyordu. “Anne bir şeyler EKSİK” diyemedim. Vazgeçtim. Sonra dedemin yanına gitmeye karar verdim. Dedem bahçede oturmuş, oymak için kestiği bir ağaçtan uygun parçaları seçiyordu. Dikkati dağılmasın diye hiçbir şey söylemedim. Dedem içindeki boşluğu neyle yontacağını iyi biliyordu. Bende ise koca bir H İ Ç L İ K vardı. Kendi sesimi bile kelimelere duyuramıyordum.

Akşam yemeği için sofraya hazırlanmıştı. Karnım aç değildi ama o sofraya oturmam gerektiğini biliyordum. Sofrada boş boş oturamazdım canım istemiyor olsa da üzerinde dumanlar tüten bulgur pilavından bir kaşık almak zorundaydım. Ağzımın yanması gerekiyordu fakat yanmadı. Belki de ben bir şey hissetmedim. Annem sofrayı kaldırırken dedem de sessizce kendi köşesine çekiliyordu. Ben de daha fazla evin ortasında kalmak istemedim. Köşeme çekilmeye gidiyordum ki dedem kendi yaptığı ahşap bir kuş yuvasını oturmaçam yere bırakmıştı. Sanırım onu bana armağan etmek istiyordu. Dönüp dedeme baktım. Göz göze bile gelmedik ama zaten dedemin yüzünde beliren hiçbir ifade yoktu. Teşekkür etmeyi denedim fakat boğazımda düğümlenen bir şey vardı. Öksürerek boğazımı açmak istedim ama öksüremedim, hıçkırarak o düğümü açmaya çalıştım, olmadı. O rahatsız eden şeyi bir türlü boğazımdan söküp atamadım. Birbirine vurarak titreyen dişlerimi, çatlamış dudaklarımla bastırmaya çalıştım. Ses çıkarmamak için yumruğumu sıkarak avucumun içine aldığım kalemi dişlerimin arasına götürdüm. Sakince nefes almayı denedim. Sonunda kendimi toparlamayı başarmıştım. Defterime tek bir kelime yazamayacağımı biliyordum. Dedemin bana armağan ettiği kafesin içine bir kuş çizmiştim. Renkli kalemlemlerim olmadığı için kuşu boyayamadım. Ahşap parmaklıkların ardında kalan kapkara bir kuş, karanlığın ortasında sessiz sessiz ötüyordu...

Dedem yine cebindeki saate bakıp çok geçmeden gaz lambasını söndürmüştü. Henüz uykum yoktu. Sanki bütün karanlıklar yatağıma yıkılmıştı. Öylece taş kesilmiş bir yastığın ucunda kıvranıp duruyordum. Biraz başımı kaldırıp pencereden dışarıya baktım. Sokaklar da defter sayfaları gibiydi: Bembeyaz ama biraz eksik. Sonra gökyüzüne baktım parlayan tek bir yıldız bile yoktu. Yavaşça yatağımdan dışarıya çıkıp kuş kafesini elime aldım. Sessizce bahçeye doğru yürüyüp çardağın altına gittim. Her gece bu karlı dağın yamacından aşağıya inerek bana bir şeyler fısıldayan rüzgâr o gece kulaklarımı yırtarcasına bağııyordu. Çardağa açılan tahta kapı sanki yerinden sökülüp uçacaktı. Kafesin arasından geçen rüzgâr, korkunç bir ses çıkarıyordu. Kafesin içindeki

kuşun nasıl korktuğunu gördüm. Çünkü yaşamak istiyordu. Rüzgârın uğultulu şarkısına eşlik ederek karlı dağın zirvesine uçmak istiyordu. Dağın da bu minik kuşu çağırdığı emindim. Derin bir nefes alıp kafesin kapısını açtım. “Hadi uç. Özgürsün.” bile diyemedim. Sesim çıkmayınca kafesi yere indirdim sonra kollarımı bir kuş kanadı gibi açıp gücüm yettiğinde bağırdım.... Aynalarda büyümeyen çocukluğum, karlı dağın görünmeyen uçurumlarında intihar eden duygularım, sağır olmuş bir çardağın altındaki haykırışlarım, bir çığ olup dağın yamacından aşağıya doğru iniyordu. Kendini tamamlayamayan bir kelimenin ortasında ölmüştü çocukluğum. Ağzımda yarım kalmış bir kelime: BA!

– Baaa diyemedim...

Kader, son sözlerini söylemeden önce annem şefkatli elleriyle kulaklarımı kapatmıştı...

BAŞKA DÜNYALARIN ÖYKÜLERİ

Ç a ğ d a ş F i l i s t i n Ö y k ü s ü

MAHMUD ŞUKAYR

Türkçesi: İbrahim Demirci

ARZU

Bâbu'l-amud yanında asma yaprağı satan yorgun kadının bir arzusu var ama dibinde bağdaş kurmuş arkadaşına söyleyemiyor. Arzusu şu: Eski kaldırımın üzerinde on yahut yirmi dakika sırt üstü yatmak.

Ama yapamaz bunu; gelip geçenlerin ayakları, askerlerin adımları yüzünden.

GÜLÜŞ

Torunumun dil varlığı on kelimeyi geçmez.

Ama her gün peş peşe şakrak gülüş dalgalarını katıyor o varlığa.

Nasıl imreniyorum ona!

Benim dil varlığım binlerce kelimeyi bulur, sabahleyin bir iki kez ancak gülümsüyorum.

UÇAK

Torunumun bir tabancası var. Evimizin önünde yatan otomobile yahut göğümüzde uçan düşman uçağına sıkıyor.

Otomobilin her hareket edişinde parmağıyla onu gösterip “Bip” dedi.

Uçak homurtusunu her duyuşunda elini göğse kaldırıp “Bip” dedi.

Yerdekiyle gökteki arasında farkı göremiyor daha.

VAKİT

Asma yaprağı satan kadının şehre girip çıkan insanları düşünecek vakti var.

Çünkü müşteri az.

Kadınların kılıkklarını, erkeklerin kılıkklarını düşünmeye vakti var.

Lezzetli düşünceleri ancak bir müşteri gelince kesiliyor.

TOP

Tekmeleme zamanında, insan ayaklarıyla tekmeledi.

Torunum topa ayaklarıyla vurmaya reddediyor.

Topu elleriyle tutuyor, sonra onu yere doğru atıyor zıp zıp zıplasın diye.

Doğrusu o topu tekmelese de top ona kızmaz.

Çünkü top ayaklarla tekmelenmek için yapılmış olduğundan kuşku duymuyor.

(Al-Hayat, 9 Haziran 2015)

Ç a ğ d a ş S u u d i A r a b i s t a n Ö y k ü s ü

MUHAMMED ER-RÂŞİDÎ¹Türkçesi: Mustafa İsmail Dönmez²

AKREP

Bugüne kadar hayal ettiklerimden hiçbirine benzemiyordu. Ne iriydi ne de kuzguni siyah... Görünüşü, herhangi bir yerdeki sıradan bir benzerinden daha sevimsiz değildi. Evin kapısını ilk açtığımda hemen önümde duruyordu.

Işık, ikimizin de göz göze gelerek kalakaldığı kısa koridora doğru sızdı. Kapının hizasında ayakta duruyordum; o da hemen önümde, koridorun ortasında idi. İlk kez soluduğum evin kokusu ciğerlerime dolarken birkaç dakika geçti. Sessizliğin içinde korku dolu kalp atışlarım açıkça duyuluyordu.

Kısa bir bekleyişten sonra yavaşça yürüdü ve ilerleyen günlerde ondan görmeye alışacağım bir tavırla hareket etti. Önce etrafında küçük bir çember çizmeye başladı, onu tamamlar tamamlamaz hızlıca oradan ayrılarak karşıdaki odaya doğru süzüldü. Odanın karanlığında kaybolduğu anda elimdeki küçük valiz yere düştü. Dizlerimin üzerine çöktüm, yüzümü ellerimle gizleyerek gözyaşlarına boğuldum. Kapıdan gelen öğle sıcaklığının esintisi ensemleri yalarken ev sahibinin sözleri kulağımda çınliyordu: “Sakın ona eziyet etme! Onu öldürmeye çalışma! Ona kin beslediğini belli etme! Asla canını yakmayacaktır, ancak bir an gelir de sabrı tükenirse işte o zaman tetikte ol!”

Civardaki herkes beni “Senden önce burada oturanların hepsi akrep sokmasından öldü. Dikkat et!” diye uyarıyordu. Ancak başka yol yoktu, ya dışarıda kalacaktım ya da kibrit kutusu kadar yerde onunla yaşamı ve ölümü bölüşe-

¹ Bu öykü, Suudi Arabistanlı öykücü ve edebiyat eleştirmeni Muhammed er-Râşidî'nin 2017 yılında aynı ülkede düzenlenen Sûk Ukâz Ödüllerinde En İyi Öykü Ödülünü kazandığı *Akrep* adlı kitabında yer almaktadır. Yazar ayrıca 2015 yılında Ebhâ Kültür Ödüllerinde ve 2007 yılında Kasım Kültür ve Sanat Ödüllerinde En İyi Öykü Ödülüne layık görülmüştür. Yayımlanmış beş eseri bulunmaktadır.

² Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Mütercim Tercümanlık Arapça ABD Başkanı

cektim. Evsizlikten, yaşamın en ucuz, en dip seviyesinden buraya sığınmak zorunda kalan biçarelerin gölgeleri hariç, burada herkese akrep hükmediyordu. Korkuya, tehlikeye karşı her daim tetikte beklemeye ve ölümün kıyısında gezinmeye alışabilirdim; ancak şehrin rutubeti ve kirli dumanıyla kaplı semadan başka bir tavanın olmadığı yerde öğle vaktinin kavurucu sıcağına, güneşin kırbacına, kuvvetli rüzgâra, zemherinin azgın soğuğuna kimin gücü yeterdi? Kim bilir; belki de korkuya yârenlik etmek, sapkın kurtuluş yollarına girmekten daha güvenlidir. Belki de başka seçeneğim olmadığı için kendimi böyle ikna etmiş ve bu akreple yaşamayı sığınak olarak görmüştüm.

Korkuyla yüzleştiğim birinci günün kalan vakitlerinde onu tekrar görmedim. O gün çok da dikkatli davranmadan ev işleriyle oyalandım. Kıyafetlerimi astım, uyuyacağım yeri hazırladım, lambaları kontrol ettim, bütün odaları temizledim. Temizlik esnasında zemindeki yarıklara ve oyuklara su çarpmamaya özen gösterdim, süpürgeyi köhne mobilyaların arasındaki uzak noktalara uzatmadım, sağa sola yayılmış eski gazeteleri dikkatlice kaldırdım, boş kutuları usulca silkeledikten sonra çöpe attım. Elimi derin ve göremediğim yerlere uzatırken temkinli davrandım.

Geç vakit uykum geldi. Asla söndürülmeme kararı almış solgun lambaların altında, kendimi bir ölü gibi yatağın üzerine attım. Sabah saat yedide uyandığımda sol koluma yayılan bir ürperti ve bileğimin üzerinde olabildiğince sessiz bir kımıldanma hissettim. Akrebin nabzımı sayarcasına bileğimde öylece durduğunu gördüğümde korku bütün hücrelerime işledi. Bir ömür bana yazılan tüm korkuyu, o an birden yaşamış gibi hissettim. Onu bir kenara fırlatmak için kolumu savurmayı aklımdan geçirirken yeniden ev sahibinin sözleri kulağımda yankılandı: “Sakin ona eziyet etme!” Tüm vücudumdan ecel terleri dökülüyordu. Taş kesilip gerçekleşecek o meçhul sonu beklemeye karar vererek ellerimin ve ayaklarımın titremesine karşı koymaya çalıştım.

Yakından daha ürkütücü detaylara sahipti: İçerisinde hafif bir siyahlık olan sarı bir renk; minik kısıp benzeyen bir şeyle son bulan, birbirine yakın ayaklar; iç içe geçmiş, birbirine yapışık, içerdği bol miktarda zehir mühimmatı ile şişkin, boğumlardan oluşan kısa bir kuyruk; kuyruğun sonunda öldürmeye amade bir katilin öz geçmişini andıran kıvrık, siyah bir iğne...

Birkaç dakika öylece yerinde kaldıktan sonra birden bileğimden yukarı doğru hareket etti. Kolumda ilerlerken tüm vücuduma bir titreme geldi. Şu soru içimi kemiriyordu: Bana karşı sabrı erken mi tükenmişti, yoksa onca dikkate rağmen ona eziyet mi etmiştim? Omzumdan yüz hizama geldiğinde durdu ve göğsüme doğru ilerledi. Göğüs kafesimin üzerindeyken kendi etrafında dönerek çember çizmeye başladı. Korkudan nefesim kesilmişti. Çılgınca çarpan kalbim onu göğsümden fırlatacak sandım bir an. Çemberi tamamlayınca

karnıma doğru yürüdü. Sonra da kasıklarımın ayağıma... Ayağımdan usulca döşegün üzerine, ardından da yatağın ayaklarından zemine doğru sıvıştı. Kapıya doğru ilerledi ve koridorda gözden kayboldu.

Dehşete kapılan bedenimden çıkan kokuların hengâmesi burnumda, yatağa uzanır hâlde kaldım öylece. Nasıl bir sabaktır bu, akrepler tarafından uyandırıldığın? Nasıl bir nefes nefese kalış ki, soluk almaya dahi fırsat tanımıyor? Yoğun bir bulantı hissi göğsümde gitti geldi, kustum. Akrebin zehri tüm vücuduma nüfuz etmiş gibiydi. Aklanmak için uzunca bir süre banyoda suyun altına bıraktım kendimi.

Bundan sonra uyuyacağım yer konusunda daha dikkatli olmaya karar verdim. Dört tane içi boş, büyük teneke kutu getirdim. Yatağın ayaklarını bu kutuların içine koyarak onları suyla doldurdum ve kendi kendime “Yatağın ayaklarına ulaşmak için suyu geçemeyecek.” dedim.

Yaşadığım korku, uyuyamamayı miras bırakmıştı bana. Göz bebeklerim uykusuzlukla barışmış, uykuyu unutmuştu. Zamanımın hiç de azımsanamayacak bir kısmını evin dışında geçiriyordum. Caddeler, adımlarımı kendine doğru çekiyordu âdeta. Sıkıntidan gecenin son çeyreğine kadar kahvehanelerde tütün dumanı soluyor, gecenin kalan kısmında da yorgun gözlerimdeki ayıklığın son demini televizyona ve gazete yığınlarına ayırıyordum. Şekerlemelerimse çoğunlukla gazete sayfaları üzerinden ya da mutfaktan gelen hışırtılarla son buluyordu. Bu hışırtıların akrebin ayak sesleri olduğundan emin olmak bile kalan vakitte uykumun iyice kaçmasına yetiyordu.

Sabahları işe gitme arzum yok olmuş, şekerlemeler bidar hâllerimi gasp etmişti. İş yerinde sürekli uyarı alıyor, cezalara maruz kalıyordum. İsteksizliğim, çalışmak zorunda olduğum gerçeğini öldüren bir saplantı hâline dönüşmüştü.

Evde akrebin ortaya çıkması veya gözden kaybolmasının belli bir düzeyi yoktu. Kaderin büyük planları veya dönüm noktası olaylar gibiydi. Sessiz ve hızlıca geçişi veya bir an gözüme takılması dışında bazen günlerce ortadan kayboluyordu. Bazen de bir muhafız gibi saatlerce gözümün önünde dikiliyordu. Yakınlarımda dolaştığı zamanlarda onu kolayca öldürebileceğim düşüncesi zihnimi meşgul ediyordu. İntikam almak istiyordum. Zehrini ve acı verici sonu ruhlarına sapladığı herkes için, onu her gördüğümde düzenli bir şekilde çizdiği çemberleri beklerken harcadığım zaman için, gün boyu zihnime kazınmış suretini hafızamdan silmek adına unutmaya sarılmalarım için! Ancak zayıf da olsa kurtulma ihtimali, elimdeki gücün kesinliğini felce uğrattıyor; korku ve acıyla dolu ölüm ihtimallerini onun adına meşrulaştırıyordu.

Ortaya çıktığı günler onu neredeyse her yerde görüyordum. Koridorda adımlarımı izlerken, sabahları yüzümü yıkadığım sırada lavabo aynasından

sarkarken, eve girip çıkarken kapının üst köşesine kurulmuş bir vaziyette, yemeğimi koyduğumda sofranın ucunda, uykusuz gecelerde televizyon ekranında gezinirken, çoraplarımı giymek için oturduğumda ayakkabımın içinde...

Zamanla gelişlerine ve kayboluşlarına alışmış, onu hainden çok bir haşarı olarak görmeye başlamıştım. Ona karşı duyduğum korkunun büyük bir kısmı gitmiş, önceki günlerde aldığım birçok önlemden de vazgeçmiştim. Lambalar sönük bir hâlde, yerde uykuya yenik düşebiliyordum artık. Ayaklarım koncu uzun ayakkabıların esiri değildi ve yatağın ayaklarını da teneke kutulardan çıkarmıştım. Artık akrebin ayak sesleri yalnızlığımı bir nebze de olsa unutturan bir alışkanlığa dönüşmüştü.

Bir akşamüstü salondaki sandalyenin pürüzsüz ahşap ayağından tırmanmaya çalıştığını, ancak kaydığı için defalarca başarısız olduğunu gördüm. Hemen mutfağa koşup bir kaşık getirdim. Ortasına yerleşene kadar kaşığı ayaklarının altına soktum ve yavaşça yukarı doğru kaldırıp onu sandalyenin üzerine koydum. İner inmez neşeye bana doğru döndü. Sonra sandalyenin ayaklarının birinden zarıfçe sıvışarak yere ulaştı, bana doğru yürüdü ve mekânı terk etmeden önce ayaklarımın arasından geçti.

Hakkındaki iyi ve kötüye dair zanlarımın hepsi eşitlenmişti, ancak hâlâ bilmiyordum, beni güvende hissettirmek için mi güzel davranıyordu da tuzağına sonra mı düşürecekti? Onu, ne zaman istesem ölüm kalesine atabileceğim bir hedef olarak görüyordum; ancak yapmadım. Başlangıçta korku beni engellemişti; sonra da bunun bir faydasının olmayacağı hissi. O da ne zaman istese benim sonumu hazırlama seçeneğine sahipti. Ancak nabız atışlarımın üzerinde yürümesine rağmen bunu yapmadı. Bu karşılıklı atışmalarımız nasıl bir oyundu? Beni öldürmek istiyorsa neden beklemişti bunca zaman? Peki ben bir gün kötü yüzünü gösterebileceğini bilmeme rağmen neden kendimi böyle güvende hissediyordum?

Bir gece rüyamda ev sahibini gördüm. Bana şöyle bağıırıyordu: “Sokularak öleceksin!” Korkuyla uyandım. Koşup lambayı açtım, bolca su içtim. İhlâs, Felak ve Nâs surelerini okuyup üç defa havaya üfledim. Ancak sabaha karşı tekrar uyuyabildim. Bu kez gördüğüm rüyada akrep yanımdaydı ve zehirli iğnesi hiç olmadığı kadar siyahtı. Bana doğru yaklaşıyor, yaklaştıkça iğnesi gerilerek titriyordu. Haykırarak uyandım. Telaşla etrafa bakındım, akrep rüyadaki yerinde değildi. Orada sadece sabahın yedisi olduğunu hatırlatmak için alarmı çalan saat vardı.

Ç a ğ d a ş T a t a r Ö y k ü s ü

GALİMCAN GIYLMANOV¹

Türkiye Türkçesine Aktaran: Fatih Ekici

DÜNYA YERLİ YERİNDE

Sabah saat yedi.

Tramvay. Salon insan dolu.

İç ürpertici bir soğuk.

Sessizlik.

Herkesin kendi gamı, kendi düşüncesi, kendi dünyası...

Kapı her açıldığında, tramvaya zehir gibi soğuk dalıyor. Giriyor ve yerden, oturak altlarına sıvışıyor, ardından, kaban-palto eteklerine yapışıp yukarı tırmanıyor. Sonunda, pencerelerin üzerine kaplanarak cam üzerinde beyaz, kadeife bir perde şeklinde donup kalıyor.

Orta sıralarda pencere kenarında oturan çocuk, kalın buz perdesini eritip, demir beşik büyüklüğünde “delik açmış”. Bu “delik” üzerinden sokakta olup biteni izliyor.

Farkında olmadan, ben de o açıklığa eğilip baktım. Gönlüm rahat etti: dünya yerli yerinde idi...

1 Çağdaş Tatar edebiyatının önemli isimlerinden yazar, şair ve edebiyat bilimci Galimcan Gıylmanov, 1 Şubat 1957 tarihinde Başkurdistan Cumhuriyeti'nin Dürtöyli ilçesine bağlı Esen köyünde, kolhozda çalışan, çiftçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. Lisede okuduğu sırada edebiyata yönelir; ilk şiirlerini, öykülerini bu dönemde yazar. Edebi ürünleri ilk olarak Dürtöyli ilçe gazetesinde yayımlanır. Öykü ve şiirlerinde Galim Esenov mahlasını kullanır.

1974 yılında Esen Lisesinden mezun olduktan sonra öğrenci olarak Kazan Devlet Üniversitesinin Tatar Dili ve Edebiyatı Bölümüne girer. Öğrencilik yıllarında eserlerini “Ellüki” edebî çevresi içerisinde verir. Mezun olduğu bölümde doktora eğitimini sürdürürken, aynı bölümde öğretim görevlisi olarak da çalışır. Prof. Dr. Hatip Gosman danışmanlığında doktora tezini tamamlar, edebiyat tarihi ve mitoloji üzerine dersler verir.

1986 yılında Tataristan Kitap Neşriyatı'nda çalışmaya başlar. Edebiyat ve çocuk-gençlik edebiyatı yazı kurullarında müdür olarak görev yapar. 1992 yılından bu yana Tataristan Yazarlar Birliği üyesi olan Gıylmanov, birliğin 1999 yılında yapılan 13. Kurultayı'nda birlik idaresine seçilmiş ve birlik reisi vekilliği görevini de yürütmüştür.

Başlıca Eserleri: Zaman Süz Sorry (1992), Tozlı Yağır (1993), Görlevik (1995), Tatar Mifları (1996), Yögirik Görlevik (1998), Ebiyim Sihirçi Bugay (1999), Kömiş Tarak (2000), Küñlüm Sureti (2003), Aldakçı Tukran (2003), Albastılar (2003), Kitik Ay (2005), Oça Torgan Kişiler (2007).

ÇİÇEK OLMAK İSTİYORUM

Kızım la yüz yıllık meşe ağacının kucağına sığındık, duruyoruz. Ayaklarımızın altında papatya çiçekleri...

Baba, baba, baksana! Ne kadar güzel çiçekler!

Evet, çok güzeller...

O sırada papatyalar silkelendiler.

Onlar ne diyorlar, baba?

Onlar... Onlar... “Biz de meşe ağacı gibi büyümek istiyoruz” diyorlar.

Meşe ağacının hışırtısına kulak verdikten sonra, kızım tekrar sordu:

Ya... Peki meşe ne diyor?

Meşe: “Ben güneşe kadar yükselmek istiyorum” diyor...

Bu esnada güneş daha da yukarı yükseldi. Yükseldi ve tekrar aşağı, kızımın yüzüne, ellerine ışık seli olarak serpildi...

Baba, peki güneş ne diyor?

Güneş mi? O, sana bakarak: “Yeryüzündeki i-i-işte şu güzel kız olsaydım” diye hayal ediyor...

E...

E işte sen güneşe bakıp ne diyeceksin peki? diye sordum kızıma. Cevap beklenmedik fakat harikulade derecede doğruydı:

Ben çiçek olmak istiyorum, baba...

FOTOĞRAF ÖYKÜ

Selçuk Azmanoglu

YILDIZ RAMAZANOĞLU İLE ADEM'İN CEVAP VERMESİ ÜZERİNE

KONUŞAN: **ESRA ÖZDEMİR DEMİRCİ**

Son kitabınız Adem'in Cevap Vermesi'nde; torun Adem anlatımı üzerinden ilk insana vurgu yapılmakta. Bebeğin dünyaya gözlerini açışı ile ilk insanın dünya gerçeğinin içine bırakılışı birlikte sunuluyor. Adem'in verdiği cevapta, dünya gerçeği tam olarak nerede duruyor?

Adem var olmanın şaşkınlığını üzerinden atamaz uzun süre. Ahsen-i takvim ilk yılların belirleyici hâlidir. Hiçbir bebeği anlamsızca bakarken görmezsiniz bu yüzden. Bilgelikle iyilikle ilişkilidir bakışları. Bizde vaftiz yok, insan bîgünah çünkü gelirken. Varlığın kaynağından, gözünden geliyor. Kelimelerle anlamları eşleştirmesi zaman alır. İş insanlarla insan olmayı eşleştirmeye gelince işler sarpa sarar, bu büyümenin ta kendisi. Canımızı yakan şeylere soru diyoruz, soru dünyevi bir şey. Salim akılla gelen insanın aklı karışır Kabil olma potansiyeliyle.

Bir öykünüzde “Mahrem alana sahip olmak, kendiliğiyle baş başa kalmak bir bebeğin bile en büyük ihtiyacı.” diyorsunuz. Dijitalleşen dünyada “Adem”in mahremiyeti ile ilgili neler söylemek istersiniz?

Bu ihtiyacın bilincine varmak, kendiliğine doğru yol almanın, iç dinginliği içinde yalnız kalma zamanlarının kıymetini bilmek gittikçe zorlaşıyor. Çünkü yüzlerce uyaran, insanı her anın paylaşıldığı bir yarışa çağırıyor. Hâkim olan duygu sürekli kovalama ve yetişme hâli. Var olmak yerine sahip olmak, ele geçirmek, dolayısıyla artık ne için koştüğünün bilincine bile varamadan sürüklenmek muteber yaşam biçimi.

Kitaptaki öykülerin bütününden mülhem, insanın hayat boyunca, zor da olsa insan kalmaya çalışarak izlediği bir rota çiziyorsunuz. “Adem”in nefesine karşı nefessiz kaldığınız durumlardan söz etmek ister misiniz?

Adem'i incitecek şeylerin en başında adam yerine konmamak, görmezden gelinmek var. Bu insanın varlığına kasteden öldürücü bir durum, sükût suikastı diyor ya Ahmet Hamdi Tanpınar, o da bunun bir parçası. Sizi yan dönerek,

bir yandan cep telefonuyla ilgilenerek değil, bütün varlığıyla varlığınıza yönelerek dinleyen biri ne paha biçilmez bir zenginlik. Adem dönüp dolaşıp bunu ister ama bu Allah'ın inayetiyle nice karmaşık yolların kesişmesiyle gelecek bir hazine.

Öykü karakterleriniz çoğunlukla hayatın içinden seçilmiş, uzağımızda durmayan, hatta okudukça kendimize yakın hissettiğimiz kişilerden oluşuyor. Karakterlerinizle aranızda nasıl bir ilişki var?

Bu kitaptaki hikâyelerde kurgu ve gerçek arasındaki denge gerçek hikâyelerin lehine bozuldu, neredeyse hayatla aynı anda bir hızda oluştular. Tanıklıkların belleğin derinliklerinde uzun zaman dinlenmesinden sonra, vakti zamanı geldikçe titreşimlerle yukarı tırmanması. Gerçek hayattan alınmıştır ibaresi çoğu için hiç de yanlış olmaz. Karakterlerle birbirimizin içinden geçtik ve muhayyile hepimize bir oyun oynayarak hikâyeleri mayaladı.

Çoğu, toplumsal ve siyasi meselelere verdiği tepkiyle öne çıkan, acılı ve hüznü insanları resmediyorsunuz. Peki, ideolojiden sıyrılınca acı nereye denk düşüyor sizce?

Dünya hüznün üzere yaratılmış. Biz yaşarken buradayken olanlara dair akış o kadar hızlı yoğun ve yaralayıcı ki doğru ve yanlış ayırt edecek kadar bile kalamıyoruz bir mesele üzerinde. Yumak olup geliyor sesler, bakışlar, anlar. Hikâye yavaşlamak ve başımızdan geçenlere bakmak için. İncitici olanları bozguna uğratıp daha iyi bir dünya kurabilirsiniz kelimelerle. Sihibazlık bir bakıma. Anlattıkça olması gerekenin bir yerden tütmeye başlamasını çok seviyorum.

Öyküleriniz, insani meselelere duyarlı bir yazarın kaleminden çıktığı gerçeğini ortaya koyuyor. Gerçek hayatta da bu hassasiyete sahip olduğunuzu biliyorum. Sizi

öykü yazmaya zorlayan gerçeklerden biri de bu hassasiyet diyebilir miyiz?

Yazmanın kesin bir sebebi, açıklaması yok. Fakat fotoğraf çekmeye benziyor biraz, aynı manzarayı farklı mevsimlerde, hava koşullarında ve değişik zamanlarda çekmeden nasıl ki onun hakikatine eremeyiz, yazar da her boyuttan bakmadan, içine bir kalp yerleştirip dinlemeden insana, eşyaya, olaylara yaklaşamaz. Her yazar insani meselelere eğilir, başka ne meselesi olabilir ki bir yazarın.

Son olarak kitabın kapak fotoğrafının sizin tercihiniz olup olmadığını öğrenmek istiyorum.

Benim çektiğim bir fotoğraf. New York'taki Brooklyn Köprüsü, bana her zaman metaforik geliyor bu eski köprü. Dünyanın her milletinden insanın harmanlandığı, yeryüzünün bütün ırklarının dillerinin, renklerinin geçit yaptığı, birbirine gülümsediği bir yer. Öte yandan etrafı ağla kaplı. Amerika ne kadar illüzyonsa bu insanların hayalleri arayışı o kadar gerçek. Köprü için ayrı bir hikâye yazmak lazım.

ESRA ÖZDEMİR DEMİRCİ

CEVABINI ARAYAN SORU: ADEM

Yıldız Ramazanoğlu'nun son öykü kitabı *Adem'in Cevap Vermesi* adıyla, İz Yayıncılık'tan çıktı. 2017 tarihli kitap, üç bölüm ve toplam on yedi öyküden oluşuyor.

Başlangıç öyküsü olan "Adem'in Ağaç Kovuğundan Çıkışı" ve bunu takip eden "Adem'den Haber Var" da, torun Adem anlatımı üzerinden ilk insana yapılan vurgu kitabın genel atmosferini de oluşturuyor diyebiliriz. Zira torun Adem'in dünyaya gelişi ile ilk insanın dünyaya bırakılışı aynı açıdan ele alınıyor. Bu anlatıda aynı zamanda çocuğun dünyasına ve bu dünyanın bir başka insan tarafından yorumlanışına şahit oluyoruz. Anneanne ile torun arasında oluşan bağda, küçük oluşun merakı ile büyük oluşun bu merakı tecrübeleriyle ele alışı iç içe işleniyor. Bu dikkate değer başlangıç, okur açısından kitabı daha en başından okunur kılıyor.

Anlatımın geçişkenliğinde, iki kuşağa ait açmazlarla karşılaşmak da kaçınılmaz oluyor. Torun Adem'in sürekli uyarılmaktan dolayı duyduğu sıkıntı onun kırılma noktası olarak sunuluyor. Çocuk dünyasında ortaya çıkan bu kırılma, onun da bir özel dünyası olduğuna ve bu özel dünyada uyarı almaksızın, salt kendi sesiyle var olma ihtiyacına işaret ediyor.

"Sürekli uyarılmanın mütemadiyen haşır neşir olmanın insanı yok ettiği bir kırılma nokta var. Mahrem alana sahip olmak, kendiliğiyle baş başa kalmak bir bebeğin bile en büyük ihtiyacı."

Öte yandan Adem'in sitemlerinden yola çıkarak yetişkin insanların iç dünyasına, hayal kırıklıklarına, beklentilerine karşılık bulmakta ne denli zorlandıklarına değiniliyor:

"Yetişkin insan halimi hatırımlı sor diyemez kimseye. Misal nice kadınlar var ki bir kez yuvada görüldükten sonra bir daha nasılsın denmemiştir. Öyle ya yemek veriliyor elbise alınıyor birlikte akraba ziyaretleri yapılıyor, kötü olacak, hal hatır sormayı gerektirecek ne olabilir ki."

Yıldız Ramazanoğlu'nun öykülerinde öncelikli olarak kendini, yani kendinde olanı ele aldığını görüyoruz. Onun yazdıkları kendi insanından, bu insanın yaşadıklarından bağımsız değildir. Aksine, insana ve insan oluşun sancılı serüvenine öyküsünde sıkça yer verir. Bakış açısı, yaşamın gerçekliği ile öykünün gerçekliği arasındailmeklenir. Gerçeğin aktarımında oluşturulan izlek, aynı zamanda yazarın kurmaca dünyasının içinde, bu kavrama ne denli yer verdiğini de açığa çıkarır.

Devam eden öykülerde yazarın, yaşanan toplumsal olaylara kayıtsız kalmadığını ve bunu olanca titizliğiyle öykü diline aktarışını görmekteyiz. Toplumu etkisi altına almış bir toz bulutunun için-

den geçerek ortaya çıkan bu öyküler, ülke, ırk, uyruk gözetmeksizin "insan"ı konu alır. İnsanın vatanına sahip çıkarak hür kalmak adına verdiği mücadelede öne çıkan umuda, vatanından uzakta kalan ama geldiği yeri de vatan bilmek, oraya uyum sağlamak için çırpınan bir diğer insanın ayakta kalma çabasında da rastlamak mümkündür. Her iki durumda da ortaya çıkan haklılık inancı öykülerin pek çoğunda ön plandadır:

"Haklılık inancı bir meyve bahçesi gibi coşku ve sevinç verir, ihtimallerin kötüsü akla şöyle bir doğar ama aynı hızla da batıp gider iz bırakmadan."

Kitapta ilgi çeken bir diğer nokta da kader kavramının sunuluşunda göze çarpıyor. Öykü karakterleri, yaşadıkları zorluklara rağmen kaderlerini kabul etmiş ve bu durumu bir sevince dönüştürmeyi başaran karakterler. Bu da beraberinde şükretmeyi ve güçlü olmayı getiriyor. Günümüz insanının kader-eylem algısını güçlendirecek cümlelere, kitap içerisinde sıkça rastlıyoruz:

"Kaderi sevmekten gelen bir neşesi renkliliği vardı, yağmurdan sonra gelen toprak kokusu gibiydi sadeliği."

Yıldız Ramazanoğlu, "insan"ı merkez aldığı öyküleriyle okura toprağını zın Adem'ini hatırlatıyor. Bu kıymetli eserin, yazarın tecrübelerinden istifade etmek adına kaçırılmaz bir fırsat olduğunu düşünüyorum.

SERAZAT ÜZERİNE BİR TOPLANTI

YÖNETEN: **YUNUS NADİR ERASLAN**

Katılanlar:

*Ali Karaçalı, Ali Necip Erdoğan, Ali Ulvi Temel, Banu Altınova,
Dinçer Eşitgin, Emin Gürdamur, Hatice Bildirici,
Rüveyda Durmaz Kılıç, Sema Bayar, Tuba Dere*

Yunus Nadir Eraslan: Sevgili arkadaşlar, değerli öykücü Safiye GÖLBAŞI'nın *Serazat* adlı eseri hakkında konuşmak; eseri oluşturan öyküleri kurgu, anlatım, üslup ve karakterler açısından değerlendirmek ve eserin bizde bıraktığı izlenimleri paylaşmak için toplanmış bulunuyoruz. Eser toplam on dokuz kısa öyküden oluşmaktadır. İlk bakışta eserde ilk sırada yer alan “Nevski Bulvarı’ndan Notlar” adlı öykü özellikle üslup açısından bana göre diğer öykülerden çok ayrı bir yerde durmaktadır. Konuşmamıza dilerseniz “Nevski Bulvarı’ndan Notlar” ve “Serazat” adlı öykülerle başlayalım istiyorum. *Serazat*, kitaba da adını vermiş küçürek bir öykü aynı zamanda. Metin iki sözcükten doğan bir çağrışımlar sarmalıyla ilerliyor. Yazar öyküyü birbiriyle anlam yakınlığı olan “serazat” ve “hürendiş” sözcüklerini kişileştirerek ve mecaz bir anlama yaslayarak kuruyor.

Şimdi oturumu şu soruyla açmak istiyorum: Metnin okurda bıraktığı anlam nedir? *Serazat* ve *Hürendiş* karakterlerinin sizdeki karşılığı neydi?

Ali Necip Erdoğan: Bendeki karşılığı şu oldu; unutmadan aklıma gelenleri aktarayım. *Serazat*, bir kadın olarak içine girdiği o deliğin (metindeki ifadesiyle böcek deliğinin) hapishane olduğunu (sistemin veya diğerlerinin kendisini hapsettiği bir ev yahut bir düşünce) söylüyor olabilir. Yani kadının hapsedildiği yer; ayrıca deliğin tozlu olmasını da kendi eylemsizliğinin bir sonucuymuş gibi düşündüm. Bu, tıpkı Kafka’nın *Dönüşüm*’ünde sisteme yapılan eleştiri gibi... Metinde de kadın üzerinden, kadının kimliği üzerinden bir sistem eleştirisi yapıldığını düşünüyorum. Örneğin sağ muhafazakâr alanda kadınlarla ilgili

çok cümle kuruluyor, “şöyle olmalı, böyle olmalı, bunu yapmalı, bunu yapmamalı...” gibi. Ben biraz da bu yaklaşıma karşı *Serazat*’ın bir eleştiri olduğunu düşünüyorum.

Sema Bayar: *Serazat* öyküsü alternatif bir yaratılış hikâyesi izlenimi verdi bana. Erillik ve dişliliğin metnin içinde vurgulandığını hissettim. Daha doğurgan, geleceğe bir şey bırakmak isteyen bir kadın figürü *Serazat* karşısında duran Hürendiş. Özellikle öykünün sonlarında, “Ben de sen de umurunda değilken bizden doğacak olan şey, şeyler neden umurunda?” ifadesi mitolojik bir yaratılış tasvirini anımsattı. Hürendiş’te erkeksilik güçlü bir şekilde hissedilmiyordu fakat *Serazat*’ta kadın imgesi güçlü olunca, ister istemez zihnim kendi yarattığı boşluğu doldurdu ve Hürendiş’in payına erillik kaldı diyebilirim.

Hatice Bildirici: Kafa karışıklığının sebebi ikinci paragraftaki bu “Hürendiş’in saçları ne kadar da uzun.” ifadesinin geçmesidir zannımca.

Eraslan: Geleneğimizde kadına ait bir güzellik unsurudur saç. *Serazat*’la Hürendiş’in erilliğinden, dişliliğinden ziyade benim burada varmak istediğim nokta şurası; tamamen iki kelimenin de şimdi neredeyse kullanım dışı olduğundan yola çıkarak bu iki kelimeden yine bir “Dilbeste” doğuyor ki o da yine kullanımda olmayan bir kelime.

Serazat için bir belirlemeden yola çıkacak olursak eserin neredeyse tümüne yansıyan bir dişil (kadınsı) üslup göze çarpıyor. Bu belirlemeyi açacak olursam; olayları, olguları yazıya aktarırken yazının ruhu diyebileceğimiz algı düzeyini samimi ve içsel bir duyarlılıkla ve kendilik bilincini hiç kaybetmeden

yazıya giydirilen bir edadan bahsediyorum. Yani tavır da denilebilir buna.

Rüveyda Kılıç: Ben o kadınsı tavrı kitap isminde hissediyorum. Fakat “Nev Bir Zat” öyküsü bu algıyı yıkıyor. Genelde, öykü konusu seçiminde ilk olarak tercih acıya, kedere, bunalıma eğilimli alanlar olur. Çünkü burada malzeme daha çoktur. Mutluluğun öyküsünü yazmak ise her zaman için daha zor olmuştur. Safiye Hanım, “Nev Bir Zat”ta bunu başarıyor. Öyküde Nevzat isimli kahramanın keyifli hikâyesini okuyoruz ve bu keyif kolaylıkla okura hemen geçiyor. Enkazlarına rağmen yeni bir hayat kurmuş olan Nevzat’ın mümkün dünyası okura da moral veriyor. Ayrıca öykü ismini de çok yaratıcı buluyorum. Yeni bir hayata başlangıç yapan Nevzat’ın, “Nev Bir Zat” başlığıyla hikâye edilmesi çok güzel. Bununla beraber, öyküde araya giren “derler ki” ifadesi çok başarılıydı. Konu ilerlerken bu ifadenin hatırlatılması, hem dikkati artırıyor hem de kahramanı içten bir okumayla anlamamızı kolaylaştırıyor. Yani bu kadar kısa olup da böyle bir dönüşümü anlatmak çok zor bir şeydir aslında. Bir de acıyı. Ama biz bu acıyla yaralanmıyoruz sadece; hissediyor, duyuyoruz. Nevzat, kederi o kadar güzel bertaraf ediyor ki sağlıklı bir ruh sürecinden ve iyileşmeden geçtiğini görüyoruz. Benim birkaç defa okuduğum bir öykü oldu. Kadın bir yazar olarak erkek psikolojisini çok yerinden anlamış ve hissettirmiş. Kısa, anlık bir duygunun bu kadar genişlemesi büyük bir başarı. Çünkü olay yok, çok anlık bir şey üzerine çok genişlemiş öykü, bütün derinliğine işlenmiş. Her şeyiyle hissediyoruz o ana karakteri, evet. Bir de coşku patlamaları. İma, işaret ve yarımllık var öykülerde.

Dinçer Eşitgin: Bu hikâye kadın-erkek meselesi üzerinden konuşuldu fakat *Serazat*’ta ben iki kişi görmüyorum, tek bir kişi görüyorum. Bu kişi de kadın ya da erkek değil, cinsiyet vurgusu olmayan bir özne. Bu öznenin bilincindeki yarılmalar da sanki bir aynanın karşısındaymışçasına kendisiyle konuşması şeklinde sürüp gidiyor. Hikâyenin sonunda ortaya çıkan üçüncü kişi de bir üçüncü kişi değil, yine aynı kişinin başka bir tezahürü gibi okunabilir. Dolaşısıyla birçok özne değil bir özneye verilen birçok isim söz konusu sanki. Hikâyenin sonunu da bu açıdan bakılınca şöyle okuyorum açıkçası: Serazat gibi görünüyorum, Hürendiş gibi görünüyorum ama aslında ben bunların hepsinin toplamı olan Dilbeste’yim.

Ali Karaçalı: Dinçer Bey’in dediği yere dönmek istiyorum ben: “Ne dişi var burada ne erkek var, cinsiyetsiz bir özne” diyorsunuz ama burada tek cinsiyet veya cinsiyetsizliği reddeden öykünün kendisi değil mi? Sondan ikinci paragrafı okursak burada çok açık olarak iki ayrı kişinin ya da cinsiyetin olduğunu görürüz zaten. Bir doğumdan bahsediliyor burada. “Bir şey doğacak öyle dersen, seni ve beni içeren ve dünyada bir eşi daha olmayan bir şey, bir kelime dahi olsa olmasa bu şey. Çünkü bir kez bir şey doğmaya başlamışsa iki insandan bunun

sonu gelmez bir daha. Oysa hayal kırıklığından başka bir şey veremem ben senin kucağına.” Ben burada cinsiyetsizliği ya da tek kişiyi, tek özneyi ima eden bir anlatım göremiyorum. Yani cinsiyetle ya da iki kişinin varlığıyla hâsıl olacak şeydir doğacak olan.

Burada koyu bir umutsuzluğun, karamsarlığın, çıkışsızlığın vurgulanması da var. Böylesi bir dünyaya yeni bir varlık getirmemeyi öneren kötümser bir yaklaşım da var.

Eraslan: Biraz da Berefşan öyküsü üzerinde konuşalım isterseniz. Biraz önce bu öyküden söz etmiştiniz.

Karaçalı: Berefşan’da dikkatimi çeken en belirgin şey, yazarın orada anlattığı kişilerle âdetâ bütünleşmesi oldu: edası, tavrı, söyleyiş biçimiyle onların elbisesine bürünmesi. Berefşan örneğinde olduğu gibi. Kelime seçimi, söz dizimi, betimlemeleri, nezaket cümlelerinden tutun da tavra ve edaya kadar; bir geçmiş zaman filminin içindeymiş gibi. Başka şeyler de söylenebilir elbet. Bütün öykülerden yola çıkarak yazarın dil tutumu ve üslubu hakkında da konuşabiliriz.

Erdoğan: Tamam, ben de bunu söyleyecektim Ali Abi: öykünün sinematografik olması, sahneler şeklinde yazılmış olması ve iki ayrı dilin kullanılmış olması. Bu yönüyle de çok başarılı ve hakikaten çok da naif. Sadece öyküde Berefşan Hanım’ın Nazlı’yı neden seçtiği belirtilmemiş. Yeri gelmişken söylemiş olayım.

Bayar: Evet, öyküde Nazlı’nın bir seçilmişliği söz konusu; okur olarak bu sebeplerin izini sürmeyi bekledim öykü içinde. En azından küçük ipuçları... Ama bu bilgiden bizi yazarımız mahrum bırakmış. Bir de söylenen şeylere ek olarak yaş ve yaşantı açısından çok farklı iki karakterin sesini, birbirine karıştırmadan zihnimizde ya da önceki tecrübelerimizden yola çıkarak anlamlandırabileceğimiz şekilde ifadelendirmiş.

Erdoğan: En önemli başarılarından biri de bu bence öykünün. Okuyucunun belleğini harekete geçiriyor ve kullanıyor. Yani tanımlama ve tasvir yapmasına gerek yok. Cümlelerinden, bizim zihnimizde o arka plan oluşuyor.

Karaçalı: Burada dil üzerinde, dilin kullanılma biçimi üzerinde de bir şeyler söylemek gerekir belki. Metinlerin duru, yalın bir anlatım dili var. Fazlalıklardan arınmış bir dil. Abartılı gelebilir belki ama o kadar sözü çoğaltan, çoğalttıkça anlamı bulandıran metinler okuyoruz ki Safiye Gölbaşı’nın metinlerinde tertemiz bir Türkçe söyleyiş, özenli bir dil işçiliği gördüm ben. Gramla ölçülüp tartılmış gibi. Dilin imkânlarını, sözün inceliklerini çok özenli, çok ölçülü kullanıyor. Kıymeti kendinden menkul içi boş artistik söyleyişlere gönül indirmiyor.

Eşitgin: Bütün hikâyeler için mi söylüyorsunuz bunları?

Karaçalı: Genel izlenimler olarak söylüyorum...

Bildirici: Öykülerin giriş paragrafları üzerinde bilhassa çalışılmış olduğu anlaşılıyor. Vurucu bir giriş yapmak istendiği, fazla kelimelerin çıkartıldığı, sanki daha kalabalık bir paragrafmış da sözcükler ayıklanarak, sadeleştirilerek etkisi artırılmış bir anlatım oluşturulduğunu gördüm. Yani daha az sözle bunu ifade etmeliyim, daha vurucu hâle getirmeliyim diye özenildiğini hissettim. Ali Bey’in dediği gibi nerdeyse hiçbir kelime çıkartılamaz. Çıkarırsak eksilecek. Bütün öyküler için de söyleyebilirim bunu. Yazar, dönüp dönüp dur bir daha bakayım demiş, metin nasıl daha duru bir hâle gelebilir diye ince bir işçilikle emek vermiş. Kafiye söz dizimleri, tekrar ve küçük söz oyunları ile ahenk sağlanmış. Bunların anlamı pekiştirmek değil, oluşturmak üzere kurulduğu da anlaşılıyor.

Bayar: Dili de içine alacak şekilde hiçbir aşırılığa varmayan bir anlatım var. Ara ara kendini gösteren güzel betimlemeler dikkatimi çekmişti. Mesela deniz için “kırış kırış bugün” benzetmesi. Öykülerin içerisine yedirilmiş her biri. Fakat çarpıcı betimlemeler yapacağım diye bir zorlama yok. Dediğiniz gibi güzel söz oyunları var ama hadi bu kadarı da fazla dedirtmiyor okura. Tadında bırakıyor. Kurgular yine aşırıya kaçmadan inşa edilmiş, gizlenmeyi seçip anlamı tamamen okura emanet ederek risk almıyor. Ne dediğini bilen bir dil. Hiçbir noktada aşırıya gitmeden de okurun dimağında bir tat bırakması önemli. Çünkü ister istemez okuru çarpmak, etkilemek için bazı yerlerde dili kanırtabiliyoruz, zorlayabiliyoruz. Söz tasarrufları güzel, fonetiği iyi metinlerin, cümleleri gerçekten sağlam akıyor. Hani bir yerden sonra atlayayım demeden okuyabiliyoruz. En büyük etkileyciliğinin de bu olduğunu düşünüyorum.

Banu Altınova: Hikâyelerin dili çok akıcı. Dilindeki rahatlık yazarın özgüvenin de bir göstergesi. Çünkü genellikle ilk eserlerde yazarın kendini ispat kaygısı oluyor, daha girift, çapraşık anlatımlara yer veriliyor. Burada ise yazar, anlaşılacak için yazmış, duru bir anlatımı var. “Bu gülümseyişi, zamanın akıp gittiği yerden alıp cebime koydum.” gibi özgün benzetmeler de hikâyelerin etkileyciliğini artırıyor. Bence çok başarılı bir ilk hikâye kitabı.

Emin Gürdamur: *Serazat*’ta evcil öyküler okuduk. Anne, sürekli anne, bir gönye gibi kaybedilen, kavuşulmak istenen, yakın uzak ama hep orada duran bir anne var. Bu neredeyse bütün öyküler için geçerli. Evcilliği besleyen en belirgin ayak anne imgesi. Ama ben başka bir şey söylemek istiyorum. Kitapta başarılı anlatım örnekleri olarak “Yalnız Bir Çocuk Yabancı” ve “Hicri” öykülerine dikkat çekmek istiyorum. Normalde güncel meseleleri edebiyata taşımak riskli bir şeydir. Yani bir duvar çökmüştür. Toz havadadır, daha ortalık bulanıktır. Bu toz duman arasından kalıcı bir ses devşireceksiniz. Nasıl? Bunu yakın dönemde 15 Temmuz ve 28 Şubat öyküleri adı altında ortaya konulan eser-

lerde çokça gördük. Güncel olanın ağırlığı edebiyatın kanatlarını yere indirdi, toprağa süründürdü. Bunlar kötü örneklerdi. Yakın dönemi yazarken yoldaki kasisler çoğalır. Edebî değeri olmayan, propaganda diline yaslanan, yer yer belgeselleşen anlatımlar eseri teslim alır. Fakat burada bu iki öykü olabildiğince çitayı yüksek tutarak bu zor meseleyi başarmış; mülteciler meselesini nitelikli edebiyata aktarabilmiş. Hepimiz biraz temkinli yaklaşıyoruz güncel olaylara. Fakat yazan insanlar olarak bir yanımız sürekli sızlıyor. Değil mi? Beş yüz şehit veriyoruz bir yıl içinde. Buna dair öyküler yazamıyoruz. Neden? Hakkını veremeyeceğimiz, elimize yüzümüze bulaştırmaktan korktuğumuz için. Hakeza mülteciler. O boğulan çocuklar, darmadağın aileler, kimyasal silahlara maruz kalan ve gözümüzün içine bakarak ve titreyerek ve anlamayarak ölen çocuklar. Çağdaşı olduğumuz bu acıları gelecek yüzyıllara aktaramadıktan sonra, sadece ana haber bültenlerinin şablonu içinde anlatırsak burada başka bir şey ortaya koymuş oluruz. Ben Safiye Gölbaşı'nın andığım "Yalnız Bir Çocuk Yabancı" ve "Hicri" öykülerinde hem güncelin hem edebiyatın hakkını verdiği kanaatindeyim. Tebrik ediyorum.

Erdoğan: Çok güzel, benim en favori öyküm "Hicri" öyküsü. Mültecilik hadisesini anne imgesi üzerinden anlatmak bir anlatım imkânı bulmaktır aynı zamanda. Mülteciliği nasıl anlatırım diye soran biri için gerçekten güzel bir buluş bu, anne imgesi üzerinden anlatabilir. Hepimizin içinin yandığı bir mesele bu. Yer değiştirmek zorunda kalan insanların neler hissedeceğini, okuyucuya çok net hissettiriyor. Yerinden yurdundan olmuş mültecinin, şimdi "anne" dediği yer, ona bir anne gibi bakmıyor. Bu bakışın gösterilmiş olması önemli.

Eşitgin: Hicri hikâyesindeki mülteciliğin anne üzerinden anlatılması 'anne' ve 'vatan' kavramlarının yüzyıllardır yan yana getirilişi hatırlanırsa yeni bir buluş sayılabilir mi bundan pek emin değilim. Ayrıca dilin kullanımıyla ilgili biraz önce söylenen şeylere de çok katılamıyorum. O yüzden biraz önce bütün hikâyeler için mi söylüyorsunuz diye şaşırarak sorma ihtiyacı hissetmiştim. Mesela en son bahsi geçen Hicri hikâyesinin girişinden birkaç cümle okuyalım: "Bizim bir annemiz vardı. Bizce çok güzeldi. Annemizi çok severdik. Kim sevmez annesini." Sizi bilemem ama bana göre bir hikâyenin girişi için fazlalıklar var burada.

Eraslan: Tuba Hanım, siz ne düşünüyorsunuz bu konuda?

Tuba Dere: Ben maalesef kitabın tamamını okuyamamış biri olarak söz alacağım. Bazı öyküler üzerinden konuşabilirim. Kitapta ilk dikkatimi çeken, öykülerin bir kadın ve bir anne tarafından yazılmış olması. Ben kendi adıma da aynı eleştiriyi getiriyorum, erkek kahramanlarla ilgili. Onların duygu, düşünce dünyalarına girip onları konuşturabilme anlamında eksiklik hissediyorum. Bu öykülerde de hâkim bir kadın bakışı var. Cemil Kavukçu, İhsan Oktay

gibi kadın karakter oluşturmada güçlük çeken erkek yazarların ya da birçok kadın yazarın ortak sorunu bu, kadının yahut erkeğin dünyasına uzak kalma.

İlk öykü, “Nevski Bulvarı’ndan Notlar” öyküsü üzerine de bir şeyler söylemek isterim; kurgusu gayet sağlam fakat neden mekân Nevski Bulvarı? Karakter Fyodor Mihailoviç? Bu soruyu şu yüzden soruyorum. Çünkü bu, bizim kültürümüze ait bir öykü aslında, Dostoyevski’den söz etmiyor. Onu sadece sembol olarak kullanmış ama onunla karşılaşmayı hayal eden kahraman da bizim öykülerimizin, romanlarımızın kahramanı, Dostoyevski’nin kahramanı değil. Dolayısıyla onunla içselleşmemiş, örtüşmemiş, yani orada yabancı kalmış. Bu dikkatimi çekti. Böyle bir öykü yazmak bence çok riskli. Nevski Bulvarı’ndan, tanımadığınız bir yerden ve sadece kurguladığınız bir Dostoyevski’den bahsediyorsunuz. Bir yazarla karşılaşmayı hayal edebilmek için ona uygun bir atmosfere çağrılmaya ihtiyacımız var. O atmosferi öyküde göremiyoruz. Ben böyle bir yazarla okur/kahraman karşılaşması kurgulayacak olsam -yapamam diye düşünüp- sanırım rotamı kendi öykücülerimize, kendi kahramanlarımıza çevirdim.

Bir de kitabı elime alır almaz bu kitaba adını veren öyküye baktım, kitaba neden bu adın verildiğini sorgulayarak. Bu öykünün de tınıları çok güzel, dil gayet başarılı. Serazat, Hürendiş, Dilbeste... İsimleri, imgeleri çok beğendim. Fakat kurgu ne anlatıyor? Çok kapalı. Bu öykü, bu kitaba konmakla harcanmış gibi hissettim. Eleştirileri heves kırmak için yapmıyorum, kendi metinlerime bakarken de böyle düşünüyorum. Yazıyorsunuz, evet, o an çok iyi fakat üç sene sonra elinize aldığınızda aslında başka şeyler de söyleyebilmişim diyorsunuz. Bu hikâyeyle ilgili de yazar, bir süre sonra benzer şeyler söyleyecek hissine kapıldım. Bu öykü, bu kitapta harcanmayacak kadar güzel. Bir başka kitaba saklanıp, biraz daha derinleşip olgunlaşsa sanki bize daha başka şeyler de getirebilirdi.

Okuduğum öykülerdeki sadelik güzel, üsluptaki sadelik, cümlelerin yer yer çarpıcı oluşu, araya sıkıştırılmış ufak notlar tam tadında. Safiye Hanım’ın dil konusunda problemi yok, dili gayet başarılı. Bu üslupla daha birçok öykü yazılabilir.

Eraslan: “Susku” adlı öykü üzerine konuşalım mı? Görelilik kavramı üzerinden yürüyen bir metin... Metne hâkim olan o iç ses, başarıyla işlenmiş.

Erdoğan: Ben şöyle anladım: Tasavvufta âşık, sevdiğinin kapısını çalar, içeriden “Kim o?” diye sorulur, âşık, “benim” der ve kapı açılmaz. Bir süre sonra âşık yeniden gelir ve yine çalar kapıyı, bu sefer “kim o?” diyen sese, “sen” diye cevap verir, böylelikle kapı açılır. Kapının içinde ve dışında olanların hâlinin incelenmesi gibi algıladım. Yani aşk ilişkisinin açılmış, derinleştirilmeye çalışılmış hâli olarak okudum. Bu yönüyle sevdim. Fakat öykünün biraz kapalı,

biraz tutuk olduğu da söylenebilir. Demin Tuba Hanım'ın değindiği hususların bir kısmı belki bu öyküde söz konusu ama yine de tasavvuftaki âşıklar arası ilişkinin şerh edilmesi gibi düşünülürse yeterince açık olduğu da söylenebilir. Bu yönüyle de beğendim. Burada bir atmosfer yaratmaya gerek olmayabilir, benim zihnimdeki o tasavvufi olguya dayanmış olması nedeniyle, bir atmosfer oluşmuş oluyor.

Bildirici: Tamamen bir metafor üzerine kurulduğunu düşündüm ben de; ama o gidiş geliş, kapı açılsın mı açılmasın mı? Hem açılmasını isteyip hem açılmasından korkma durumu iyi verilmiş diye düşünüyorum. Kapı açıldığı zaman tehlikeli bir şey olacak belli ki ama kapalı kalmasını da istemiyor öykü kişisi. Çatışma iyi verilmiş. Evet, bekleyen kişi için kötü ama açılmaması da gerekiyor. Ben, bunun iyi verildiğini düşünüyorum. Birçok anlam yüklenebilir.

Karaçalı: “Gökkuşağı İspinozu” öyküsü var bir de. Bir kuş adının çağrışımlarından yol alan kısa bir öykü. ‘Canı çıkacakmış gibi sıkılan’ umarsız biri bir gün, öylesine bakmak için girdiği bir dükkânda adının Gökkuşağı İspinozu olduğunu öğrendiği bir kuşu hatırlar ve çok sevdiği bu kuşu satın almak için yola çıkar. Bungun ve endişelidir. Bir yürek daralması içindedir ya, ona her şey kapalı görünür; içindeki yollar, dışındaki yollar, bütün yollar. Tutunduğu, tutunmak istediği tek bir şey vardır sanki: ‘Gökkuşağı İspinozu.’ Bunun yerine ‘umut’ kelimesini de koyabilirsiniz ‘özgürlük’ kelimesini de. Güzel bir kuşun, hatta kuş isminin esinlediği güzelliğin peşinden gider aslında. *İsimleri ve renkleri bu kadar güzelken* diyor bir yerde. Bir kuşa hatta kuşa değil kuşun imgesine sığınarak kendine bir yol açmaya çalışır. Şöyle diyor bir yerde: “*Ne güzel bir kuş! İsmi ne? Gökkuşağı İspinozu. Ne güzel bir isim! Çifti ne kadar bu kuşun?*” Şöyle demiştim aslında: Bir çift güzelim gökkuşağı ispinozunu ve bu şahane ismi kaç paraya satıyorsunuz?”

İki sayfalık bu kısa öykü iki sözcüğün çağrışımlarından doğuyor sanki. İnsanın çaresizliğini simgeleyen *kapalı* sözcüğü ile umudunu simgeleyen *Gökkuşağı İspinozu*. Metinde ‘kapalı’ sözcüğü türevleriyle birlikte yirmiden fazla yerde tekrarlanıyor: Hava kapalı, yollar kapalı, dükkân kapalı, kapılar kapalı, girişler kapalı, çıkışlar kapalı, ağzım kapalı, tabiatım kapalı, dünüm kapalı, yarınım kapalı... Yazar burada seçilen sözcüklerle âdeta bir çıkışsızlık ve çaresizlik dili kurar ve öykünün sonlarına doğru bir şiiri ima ile “*Ben bu kuşlara mecburum, bilemezsin*” diye seslenir.

“Gökkuşağı İspinozu”, insani bir durumu kısa, yalın ve bazen kesik cümlelerle, iç seslerle, ruh tahlilleriyle okuyucuya aktaran ve onu kolayca içine alan başarılı bir durum öyküsü olarak zihinlerimizde yer bulur.

Bildirici: Bana göre *Serazat*’taki en güzel öykü “Gelinin Düğünü”dür. Buradaki herkesin daha çok beğendiği bir öykü var anladığım kadarıyla. Benim öyküm de bu. Arkadaşının düğününe çok hasta olmasına rağmen yataktan kalkıp gelmiş

olan kahraman, aslında düğündeki bayağılıklara da tahammül edememektedir. Mesela gelinin abartılmış makyajına, müziklere, danslara. Ama çocukluk arkadaşının hatırına bir köşede oturup her şeye katlanacak, hediyesini takıp gidecektir. Ancak damat tarafından gelinin düğünde eğleniyor olması üzerine haksız bir yargılama yapıldığını kısaca arkadaşının bir kadın çekişmesinin kurbanı olduğunu görür. Ve hiç âdeti olmamasına rağmen hem de 40 derece ateşle ayakta duramazken piste çıkıp kalabalıkla birlikte oynamaya başlar. Kadın ortamlarında ilginç işler döner. Bu ortamı böyle naif bir şekilde verebilmek bir başarıdır bence ve böyle öykülere ihtiyacımız var diye düşünüyorum. Atmosfer başarılı bir şekilde verilmiş. Hatta hatırlıyorsanız sonundaki o isyan, beni o etkiledi, “gelinin düğün hakkı engellenemez” duyarlık olarak ne güzel işlenmiş. Bir ortamda birine haksızlık yapılıyorsa, şartlar ne olursa olsun onun yanında duracağım, ayakta zor dursam da diyor kahraman. Kahramanca bir hareket.

Erdoğan: Öykünün bir diğer yanı da kaç kişi bunu yazmaya cesaret edebilir ya da... Yazmak isteyebilir.

Ali Ulvi Temel: Ben tek tek öyküler üzerinde durmak yerine daha genel bir izlenimimi söyleyeyim. Şimdi “Nevski Bulvarı” ve Dostoyevski olunca işin içinde, doğrusu böyle daha ruhsal fırtınaların olduğu anlatımlar bekledim. Hani Dostoyevski olması dolayısıyla ama böyle olmuyor. Bunu bir tespit olarak söylüyorum eleştiri olarak değil ve buna bağlı olarak da öyküler, kahramanlar son derece iyicil bir dille kurgulanmış. Yani hep iyi şeyler, daha safiyane ve saf şeyler anlatılıyor gibi geldi bana. Daha sakın, oturmuş ve iyicil şeyler gördüm.

Bildirici: Yazarın kendisiyle koyduğu mesafe üzerinde durmak istiyorum son olarak. Yani kahramanların kendisi olmaması, her yaştan her tipten insanın öykülerde yer almış olmasını önemişiyorum. Çünkü son dönemde okuduğumuz öykülerde kendi çıkmazını anlatmak, iç dökme, okurla dertleşme söz konusu. Olayın olmadığı; dertlerin, sıkıntılarını okura aktarıldığı metinler kendi çıkmazlarını da içlerinde barındırıyor. Safiye Gölbaşı’nın bu tuzığa düşmeden bu kadar çok karakter yaratabilmesi benim dikkatimi çekti.

Eraslan: Kıymetli arkadaşlar, sıcak ve samimi bir havada gerçekleştirdiğimiz bu güzel toplantı için hepinize teşekkür ediyorum.

SAFİYE GÖLBAŞI İLE SERAZAT ÜZERİNE

KONUŞAN: YUNUS NADİR ERASLAN

İlk eser, ilk kar gibidir. Sabah penceremizin küpeştesinden itibaren dışarıyı beyaza boyayan ve getirdiği soğuğu bile bize sevdiren o pamuksu beyaz...

Serazat sonbaharda geldi ama bir ilk kar gibi geldi; dingin ve sessizce. Yazarı da öyle... Daha ilk tanıştığımızda öykünün içinde duran ve öykünün içinden seslenen; öyküye kulak kesilmiş, derdi olan ve derdini öyküye döken biri. İsmi de öyle. Saf ve berrak öykü gölü kıyısında durduğunu imliyor âdeta. Konuşmamıza başlamadan, “Nice berrak öykülerinizi okurunuzla buluşturmanız dileğiyle...” diyeyim.

Nazik sunumunuz ve temenniniz için teşekkür ederim.

Öykü serüveninizi konuşmamıza “Annemle Ben Aynı Yaştayken” adlı öykünüzle başlamamızın isabetli olacağını düşünüyorum. Kendisini ana dilinin dışında bir dille ifade eden -gerçekleştiren mi demeliyim- bir kızın, annesiyle, onu dünyaya getiren ana bütünden uzaklaştıran, araya mesafeler, uçurumlar koyan dil gerçeğini konuşalım mı? Dil de ana gibi insanın yurduudur. Bu yurttan koparılmışlık insanda nasıl bir kırılmaya yol açıyor?

Hayatının özellikle erken dönemlerinde doğduğu şehri, ülkeyi yahut dili gerisinde bırakıp yeni bir kültüre göç etmek zorunda kalan insanların aynı zamanda kendini ifade etme, sözünü anlaşılr, varlığını görünür kılma zeminini de kaybettiğini düşünüyorum. Bittabi bu kayıp o insanlarda onulmaz bir yara açıyor. Bu yaranın ismi bence aidiyetsizlik. Bu yaralı insanlar zamanla kendi kültürlerinden tamamen kopuyorlar. Ancak içinde bulundukları kültüre ait olmadıklarını da biliyorlar. Her iki yerde ya da her yerde ayrık ve yabancı oldukları için kırılmanın ötesinde dağılma, parçalanma karşı karşıya kalıyorlar. Sanat işte burada yardıma koşuyor sanırım. Herhangi bir sebeple parçalanmış insanların o parçaları toplamaya çalışırken yaptıkları şey bizatihi sanat oluyor. Böylece dilini yitirmiş, yurtsuz kalmış insan, mesela yazarak mesela film çekerek kendisi için âdeta yeni bir dil, yeni bir yurt inşa ediyor.

“Nevski Bulvarı’ndan Notlar” başlıklı öykünüze gelmek istiyorum. Eseri oluşt-

ran diğer on sekiz öykü arasında üslup, karakter, mekân ve tema bütünlüğü açısından farklı bir yerde duruyor bu öykünüz. Üstelik sıralamada da ilk öykü olarak yer almış.

Her öyküm kendi atmosferini, kurgusunu, kelimelerini beraberinde getiriyor. Ben de bu gelişe teslim olup öykünün içinde onlarla beraber yol alıyorum. Bu yüzden sözünü ettiğiniz fark benim ayırdında olduğum bir şey değil. Bana sorarsanız her öyküm aynı oranda birbirine benzer, aynı oranda birbirinden ayrılır derim.

“Nevski Bulvarı’ndan Notlar”ı, belki biraz fazla kitap okuyan, hayatını kitaplarla doldurmuş ve bir yazarı seçip onu en yakın arkadaşı, sırdaşı yapmış öyle ki kendisini onun yazdığı karakterlerden biri zanneden sadık ve tutkulu okurları düşünerek yazdım. Bir öykü kitabına da okurun edebiyatla kurduğu bu sıkı ve özel bağa selam vererek başlamak istedim.

Çağımızın büyük yarası hatta trajedisi demeliyim. “Hicri” adlı öykünüz ve öykünün odağında mültecilik sorunu var. Bakın benim dilimde bile ‘mültecilik’ sorunu olarak ifade buluyor. Nasıl bir bilinçaltına sahip olduğumuzu anlayın. Oysa hicret rahmettir. Öyküyü ‘anne’ metaforu üzerinden anlatıyorsunuz. Çocuğun diliyle ve anne duyarlılığıyla... Geleneğimizde de vatan anadır. Tıpkı anne gibi korunağımız, sığınağımız, barınağımızdır. Metni sloganların ve klişe cümlelerin kalıbına sokmadan kurmanız da ayrıca değerli. Bize Hicri hakkında neler söylersiniz?

Bir yerden şöyle bir şey duymuştum: İnsanın vücuduna en yarayışlı nebatat kendi doğduğu topraklarda yetişenlerdir diye. Memleketinin havası suyu bir yana, otu bile insana şifayken kim keyfi olarak kalkar da doğduğu yeri bırakıp güle oynaya başka bir yere gider? Hicret elbette rahmettir, bilhassa ensar için. Ancak bütün bir insanlık ailesi olarak ensarlık dersinden sınıfta kaldığımız

ortada. Bunu istemedikleri hâlde geri döndürülemez, telafi edilemez şekilde hayatları değişmiş olan onlar, biz değiliz. Bu yüzden öfke de hüznün de şikâyet de sızlanma da onların hakkı, bizim değil. Oysa onlardan daha mağdurmuşuz gibi bir hâl içindeyiz. “Hicri” öyküsünde savaş sebebiyle göç etmek zorunda kalan insanlardan aslında ne alındığını söylemeye ve onlardan ne istediğimizi sormaya çalıştım.

Kitaba da adını veren “Serazat” öykünüze gelmek istiyorum. Belki bir durumdan yola çıkıyorsunuz ya da bir benzerlikten. Birbirine anlamca yakın olan ‘serazat’ ve ‘hürendiş’ kelimeleri üzerinden küçürek bir öykü kurmuşsunuz. Öyküyü okuyan her okurda farklı bir anlam belirlediğini, farklı çağrışımların uyandığını düşünüyorum. Doğallıkla metnin yazarının bu konuda neler söyleyeceğini çok merak ediyorum.

Evet, *Serazat* onu okuyan hemen herkesin zihninde farklı bir şekilde yankılandı. Bir öykü hem onu okuyanlara hem de onu farklı zamanlarda okuyan aynı okura değişik sesler duyurabiliyorsa bu, o öykünün yazarını ancak mutlu eder. Edebiyat eleştirmeni Terry Eagleton, “Edebî eserler anlam içermekten çok anlam üretirler.” der. Elbette her öyküde yazarın kast ettiği, anlatmaya çalıştığı bir şey var. Ama o öykü, yazarın işaret ettiğinden tamamen farklı bir anlam ifade etmişse bir okur için, yani yeni bir anlam doğurmuşsa bunu düzeltilecek bir şey olarak görmem, kısa öykü işini yapıyor derim.

Karakterlerin isimleri de dikkat çekiyor: Mehpare, Canpare, Bereşan, Melahat, Beria... Günümüzde pek rastlanmayan isimlere yer vermişsiniz. Sonra elinizin altında kullanmaktan hoşlandığınız öyküye uygun -öykünüze mi desem- kelimelerinizin olduğunu düşünüyorum.

Karakterlerime isim verirken oldukça titiz davranıyorum. Hz. Âdem’e öğretilen ilk şey eşyanın ismidir. Canlı yahut cansız bir varlığa verilen isim ona aynı zamanda bir yol tayin ediyor. Ben de anlam ve ses olarak karakterlerime en uygun ismi bulmaya çalışıyorum. Tabii özellikle anlam arayışına girince günlük hayatta kulağımıza çalınan isimler, kelimeler yetersiz kalıyor. Bu noktada imdadımıza sözlükler yetişiyor. Şahsen, Mehmet Doğan’ın Büyük Türkçe Sözlüğü’nü birkaç senemi vererek okumuş olmaktan dolayı memnunum. Okumakla kalmayıp bu sözlüğün içinden, iki bine yakın kelime ve kelime grubundan oluşan bir lügatçe de çıkardım. Bu çalışma benim yazı arkadaşım, başvuru kitapçığım oldu.

Kimi öykülerde kurgu çok dar tutulur; öyle ki okuru içine alacak genişlikte bile değildir. Âdeta önünüze koyup bir büyüteç yardımıyla izlemek zorunda kalırsınız. Siz ise tam aksine okuru metnin içine alan ve bir yerde konumlandıran genişlikte kuruyorsunuz metinlerinizi. “Onun Varamadığım Yanı” adlı öykünüz tam da bu söylediklerime denk düşüyor. Birinin gölgesinde olmak, onu tanıyamadan ya da tanıdığını düşünerek ilerlemek... Bu cümle çoğu karakterin de ana sorunlarından bir ayrıca. Biri sorunu anlatmayı, bir yeri betimlemekten, bir olayın ayrıntısına girmekten daha çok seviyor-

sunuz anladığım kadarıyla?

Sanırım öyle. İnsanların ne yaptıklarından yahut ne düşündüklerinden ziyade ne hissettikleriyle ilgilenirim. Yazarken benim için aslolan her zaman his-tir. Ve kuvvetli bir duygunun olduğu yer bana göre hikâyenin başladığı yerdir. “Onun Varamadığım Yanı” tam olarak bir sorunun hissediliş anının hikâyesi.

Tabii yayımlattığım her öykümün okura yer açmasını isterim. Onları yazı evrenime davet ederken ben de elimden geldiğince misafirperver olmalıyım. İçine sadece beni alacak metni okurla paylaşmam. Okuru dışarıda bırakan bu tür metinleri masamdaki defterde tutmayı yeğlerim.

“Söz söyledikçe ben, sihir arttı. Sihir arttıkça desteler çoğaldı. Desteler çoğaldıkça birbirine ulanıp bir kurtuluş sandalı oldular benim için.” diyorsunuz. Sözün iyileştirici gücüne bir gönderme midir kurtuluş sandalı ya da “İyi bir söz; kökü sağlam, dalları göğe doğru uzanan güzel bir ağaca benzer.” ayetindeki anlam hakikatinin bir yansıması mıdır?

Efendimiz, ‘Söz sihirdir.’ diyor. Yani söz iyileştirir de öldürür de. Evet, yazı kalır ama aslında söz de bir yere uçmaz. Muhatabında yahut onu söyleyende muhakkak bir tesir uyandırır. Bu öyküde, sözün iyileştirici tarafına tutunan bir karakter var. Öte yandan Müslüman bir yazar için sağlam ve güzel bir ağaca benzeyen o sözü söylemek, söyleyebilmek ancak bir dua olabilir.

Sonra, düğünde oynamayı beceremeyen, eğlenmekten pek hoşlanmayan hatta sevmeyi bile beceremeyen kahramanlarınız var. Sürekli kendileriyle konuşan ve hep içinin бүklümüne doğru kıvrılan kahramanlar...

Onlara kulak vermek istiyorum sanırım. Onlar, sahneye hiç çıkmamış olanlar, ilk üçe giremeyenler, seçilmeyen, tercih edilmeyen, kendisini rahat hissetmeyen, akışta kalamayan ne akil ne divaneler. Üzerlerine başkalarının gözleri çevrilmediği için uzun uzun kendilerine bakar bu insanlar. Ben de bu bakışa eşlik etmek istiyorum galiba. Onların hikâyeleri daha sahici ve anlatıl-maya değer geliyor bana.

Olmayabilir de, olmaması bir eksiklik değil benim için ama neden hiç ironi yok? İroniyle aranızdaki mesafenin bu kadar açık olmasının nedeni?

Öykülerimde ironinin olmaması, karar vererek yaptığım bir şey değil. An-cak sorunuzdan yola çıkıp düşününce görüyorum ki yazma motivasyonlarım arasında ironiyle elde etmek istediğim, bu yolla göstermeye çalıştığım bir şey en azından şimdilik yok. Öte yandan ironinin alaycılığa giden bir ucu var ki ne bu tonda öykü yazmayı ne de bu tonla yazılmış edebî metinleri okumayı seve-rim. Bu sebepten farkında olmadan ironiden sakınmış olabilirim.

“Medcezir Günlüğü” öyküsünde ruhsal çözümlemeler, iç konuşmalar ve asıl psiki-yatrist ile içinde büyüttüğü soruna çıkış yolu arayan kahramanın başarıyla işlenmiş öy-küsünü okudum. Metnin ilerleyen bölümlerinde özellikle patetik yoğunluğun yükseldiği

bir yerde karakterin babasından bahisle “Onun seçtiği çoğu şeyi ben hiç benimsemedim hâlbuki. Kimin ne istediğinin, kimin ne kadar üzüldüğünün onun için zerrece önemi yok. İşte ben yıllardır Allah’ı da böyle zannediyorum. Bana zorla bir şeyler yaptırarak, bana ceza verecek, şu anda ve her zaman bana kızıyor, ondan korkmam hatta kaçmam lazım, artık nereye kaçacaksan...” çok cesur ifadeler dikkatimi çekti. Psikolojik çözümleme üzerine kurulu yekpare bir tema. Öykünün yazımı çok meşakkatli olmalı sizin için?

Öyküde sözü uzatmayı pek sevmeyen biri olarak “Medcezir Günlüğü” gibi uzun bir öykü yazmış olmak beni de şaşırtıyor. Yazarken zorlandım evet, çok zamanımı aldı, yeniden yeniden yazdım ama bir o kadar da bu hikâyeyi sevdim. İnsan psikolojisi sanatın beslendiği en temel kaynaklardan biri malumunuz. Psikoloji alanındaki hem yaygın kuramlar hem modern uygulamalar ilgimi çekiyor. Psikoterapi sürecinde hasta ve doktorun kurduğu ilişki bence insana dair ilginç şeyler söylüyor. Bu konuyla ilgili makale ve kitap okumayı seven bir insanım. Psikoterapist olmayan birisi için bir terapi günlüğü yazmak riskliydi ama bunu göze aldım ve ortaya elbette terapötik değil ama edebî bir metin çıkarmaya çalıştım.

Alıntıladığınız yerle ilgili de şunu söyleyebilirim, hem dünya hem edebiyat tarihi boyunca çocukların babalarıyla başı hemen hiçbir zaman hoş olmadı. Çocuklar biteviye babalarıyla ve babalarının simgelediği şeylerle (bunun içine ne yazık ki tanrı düşüncesi de giriyor) ilgili çeşitli davalar güttüler ve sanırım gütmeye de devam edecekler. O cümleler de babasından ötürü yahut babasına yüklediği anlamdan ötürü yaralanmış insanların yine ancak bu anlamı değiştirerek iyileşebilecekleri gerçeğine vurgu yapmak için yazıldı.

Son olarak, her kitap yazarın metinleri arasından yaptığı bir seçkidir. Bu eserinizde benzer tema ve anlatı tekniğine sahip öykülerin yer aldığını düşünüyorum. Gelecek metinleriniz için farklı bir yol çizdiniz mi yoksa aynı çizgi üzerinde mi devam etmeyi düşünüyorsunuz?

Serazat’tan önce olduğu gibi şimdi de öykü yazıyorum. Şu an için istediğim şey yazabiliyor olmaya devam etmek. Ama bu seyir nasıl devam edecek onu ben de bilmiyorum.

Bu güzel söyleşi için teşekkür ederim.

Ben teşekkür ederim.

2017 YILINDA ÖYKÜ

2017 YILINDA YAYIMLANAN ÖYKÜ KİTAPLARI

Hazırlayan: Kemal Gündüzalp

İlk Öykü Kitapları-2017

1.	Abuzer Demir	Yaşamdan Kesitler	Cinius Yayınları
2.	Aslan Oğuz	Benim Osmanlarım Öyküler ve Portreler	Cinius Yayınları
3.	B. Güven Alpyürür	Tepegöz	Cinius Yayınları
4.	Deniz Kenan Kılıç	Ruh&Zaman Şizofren Hikâyeler	Cinius Yayınları
5.	D. Umut Doğan	Hepimizin Hikâyesi	Cinius Yayınları
6.	Duhan Şenli	Ve Beyazdı İçlerinden Biri	Cinius Yayınları
7.	Emre Karadağ	6	Cinius Yayınları
8.	Emre Uğur	Pamuk Tarlasında Yetişen Güller	Cinius Yayınları
9.	Esin Avcı Urgizer	Farkına Varmak	Cinius Yayınları
10.	Halil Yüksel	Kandırılmış Aklın Cinayetleri	Cinius Yayınları
11.	H. C. Koşkun	Küsüye Doğru	Cinius Yayınları
12.	Hidayet Sayın	İnsanlık Ölmedi	Cinius Yayınları
13.	İ. D. Tunçşiler	Hadi Bir Dilek Tut Yıldız Kaydı	Cinius Yayınları
14.	İnci Nida Coşkun	Yağmurun Hikâyesi	Cinius Yayınları
15.	İpek Kocaman	Kahverengi Giyen Adam	Cinius Yayınları
16.	İsmail Güner	Savrulan Çıngı	Cinius Yayınları
17.	Koray Yılmaz	Hayali Mektuplar	Cinius Yayınları
18.	Mehmet Ali Uyan	Güneşle Saklambaç	Cinius Yayınları
19.	M. Sarımeahmet	Askaroz'un Hikâyesi	Cinius Yayınları
20.	Mustafa Tümen	Gönül Terazisi	Cinius Yayınları
21.	Özkan Erdem	Entelektüel Eğitim	Cinius Yayınları
22.	Özkan Erdoğan	Sevda	Cinius Yayınları
23.	Özlem Kale	Kelebeğin Son Günü	Cinius Yayınları
24.	Sedef Turan	Altıncı Baskı	Cinius Yayınları
25.	Selcan Kuloğlu	Yaz Gün'eşim	Cinius Yayınları
26.	Serkan Oklay	Oğluma Yalnızlık Hikâyeleri	Cinius Yayınları
27.	Sibel Güneşdoğdu	Güneşli Öyküler	Cinius Yayınları
28.	Şizen Ersoy	Nirengi	Cinius Yayınları
29.	Anıl Būdün	Lafın Gelişi	Gece Kitaplığı
30.	Arif Öğütçü	Yaşadıkların Değil Hatırladıklarındır Hayat	Gece Kitaplığı
31.	Birol Öztürk	İks Kuşağı Öyküleri	Gece Kitaplığı
32.	Çiğdem Dokuzoğlu	Ezo'nun Öyküsü	Gece Kitaplığı

33.	Didem Ünal	Düzgün Kız	Gece Kitaplığı
34.	Emre Yavuz	Eya Keşif ve Sır	Gece Kitaplığı
35.	Ergün Küzenk	Bitlis'ten Ankara'ya... Beni Duyuyor musun?	Gece Kitaplığı
36.	Fatih Büyüksarı	Terk Edenler	Gece Kitaplığı
37.	Gürhan Kırilen	Tuyü Hunlar ve Tabgaçlar	Gece Kitaplığı
38.	Hamiyet Kopartan	Cık Ciki Bebek	Gece Kitaplığı
39.	Hülya Eralp	Mezar Bekçisi	Gece Kitaplığı
40.	Mahmut Samet	Boşluk	Gece Kitaplığı
41.	Melisa Kösen	İki Yaralı Kalp	Gece Kitaplığı
42.	Nil Kaya	Benim Gökyüzüm	Gece Kitaplığı
43.	Sebahat Yiğit	Tılsım	Gece Kitaplığı
44.	Ülkü İşsever Cumartesi	Kedisi-Gün Luvi'den Öyküler 1	Gece Kitaplığı
45.	Toygar Yılmaz	Seni Ben Büyüttüm Unutma	Gece Kitaplığı
46.	Betül Barış	Sirke Dükkânı	Şule Yayınları
47.	C. Zeynep Kaplantaş	Romantik Cinayetler	Şule Yayınları
48.	Hilal Karaman	Muzaffer Çok Kız Valla	Şule Yayınları
49.	Hümeysra Yabar	Ukusuz Meyveler	Şule Yayınları
50.	Leyla Polat	Korkuyorsam Sebebi Var	Şule Yayınları
51.	Leyla Turan	Küçük Bir Dalgınlık	Şule Yayınları
52.	Yasin Çetin	Olur Belki	Şule Yayınları
53.	Arzu Bahar	Kovulmadım, Ben Ayrıldım	Alakarga Yay.
54.	Bünyamin Bozkuş	Cennettin Kenar Mahallesi	Alakarga Yayınları
55.	Caner Almaz	Kırgın Anlatıcı	Alakarga Yayınları
56.	Ece Karaağaç	Yarım Kalan Bazı Aşklar	Alakarga Yayınları
57.	Evrin Emeksiz	Adel Ben! Memnun Olunuz!	Alakarga Yayınları
58.	M. Süner Susuzlu	Şimdi Evimdeyim	Alakarga Yayınları
59.	Dilek Üstündağ	Son Bakış	Kanguru Yayınları
60.	Elif Güleriyüz Çağlar	Her Fotoğrafın Bir Öyküsü Vardır	Kanguru Yayınları
61.	Ezgi Boz	Doğanın Ezgisi	Kanguru Yayınları
62.	H. Sönmez Kaya	Üşü	Kanguru Yayınları
63.	M. Cengiz Tümer	Uzunaim Mecburen	Kanguru Yayınları
64.	N. Civelekoğlu	Boğalı ve Ötesi	Kanguru Yayınları
65.	Abdurrezzak Aydın	İpek Mendil	Eşik Yayınları
66.	Jale Nur Turgut	Dikkat Kırılacak Hikâye	Eşik Yayınları
67.	M. Akif Duman	Oyuncak Tamircisi	Eşik Yayınları
68.	M. Yücel Öztürk	Ağır Tüy	Eşik Yayınları
69.	Ö. Can Coşkun	Dünyanın Dönüş Hızı	Eşik Yayınları
70.	Engin Barış Kalkan	Maveraünnehir Nereye Dökülür?	İletişim Yayınları
71.	İsmail Saymaz	Çay Güzeli	İletişim Yayınları
72.	Kemal Varol	Sahiden Hikâye	İletişim Yayınları
73.	Kerem Aslan	Her Şey Dâhil	İletişim Yayınları
74.	Ömer Arslan	Avuntular	İletişim Yayınları
75.	Ahmet Kırkavak	Özgürlük Şarkısı	İthaki Yayınları
76.	Başak Daşman	Kırk Evin Delisi	İthaki Yayınları
77.	Kaan Koç	Pireler Terk Etmeden	İthaki Yayınları
78.	İlhami Sıdar	Başka Gökyüzü	İthaki Yayınları
79.	Pınar Göçer	Büyülü Fener	İthaki Yayınları
80.	Dilek Erdem	Ergenus Cumhuriyeti	MGV Yayınları

81.	Hatice Çay	Kalbim Yenilgi Saatleri	MGV Yayınları
82.	Mehmet Korkmaz	Güvercin Uykusu	MGV Yayınları
83.	Mehmet Nezir Gül	Bana Sana Ona Dair Öyküler	MGV Yayınları
84.	Sevgi Korkusuz	Coğrafyada Grili Savaş	MGV Yayınları
85.	Cevdet Ayvaz	Şebin Gülü	Sisyphos Yayınları
86.	Gürkan Gürlek	Yalnızsan Fısılda	Sisyphos Yayınları
87.	İrem Yoldaş	Aşkımın Hikâyesi	Sisyphos Yayınları
88.	Nerkiz Şahin	Yaşanmış Sonsuz Hikâyeler	Sisyphos Yayınları
89.	Nihal Acar	Yüze Vuran Gerçekler	Sisyphos Yayınları
90.	Enver Bahçekapılı	Beni de Yaz	Artikel Yayıncılık
91.	İsmet Kaymak	Aşk ve İhanet	Artikel Yayıncılık
92.	Sinan Gök	Şşş... Ölüyorum	Artikel Yayıncılık
93.	Zeynep Erol	Gökkuşağının Esrarengiz Renkleri	Artikel Yayıncılık
94.	Bolat Ünsal	Heybeden Hikâyeler	Ayata Kitap
95.	Murat Ali Bilkay	Hayal Avcısı	Ayata Kitap
96.	Okyanus Tammis	Nefes Alır Ölüm	Ayata Kitap
97.	Süleyman Güdül	İmam Ali	Ayata Kitap
98.	Emir Çubukçu	Günün O Belirsiz Vaktinde	Can Yayınları
99.	Engin Türkgeldi	Orada Bir Yerde	Can Yayınları
100.	Ezgi Polat	Susulacak Ne Çok Şey Var Aramızda	Can Yayınları
101.	M. Çevikdoğan	Temiz Kâğıdı	Can Yayınları
102.	Elif Şebnem Akal	Çaya Kaç Şeker	Ceres Yayınları
103.	Gizem Serra Sözen	Hikâyemin Adı Kırmızı	Ceres Yayınları
104.	Nejla Bilgin	Maral	Ceres Yayınları
105.	Nihal Güvenli	Mürdüm Renkli Elbise	Ceres Yayınları
106.	Anıl Mert Özsoy	Korku Yokuş Aşağıydı	Doğan Kitap
107.	Ece Aksoy	Yemekte Rüzgâr Var	Doğan Kitap
108.	Tuba Kumaş	Dünyanın Sonu Geldiğinde	Doğan Kitap
109.	Emre Alkin	Seve Seve Aldattım	Doğan Novus
110.	Ayla Şenel	Yüksekten ve Paraşütsüz	Nota Bene Yay.
111.	Haydar Karataş	Ejma'nın Rüyası	Nota Bene Yay.
112.	Işıl Bayraktar	Çürük Atlar Çöplüğü	Nota Bene Yay.
113.	Oğuzhan Yeşiltuna	Ev Yapımı Hüzünler	Nota Bene Yay.
114.	Adem Soylu	Seninle Yaşayamadıklarımız	Sokak Kitapları
115.	Filiz Çopur	Tatlı Rüya	Sokak Kitapları
116.	Merih Nesrin Yalçın	Yaşayakaldık	Sokak Kitapları
117.	Şeyma Can	Gün İzi	Sokak Kitapları
118.	Ahmet Taşcıoğlu	Sığmaz ki Tekerlekli Sandalyeler P..	Tunç Yayıncılık
119.	Bilgen Ertekin	Boğaziçi Senfonisi	Tunç Yayıncılık
120.	Hülya Akay Takman Hülyalı Hikâyeler		Tunç Yayıncılık
121.	Nesrin Aslan	Beyaz	Tunç Yayıncılık
122.	Aleyna Ekiz	Doldurulmuş Hayatlar	Akademisyen Kit.
123.	Emine Tanırgan	Mihrican	Akademisyen Kit.
124.	Ümit Evran	Sinek ve Adam	Akademisyen Kit.
125.	Ayten Kaya Görgün	Kimseye Söylemedim	Ayizi Kitap
126.	Hande Aydın	Kuru Su	Ayizi Kitap
127.	H. G. Şahman	Kırmızı Etek	Ayizi Kitap
128.	Filiz Bedük	Ömrün Öte Yüzü	Favori Yayınları
129.	Menekşe Bilgilişoy	Bahar'ın Torunları	Favori Yayınları

130. Tümay Leblebici	Yürekte Biriken Öyküler	Favori Yayınları
131. C. S. Türkdönmez	Mürekkebi Ben Dökmedim	Hayal Yayınları
132. Devrim Kodakçı	Gecekondulu Jazzy	Hayal Yayınları
133. Mehmet Kum	Mozalan	Hayal Yayınları
134. Enes Osman Aba	Ali-i Hızır	İkinci Adam Yay.
135. Melek Cevher	Devrim'in Aşk'a Kalanı	İkinci Adam Yay.
136. Özgün Kabacaoğlu	Seçimler	İkinci Adam Yay.
137. A. Melih Özel	Sizi de Rahatsız Ettim	Karina Yayınevi
138. Hasan Erbay	Tıbbiyeli Muharrem	Karina Yayınevi
139. Oğuz Subaşı	Geçmişin Acısı	Karina Yayınevi
140. İbrahim Halil Er	Ölümlerin Sohbeti	Mevsimler Kitap
141. İsmail Şimşek	Vakti Saatti	Mevsimler Kitap
142. Yahya İncetatacı	Bir Şehir Çekilirken	Mevsimler Kitap
143. Abdullah Kundağcı	Kuyruklu Yıldız Avcıları	Murat Kitabevi
144. Alaattin Taymaz	Gölge Fesleğeni	Murat Kitabevi
145. Muhittin Güneri	Yankı Vadisi	Murat Kitabevi
146. Fikret Özkurt	O Eski Mahalle	Telgrafhane Yay.
147. Günay Güner	Yaşamak Sızısı	Telgrafhane Yay.
148. Halil Yeni	Zamansız Ölümün Ülkesi	Telgrafhane Yay.
149. Cem Akgül	Solak Keçi	Agora Kitaplığı
150. Ferhat Fuzuli	Meserret ile Şükran Manzum Hikâye	Agora Kitaplığı
151. Orhun Veli Batu	Kirli Pusu	Akçağ Yayınları
152. Yunus Kara	Tembel Tahtası	Akçağ Yayınları
153. Gülsüm Sezen	Küçük Evin Büyük Sırrı	Aktif Hayat Yay.
154. Nurettin Sezen	İlim ve Ölüm	Aktif Hayat Yay.
155. Nevzat Akyar	Kuşların Götürdüğü	Artos Kitap
156. Sevgi Ataş	Arpa Boyu	Artos Kitap
157. Hamza Bilgü	Sherlock Homeless ile Nasıl Tanıştım?	Avangard Yayınları
158. Yahya Arslan	Ağır Yaralı Domatesler	Avangard Yayınları
159. Gülsemin Konca	Siyah Gelinlik	Az Kitap
160. Yusuf Samet Çakır	Gönül Hane	Az Kitap
161. Ayşe Dülek	Salıncak Saçlı Kız	Baygenç Yayınları
162. Hakan Cucunel	Kıyamam	Baygenç Yayınları
163. Osman Kahveci	Bir Demet Çiçek	Bengisu Yayınları
164. Sinan Bilgin	Son Nefes	Bengisu Yayınları
165. Ayşe Aldemir	Kış Tutulması	Büyüyenay Yay.
166. Hasan Harmancı	Uyanmak Üzere Olan Bir Adam	Büyüyenay Yay.
167. Ademhan Esen	Ağrı Kesici	Çınar Yayınları
168. Elif Türkölmez	Anne Kız, Harikası	Çınar Yayınları
169. Çiyil Kurtuluş	Kasırga ve Yabanmersinleri	Dedalus Kitap
170. Okan Çil	Onu da Sonra Anlatırım	Dedalus Kitap
171. Ersin Yılmaz	Mahcubiyet Öyküleri	Dergâh Yayınları
172. Sinem Torun	Kamburlar, Kaçaklar ve Kurbağalar	Dergâh Yayınları
173. Lütfiye Aslı	Eksik	Dorlion Yayınevi
174. Tuluhan Uçmak	Kısır Döngü	Dorlion Yayınevi
175. Behlül Değerli	Ya Sabah Olmazsa	Etki Yayınları
176. Hayri Bökü	Yangın Gelini	Etki Yayınları
177. Mevsim Yenice	Tekme Tokatlı Şehir Rehberi	Everest Yayınları
178. Mustafa Orman	Derdin İncinmesin	Everest Yayınları

179. M. Hüseyin Uslu	Hayat Bağları "İnce Noktalar"	Gürer Yayınları
180. Toygun Aliza	Kurban	Gürer Yayınları
181. Cihan Aldık	Bir Varsın Bir Yoksun	Hayy Kitap
182. Serkan Üstüner	Hükmen Mağluplar	Hayy Kitap
183. Emin Gürdamur	Atları Uçuruma Sürmek	Hece Yayınları
184. Safiye Gölbaşı	Serazat	Hece Yayınları
185. Dilek Türker	Avucumda Çimen İzi	hep kitap
186. Levent Tülek	Pitbull	hep kitap
187. Halit Payza	Emine'yi Öldürmek	İlkim Ozan Yayınları
188. Semih Dikkatli	Sen, Vaktinden Önce Gelen	İlkim Ozan Yayınları
189. Ayşe Ünüvar	Cebimdeki Fesleğen	İncir Yayınları
190. Mustafa Uçurum	Esmerliğime Bakma	İncir Yayınları
191. Ali Biçim	Bu Ne BİÇİM Hikâye Böyle	İnkılap Kitabevi
192. C. Devrim Ulusoy	Tek Nefes	İnkılap Kitabevi
193. Arzu Özdemir	Dil Sürçmesi	İzdiham Yayınları
194. Yunus Meşe	Geç Kalmış Bir Şapka	İzdiham Yayınları
195. Adil Serkan Satı	Karanlığa Alışmak	Kuytu Yayınları
196. Ali Gülcü	Aynı Şarkı	Kuytu Yayınları
197. Mustafa Eser	Devletin Sırası	Kuzgun Kitap
198. Nicat Aliyev	Hepsi Hikâye	Kuzgun Kitap
199. Çağatay Yaşmut	Doktor Ceyda'yı Kim Öldürdü?	Oğlak Yayıncılık
200. Zeynep Rade	En Tuhaf Boşanma Hikâyeleri	Oğlak Yayıncılık
201. Dursun Ali Sazkaya	Petersburg'da Ölüm	Okur Kitaplığı
202. Mehmet Sarı	Altıncı Hikâye	Okur Kitaplığı
203. Füsün Menşure	Konforlu Yalnızlık	Post Yayın
204. Hüseyin Uğur	Dedem, Bir Yanık Türkü	Post Yayın
205. Burak Tamdoğan	Kalabalık Olmanın Esasları	Puksavida Yayınları
206. Z. Kayahan Coşkun	Kime Çektim Ben Bilmem ki	Puksavida Yayınları
207. F. Nur Kaptanoğlu	Kaplumbağaların Ölümü	Raskol'un Baltası Y.
208. Furkan Çolak	Yıldızsız, Katran Karası	Raskol'un Baltası Y.
209. Güven Pamukçu	Kuş Bir Cümledir Uçarken...	Sıcak Nal Yayınları
210. Özlem Çam	Teldeki Kız	Sıcak Nal Yayınları
211. Erkan Yalnızagaç	Suskun Prens	Uğur Tuna Yayınları
212. Mustafa Süs	Yitik Kadınlar	Uğur Tuna Yayınları
213. Gökhan Kutluer	Bulut Fabrikası	Yitik Ülke Yay.
214. Onur Akbudak	Kasabada Yeni Bir Şey Yok	Yitik Ülke Yay.
215. Süleyman Köymen	Kurtlar Hangi Kuzuları Yerler?	Ac Kitabevi
216. Jale N. Erzen	Armut Ağacına Mektup	Akılçelen Kitaplar
217. N. N. Örencik	Hasret Kor Gibi	Akıl Fikir Yayınları
218. M.t Nuri Çetin	Sevda Durağı	Aktif Yayınları
219. Hanım Hatice Gül	Güldane'den Daneler	Alibri Yayınları
220. İsmail Cem Özkan	Evrensel Köy'den Öyküler	Alter Yayıncılık
221. Damla Selin Batu	Yolculuk	Altın Bilek Yayınları
222. Tolga Gümüşay	Kareli Öyküler	Altın Kitaplar
223. Adil Karagöz	15 Temmuz'un 15 Hikâyesi	Altınordu Yayınları
224. Muhittin Kandur	Bir Balkan Öyküsü Çerkes Üçlemesi 1	Apra Yayıncılık
225. Serkan Akkuş	İnsan İklimi	Armoni Yayıncılık
226. Öykü	Aklımdaki Semboller	Artıfarma Yayınları
227. Serpil Devrim	Mor Alfabeli Kadınlar	Artshop Yayınları

228. Hülya Uçar	Büyülüler	Avrupa Yakası Yay.
229. C. Akın-M. Arsay	Sihirli Şişe	Başka Yerler Yay.
230. Kenan Erzurum	Dağlı	Başlık Yayın Grubu
231. Derman Bayladı	Mavi Kapaklı Defter	Bayladı Yayıncılık
232. Mahir Ergun	Athanatos	Belge Yayınları
233. Yılmaz Gruda	Gelir Geçer	Berfin Yayınları
234. Rahmi Çapkıner	Nezaket Ülkesinde Bir Gün	Berikan Yayınları
235. Feyyaz Alaçam	Siluetler Atlası Anadolu	Bibliyon Kitap
236. Sumru Uzun	Mevsim Apartmanı	Bilgi Yayınevi
237. İbrahim Kaya	Kutlu Oda	Birnokta Kitaplığı
238. İ. Akın Tütüncüler	Başıbozuk Öyküler	Biz Kitap
239. Hazel Mollarecep	İçimdeki Hazan	BMÇ Yayıncılık
240. Ahmet Tekinyer	Can Arkadaş	Burç Yayınevi
241. İlknur Işık	Nazende Serviler	C Planı Yayınları
242. Hasan Latif Kıdeys	Öğretmenler Odası "Yok Hocam"	Cağaloğlu Yayınevi
243. Kayahan Demir	Cesaretin Varsa Oku!	Carpe Diem Kitap
244. Serdar Koç	Herkes Kendine Mahkûmdur	Ceren Kültür Yay.
245. Cahit Beğenç	Sedef Kız Bütün Yapıtları 1	Cumhur Kitap
246. Nihat Arıkan	6. Sokak Gölgeleleri	Dante Kitap
247. Yurdağül Şahin	Av/Tuhaf Korku Hikâyeleri	Dex Kitap
248. S. Demirtaş	Seher	Dipnot Yayınları
249. Banu Burak	Tadilat Meselesi	Dünyadan Çıkış Y.
250. Mehmet Çankaya	Adını Sen Koy	Düşülke Yayınları
251. Reyhan Koçyiğit	İt Yangını	Edebi Şeyler
252. Nargül Delice	Saçında Limon Çekirdekleri	Edebiyatist Yay.
253. Mehmet Sarımsı	Zor Hayatlar	Edessa Yayınları
254. İsmail Tufan	Yaş Almış Öyküler	Elma Yayınevi
255. A. Hakan Karataş	Bizim Oğlan	EOY
256. Mustafa Özyer	Hayata Uzanana Bir Bakış	Gamze Yayıncılık
257. M. E. Düzdağ	Kuleden Çıkan Hazine	Gonca Yayınları
258. Yavuz Çekirge	Naos Hikâyeleri	İmleç Kitap
259. Mahmut Ergül	Umutunu Yitirme	İştirak Yayınları
260. Bülent Ayyıldız	"Durun Yanlış Anladınız"	İz Yayıncılık
261. Melek Başkan	Gün Batımında Umutlar	Kapadokya Yay.
262. Alp Yergök	Terzi Fikri	Karahan Kitabevi
263. Murat Nedim	Büyük Prens	Kara Karga Yay.
264. Ali Yancar	Kiraz Çekirdeği	Karbon Kitaplar
265. Zafer Şeker	Ziyaret Tepesi İçerdeki Dağın Hikâyesi	Kardelen Yayınları
266. Mustafa Duygun	Pazar Öyküleri	Kategori Yayınları
267. Mithat Önal	Şefkat Usta	Kavim Yayınları
268. S. T. Terlemmez	Paris'in Delileri	Kırmızı Yayınları
269. Vacit Kelebek	Parayla Gürültü	Kişisel Yayınları
270. Nimet Erşahin	Beyaz Dul	Kora Yayın
271. Aydın Yılmaz	Kum Kent Öyküleri	Kurgu KM Yayınları
272. Mehmet Ali Çatal	Bi Kahve İçebilir miyiz? (Mizah)	Kutlu Yayınları
273. Ender Usta	Kırk'ı Çıkmış Öyküler	Kültür Ajans Yay.
274. Yeşim Doran	Ayna Ayna	Küsurat Yayınları
275. Adnan Sayım	Geceleri Ölmek	Lakin Yayıncılık
276. Ömer Güçlü	Terapi Odasında Aşk	Likya Kitap

277. Zeynep Uzunbay	Kamçılanma Mesafesi	Manos Yayınları
278. B. Ulaş Alıcıoğlu	Güzel Susuşların Adamı	Mat Kitap
279. Hülya Topçuoğlu	Aradığınız Eleman Ben Değilim	Milena Kitap
280. Serpil Şahin	Yakın-Görmez	Mona Yayınları
281. Emre Baştuğ	Ayne'l Hayat	Mostar Yayınları
282. Cafer Durmuş	Umuda Yolculuk Hikâyeleri	MSB Sayfa Y. Dağ.
283. Fatih Balcıoğlu	Şah ve Kuzu	Mühür Kitaplığı
284. Birsen Bayar	Kapı Aralığı	Nilüfer Yayıncılık
285. Yusuf Kocamaz	Tenha	Onto Yayınevi
286. B. Arık Çambel	Küçük Aysel'in Günlüğü	Onur Basım Yayın
287. Okan Eroğlu	Korku Otel	Ozan Yayıncılık
288. Oya Göker	Gümüş Kaşıklar	P Kitap
289. Eyüp Kaya	Yakamoz	Pamiray Yayınları
290. Candan Özer	Hayat Yaşamaya Değer	Panama Yayıncılık
291. S. Aydemir Büyük	Bir Parça Hayat	Papillon Yayınları
292. Aykut Artan	Dert Taş Sabır	Payidar Yayınları
293. Sedat Delioğlu	Göç Çağı	Potkal Kitap
294. Nurunisa Doğruyol	Morg Soğukluğunda Mum Gibi Eriyen	Puslu Yayıncılık
295. Necati Tuncer	Zamanın Tanığı Eczacı	Reçete Yayınları
296. Oğuz Özdem	Anne N'olur Artık Ağlama	Salon Yayınları
297. Ali C. Kılıcıoğlu	Yas Orkestrası	Sel Yayıncılık
298. Şakir Sarıçay	Kurşun Köpüklü Kahve	Sidas Yayınları
299. Ahmet Sertkaya	Bisiklet	Sis Yayıncılık
300. Merve Öztürk	Seni Beklerken Bir Umut Hikâyesi	Siyah Kuğu Yay.
301. Zehra Emre	Bir Kitapta Yaşamak	Sola Yayınları
302. Burcu Yılmaz	Pür-Hayal	Trend Yayınevi
303. İlknur Berber	Papatya Bir Hafta Sonu Masalı	Tura Yayıncılık
304. Mehmet Büyükan	Kadınanam	Ubuntu Yayınları
305. Umut M. Doğan	Afrodias Öyküleri	Uranus Yayınları
306. İ. Enes Duruay	Halep'te Aşk	Uyanış Yayınevi
307. Enver Önder	Acılı Yurdum	Ürün Yayınları
308. Hüseyin Arslan	Yağmur Kuşları	Ütopya Yayınevi
309. Arda Kıpçak	Değişik	Vapur Yayınları
310. Pelin Kıvrak	Hiçlikte İhtimal Var	Varlık Yayınları
311. Kutlu Özen	Belediye Köftesi (Hayvan Hikâyeleri)	Vilayet Yayınevi
312. Özgür Barışkan	Bisikletle İki Hafta	Yaylım Yayınevi
313. Aydın Usta	Haçlı Hikâyeleri	Yeditepe Yayınevi
314. Fatma Aras	Dağ Su Korku	Zengin Yayıncılık
315. Turgut Üzüm	Yağmur Gelini	Zeus Kitap

Yeni Öykü Kitapları-2017

1. Ayhan Uçar	Gölgeler Notalara Dönüştü	Cinius Yayınları
2. Bahri Gördebak	Bence Bunlar Hikâye	Cinius Yayınları
3. Bahri Gördebak	64/1 Sonbahar	Cinius Yayınları
4. Cahit Beğenç	Koca Küp Bütün Yapıtları 3	Cinius Yayınları
5. Hidayet Sayın	Aşkın Öteki Yüzü	Cinius Yayınları
6. H. Oktay Kocamaz	Darülbekâ Sahillerinde	Cinius Yayınları
7. İlter Ok	Gözbebekleri	Cinius Yayınları
8. İnci Aydın	Cambaz	Cinius Yayınları

9.	Cemil Kavukçu	Yüzünüz Kuşlar Yüzünüz	Can Yayınları
10.	Behçet Çelik	Yolun Gölgesi	Can Yayınları
11.	Ertuğ Uçar	Gece Yolculuğu	Can Yayınları
12.	Murat Yalçın	Pera Mera	Can Yayınları
13.	Muzaffer Kale	Sabahın Bir Devamı Vardı	Can Yayınları
14.	Müge İplikçi	Çok Özel İsimler Sözlüğü	Can Yayınları
15.	Yiğit Bener	Öteki Düşler	Can Yayınları
16.	Akif Hasan Kaya	Bu Bir Aşk Hikâyesi Değildir	İz Yayıncılık
17.	Ali Haydar Haksal	Aradan Geçen Uzun Yıllar	İz Yayıncılık
18.	Cihan Aktaş	Fotoğrafta Ayrı Duran	İz Yayıncılık
19.	Nilgün Bıyıklı	Deliler ve Flamingolar	İz Yayıncılık
20.	Nurettin Durman	Amca Bey Öldü	İz Yayıncılık
21.	Y. Ramazanoğlu	Adem'in Cevap Vermesi	İz Yayıncılık
22.	Zeynep Sati Yalçın	Şeker Kırığı	İz Yayıncılık
23.	Aslı Solakoğlu	Akıl Deliliği: Anadipsi	Nota Bene Yay.
24.	Arzu Eylem	İpek Gönül	Nota Bene Yay.
25.	Hanife Altun	Huzursuz Özne	Nota Bene Yay.
26.	Polat Özlüoğlu	Hevesi Kirpiğinde	Nota Bene Yay.
27.	Recep Yılmaz	Külve Nal	Nota Bene Yay.
28.	Yasemin Yazıcı	Sözçalan Karanlık	Nota Bene Yay.
29.	Çiğdem Aldatmaz	Sem	Alakarga Yayınları
30.	Kadire Bozkurt	Bir Kalbin Boyutları	Alakarga Yayınları
31.	Nilüfer Altunkaya	Sen Buralarda Yokken	Alakarga Yayınları
32.	Semrin Şahin	Gece, Kediler ve Sessizlik	Alakarga Yayınları
33.	Batikan Köse	Noktalı Virgülle Biten Bir Kitap	İletişim Yayınları
34.	Hakan Bıçakçı	Otel Paranoya	İletişim Yayınları
35.	Mustafa Çiftci	Ah Mercimeğim	İletişim Yayınları
36.	Sedef Betil	Kırgınlığın Kuytusunda	İletişim Yayınları
37.	F. Barbarosoğlu	Mutluluk Onay Belgesi	Profil Yayıncılık
38.	İsmail Kılıçarslan	Sokakta	Profil Yayıncılık
39.	Mehtap Altan	Mistik Fısıltılar	Profil Yayıncılık
40.	Tarık Tufan	Beni Onlara Verme	Profil Yayıncılık
41.	Ali Işık	Beni Hikâyeden Çıkart	Şule Yayınları
42.	Güzide Ertürk	Kaplumbağa Gölgesi	Şule Yayınları
43.	Naime Erkovan	Olay Berlin'de Geçiyor	Şule Yayınları
44.	Yunus Develi	Perde	Şule Yayınları
45.	Hüseyin Gül	Eylem ve Kravat	Etki Yayınları
46.	Mehmet Çankaya	Karşılaşmalar	Etki Yayınları
47.	Orhan Tez	Bir Günde Kitap	Etki Yayınları
48.	Biröl Tezcan	Sayı Güne	İthaki Yayınları
49.	Biröl Tezcan	Geçmiş Olsun	İthaki Yayınları
50.	N.Karabıykoğlu	Gök Derinin Altında	İthaki Yayınları
51.	İncilâ Çalışkan	Umutlar Güle Açınca	Kanguru Yayınları
52.	Serap Gökalp	Pirana Kahkahaları	Kanguru Yayınları
53.	Sultan Su Esen	Rüya Gözlüğü	Kanguru Yayınları
54.	Cemal Borandağ	Küçük Paris	Artshop Yayıncılık
55.	M. Doğan Karakuş	Reiz	Artshop Yayıncılık
56.	Süleyman Gündül	Küçük Reis	Ayata Kitap
57.	Murat Ali Bilkay	13. Cinayet	Ayata Kitap

58.	Aysun Kara	Sessizce Şarkı Söylüyorduk	Ayizi Kitap
59.	Sofya Kurban	Cebimdeki Taşlar	Ayizi Kitap
60.	Kenan Erzurum	Sevgi Hayattır	Başlık Yayın Grubu
61.	Kenan Erzurum	Kan Suyu	Başlık Yayın Grubu
62.	Hülya Aktaş	Bu Onların Hikâyesi	Bengisu Yayınları
63.	Osman Kahveci	Armağan	Bengisu Yayınları
64.	İdris Yiğit	Bizim Aşklarımız	Ceren Kültür Yay.
65.	M. Fehime Oruç	Yıkık Kentten Hikâyeler	Ceren Kültür Yay.
66.	Kevser Yeşiltaş	Ka'yıp	Demos Yayınları
67.	Kevser Yeşiltaş	Uthra	Demos Yayınları
68.	Mukadder Gemici	Nuh'un Kızı	Dergâh Yayınları
69.	Mustafa Kutlu	Tarla Kuşunun Sesi	Dergâh Yayınları
70.	Ahmet Ordu	Höyükte Bir Ulu Çınar	Duvar Yayınları
71.	Sevin Sezgin	Ben Seni Çok Sevdim	Duvar Yayınları
72.	Mustafa Uslu	Bahar Gelince	Erkam Yayınları
73.	Mustafa Uslu	İstikamet	Erkam Yayınları
74.	Abdülkerim Kolat	Dar Bütçeli Bir Öykü	Eşik Yayınları
75.	Zeynep Sati Yalçın	Adım Adım	Eşik Yayınları
76.	Bahri Vardarlılar	Hacivat Seni Çağırıyor	Everest Yayınları
77.	Hasan Ali Toptaş	Gecenin Gecesi	Everest Yayınları
78.	Aydın Kulaklı	Sebebi Yok	Gece Kitaplığı
79.	Saliha Yedigâr	Aralık Kapısı	Gece Kitaplığı
80.	Merve Koçak Kurt	Oysa Rüyaydı	Hece Yayınları
81.	Müzeyyen Çelik	Omzumda Biri	Hece Yayınları
82.	Yusuf Nazım	Leyla'yı Beklerken	İnkılap Kitabevi
83.	Zafer Algöz	Haşırt Dı Bilekbord	İnkılap Kitabevi
84.	Hamdi Ülker	Yedi Levin Akşamı	Kule Yayınları
85.	Hamdi Ülker	Kanayan Çiçekler Zamanı	Kule Yayınları
86.	Esme Aras	Kumrunun Saklısından	Meda Kitap
87.	Murat Darılmaz	Cinayet Mahalline Davet	Meda Kitap
88.	Mustafa Uçurum	Kalbime Takılan Uçurtma	MGV Yayınları
89.	Selami Güder	Gözün Kalır Geride	MGV Yayınları
90.	Abdullah Kundakçı	Trappist'e Yolculuk	Murat Kitabevi
91.	Ahmet Aslan	Tilki Hikâyesi	Murat Kitabevi
92.	Belma Aksun	Sadece Yaprak Döktük	Ötüken Neşriyat
93.	Misli Baydoğan	Yakup'un Kanatları	Ötüken Neşriyat
94.	Hatice Altunay	İnsanlığın Ortasında Kayıp Kadınlar	Tunç Yayıncılık
95.	Muhlis Şutanırkulu	Gaz Lambası	Tunç Yayıncılık
96.	N. B. Çaylıoğlu	Kırık Aşk	Tunç Yayıncılık
97.	Ümran Düşünsel	Ay Portakalı	Ütopya Yayınevi
98.	Ümran Düşünsel	Hâlname 2016	Ütopya Yayınevi
99.	Emrah Öztürk	Anlatamıyorum	Yapı Kredi Yayınları
100.	Semra Aktunç	Ölmek İçin Güzel Bir Gün	Yapı Kredi Yayınları
101.	Alper Sezener	Büyülü Öyküler	Arion Basım Yayın
102.	Derman Bayladı	Vedasız Gidişler	Bayladı Yayıncılık
103.	Feyyaz Alaçam	Bazı Kuşlar	Bibliyon Yayınları
104.	Nuhan Nebi Çam	Uyanma Bildirisi	Bilge Kültür Yay.
105.	Afşar Timuçin	Keşke Bu Yaz	Bulut Yayınları
106.	Hasan Kıyafet	Anlat Lan Nasıl Komünist Oldun?	Ceylan Yayınları

107. Halil Genç	Damlalar	Chiviyazıları Yay.
108. Cahit Beğenç	Koca Küp Bütün Yapıtları 3	Cumhur Kitap
109. Esin Tepebaşılı	Nihayet Garbiyeli	Çizgi Kitabevi
110. Necip Tosun	Emanet Hikâyeler	Dedalus Kitap
111. Fatma Balcı Yürür	Bizim Yunus	Diyanet Vakfı Yay.
112. Figen Alkaç	İsrarı Kanadında	Doğan Kitap
113. Ferki Haydaroğlu	Fıçıdaki Kedi	Doğu Kitabevi
114. Taşkın Pelivan	Ölümler Kasabası	E Yayınları
115. Niyazi Zorlu	Âdem	Edebi Şeyler
116. Kemal Albayrak	Acı Masal	Edebiyatist Yay.
117. Mehmet Sarmış	Umutla Umutsuzluk Arasında	Edessa Yayınları
118. Feridun Andaç	Hassas Kalp Hikâyeleri	Eksik Parça Yay.
119. Ferit Yavuz	Kuşlarla Filleri Yenmek Ebabil Öyk.-2	Elvan Kitap
120. Gülümser Heper	Yaralı İsmail	Galeati Yayınları
121. Adil Karagöz	15 Temmuz 15 Hikâye	Gülhane Yayınları
122. H. Tuğrul Atasoy	Aradığın Açığıtaki Adadır	Hayal Yayınları
123. Özgür Soylu	Yazgı	İdeal Kültür Yay.
124. R. Şükrü Güngör	Kayıp Kahramanlar	İncir Yayınları
125. Erhan Genç	Çilek Ağacı	İnsan ve Hayat Kit.
126. Emine Ebru	Hayal Kırıklığı	Kafe Kültür Yay.
127. Yıldırım Arıcı	Ara	Kâğıt Yayıncılık
128. Mustafa Duygun	Sürgülü Camdan Tren Öyküleri	Kategori Yayınları
129. Fatma Tutak	Uçtu Uçtu Öykü Uçtu	Kent Kitap
130. Şükrü Uyar	Aşka Eylül Düştü	Kerasus Yayınları
131. Erhan Memiş	Geceleyin Gökyüzü	Koç Üni. Yayınları
132. Abdülkadir Hayber	Günün Öteki Yüzü	Kurgan Edebiyat
133. Gökhan Çağlayan	Yazdan Artakalan	Kutlu Yayınevi
134. Fatih Çodur	İniş Göğü	Lakin Yayıncılık
135. Halil Akgün	Öyküler II	Liya Yayınları
136. Adnan Özyalçiner	Torik Akını	Manos Kitap
137. Murathan Mungan	Dokuz Anahtarlı Kırk Oda	Metis Yayınları
138. B. Arık Çambel	Küçük Aysel'in Günlüğü 2	Onur Basım Yayın
139. Sibel Karakız	Göge Uzanın Sarmaşıklar	Ozan Yayıncılık
140. Murad Ertaylan	Kedileri Daha Çok Seven Adam	P Kitap
141. Hüsnü Sönmezer	Birkaç Başka Kadın	Pagoda Yayınları
142. Ferdi Demir	Tanısan Sen de Seversin	Panama Yayıncılık
143. Seyit Soydan	Umut Güzeldir	Pencere Yayınları
144. Hilmi Çelik	Cebeci	Phoenix Yayınları
145. Emine Nilgün	Yurtsever Cunda'da Yolculuk	Potkal Kitap
146. Ozan Çınar	Yeterince Dinledik	Raskol'un Baltası
147. H. Eğilmez Kaya	Kuşbaz Tahir Efendi	Roza Yayınevi
148. İ. Uygur Eskiciyan	Konteyner Zaafı	Sel Yayıncılık
149. Şeyma Can	Tanrı Tükürünce	Sokak Kitapları
150. Remzi Karabulut	Kaytansızlar; Fırıldak Durunca ...	Sola Yayınları
151. Müslüm Kabadayı	Çölügelini	Sonçağ Yayınları
152. Mahmut Şenol	Bizim Unuttuğumuz Şey	Tefrika Yayınları
153. Yelda Karataş	Fırat'ın Vefası Dicle'nin Çılgılığı	Titanik Yayınları
154. Seçkin Gündüz	Kadın Maganda	Truva Yayınları
155. Erdal Arslan	Yarım Kalan Öyküler	Uyanış Yayınevi

156. Bekir Sıtkı Sezer	Hayal Değirmeni	Yakın Plan Yayınları
157. K. Şahin Taysun	Kelebekten Sığınak	Yitik Ülke Yayınları

Çeviri Öykü Kitapları-2017

1. Dino Buzzati-Yedi Ulak Çev: Özge Parlak Temel	DeliDolu Yay.
2. George Saunders-İçSavaşDiyarı Feci Düşüşte Çev: Niran Elçi	DeliDolu Yay.
3. Gertrude Stein-Üç Yaşam Çev: Gökçe Yavaş	DeliDolu Yay.
4. Kolektif-Gözetleme Listesi Der.: Bryan Hurt Çeviren: Peren Demirel	DeliDolu Yay.
5. Alice Munro-Açık Sırlar Çev: Püren Özgören	Can Yayınları
6. Julio Cortázar-Ayak İzlerinde Adımlar Bütün Öyküleri 2 Çev: S. Doğru	Can Yayınları
7. Mo Yan-Saydam Turp Çev: Erdem Kurtuldu	Can Yayınları
8. Şener Özmen-Kale Çev: Selami Ese	Everest Yay.
9. Miranda July-Hiç Kimse Buraya Senin Kadar Ait Değil Çev: İnci Asena	Everest Yay.
10. Thomas Hardy-Hayatın Küçük Cilveleri Çev: Taciser Belge	Everest Yay.
11. Anaïs Nin-Venus Üçgeni Çev: Betül Kadioğlu	Notos Kitap
12. David Constantine-Midland Otelinde Çay Çev: Aylin Ülçer	Notos Kitap
13. Kolektif-Rus Öyküleri Hz. ve Çev: Mehmet Özgül-Uğur Büke	Notos Kitap
14. Alois Hotsching-Belki Bu Defa, Belki Şimdi Çev: Mustafa Tüzel	Yüz Kitap
15. Claire Keegan-Mavi Tarlalardan Yürü Çev: Duygu Şahin	Yüz Kitap
16. Richard Yates-Yalnızlığın On Bir Hali Çev: Yasemin Akbaş	Yüz Kitap
17. Justin Ker-Yağmur Damlaları Arasındaki Mesele Çev: Emrah Saraçoğlu	Alakarga Yay.
18. Mark Twain-Bir Kesitle/Kaptan Stormfield'in Cenneti Ziyareti Çev: B. Taş	Alakarga Y.
19. Kolektif-Yüzbir Gece Masalları Çev: Hüseyin Tüzün	Ayrıntı Yay.
20. Samuel Beckett-Eşlik Çev: Uğur Ün	Ayrıntı Yay.
21. Erlom Ahvlediani-Vano ile Niko Çev: Parna-Beka Çilaşvili	Dedalus Kitap
22. Spencer Holst-Zebraların Hikâyecisi-2 Büyücünün Kızı Çev: İ. Uzunhasanoğlu	Dedalus
23. George Sand-Lavinia Çev: Neslişah Başaran	Helikopter Y.
24. İvan Gonçarov-Hayırlı Bir Hata (iki uzun öykü) Çev: Hazal Yalın	Helikopter Y.
25. Guy de Maupassant-Horla ve Karanlık Öyküler Çev: S. İpek Ortaer Montanari İthaki Y.	
26. Kolektif-Öyküler Hzl.: Neil Gaiman-Al Sarrantonio Çev.: F. Sarılioğlu-İ. Özbilek İthaki Y.	
27. Dörthe Nors-Karate Vuruşu Çev: Murat Alpar	Yapı Kredi Y.
28. Gulam Hüseyin Saedi-Bayel Ağaçları Çev: M. Aras Eivazi-Farhad Eivazi	Yapı Kredi Y.
29. Franz Kafka-Yakılmamış Öyküler Çev: Güneş Soybilgen	Yitik Ülke Yay.
30. Kolektif-Kore Öyküleri Der. ve Çev: Hatice Köroğlu Türközü	Yitik Ülke Yay.
31. Anton Çehov-Seçme Öyküler 1/Kent Öyküleri Çev: Hasan Âli Ediz	Yordam Yay.
32. Anton Çehov-Seçme Öyküler 2/Taşra Öyküleri Çev: Hasan Âli Ediz	Yordam Yay.
33. Mark Twain-Esrarengiz Yabancı Toplu Öyküler 4 Çev: D. Kemal Tarım	Alfa Yayınları
34. Yevgeni İvanoviç Zamyatin-Ejderha Çev: Z. Kayalıoğlu-O. Kayalıoğlu	Altıkkırkbeş Y.
35. Galip Şefahet-Kırık Merdiven Çev: Abdülkadir Özkan	Anatolia Kitap
36. Krikor Zohrab-Hayat Olduğu Gibi Çev: T. Terziyan-H. Araks	Aras Yayıncılık
37. Bertrand Russell-Şeytan Banliyöde Çev: Seda Çingay Mellor	BGST Yay.
38. Ernest Hemingway-Tüm Öyküleri Çev: Elif Derviş	Bilgi Yayınevi
39. Kolektif-Dört Derviş Hikâyesi/Hikâye-i Çihâr Derviş Çev: S. M. Seyyid Hzl.: S. Günaydın	Büyüyenay Yay.
40. Kolektif-Büyük Ustalardan Gerilim Öyküleri Çev: Pars Ekin	Dipnot Yay.
41. Haruki Murakami-Fırın Saldırısı Çev: Ali Volkan Erdemir	Doğan Kitap
42. Mariana Enriquez-Yangında Kaybettiklerimiz Çev: Seda Ersavcı	Domingo Yay.
43. Edmund White-Ada Öyküleri Çev: Roza Hakmen	Edebi Şeyler
44. Kolektif-Ölüyü Uyandırma-Horror Story 1	Elhamra Yay.

45. Kolektif-Çin Edebiyatından Seçme Öyküler Derleyen: Gürhan Kırilen Gece Kitaplığı
46. Cafer Moderris-i Sâdîkî/Yarım Kalan Hikâye ve Diğer Öyküler Çev: Yusuf Öz Hece Y.
47. E. Favilli-F. Cavallo/Asi Kızlara Uykudan Önce Hikâyeler Çev: Deniz Öztok hep kitap
48. Anton Pavloviç Çehov-Yolunu Şaşıranlar Öyküler/cilt 2 Çev: Mehmet Özgül İletişim Yay.
49. Angeles Mastretta-İri Gözlü Kadınlar Çev: Pınar Savaş Kafka Kitap
50. Baha Tahir-Bilmezdim Tavuskuşlarının Uçabildiğini Çev: Zafer Ceylan Kırmızı Yay.
51. Rose Tremain-Amerikalı Sevgili Çev: Aylin Yengin Kırmızı Kedi Y.
52. Fred Uhlman-Kavuşmak Çev: Özlem Uygun Kolektif Kitap
53. Hasan Cüneyt Bozkurt-Latmos (Türkçe-İngilizce) Çev: S. Güven-Ş. YıldızSiyah Beyaz Y.
54. Stefan Zweig-Geçmiş Yolculuk Çev: Ahmet Arpad Tekin Yayınevi
55. F. S. Fitzgerald-Bir Yazarın Öğleden Sonrası Çev: S. Kuşça Güngörmedi Timaş Yay.
56. J. M.Tomasena-Kim Hemingway'in Evindeki Tozu Hatırlıyor? Çev: N. Turan Verita Yay.
57. Saadat Hasan Manto-Toba Tek Singh Çeviren: Arzu Çiftsüren Zoom Kitap

Seçme Öyküler-2017

1. Süleyman Tevfik Tütiname'den Hikâyeler Beyan Yayınları
2. Mevlana'dan Sırlı Hikâyeler Derleyen: Metin Celâl Carpe Diem Kitap

Toplu Öyküler-2017

1. Gamze Güler Beşinci Köşe/İçimdeki Kalabalık İletişim Yayınları
2. Pelin Buzluk Deli Bal /Kanatları Ölü Açıklığında İletişim Yayınları
3. Selçuk Orhan Başkalarının Buradaları (Kansızlık-Taş Kayık) Edebi Şeyler
4. Abdullah Ataççı Kimse Bilmesin Toplu Öyküler Everest Yayınları
5. C. Öndersever İkisi Bi' Arada (Kapalı Sevda-Cuma'yı Gömme Töreni) h2o Kitap
6. Rasim Özdenören Elli Yılın Öyküsü İz Yayıncılık
7. Muzaffer Buyrukçu Kavga Bütün Eserleri 4 Kırmızı Kedi Yay.
8. Gürsel Korat Dalgın Dağlar Çizgili Sarı Defter-Gölgenin Canı Yapı Kredi Yayınları
9. Yusuf Ziya Bahadınlı Bir Hikâyem Var-Bütün Öyküleri Yazılama Yayınları

Kolektif Öykü Kitapları-2017

1. Anadolu Korku Öyküleri-3 Yılğayak Bilgi Yayınevi
2. Karanlık Yılbaşı Öyküleri Bilgi Yayınevi
3. Pati Öyküleri Derleyen: Leyla Tün Edebiyatist Y.
4. Son Gemi Antoloji 1 Öykü Seçkisi Edebiyatist Y.
5. Mekân Hikâyeleri Editörler: Köksal Alver-Duran Boz İz Yayıncılık
6. Yirmi Sekiz 28 Şubat'a 28 Öykü Hzl: M. Kahraman-A. Harmancı İz Yayıncılık
7. Murathan Mungan'ın Seçtikleriyle Tren Geçti Hzl: M. Mungan Metis Yayınları
8. Edebiyat Seferleri İçin Vapur Tarifeleri Hazırlayan: Mu. Mungan Metis Yayınları
9. Her Hastalık Bir Hikâyedir 2017 Hzl: C. Yakıncı-A. Kızılay-M.Durmuş Akademisyen K.
10. Hayal Meyal Hikâyeler Hzl: N. Nurhayat Örencik-H. Yasemin Yıldırım Akıl Fikir Yay.
11. Öykü Tepesi Yayına Hazırlayan: Mehtap Altan Az Kitap
12. Kedi Öyküleri Hazırlayan: Zühtü Ulukapı Baygenç Ajans
13. Kardeş Sesler 2017 Bengü Yay.
14. Türkiye Hikâyelerini Anlatıyor Hzl: Murat Gülsoy Can Yayınları
15. Parçalar Hzl: Baran Güzel Dedalus Kitap
16. Okyanusta Mükrekpe NEYYA Edebiyat Grubu E Yayınları
17. Sadık Dostlara Drl: Fatma Burçak Edebiyatist Y.
18. Rodop Öyküleri 1Bulgaristan Türkleri Edebiyatı Haz.: Ş. M. Kalkan Etki Yayınları
19. Ajavarda Sıkıştırılmış Sembolik Öyküler İkinci Adam Y.

20.	Kaybetmeyen Kadınlar Hzl: Onur Mete	İndigo Kitap
21.	Aşkın Karanlık Yüzü 14 Şubat İçin 14 Yazardan 14 Karanlık Öykü	İthaki Yayınları
22.	Y Kuşağı'ndan Öyküler Editör: Derya Duman	Kafekültür Y.
23.	Beethoven'ın Odası Hzl: Serdar Aydın	Medakitap
24.	50 Şahane Hikâye	Ot Kitap
25.	Barış Portreleri: 10 Ekim 2015'te Kaybettiğimiz Hayatlara Bir Bakış	P24 Hafıza K.
26.	Yenilir Bu Hayat	Ruhun Gıdası K.
27.	Hayali Hayati Kahraman	Sıfır Yayınları
28.	Kadınlar & Kahiristan Drl: Mustafa Tenker-Gülşen Mavi	Sisyphos Yay.
29.	Marmaris'ten Öyküler Hzl: Asiye Koray Bendon	Tura Yayıncılık
30.	Gelecekte Beyin Öyküleri [n] Beyin 1. Bilimkurgu Öykü Yarışması Editör: Sinan Canan	Tuti Kitap
31.	Çay Kokulu Hikâyeler Derleyen: Ender Haluk Derince	Yakamoz Yay.
32.	Kedi Öyküleri Hzl: Kadir Aydemir	Yitik Ülke Yay.

Öykü ve Öykücü Üzerine Kitapları-2017

1.	Çiğdem Aldatmaz	Bir Rüyanın İzinden/Yusuf Atılğan	Alakarga Y.
2.	Kolektif	Muzaffer İzgü ile Gülümsemek	Bilgi Yay.
3.	Gamze Öksüz	Teffi-Mizahın Kraliçesi	Çeviribilim Y.
4.	Necip Tosun	Öyküyü Sanat Yapanlar	Dedalus Kitap
5.	Hâle Seval	Nedim Gürsel'i Okumak	Doğan Kitap
6.	Mehmet Güneş	Sabahattin Ali'nin Eserlerinin Kaynakları	Hece Yay.
7.	A. Ramsden/S. Hollingsworth	Hikâye Anlatma Sanatı Çev: Ali Bucak İletişim Yay.	
8.	H. D. Şahin Narsisist Entrikalar-N. S. Örik'in	Yapıtlarına Psikanalitik Bir Bakış	Metis Yay.
9.	Atilla Birkiye Sabahattin Ali'nin	Yapıtlarını Sevme Sözlüğü	Siyah Kitap
10.	Kâmil Yeşil Öykü Dersleri		Şule Yayınları

İçinde Öykü Olan Kitaplar-2017

1.	Yengeler Cumhuriyeti Hzl: Mustafa Çiftci-Tanıl Bora	İletişim Yayınları
2.	Kolektif-Resimli Türkçe Edebiyat Takvimi 2018	İletişim Yayınları
3.	Yusuf Samet Çakır Gönül Hane	Az Kitap
4.	küçük İskender Kırık Kadeh Sineması İftiharla Sunar	Can Yayınları
5.	H. Elçibey Temel Sakin Fısıltıların Çığı	Cross Yayınları
6.	Öykü-Roman Yıllığı 2017 Hzl: A. Ay-B. Kanter-E. Dönmez	Edebiyat Ortamı Y.
7.	Berkun Oya Esneyen Boşluk	Everest Yayınları
8.	Kolektif-Yeni Öyküler Öykü Yıllığı 2017	Kafekültür Y.

Çizgili-Resimli Öykü Kitapları-2017

1.	Shaun Tan Taşradan Öyküler Çev: Şirin Etik	Desen Yayınları
2.	Aslı Tohumcu Sevil de Sevmeli	İletişim Yayınları
3.	Tuncer Erdem Gece Gelen Öyküler	Yapı Kredi Yayınları

Öykü Ödülleri-2017

1.	Belma Fırat-Kuyuda (Nota Bene Y.-2016)	Muratpaşa Belediyesi Öykü Ödülü
2.	Kamil Erdem-Şu Yağmur Bir Yağsa (Sel Y.-2016)	Muratpaşa İlk Öykü Kitabı Ödülü
3.	Murat Özyaşar-Sarı Kahkaha (Doğan K.-2015)	Balkanika Uluslararası Edebiyat Ödülü
4.	Murat Yalçın-Pera Mera (Can Y-2017)	Yunus Nadi Ödülleri Öykü Ödülü
5.	Necati Güngör -Sevgili Öğretmenim (Günışığı K.-2015)	Naim Tıralı Öykü Ödülü
6.	Ömür İklim Demir-Muhtelif Evhamlar Kitabı (YKY.-2015 NDS Liseliler Edebiyat Ödülü	

7.	Pelin Buzluk-En Eski Yüz (İletişim Y.-2016)	Sait Faik Hikâye Armağanı
8.	Pelin Kıvrak-Hıçlıkte İhtimal Var (Varlık Y.-2017)	Yaşar Nabi Nayır Öykü Ödülü
9.	Temel Karataş-Ağrı Eşiği (Nota Bene Y-2016)	Kemal Sunal Kültür Sanat Ödülü

Onur Ödülleri ve Öykücülere Verilen Ödüller-2017

1.	Ahmet Hamdi Tanpınar (varisi Meliha Büyükçelebi)TET İhracat Başarı Ödülü
2.	Aslı Erdoğan Erich Maria Remarque Barış Ödülü
3.	Betül Nurata Necip Fazıl Kısakürek İlk Eserler Ödülü
4.	Emre Ergin Necip Fazıl Kısakürek İlk Eserler Ödülü
5.	Necip Tosun Necip Fazıl Kısakürek Öykü Ödülü
6.	Sine Ergün Avrupa Birliği Edebiyat Ödülü
7.	Zülfü Livaneli Antalya Edebiyat Günleri Onur Ödülü

Yitirilen Yazarlar-2017

Ahmet Cemal (5 Mart 1942-İzmir/1 Ağustos 2017 İstanbul) Öykü Kitabı: Dokunmak (1999).

Fikret Hakan (23 Nisan 1934-Balıkesir/11 Temmuz 2017 Kartal-İstanbul) Öykü Kitapları: Tel-lâk Ali (1953-Bumin Gaffar Güney adıyla), Hamal'ın Uşakları (1996), Joe Brico Masum-dur (2009).

Muzaffer İzgü (29 Ekim 1933 Adana/26 Ağustos 2017 Karabağlar-İzmir) Öykü Kitapları: Gecekond (1970), Bando Takımı (1975), Donumdaki Para (1977), Dayak Birincisi (1979), Deliye Her Gün Bayram (1980), Sen Kim Hovardalık Kim (1980), Her Eve Bir Karakol (1980), Devlet Babanın Tonton Çocuğu (1981), Lüp Lüp Makinesi (1982), Çanak Çömlek Patladı (1983), Ortadireği Yıkan Ayı (1984), İşte Mühür, İşte Sen (1984), Devletin Malı Deniz (1986), Azrail Nasıl Rüşvet Yedi? (1986), Siz Bilirsiniz Paşam!.. (1987), Demokrasimiz Kaç Para Eder (1988), Yıl Sıfır Darbe Hazır (1989), Bir Namussuz Aranıyor (1990), Bizim Ayılar Amerikalıları Çok Sever (1991), Bir Mayıs Polis Bayramı (1992), Nasıl Baba Oldum? (1993), Dandini Vatandaş Dandini (1994), Ayvayı Yedik (1995), Hırsız Köpek (1997), Oturaklı Başkan (1998), Herkese Bir Yastık (1999), Tom Baba'nın Tombala-sı (2000), Anadolar (2001), Soyma Beni Utanırım (2002), Hükümet Çiftetellisi (2004), Hamdolsun Açız (2009), Anamı da Aldım Geldim (2009), Ayıya Bak (2012), Padişahım Çok Yaşa (2011), Çapulcu musun? Vay Vay (2013).

Yeniden Basılan Öykü Kitapları-2017

1.	Yekta Kopan	Kediler Güzel Uyanır	Can Yayınları
2.	Yekta Kopan	Bir de Baktım Yoksun	Can Yayınları
3.	Yekta Kopan	Yedi Derste Vicdan Muhasebesi	Can Yayınları
4.	Yekta Kopan	Kara Kedinin Gölgesi	Can Yayınları
5.	Yekta Kopan	Fildişi Karası	Can Yayınları
6.	Yekta Kopan	Aşk Mutfağından Yalnızlık Öyküleri	Can Yayınları
7.	Cemil Kavukçu	Başkasının Rüyaları	Can Yayınları
8.	Cemil Kavukçu	Uzak Noktalara Doğru	Can Yayınları
9.	Cemil Kavukçu	Üstü Kalsın	Can Yayınları
10.	Cemil Kavukçu	Tasmalı Güvercin	Can Yayınları
11.	Cemil Kavukçu	O Vakıt Son Mimoza	Can Yayınları
12.	Ahmet Büke	Çiğdem Külâhı	Can Yayınları
13.	Ahmet Büke	İzmir Postasının Adamları	Can Yayınları
14.	Ahmet Büke	Kumrunun Gördüğü	Can Yayınları
15.	Ayfer Tunç	Kırmızı Azap	Can Yayınları
16.	Ayfer Tunç	Mağara Arkadaşları	Can Yayınları

17.	Ayfer Tunç	Aziz Bey Hadisesi	Can Yayınları
18.	Behçet Çelik	Herkes Kadar	Can Yayınları
19.	Behçet Çelik	Gün Ortasında Arzu	Can Yayınları
20.	Behçet Çelik	Diken Ucu	Can Yayınları
21.	Pınar Kür	Akışı Olmayan Sular	Can Yayınları
22.	Pınar Kür	Bir Deli Ağaç	Can Yayınları
23.	Pınar Kür	Hayalet Hikâyeleri	Can Yayınları
24.	Karin Karakaşlı	Başka Dillerin Şarkısı	Can Yayınları
25.	Karin Karakaşlı	Can Kırıkları	Can Yayınları
26.	Abidin Dino	Yeditepe Öyküleri	Can Yayınları
27.	Ahmet Cemal	Dokunmak	Can Yayınları
28.	Ahmet Tulgar	Trajik Nüans	Can Yayınları
29.	Cahit Sıtkı Tarancı	Gün Eksilmesin Pencereden	Can Yayınları
30.	Deniz Tarsus	Ayrıkotu	Can Yayınları
31.	Erendiz Atasü	Uy Karadeniz Uy... (Lanetliler)	Can Yayınları
32.	Ezgi Polat	Susulacak Ne Çok şey Var Aramızda	Can Yayınları
33.	Halide Edip Adivar	Dağa Çıkan Kurt	Can Yayınları
34.	Murat Gülsoy	Bu Kitabı Çalın	Can Yayınları
35.	Murat Yalçın	Pera Mera	Can Yayınları
36.	Muzaffer Kale	Güneş Sepeti	Can Yayınları
37.	Osman Şahin Selam Ateşleri/Ay Bazen Mavidir Bütün Öyküleri 3		Can Yayınları
38.	Oya Baydar	Elveda Alyoşa	Can Yayınları
39.	Seray Şahiner	Gelin Başı	Can Yayınları
40.	Sine Ergün	Bazen Hayat	Can Yayınları
41.	Tahsin Yücel	Komşular	Can Yayınları
42.	Yiğit Bener	Öteki Düşler	Can Yayınları
43.	Yusuf Atılğan	Bütün Öyküleri	Can Yayınları
44.	Yücel Balku	Sükut Ayyuka Çıkar Bitmemiş Külliyyat	Can Yayınları
45.	Ziya Osman Saba	Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi	Can Yayınları
46.	Cemal Şakar	Pencere	İz Yayıncılık
47.	Cemal Şakar	Yol Düşleri	İz Yayıncılık
48.	Cemal Şakar	Sular Tutuştuğunda	İz Yayıncılık
49.	Cemal Şakar	Mürekkep	İz Yayıncılık
50.	Cemal Şakar	Kara	İz Yayıncılık
51.	Cihan Aktaş	Son Büyülü Günler	İz Yayıncılık
52.	Cihan Aktaş	Kızım Olsan Bilirdin	İz Yayıncılık
53.	Cihan Aktaş	Acı Çekmiş Yüzünde	İz Yayıncılık
54.	Cihan Aktaş	Üç İhtilal Çocuğu	İz Yayıncılık
55.	Cihan Aktaş	Duvarsız Odalar	İz Yayıncılık
56.	Ali Haydar Haksal	Kapıda Bir Çift Ayakkabı	İz Yayıncılık
57.	Ali Haydar Haksal	Ay Işığında Vav'ın Odası	İz Yayıncılık
58.	Ali Haydar Haksal	Yalnızlık Sarkacı	İz Yayıncılık
59.	Ali Haydar Haksal	Güneşe Koşan Adam	İz Yayıncılık
60.	Ömer Faruk Dönmez	Dervişan	İz Yayıncılık
61.	Ömer Faruk Dönmez	Hamza	İz Yayıncılık
62.	Ömer Faruk Dönmez	Bir Kitap Bir Balta	İz Yayıncılık
63.	Rasim Özdenören	Kuyu	İz Yayıncılık
64.	Rasim Özdenören	Ansızın Yola Çıkmak	İz Yayıncılık
65.	Rasim Özdenören	Acemi Yolcu	İz Yayıncılık

66.	Abdullah Harmancı	Melek Kayıtları	İz Yayıncılık
67.	Abdullah Harmancı	Yerlere Göklere	İz Yayıncılık
68.	Akif Hasan Kaya	"Islak Kibritler"	İz Yayıncılık
69.	Akif Hasan Kaya	"Ölmüş Oyuncaklar Müzesi"	İz Yayıncılık
70.	Aykut Ertuğrul	"İki Dünyanın Ustası"	İz Yayıncılık
71.	Aykut Ertuğrul	"Mümkün Öykülerin En İyisi"	İz Yayıncılık
72.	Güray Süngü	"Vicdan Sızlar"	İz Yayıncılık
73.	Güray Süngü	"Deli Gömleği"	İz Yayıncılık
74.	Fatma Barbarosoğlu	Gün Akşamsızdır	İz Yayıncılık
75.	Köksal Alver	Bahane	İz Yayıncılık
76.	Osman Cihangir "Hiç Bir Zaman Yeterince Deliremeyeceğiz"		İz Yayıncılık
77.	Tomris Uyar	Otuzların Kadını	Yapı Kredi Yay.
78.	Tomris Uyar	Ödeşmeler ve Şahmeran	Yapı Kredi Yay.
79.	Tomris Uyar	Yürekta Bakağı	Yapı Kredi Yay.
80.	Tomris Uyar	Gecegezen Kızlar	Yapı Kredi Yay.
81.	Tomris Uyar	İpek ve Bakır	Yapı Kredi Yay.
82.	Tomris Uyar	Yaz Düşleri Düş Kışları	Yapı Kredi Yay.
83.	Tomris Uyar	Dizboyu Papatyalar	Yapı Kredi Yay.
84.	Tomris Uyar	Yaza Yolculuk	Yapı Kredi Yay.
85.	Tomris Uyar	Aramızdaki şey	Yapı Kredi Yay.
86.	Tomris Uyar	Bütün Öyküleri	Yapı Kredi Yay.
87.	Sabahattin Ali	Yeni Dünya	Yapı Kredi Yay.
88.	Sabahattin Ali	Değirmen	Yapı Kredi Yay.
89.	Sabahattin Ali	Sırça Köşk	Yapı Kredi Yay.
90.	Füruzan	Sevda Dolu Bir Yaz	Yapı Kredi Yay.
91.	Füruzan	Parasız Yatılı	Yapı Kredi Yay.
92.	Haldun Taner	Konçinalar 50 Yaşında	Yapı Kredi Yay.
93.	Haldun Tane	Şişhane'ye Yağmur Yağıyordu	Yapı Kredi Yay.
94.	Yalçın Tosun	Bir Nedene Sunuldum	Yapı Kredi Yay.
95.	Yalçın Tosun	Dokunma Dersleri	Yapı Kredi Yay.
96.	Fahri Celâl Göktulga	Kedinin Kerameti Bütün Hikâyeleri	Yapı Kredi Yay.
97.	Mehmet Erte	Arzuda Bir Sapma	Yapı Kredi Yay.
98.	Metin Eloğlu	İstanbul	Yapı Kredi Yay.
99.	Nezihe Meriç	Toplu Öyküler 1	Yapı Kredi Yay.
100.	Onat Kutlar	İşhak Bütün Yapıtları	Yapı Kredi Yay.
101.	Orhan Veli Kanık	Hoşgör Köftecisi	Yapı Kredi Yay.
102.	Ömür İklim Demir	Muhtelif Evhamlar Kitabı	Yapı Kredi Yay.
103.	Sabahattin Kudret Aksal	Gazoz Ağacı ve Diğer Öyküler	Yapı Kredi Yay.
104.	Tezer Özlü	Eski Bahçe Eski Sevgili	Yapı Kredi Yay.
105.	Ülkü Tamer	Alleben Öyküleri	Yapı Kredi Yay.
106.	Vüs'at O. Bener	Dost Yaşamazsınız	Yapı Kredi Yay.
107.	Yaşar Kemal	Sarı Sıcak	Yapı Kredi Yay.
108.	Orhan Kemal	Eller Kuruş Çikolata	Everest Yayınları
109.	Orhan Kemal	Kardeş Payı	Everest Yayınları
110.	Orhan Kemal	Oyuncu Kadın Gâvurun Kızı	Everest Yayınları
111.	Orhan Kemal	Grev	Everest Yayınları
112.	Orhan Kemal	Önce Ekmek	Everest Yayınları
113.	Orhan Kemal	Sarhoşlar	Everest Yayınları
114.	Orhan Kemal	Yağmur Yüklü Bulutlar/Dünyada Harp Vardı	Everest Yayınları

115.	Ahmet Ümit	Çıplak Ayaklıydı Gece	Everest Yayınları
116.	Ahmet Ümit	Aşk Köpekliktir	Everest Yayınları
117.	Ahmet Ümit	Şeytan Ayrıntıda Gizlidir	Everest Yayınları
118.	Ahmet Ümit	Agatha'nın Anahtarı	Everest Yayınları
119.	Aslı Erdoğan	Taş Bina ve Diğerleri	Everest Yayınları
120.	Aslı Erdoğan	Mucizevî Mandarin	Everest Yayınları
121.	Aslı Erdoğan	Kırmızı Pelerinli Kent	Everest Yayınları
122.	Ayşe Kulin	Bir Varmış Bir Yokmuş	Everest Yayınları
123.	Ayşe Kulin	Geniş Zamanlar	Everest Yayınları
124.	Selim İleri	Yağmur Akşamları	Everest Yayınları
125.	Selim İleri	Cumartesi Yalnızlığı	Everest Yayınları
126.	Adalet Ağaoğlu	Hayatı Savunma Biçimleri	Everest Yayınları
127.	Hasan Ali Toptaş	Ölü Zaman Gezginleri	Everest Yayınları
128.	Mevsim Yenice	Tekme Tokatlı Şehir Rehberi	Everest Yayınları
129.	Nazlı Eray Ah Bayım Ah/Kız Öpme Kuyruğu Toplu Öyküler 2		Everest Yayınları
130.	Nuraklı	Nâmurat	Everest Yayınları
131.	Sait Faik Abasıyanık	Son Kuşlar	İş Bankası Kültür Y.
132.	Sait Faik Abasıyanık	Alemdağ'da Var Bir Yılan	İş Bankası Kültür Y.
133.	Sait Faik Abasıyanık	Havuz Başı	İş Bankası Kültür Y.
134.	Sait Faik Abasıyanık	Lüzumsuz Adam	İş Bankası Kültür Y.
135.	Sait Faik Abasıyanık	Mahalle Kahvesi	İş Bankası Kültür Y.
136.	Sait Faik Abasıyanık	Az Şekerli	İş Bankası Kültür Y.
137.	Sait Faik Abasıyanık	Kumpanya	İş Bankası Kültür Y.
138.	Sait Faik Abasıyanık	Semaver	İş Bankası Kültür Y.
139.	Sait Faik Abasıyanık	Mahkeme Kapısı	İş Bankası Kültür Y.
140.	Sait Faik Abasıyanık	Şahmerdan	İş Bankası Kültür Y.
141.	Sait Faik Abasıyanık	Tüneldeki Çocuk	İş Bankası Kültür Y.
142.	Sait Faik Abasıyanık	Sarnıç	İş Bankası Kültür Y.
143.	Sait Faik Abasıyanık	Havada Bulut	İş Bankası Kültür Y.
144.	Sait Faik Abasıyanık	Az Şekerli	İş Bankası Kültür Y.
145.	Mehmet Zaman Saçlıoğlu	Yaz Evi	İş Bankası Kültür Y.
146.	Mehmet Zaman Saçlıoğlu	Sur ve Gölge	İş Bankası Kültür Y.
147.	Mehmet Zaman Saçlıoğlu	İki Keçi	İş Bankası Kültür Y.
148.	Leyla Erbil	Gecede	İş Bankası Kültür Y.
149.	Leyla Erbil	Eski Sevgili	İş Bankası Kültür Y.
150.	Mustafa Kutlu	Huzursuz Bacak	Dergâh Yayınları
151.	Mustafa Kutlu	Hayat Güzeldir	Dergâh Yayınları
152.	Mustafa Kutlu	Tahir Sami Bey'in Özel Hayatı	Dergâh Yayınları
153.	Mustafa Kutlu	Mavi Kuş	Dergâh Yayınları
154.	Mustafa Başpınar	Meleğin Gölgesi	Dergâh Yayınları
155.	Mustafa Başpınar	Annemin Gözleri	Dergâh Yayınları
156.	Gökdemir İhsan	Kurmaca Alıştırmaları	Dergâh Neşriyat
157.	Şebnem İşigüzel	Hanene Ay Doğacak	İletişim Yayınları
158.	Şebnem İşigüzel	Öykümü Kim Anlatacak	İletişim Yayınları
159.	Barış Bıçakçı	Bir Süre Yere Paralel Gittikten Sonra	İletişim Yayınları
160.	Ethem Baran	Bulut Bulut Üstüne	İletişim Yayınları
161.	Mustafa Çiftçi	Bozkırda Altmışaltı	İletişim Yayınları
162.	Oğuz Atay	Korkuyu Beklerken/bütün Eserleri 4	İletişim Yayınları
163.	Pelin Buzluk	En Eski Yüz	İletişim Yayınları

164.	Murathan Mungan	Kırk Oda	Metis Yayınları
165.	Murathan Mungan	Kaf Dağının Önü	Metis Yayınları
166.	Murathan Mungan	Üç Aynalı Kırk Oda	Metis Yayınları
167.	Murathan Mungan	Son İstanbul	Metis Yayınları
168.	Murathan Mungan	Cenk Hikâyeleri	Metis Yayınları
169.	Bilge Karasu	Göçmüş Kediler Bahçesi	Metis Yayınları
170.	Sema Kaygusuz	Esir Sözler Kuyusu	Metis Yayınları
171.	Ferit Edgü	Bir Gemide	Sel Yayıncılık
172.	Ferit Edgü	Do Sesi	Sel Yayıncılık
173.	Ferit Edgü	Çılgılık	Sel Yayıncılık
174.	Ferit Edgü	Kaçkınla	Sel Yayıncılık
175.	Melisa Kesmez	Atları Bağlayın Geceyi Burada Geçireceğiz	Sel Yayıncılık
176.	Melisa Kesmez	Bazen Bahar	Sel Yayıncılık
177.	Kâmil Erdem	Şu Yağmur Bir Yağsa	Sel Yayıncılık
178.	Emir Kalkan	Türk Dügünü	Ötüken Neşriyat
179.	Emir Kalkan	Gül Âyinleri	Ötüken Neşriyat
180.	Ayşe İlker	Eflâtun Hüzünler	Ötüken Neşriyat
181.	Ercan Ata	Son Bisküvi	Ötüken Neşriyat
182.	S. B. Kapsuzoğlu	Toprağa Can Ekenler	Ötüken Neşriyat
183.	Şerif Aydemir	Mendilim Sende Kalsın	Ötüken Neşriyat
184.	Zeyyat Selimoğlu	Kavganın Sonu ve Başı(B. E.-1)	Eksik Parça Y.
185.	Zeyyat Selimoğlu	Direğin Tepesinde Bir Adam(B. E.-2)	Eksik Parça Y.
186.	Zeyyat Selimoğlu	Kıç Üstünde Toplantı(B. E.-3)	Eksik Parça Y.
187.	Zeyyat Selimoğlu	Koca Denizde İki Nokta (B. E.-4)	Eksik Parça Y.
188.	Zeyyat Selimoğlu	Karaya Vurdu Deniz B. E.-5	Eksik Parça Y.
189.	S. Kandoğmuş Şahin	Hayırlı Haber	Okur Kitaplığı
190.	S. Kandoğmuş Şahin	Gülendamin Renkleri	Okur Kitaplığı
191.	Güray Süngü Hiçbir Şey	Anlatmayan Hikâyelerin İkincisi	Okur Kitaplığı
192.	Mazlum Dirican	Bir Yol Meseli	Okur Kitaplığı
193.	Erdem Aksakal	Mezeleri Güzel	Ot Kitap
194.	Jehan Barbur	Baba Öyküler	Ot Kitap
195.	Onur Gökşen	Eyvah, Babam Bir Manyak	Ot Kitap
196.	Turgut Yüksel	Keskin	Ot Kitap
197.	Sadık Yalsızuçanlar	Gezgin	Profil Yayıncılık
198.	Safa Önal	Dünyanın En Güzel Gemisi	Profil Yayıncılık
199.	Serdar Tuncer	Satır Arası Hikâyeler	Profil Yayıncılık
200.	Tarık Tufan	Kekeme Çocuklar Korosu	Profil Yayıncılık
201.	Berat Alanyalı	Bozkır Gecesinde Bir Tren	Bilgi Yayınevi
202.	Muzaffer İzgü	Çapulcu musun? Vay Vay	Bilgi Yayınevi
203.	Ömer Seyfettin	Yüksek Ökçeler Bütün Eserleri 5	Bilgi Yayınevi
204.	Necip Tosun	Otuzüçüncü Peron	Dedalus Kitap
205.	Necip Tosun	Küller ve Uçurumlar	Dedalus Kitap
206.	Doğukan İşler	Öykü Yapım Çalışmalar	Dedalus Kitap
207.	Kaan Murat Yanık	Uçurtma Mevsimi	Kapı Yayınları
208.	Kemal Sayar	Otoyol Uykusu	Kapı Yayınları
209.	Mustafa Ulusoy	Ay Terapisi	Kapı Yayınları
210.	Ali Işık	Bekleme Salonu	Şule Yayınları
211.	Hümeysra Yabar	Uykusuz Meyveler	Şule Yayınları
212.	Hüseyin Su	Ana Üşümesi	Şule Yayınları

213.	Nazan Bekiroğlu	Cam Irmağı Taş Gemi	Timaş Yayınları
214.	Nazan Bekiroğlu	Nun Masalları	Timaş Yayınları
215.	Ali Ayçıl	Sur Kenti Hikâyeleri	Timaş Yayınları
216.	Necdet Ekici	Gül Olacaksın	Akçağ Yayınları
217.	Necdet Ekici	Yüreğimdeki Cemre	Akçağ Yayınları
218.	Ahmet Ordu	Yüzünde Gözyaşı Yüreğimde Sancı	Duvar Yayınları
219.	Ahmet Ordu	Dörtmala Sürüyor Atını Zaman	Duvar Yayınları
220.	Reha Mağden	Yazgıların Tableti	Edebi Şeyler Yay.
221.	Reha Mağden	Cehennemde Bir Şehit	Edebi Şeyler Yay.
222.	Yeşim Türköz	Büyük Dükkânı	Epsilon Yayınları
223.	Yeşim Türköz	Büyük Dükkân'ında İki Çınar	Epsilon Yayınları
224.	Safveti Ziya	Bir Saha-i Kalb (Haz.: Dr. Macit Balık)	Gece Kitaplığı
225.	Safveti Ziya	Silinmiş Çehreler Beliren Simalar	Gece Kitaplığı
226.	Ali Karaçalı	Kamçı	Hece Yayınları
227.	Handan Acar Yıldız	Ağır Boşluk	Hece Yayınları
228.	Halid Ziya Uşaklıgil	Bir Hikâye-i Sevdâ/Bütün Eserleri 7	İnkılap Kitabevi
229.	Halid Ziya Uşaklıgil	Bir Yazın Tarihi/Bütün Eserleri 8	İnkılap Kitabevi
230.	Feryal Tilmaç	Mevt Tek Hecelik Uyku	İthaki Yayınları
231.	Suat Derviş	Ahmet Ferdi-Bir Kış Gecesi	İthaki Yayınları
232.	Halil Gökhan	Anahtar Deliği	Kafe Kültür Yay.
233.	Semra Topal	Kürlü Gece	Kafe Kültür Yay.
234.	İnci Aral	Ruhumu Öpmeyi Unuttun	Kırmızı Kedi Y.
235.	Onur Caymaz	Gece Güzelliği	Kırmızı Kedi Y.
236.	Halid Ziya Uşaklıgil	Aşka Dair	Mühür Kitaplığı
237.	Mehmet Rauf	Son Emel Alfabe Çevirisi: Elif Tambulut	Mühür Kitaplığı
238.	Mahmut Yesari	Bağrı Yanık Ömer	Özgür Yayınları
239.	Ömer Seyfettin	Yalnız Efe ve Seçme Hikâyeler	Özgür Yayınları
240.	Ümit Şimşek	Bir Arının Hikâyesi	Akıl Fikir Yayınları
241.	Mahir Özkan	Hemşin Öyküleri	Aras Yayıncılık
242.	Hasibe Çerko	Diana'nın Kavakları	Büyüyenay Yayınları
243.	Ayhan Bahçeli	Topal Öyküler	C Planı Yayınları
244.	Sedat Kaygalak	Dönüş	Cinius Yayınları
245.	Necati Cumalı	Yalnız Kadın	Cumhuriyet K.
246.	Rıfat Ilgaz	Dördüncü Bölük	Çınar Yayınları
247.	Adil Akkoyunlu	Kar Yağıyordu Karanlığa	Çıra Yayınları
248.	E. Hazım Tepeyran	Eski Şeyler	DBY Yayınları
249.	Canan Tan	Çikolata Kaplı Hüzünler	Doğan Kitap
250.	Samipaşazade Sezaî	Küçük Şeyler	Dorlion Yayınevi
251.	Nafize Öztok	Yürek Elleyen Erkekler	Etki Yayınları
252.	Mehmet Kum	Mozalan	Hayal Yayınları
253.	Alişan Birlik	Tutsak Aşk	Hiperlink Yayınları
254.	Leyla Şahin	Veda Makamı	IQ Yayınları
255.	Aytuğ Akdoğan	Ben Hep 17 Yaşındayım	İkinci Adam Yay.
256.	Lütfi Özgünaydın	Taş Yolu "Eğin Öyküleri"	İlke Basın Yayın
257.	Hüdaverdi Aydoğdu	Güne Uyanan Şehir	İncir Yayıncılık
258.	Burak Bilgehan Özpek	Ot	İndie Yayınları
259.	Ümit Yüksel	Kelimelerin Hikâyesi	İnsan ve Hayat K.
260.	Tanseli Polikar	Cehennem Huzurevi ve Diğer Öyküler	Kibele Yayınları
261.	Safiye Erol	Leylâk Mevsimi	Kubbealtı Neşriyat

262. Gökhan Yavuzel	Katiller Hep Yalnızdır	Kutlu Yayınevi
263. Yakup Almelek	Ve Çocuk Tanrı'ya Küstü!	Librum Kitap
264. Fakir Baykurt	Can Parası	Literatür Yayınları
265. Ahmet Efe	Sis	Nar Yayınları
266. Cüneyd Suavi	Kırk Gram Tebessüm	Nesil Yayınları
267. Betül Erdoğan	Halkasız Köleler	Ozan Yayıncılık
268. Gündoğdu Yıldırım	Türküler Susmaz	Papillon Yayınları
269. Yusuf Samet Çakır	Gönül Hane	Payidar Yayınları
270. Zeki Kayahan Coşkun	Kime Çektim Ben Bilmem ki	Puksavida Yayınları
271. Erdal Kara	Soğuk Bir Kış Güncesi	Puslu Yayıncılık
272. Banu Özyürek	Bir Günü Bitirme Sanatı	Raskol'un Baltası Y.
273. Hasan Cüneyt Bozkurt	Balkondaki Adam	Siyah Beyaz Y.
274. Mahmut Yesari	Yakacak Mektupları	Toker Yayınları
275. Serkan Türk	Bak Önümüzde Yeni Bir Mevsim	Yitik Ülke Yay.
276. Gökhan Özcan	Hiçbişey.	Vadi Yayınları
277. Gamze Arslan	Çerçialan	Varlık Yayınları

Yeniden Basılan Çeviri Öykü Kitapları-2017

1. Stefan Zweig-Ayıışığı Sokağı Çev: Regaip Minareci	İş B. Kültür Y.
2. Stefan Zweig-Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu Çev: A. Cemal	İş B. Kültür Y.
3. Stefan Zweig-Satranç Çev: Ahmet Cemal	İş B. Kültür Y.
4. Anton Çehov-Altıncı Koşuş Çev: Yulva Muhurçiş	İş B. Kültür Y.
5. İvan Sergeyeviç Turgenyev-Avcının Notları Çev: Ergin Altay	İş B. Kültür Y.
6. W. Saroyan-A. Derler Adıma Çev: İ. D. Çimen-O. Kılıçdağı	Aras Yayıncılık
7. Krikor Zohrab-Hayat Olduğu Gibi Çev: T. Terziyan-H. Arak	Aras Yayıncılık
8. Roberto Bolano-Katil Orosplar Çev: Peral Bayaz Charum	Can Yayınları
9. Joseph Roth-Kör Ayna Çev: Ahmet Arpad	Can Yayınları
10. Spencer Holst-Hikâyeci Zebra-1 Kedilerin Dili Çev: A. Başaran	Dedalus Kitap
11. Dostoyevski-Başkasının Karısı Çev: Hazal Yalın	Helikopter Y.
12. L. Lugones-Tuzdan Heykel Hzl: Jorge Luis Borges Çev: İ. D. Kırmızı	Kedi Y.
13. Stefan Zweig-Dadı ve Leporella Çeviren: Derya Öztürk	Maviçatı Yay.
14. Cengiz Aytmatov- Yıldırım Sesli Manasçı... Çev: Fatma-Serdar Arıkan	Nora Yayınları
15. Etgar Keret-Buzdolabının Üstündeki Kız Çev: Avi Pardo	Siren Yayınları
16. Wolfgang Borchert-Ama Fareler Uyurlar Geceleyin Çev: Kâmuran Şipal Yapı Kredi Y.	

SAFİYE GÖLBAŞI

2017'DE ÖYKÜYE DAİR KİTAPLAR

Ustalar Nasıl Yazdı, Çıraklar Nasıl Yazabilir?

Bu yazıda 2017 yılında yayımlanmış, hem öykünün kuramsal yönüne eğilen kitaplar hem de öykü yazabilmekle ilgili atölye kitapları incelendi. Tabii bu atölye kitabı kavramı edebiyatçılar için tartışmalı bir alan. Ancak bu konudaki ihtilaflar yazının dışında tutuldu. Yazıyı oluşturan kitaplarla ilgili kişisel tahlillere girmekten ziyade kitapların içeriğine ve genel çerçevelerine ilişkin tanıtıcı bilgiler verildi. Bu noktada Hep Kitap için tebrik mahiyetinde bir parantez açmakta fayda var. Zira incelenen sekiz kitaptan dördü bu yayınevi tarafından aynı yıl içinde okuyucuya sunuldu.

Anne Lamott/*Bir Kuştan Öbürüne*

“Hayat ve Yazmak Üzerine Tavsiyeler” alt başlığı, kitabı gerçek anlamda tanımlayan bir başlık. Anne Lamott baştan sona oldukça samimi, yer yer argoya hatta küfürlü ifadelerle kaçan rahat bir üslupla kendi yazış ve yazdıklarını yayımlatma serüvenini; çocukluğu, yazar babası, oğlu ve şimdiki yaşantısı eşliğinde anlatıyor.

Kitap için aslında uzun bir anlatı, yazı/kitap eksenli bir anı, bir iç dökme kitabı da diyebiliriz. Teknik yönü, bu samimi anlatı havasının içinde eritilmiş olan kitap dört bölümden oluşuyor. İlk bölümde edebiyatta olay örgü-

sü, diyalog, sahne gibi teknik meselelerle ilgili başlıklar mevcut. Bu başlıkların altını özet tanımlamalar, tavsiyeler ve örnekler dolduruyor. İkinci bölüm “Yazarken Ruh Haliniz” başlığını taşıyor ve yazarları, yazar adaylarını teşvik edecek, onlara moral verecek beş yazıyı içeriyor. Üçüncü bölümde yazarken başkalarından nasıl yardım istenir ve bu ne işe yarar sorularına cevap arayan yazar, son bölümde bir kitabın yayımlanma süreç ve serüvenine odaklanıyor.

Bir Kuştan Öbürüne, kuramsal bilgi vermektense bir dost muhabbetiyle, yazı yolunda rahatça yürüyemeyen, bazen yeniden başlamak ya da bırakmak için desteğe ihtiyaç duyan yazar yahut yazar adaylarının yanlarından ayırmayacakları bir kitap. Ayrıca yazan bir insanın hayatla başa çıkarken yazıyı kendisi için nasıl bir destekçi yapabileceğine de işaret ediyor. Son olarak kitap otobiyografik özellik taşıdığı için âdeta bir roman gibi merak uyandırıyor.

Hakan Bıçakçı/Uydurmanın İncelikleri

Hakan Bıçakçı'nın, “Kurmaca Üzerine Kişisel Yaklaşımlar” alt başlığı ile hazırladığı kitap Başar Başarır, Doğu Yücel, Fuat Sevimay, Hakan Günday, İsmail Güzelsoy, Jale Sancak, Mahir Ünsal Eriş, Mario Levi, Mine Söğüt, Murat Özyaşar, Müge İplikçi, Nermin Yıldırım, Seray Şahiner ve Yavuz Ekinci gibi usta yazarlara, Bıçakçı'nın sorduğu sorular ve bu yazarların verdiği cevaplarından oluşuyor.

Sorular şu dört ana başlıkta toplanıyor: “Uydurmanın Teknik Boyutu, Uydurmanın Sözcükleri, Uydurmanın Genel Hâlleri, Uydurmanın Uydurulma Süreci. Bu ana başlıklar çok sayıda soruyla açılıyor ve ismi geçen yazarlar sık sık birbirinden tamamen farklı, ilham verici, okuru işin mutfağına sokan cevaplar veriyor. “Uydurmanın İncelikleri”, okuyucuyu teorik bilgiye boğmadan, işin pratiğini anlatan keyif ve fikir veren, bunun yanı sıra yol gösteren; Bıçakçı'nın, önsözde değindiği gibi sadece yazarların değil okurların da ilgisini çekmeye, okudukları metinlerle yakınlık kurmalarına yardımcı olmaya talip bir kitap.

Kitabın isminde geçen “uydurma” kelimesinin genel kullanım açısı

sından küçültücü bir anlam içerdiğinin farkında olduğunu söyleyen Bıçakçı, bu kelimeyi, uydurmanın yani kurmacanın zannedildiği kadar kolay bir iş olmadığını, bunun yanı sıra kendisi için en az gerçeklik kadar bazen ondan daha fazla *gerçek* olduğunu ifade etmek için özellikle kullandığını söylüyor.

Kitapta öne çıkan bazı sorular ise şunlar: Yazdıklarınızı tasarlama aşamasında önce öykü mü oluşur karakterler mi? Sizce duygudan veya düşünceden yola çıkmanın olumlu ve olumsuz özellikleri nelerdir? Yazdığınız dosyanın yayımlanmaya hazır olduğuna başka bir ifadeyle bittiğine nasıl emin olursunuz? Yazar tıkanması, yazma isteğini bir anda kaybetme gibi durumlar başınıza gelir mi? Anlatının finali konusunda belirli bir yaklaşımınız var mı? Kapalı sondan mı yanasınız açık sondan mı?

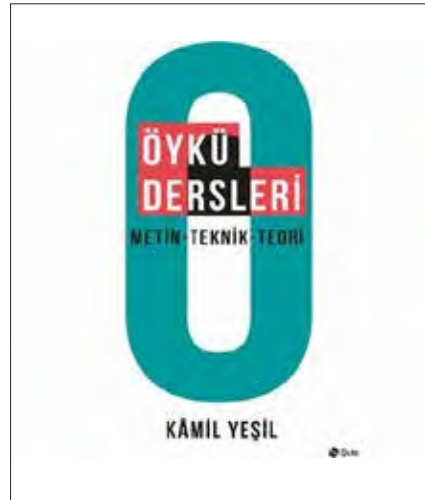
“Uydurmanın İncelikleri”, yazma ve yazar olma hâlleri üzerine bazen özel bilgilerin bazen genel doğruların konuşulduğu samimi bir atmosferde ilerliyor. Kitap, okuru sevdiği yazar ve eserlere yaklaştıırken, yazı yolunda yürüyenlere de kendi yazdıkları ve yöntemleri hakkında içgörü kazanabilecekleri bir zemin sunuyor.

Kâmil Yeşil/Öykü Dersleri

Öykü Dersleri, “Metin”, “Teknik”, “Teori” alt başlığı ile yayımlandı.

Kendisi de bir öykücü olan Kâmil Yeşil, kitabını metin merkezli bir kitap olarak tanımlıyor ve incelenen metinlerin öykümüzün temel taşı kabul edilen yazarların temsil gücü yüksek metinleri arasından seçildiğini söylüyor. Bu yazar ve metinlerinden bazıları şunlar; Refik Halit Karay, Hakkı-ı Sukut; Sabahattin Ali, Kamyon; Sait Faik Karanfiller ve Domates Suyu; Bilge Karasu, Odalardan Biri; Oğuz Atay, Beyaz Mantolu Adam; Sezai Karakoç, Ziyaret; Mustafa Kutlu, Dürbünlü Çiçek; Rasim Özdenören, Uyumsuzlar; Midhat Enç, Uzun Çarşının Uluları; Orhan Duru, Acun Korkusu.

Kitapta öykünün meseleleri, bir öğretmen titizliğiyle anlaşılmayacak yeri kalmayacak şekilde, bahse konu olan yazarların öyküleri eşliğinde tane tane anlatılıyor. Zaman zaman bu eserlerin ortaya çıktığı dönemlerin siyasi ve kültürel atmosferi hakkında bilgi ve anekdotlar paylaşıyor.

Öykü Dersleri'nin pek çok orijinal ve ilgi çekici özelliği mevcut. Bunlarından biri İsmet Özel'in "İls Sont Eux" şiirden hareketle, Özel'in kullandığı şiirde öyküleme tekniği üzerine bir değerlendirme yazısının olması. Yeşil, bu tercihi yani öykü şemsiyesi altında bir şiirin incelenmesini, roman yahut öykü tüm kurmaca metinlerin aslen şiir olduğu düşüncesiyle temellendiriyor. Özel'in yanı sıra Mehmet Akif'in manzum metinlerinden biri olan "Küfe" de yine narrative (anlatımcı, öyküleyici) özelliği çerçevesinde inceleniyor.

Kitabın diğer bir ilgi çekici hususiyeti de her zaman çokça konuşulan edebiyatımızda hoca tipler ve dini mekân tasvirlerine geniş yer vermesi. Yeşil, zengin örneklerle Cumhuriyet öncesi dönemden günümüze uzanan bir süreçte hocaların ve dinî mekânların edebiyatımızda olumlu olumsuz (genelde olumsuz) yönden nasıl işlendiğine bakıyor.

Tüm bunların yanı sıra kitapta, Türk öykücülüğüne ilham ve üslup veren Maupassant, Çehov ve Kafka yine birer öyküleri eşliğinde ele alınıyor.

Öykü Dersleri, anlaşılır bir dille, işinin ehli bir öykü hocası tarafından tüm edebiyatseverlere bir hediye. Ezber bozmaktan çekinmeyen, lafını esirgemeyen cesur bir kitap.

Son olarak bu değerli çalışmanın içinde neredeyse hiçbir kadın yazara yer verilmemesi elbette yazarın tercihi olarak saygı duyulması gereken bir nokta. Ancak bu eksiklik göze batmıyor hatta yeni bir tartışma başlatmıyor değil.

Kendra Levin/*Sen de Kendi Hikâyenin Kahramanısın*

Editör, yaşam ve yazar koçu Kendra Levin, "Odaklan", "Zaaflarını Yen" ve "İçindeki Yazarı Keşfet" alt başlığıyla yayımlanan kitabında yazarları kendini keşfetme yolculuğuna çıkarıyor. Bu yolculukta ona Joseph Campbell'in *Kahramanın Sonsuz Yolculuğu* kitabı şablon oluyor. Bahsi geçen kitaptan aldığı arketiplerle (kahraman, müjdeciler, müttefikler, akıl hocaları, hilebaz gibi) bir yol haritası çıkarıyor ve hâlihazırda yazmakta olup zorlanan, kendi dilini çözemeyen yazarları harekete geçirmeyi hedefliyor.

Kitap, Levin'in *yaşam koçluğu* yapıyor olmasının da etkisiyle terapötik

bir anlatım ve üslup içeriyor. Yazar tıkanması yaşayan çaresiz, sinirli, içine hapsolmuş gerçek kişilerden örnekler vererek onların nasıl başardıklarını birer terapi hikâyesi gibi anlatıyor.

Yazar, *Sen de Kendi Hikâyenin Kahramanısın*'da bu cesaret veren hikâyelerin yanı sıra çeşitli yazı egzersizi önerilerinde bulunuyor. Yazmaya başlamayı ve bunu sürdürmeyi kolaylaştıracak farkındalık çalışmaları yaptırıyor. Bazı pratik ve uygulanabilir tavsiyelerde bulunuyor. Ve tüm bunları büyük bir şefkatle yapıyor.

Öykünün ya da romanın belli başlı meselelerine açıkça değinmeden yalnızca, yoğun ve derinlemesine yazabilme fikriyle ilgilenen kitap, kendisini masaya nasıl oturtacağını, yazarken nelerin işine yarayıp yaramadığını, içindeki hareket etmekte zorlanan yazarı nasıl harekete geçireceğini bilemeyenler için yol gösterici, faydalı bir kitap.

Necip Tosun/Öyküyü Sanat Yapanlar

Necip Tosun, bir gün o meşhur halısının üzerine yazdığı öykü ve deneme kitaplarıyla beraber, *Günümüz Öyküsü*, *Doğunun Hikâye Kuramı*, *Öykümüzün Sınır Taşları*, *Öykümüzün Kırk Kapısı*, *Türk Öykücülüğünde Mustafa Kutlu* ve *Türk öykücülüğünde Rasim Özdenören* isimli kitaplarını da koydu ve yan yana oldukça özendirici duran bu kitapların fotoğrafını çekti. Bu fotoğrafı okurları ve takipçileriyle paylaşıp altına şu notu düştü; 'Topluca bakınca hem yorgunluk geçiyor hem de eksiklik belli oluyor. Evet, o boşlukta, tüm dünya öykücülerini anlatan bir kitap olmalı. Dünya öykücülerinin tüm öykü kitaplarını kapsayan, onların öykü anlayışlarını, yazış biçimlerini, temalarını anlatan bir kitap. Dünyadaki öykü yönelimlerinin/ anlayışlarının/akımlarının öncü isimleri atlanmadan bir el kitabı, kılavuz kitap yazmalı. Adı da *Öyküyü Sanat Yapanlar* olmalı.'

Hakikaten de bir süre sonra *Öyküyü Sanat Yapanlar*, Dedalus yayınlarından çıkıp okura ulaştı, böylelikle yazarının eksik bulduğu fotoğraf tamamlanmış oldu.

Öyküyü Sanat Yapanlar, Nikolay Gogol ve paltosuyla başlayıp, Mark Twain, O. Henry, Virginia Woolf, Sâdık Hidayet, Franz Kafka, Oscar Wilde, Julio Cortazar, Dino Buzzati, Cengiz Aytmatov gibi toplamda tam kırk yazara uğrayıp John Cheever ile son buluyor. Tosun, her yazarı belli bir çerçeve içinde ayrı bir başlıkla sunuyor. Söz gelimi Edgar Allen Poe'yu "Korku", "Fantastik ve Suç" bağlamında, Ernest Hemingway'ı "Savrulmuş Hayatlar" başlığıyla, Thomas Mann'ı "Müzik", "Yaratma Sorunu" ve "Ölüm" çerçevesinde, Izak Babel'i "Bedeli Kurşuna Dizilmek" olan öyküleri ile ele alıyor.

Bu kırk yazarın öykü kitapları Tosun tarafından tek tek okunup incelenmiş. Bu zahmetli uğraş okur için kıymetli bir ikram. Okur böylece tek bir kitapla, Rusya, ABD, Arjantin, İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya, Kırgızistan, İran gibi farklı coğrafya ve yüzyıllarda birbirinden ne kadar ayrı sebep ve usullerle öykü yazılabildiğini görüyor. Keza dünya öyküsünün temel problemleri, kaynakları, biçimleri, yolları hakkında da bilgi sahibi oluyor.

Necip Tosun, adını Türk öykü tarihine, yaptığı disiplinli, kapsamlı, emek mahsulü inceleme kitaplarıyla şimdiden yazdırmış bir yazar. Kendisi de bir öykücü olduğu hâlde yazar bencilliğinden uzak durarak, okuma merkezli çalışmalarıyla öyküyü inceleme bayrağını başarıyla taşıyor. Böylece edebiyatseverlere sık sık başvuracakları değerli bir külliyat bırakmış oluyor.

Recep Seyhan/*Bana Hikâye Anlat(ma)*

Recep Seyhan'ın *Bana Hikâye Anlat(ma)* isimli kitabı "Ontolojik-Psikanalitik Tahliller" alt başlığıyla Bilge Kültür Sanat tarafından yayımlandı. Kitap üç farklı bölüm ve bir ekten oluşuyor.

"Öykü Yazıları" isimli ilk bölümde Seyhan, çeşitli mecralarda öykü üzerine yayımlanmış yazılarına yer veriyor. "Ontolojik-Psikanalitik Metin Tahlilleri" başlıklı ikinci ve kitabın bel kemiğini oluşturan bölümde ise yazar, Rasim Özdenören, Bahtiyar Arslan, Hasan Ali Toptaş, Ahmet Sait Akçay, Hasibe Çerko, Aslı Erdoğan, Güray Süngü gibi yazarlardan seçtiği bir metni yahut bu yazarların eserlerinden çıkardığı bir konu başlığını ele alıyor.

Bu ele alıştırda sık sık başka edebî, felsefî, psikanalitik metinlere, kuramlara gönderme yapıyor, onlarla paralellik kurarak, onları şahit tutarak meselesini anlatıyor. Üçüncü bölümde ise, küçük mektuplarla öykücü gençlere yahut bu yolun başındaki her yaştan kişiye altın tavsiyelerde bulunuyor.

Seyhan son olarak ekte, Memduh Şevket Esendal ve Necip Fazıl ile ilgili iki öznel ve polemik içeren yazıyla kitabını bitiriyor.

Kitap bütünlüklü bir okuma sunmuyor. Bölümler arasında herhangi bir uyumdan söz etmek mümkün değil. Ancak yazarın ontolojinin ve psikanalizin verilerinden yararlanarak yaptığı metin ve yazar değerlendirmeleri, öykü kuramı ile ilgili yazılmış kitaplarda sıkça rastladığımız bir durum olmadığı için kitabı ilgi çekici kılarken onu aynı zamanda tartışmaya açık tutuyor.

Ursula K. Le Guin/Dümeni Yaratıcılığa KırmaK

“Hikâye Denzine Yelken Açmak İçin Bir 21. Yüzyıl Kılavuzu” alt başlığıyla yayımlanan kitap belki Amerika’da yaşayan dünyanın en büyük bilimkurgu yazarı olarak anılan Ursula K. Le Guin’in kaleminden çıktığı için belki de merramını oldukça net bir şekilde dile getirdiği için okurun ilgisini çekti ve kitap kısa sürede üçüncü baskısını yaptı.

Dümeni Yaratıcılığa KırmaK için, tam bir öykü atölyesi kitabı dersek doğru söylemiş oluruz. Bu tür atölyelere şüpheli gözlerle bakan okurlar için yazar, kitabın girişinde yazmanın her şeyden önce bir zanaat olduğunu, bunun için metot öğrenmeye çalışmanın doğal olduğunu ifade ediyor. Aynı zamanda bir şeyi iyi yapmanın öneminden bahsederken, bunun bir ömür boyu sürebileceğine ve bunun için gösterilen çabaya değer olduğuna vurgu yapıyor.

Ursula K. Le Guin, kitabında öykünün belli başlı meselelerine değiniyor. “Yazdıklarınızın Sesi”, “Noktalama İşaretleri ve Dilbilgisi”, “Tekrarlar, Bakış Açısı ve Anlatıda Ses”, “Dolaylı Anlatı veya Ne Anlatıyor”, kitabın bölüm başlıklarından bazıları. Bu başlıklarla ilgili önce özlü bir değerlendirme yapan yazar akabinde okura/öğrenciye çeşitli yazı alıştırmaları veriyor. Okurun izleyeceği yolu

söyleyip, konuyla ilgili okuma tavsiyelerinde bulunuyor. Âdeta mesafeleri aşır atölyeyi bizzat yönetiyor. Zaten kitabın sonunda, ideal bir öykü atölyesinin nasıl kurulup nasıl işleyebileceğini belirten küçük bir yol haritası da mevcut.

Dümeni Yaratıcılığa Kırma daha ziyade zaten yazan ve yazdıkları üzerine düşünenler için diye servis edilse de kitabın, uzun okumalardan sonra artık yazmaya karar vermiş yolun başındakileri de içine alacak bir gemi vazifesi göreceği kanaatindeyim.

Yavuz Demir/*Kurmacanın Hâlleri Kalenin Bedenleri*

Kurmacayla ilgili yazılarını HECEÖYKÜ’de okuduğumuz Yavuz Demir’in *Kurmacanın Hâlleri Kalenin Bedenleri* adlı kitabı 2017’nin son günlerinde Hece yayınları tarafından yayımlandı. Kitap isminin de işaret ettiği gibi kurmacanın hâllerine değiniyor ve bunu, kendine özgü bir kurguyla, oyuncu, sorgulayıcı ve dolambaçlı bir üslupla yapıyor.

Kitap boyunca kurmacadaki anlamı sorgulayan Demir, buna uyumlu olarak kitabını anlaşılır kılma çabasından uzak tutuyor.

İçinde biri Sait Faik’e biri Kafka’ya ait iki öykünün ve bir minyatür resmin de olduğu kitap, sık sık Tanpınar’ın *Huzur* romanına değiniyor. Yazarın en az Mümtaz kadar kulağını çınlattığı biri varsa o da harikalar diyarındaki Alice. Demir, kitabını Kur’an’dan mitolojiye, Kafka’dan Adalet Ağaoğlu’na, çocuk masallarından kült eserlere pek çok kaynağa atıf yaparak, çok sayıda yazar ve eser ismi zikrederek, bolca alıntı yaparak inşa ediyor.

Kitap aynı zamanda, edebiyat öğretilebilir yahut ölçülebilir mi, yaratıcı yazarlık edebiyatın endüstrileşmesini ifade eden bir kavram mı gibi sorular sorarken; eserlerin ilk cümleleri, ağır roman kavramı, tarih ve hikâyenin işbirliği, kurmaca metinlerde değişim teması gibi meselelere de değiniyor. *Kurmacanın Hâlleri Kalenin Bedenleri*, farklı, özel ve tartışmalı bir okuma alternatifi sunuyor. Aynı zamanda eser, kurmaca üzerine yazılan ancak kendisi de bizzatihi kurmaca bir metne dönüşen bir çalışma olarak dikkat çekiyor.

YUNUS NADİR ERASLAN

2017'DE ÖYKÜ DERGİLERİ

Bu yazımda 2017'de kesintisiz takip ettiğim yayınları ve o yayınlarda öyküye ilişkin yapılan çalışmaları yazarak kısmen de olsa bu yayınların bir yıllık çalışmalarına değinmiş olacağım. Hiç şüphesiz irili ufaklı bir yığın derginin her ay raflarda yerini aldığını düşünürsek oluşan bu görüntünün edebiyat yayıncılığı adına sevindirici, iç açıcı olduğunu düşünebiliriz. Lakin verilen bu çabanın edebiyat camiasındaki yankısına gelince görüntüdeki bunca çeşitliliğin duyulabilir bir tonda sese sahip olmadığı da üzücüdür.

Bir yıl boyunca kesintisiz takip ettiğim yayınlar Post Öykü, Öykülem dergileri olmuştur. Bu iki yayın da öykü odaklı yayınlardır. Elbette farklı aralıklarla takip ettiğim yayınlar da olmuştur. Ne ki burada yıllık bir değerlendirme yapılacağı için aralıklarla takip ettiğim yayınları elemek zorunda kaldım.

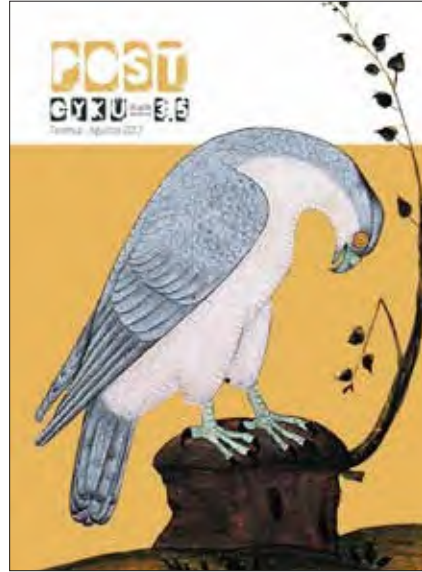
POST ÖYKÜ

2017'de Post Öykü kapsamlı üç dosyayı okuruna sundu. Dergi dosya çalışmalarına 2016 Kasım-Aralık sayısındaki "Mit ve Öykü" dosyasıyla başladı. 2017'de sırasıyla Ocak-Şubat sayısında "Fantastik ve Öykü", Mart-Nisan sayısında "Kahraman ve Öykü", Kasım-Aralık sayısında "Dijital Kültür ve Öykü" dosyalarıyla okurunu buluşturdu. Dosyaların muhtevası bir kitaplık çapında geniş olmasına karşın özellikle alt başlıkları çalışan arkadaşların konuya yaklaşımı ve konu odaklı düşünme biçimleri okurun dikkatini diri tuttuğu gibi aynı zamanda okura rehber bir metin sunma başarısını da göstermiştir. Her dosya sonunda yer alan dosya konusuyla ilgili yayımlanmış teorik eserlerin tanıtımı da dosyayı nitelikli kılan unsurlardan biriydi. Aynı zamanda dosya konusunun bir soruşturmayla genişletilmesi de yazarların farklı bakış açılarını öğrenmemiz açısından önemliydi.

Okurun bir dergiden beklediği yalnız öykü olmamalı. Poetik metinlerin de öykü kadar önemli olduğunu düşünenlerdenim. Dergiyi aldığımda ilk okuduğum sayfalar poetik metinler ve eleştiri yazılarıdır. Post Öykü için 2017 yılı eleştiri açısından da üretken bir yıldır. Derginin Mayıs-Haziran sayısında Senem Gezeroğlu'nun kaleme aldığı "Mustafa Kutlu'nun Günümüz Öyküsüne Etkileri" başlıklı yazısında Mustafa Çiftci, Mustafa Başpınar ve Mukadder Gemic'i'nin öykücülüğünü üslup, tema, karakterler ve mekân noktasında inceleyerek bu yazarların Mustafa Kutlu öykücülüğü izleğinde ürün ortaya koyduklarını izaha çalıştığı enfes bir metin okudum. Yine derginin Eylül - Ekim sayısında Betül Ok'un kaleme aldığı "Leyla Erbil Öykücülüğü Üzerine" başlıklı yazısı da son zamanlarda keyifle okuduğum derginin eleştiri sayfasında yer alan nitelikli inceleme yazılarından biriydi. Betül Ok'un gerek öyküleriyle gerek öyküye ilişkin düşünceleriyle öykü dünyamızda kalıcı olmaya namzet isimlerden bir olacağını düşünüyorum. Yine derginin Temmuz-Ağustos sayısında Bülent Ayyıldız imzalı "Postmodernizm, Biçim-Hakikat ilişkisi ve Postmodern Sonrası" başlıklı yazı da titiz bir dikkatle yazılmış, konu ve alt başlıklarıyla postmodernizm ve gerçeklik algısı üzerinden hiç sapmadan pürdikkat bir kaleminden çıkmış nitelikli bir yazıydı. Derginin eleştiri sayfalarında yerini alan Gülhan Tuba Çelik de dikkat çeken isimlerdendi. Derginin Mart-Nisan 2017 sayısında "Mekanın dönüşümü, Dijital Dünya ve Öykü" başlıklı yazısında klasik dönemden başlayarak modern ve postmodern dönem bağlamında sanatın ve yazının dönüşümünü; bu dönüşümün dijital kültüre etkisini geniş bir bakış açısıyla incelemiştir.

Derginin bir başka dikkate değer köşesi de "Çoğul Bakış" adlı köşeydi. 2016'dan beri Abdullah Harmancı, İsmail Özen, Mehmet Kahraman, Betül Ok, Ali Güney, Hale Sert'in katılımıyla sürdürülen bu köşe, derginin Kasım-Aralık 2017 sayısından itibaren "Dört Artı Bir" başlığıyla aynı izlekte farklı yazar kadrosuyla sürdürülmektedir. "Çoğul Bakış" köşesi de yine benim ilgiyle takip ettiğim bölümlerden biriydi. Dört Artı Bir köşesini de heyecanla takip edeceğim elbette. Bu köşede yazan kalemler seçtikleri ortak bir kitabı, analiz mantığıyla yerine göre eleştirel üslupla değerlendiriyorlar. Hiç şüphesiz bir yazarın okuma

biçimini, metne yaklaşma tarzını, tahlil kabiliyetini görmek açısından büyük bir önem taşımaktadır.

Usta öykücü, öykü eleştirmeni Necip Tosun'un günlüklerine yer verildiği "Öykücünün Günlüğü" köşesi de ilgiyle takip ettiğim bölümlerdendi. Günlükler hiç şüphesiz insanın kişisel serüvenini, hayatının önemli safhalarını, düşünsel gelişimini, sanatsal eğilimlerini, kişiyi geliştiren ortamları, okuma serüvenini ve kişinin hayatındaki daha birçok etkiyi görmemiz açısından bulunmaz kaynaklardır. Okuru yazarla geriye dönük tarihsel bir düzlemde buluşturmanın en etkili yolu günlüklerdir. Bu açıdan da *Post Öykü*'yü gösterdikleri duyarlıktan ötürü kutlamalıyım.

Derginin "Çeviri Öykü" sayfaları başarılı çevirilerle doluydu. Mehmet Hakkı Suçin'in ilk öykü çevirisine 2016 senesinde Öykülem dergisinin yaz sayısında rastlamıştım. Yusuf İdris'e ait "Etten Bir Ev" adlı enfes bir çeviriydi. Aynı imzayı *Post Öykü*'de görmek beni ziyadesiyle heyecanlandırdı. Derginin Mayıs-Haziran 2017 sayısında Mazin Maruf'a ait "Kibrit Çöpü Köpeği" adlı öykünün Arapçadan çevirisini yine aynı heyecanla okuduğumu hatırlıyorum. Yine Enis Rafii'nin "Bacak" adlı öyküsünü derginin Temmuz-Ağustos 2017 sayısında Mehmet Hakkı Suçin çevirisiyle okudum. Derginin çeviri sayfalarına emek veren bir diğer isim de öykülerini de beğeniyle takip ettiğim Bülent Ayyıldız'dır. Terry Bisson'dan çevirdiği "Etten Yapılmışlar" adlı öyküyü ilgiyle okudum.

Emre Ergin, Arda Arel, Osman Cihangir, Bülent Ayyıldız, Cemal Şakar, Akif Hasan Kaya, Gülhan Tuba Çelik 2017'de öyküleriyle de dergide sıklıkla görünen isimlerdi. Andığım isimlerden Gülhan Tuba Çelik'in dışında hepsi de öykü kitabı olan yazarlardır aynı zamanda. 2017'de genç yazarlardan dergide dikkatimi çeken isim ise derginin Mayıs-Haziran 2017 sayısında yayımlanan "Ahimsa" adlı öyküsüyle Şeyda Arslan olmuştur.

Özetle söyleyecek olursam her sayısı nitelikli ürünlerle dolu bir dergiyi okumanın, mutluluğunu, heyecanını yaşattı *Post Öykü* bana.

ÖYKÜLEM

İlk sayısı yaz 2015 olan mevsimlik Öykülem dergisi tür odaklı bir dergi olarak öykü izleğinde yayın hayatını sürdürüyor. Öykü türüne yönelik poetik metinlerin, öykü çevirilerinin, söyleşilerin ve eser incelemelerinin yer aldığı sayfalarıyla okuruna zengin bir öykü sofrası açıyor.

Kış 2017 sayısında Bengü Vahapoğlu imzalı "Öykünün Özerklik Tarihçesi İçin Bir Deneme" başlıklı yazıda türün adının hikâyeden öyküye evrilişinin tarihî seyri anlatılmış. Yazar çok örneklerle konuyu dar bir alana hapsetmeden geniş bir perspektifte incelemiştir.

Mustafa Everdi derginin birinci sayısında yayımlanan “Baraka” adlı öyküyü, anlatım tekniği, konu, imge ve karakterler açısından değerlendirerek geniş oylumlu tahlillerle incelemeye çalışmış.

Yine aynı sayıda Jale Özata Dirlikyapan “Kabuğunu Kıran Öykü” başlıklı yazısında Murat Özyaşar’ın “Kahkaha”, Özgür Çakır’ın “Yükşehir”, Mustafa Orman’ın “Derdin İncinmesin” ve Melisa Kesmez’in “Bazen Bahar” adlı eserlerini incelerken dili aşırı sivrilmeden metin odaklı bir eleştiri kaleme almış. Çoğu dergide rastladığım etliye sütlüye karışmadan yüzünden şöyle bir boyayan bir yazı değil anlayacağınız. Yine aynı kalem derginin ilkbahar sayısında da bu izlekte beş kitap eleştirisi kaleme aldı.

Derginin yaz sayısında Eyüp Tosun’un hazırladığı soruşturmada ikinci kitabı yayımlanan Murat Özyaşar, Gökçe Bezirgan, Hakkı İnanç, Mukadder Gemici ve Ferhat Özkan’a yöneltilen “İlk kitapta içinize sinmeyen şeyler nelerdi?” sorusuna yazarların samimi ve biraz da ironi ile sulandırarak verdikleri cevaplar karşısında eğlendiğimi söyleyebilirim.

İnci Mecmuası’nın 29 Aralık 1952’de Sait Faik’e yönelttiği soruların aynısını “Soruşturma” sayfasında Necati Tosuner’e yöneltmişler. Derginin sonbahar sayısında ise bu sorulara Ahmet Büke muhatap olmuş.

Derginin sonbahar sayısının büyük sürprizi ise Selim İleri’nin 2018’de yayımlanacak uzun hikâyesinden daktiloyla yazılmış bir parçanın tıpkı basımı oldu.

Dergide Eyüp Tosun ve Murat Çelik imzalarını saymazsak -zira bu yazarlar derginin yayın kurulunda yer almaktadır aynı zamanda- her sayısında çoğunluğu gençlerden oluşan farklı yazar isimlerine rastlıyoruz. Özellikle derginin sonbahar sayısında yayımlana Mehmet Sürücü imzalı “Külah” başlıklı öyküyü, yaz sayısında Deniz Tepe imzasıyla yayımlanan “Gülhanım’ın Rüyası” adlı öyküyü ve kış sayısında yer alan Mesut Barış Övün’ün imzalı “Salından Tutam” adlı öyküyü beğeniyle okudum.

ÖYKÜ GAZETESİ

Öykü gazetesi yayın hayatına 1 Ekim 2016'da başladı. Öykücü Faruk Duman, Ercan Yılmaz ve Zeynep Gülçin tarafından yayına hazırlanan Öykü Gazetesi 2017'de de aylık periyotlarla yayınına sürdürdü. Her ay yirminin üzerinde öykücünün ürününe yer verilen gazetede usta yazarların yanında birçok genç kalemin de öyküleri yer aldı.

Sayfalarında sadece öyküye yer veren Öykü Gazetesi'nin, ne bir gazete ne de bir dergi formatında olduğu söylenebilir. Bir tür öykü seçkisi yapılıyor aslında. Şimdiye değin öyküden bahsedilen bir yazı, eleştiri, söyleşi ya da bir soruşturma yayımlanmadı. Sene içerisinde yayımlanan bir kitap tanıtımı veya öykü gündemini ilgilendiren bir faaliyet haberine rastlamadım sayfalarında. Tüm bu söylediklerim olumsuz bir eleştiri olarak yorumlanmamalı. Bir okur olarak Öykü Gazetesi'nden beklentilerimi dile getiriyorum sadece. Yılda ortalama iki yüz elli öykü yayımlamak, iki yüz elli farklı yazarı okurla buluşturmak sevindirici elbette.

Her sayısında ilk sayfasını usta bir yazara ayıran Öykü Gazetesi yine her ay farklı bir öykücünün sözünü mottoya taşıdı. Yılın en beğendiğim mottosu 13. Sayıdaki Boris Vian'ın "Bu hikâye tamamen gerçek, zira onu baştan sona ben uydurdum." cümlesi oldu.

ALİ NECİP ERDOĞAN

ÖYKÜNÜN SERÜVENİ DEVAM EDİYOR

2017 yılında yayımlanan öykü kitapları üç yüz civarında. Bunların dikkate değer bir kısmı ilk öykü kitapları. Bu yazıda, ilk öykü kitaplarına kısaca göz atmaya gayret edeceğiz.

Atları Uçuruma Sürmek/Emin Gürdamur

Onaltı öyküden oluşan *Atları Uçuruma Sürmek*, şiirsel diliyle ve dilsel kurgusuyla, imge ve metaforlarla yüklü geniş bir çağrışım alanıyla öne çıkan bir eser. Özellikle ‘Atları Uçuruma sürmek’, ‘Kahverengi Zarf’ ve ‘Güneşin Öbür Batışı’ isimli öyküler önemli. ‘Atları Uçuruma Sürmek’ isimli öyküde oluşturulan dilsel kurgu “korkma” kelimesi üzerinden işlemekte/akmaktadır. Anlatıcı “Korkma!” diyerek hem kendisine hem de insanlığa seslenir ve asıl korkulması gerekeni hatırlatır. Korkuya neden olan ölümdür ve bu da yaşamın sorgulanmasıyla ortaya çıkmaktadır. ‘Kahverengi Zarf’ isimli öykü, anlatıcının çalan telefonu açmasıyla başlıyor. Böylelikle, davetine icabet edemediği arkadaşının cenazesine giderken, kendi içine doğru bir yolculuğa çıkıyor. ‘Güneşin Öbür Batışı’ isimli öykü, paralel iki anlatıdan oluşur. Kâğıt gemisini leğende yüzdüren çocuğun oyunu ile telaşla vapura binen insanların arasındaki bir adam ve kadının ilişkisi. Gerçekliğin bir kısmından kurtulurken bir kısma mahkûm olan iki kişinin birbirlerindeki serüveni aynı zamanda bir çocuğun leğende yüzdürdüğü geminin serüvenidir. ‘Karanlık’ isimli öyküde, annesi intihar eden adamın bir çıkış araması ve bulması anlatılmaktadır. Ev, evin salonundaki uçurum, berjer koltuk ve izmaritle dolu küllük... ‘Karanlığı ışığa, ışıği karanlığa tutan’ anlatıcı ‘zifiri karanlığa’ doğru adım atar. Işık, yaşamı ve iyi ve güzel olanı temsil ederken, karanlık ölümü ve kötü, yasak olanı temsil eder. ‘Karanlık’ kişileştirilir ve anlatıcının karanlıkla olan ilişkisine tanıklık ederiz. Karanlık, kendisinin “ışığın yokluğu” olarak tanımlanmasına kızmaktadır. ‘Seran-

der Kuşları', bilgelik ve irfanla donanmış dört direğin avluda namaza duruşu, dava uğruna kendinden ve böylelikle dedesinden sıyrılıp çıkan torunun hem bir iç hesaplaşması hem de dava arkadaşlarına ilettiği bir manifestodur. Dede geleneği, irfanı, geçmişini temsil ederken, dava arkadaşları modern, bilgiyi ve geleceği temsil ederler.

Uyanmak Üzere Olan Adam/Hasan Harmancı

Üç bölümden ve on iki öyküden oluşan ilk kitabında Hasan Harmancı, ironik bir dille etkileyici bir üslup geliştirmiş. İşlediği konular çekici olduğu gibi dil başarısı ve ironiyi kullanma biçimi okuma hazzını ikiye katlıyor. Kitap, "Ama", "Yani" ve "Bir Üçleme..." şeklinde üç bölüme ayrılmış. "Ama" ve "Yani" bölümleri, kendisine "itham edici" soru sorulmuş birinin "savunma" refleksi gibi. "*Etrafında olup bitenlerden sorumlu olmadığını mı zannediyorsun?*" diye soran yazar, ama... yani... diye başlayan cümleler kurarak konforlu dünyasında kendini avutan günümüz insanını merceğin altına itmiş. Özellikle "Ama" bölümünün (ve kitabın da) ilk öyküsü olan 'Hafta İçi Öğleden Sonraları Ahmet Babayla' isimli öyküsü etkileyici. 'Ragıp Abiyle Yapılan İkinci Yürüyüşleri', 'Kadının Güzelliği – Güzelliğin Kadını' bu bölümün öyküleri. İkinci bölüm olan "Yani"deki öykülerden 'Bir Kerahet Vakti İbn Arabi ve Tarantino' isimli öykü, kavramların sorgulandığı ve konuşmanın (çağırışım)la düşünmenin ne-reye vardırıdığıyla; bilmenin, kişiyi hiçbir yere götürmeyeceğinin ironik bir dille anlatıldığı bir öykü. 'Sadettin İle Nagehân'ın Mutlu Bitmeyen Hikâyesi' ise, "*aylardan nisan değildi. Ağaçlar çiçeğe durmamış, rüzgârın dağdan bayırdan getirdiği güzel kokular mahalleyi, sokağı, evleri doldurmamıştı.*" diye başlayan, eşine az rastlanır bir dille anlatılmış sıra dışı bir öykü.

Pitbull/Levent Tülek

Çok sağlam ve etkileyici bir kitap olan *Pitbull*, insanı ve onun durduğu yeri sorgulayan öykülerden oluşuyor. Özellikle üretilmiş bir köpeğin dilinden anlatılan 'Pitbull' öyküsü, nesepsiz/soysuz, çirkinleşip köpekleşen (vampirleşen) insana gönderme yapıyor. 'Dünya İyisi' isimli öykü, "iyi"nin ne olduğunu sorguluyor: buzdolabındaki "kesik baş"lar itaat kültürünün, düşünmenin önünde engeli vurguluyor. Kitabın en etkileyici öyküsü ise 'Sirius 14' isimli öykü. Caminin merdivenlerinde duran, hiç kimsenin fark etmediği esans satıcısı bir gün "*gölgesinin kendisini bıkkın bir köle gibi takip ettiği*" birini görür. "*Kolay gelsin dayı!*" diyerek yanaşır esansçıya, tabii çakala benzeyen gölgesiyle birlikte. Böylece av ile avcı arasında gerilimli bir akış başlar.

Serazat/Safiye Gölbaşı

Serazat sadeliği, samimiyeti ve sıcaklığıyla öne çıkan bir kitap. On dokuz öyküden oluşuyor. ‘Serazat’ isimli öykü, ev diye tozlu bir böcek deliğine giren Serazat’ın, adını nerden duyduğunu hatırlamadığı Hürendiş’le olan ilişkisi, Dilbeste’nin doğuşu. ‘Nevski Bulvarı’ndan Notlar’ isimli öykü, kitabın en güzel öykülerinden biri. Hayran olduğu yazarla karşılaşmak umuduyla Nevski Bulvarı’na çıkan anlatıcı bir gün onunla karşılaşır ve hayalinde kurduğu gibi bir karşılaşma olmaz bu. Onu görünce, gözlerini kapatıp sırtını döner ve kollarıyla kendisini sarıp yolun kenarına çekilir. Gözünü açtığı anda herkesin kendisine baktığını ve o büyük yazarın gittiğini görür ve sonra düşer bayılır. Ancak bu olayın Rus Postası Gazetesinde yayımlanan romana nasıl yansıtacağını düşünerek, intihar etmekten vazgeçer. ‘Hicri’ öyküsü, mülteciliği “anne” imgesi üzerinden anlatır. Yer değiştirmek zorunda kalan bir insanın duygularını, okuyucuya çok net hissettirir. Yerinden yurdundan olmuş mültecinin, şimdi “anne” dediği bu yerin, ona bir anne gibi bakmadığını söyler. ‘Susku’ isimli öyküde, kapının arkasında ve önünde olan iki kişinin aşkına ve hâllerine şahit oluruz. ‘Annemle Ben Aynı Yaştayken’ isimli öyküde, anlatıcı zamanda geriye giderek annesinin kendisiyle aynı yaşta olduğu bir ana şahitlik eder. Annesini, evi, kardeşlerini inceler. ‘Nev Bir Zat’ öyküsü ise, hayatını babasının yanında hep çırak olarak geçirmiş bir adamın, bunca yıl sonra sevdiği kadını (Mehpare) bulması ve bir çocuk sahibi olması anlatılır. Sinematografik bir öykü olan ‘Bereşan’, sahneler şeklinde ve iki ayrı dil kullanılarak yazılmış bir öykü. Bereşan’ın babası ile kocası arasındaki ilişki, sonrasında kocasından ayrılması, bir çiftlikte yaralarını sarması ‘resimler’ üzerinden anlatılır.

Tekme Tokatlı Şehir Rehberi/Mevsim Yenice.

2017 yılı içinde üçüncü baskıya ulaşan *Tekme Tokatlı Şehir Rehberi*, on bir öyküden oluşuyor. Kurgusal başarısı, akıcılığı, dili kullanmadaki titizliği ile bunu hak eden bir kitap. Öyküler kimi zaman sıra dışı olayları anlatırken, kimi zaman da sıradan olanın güzelliğiyle şaşırtıyor okuyucuyu. Özellikle ‘Tilkiler Aç mı Kalsın’ öyküsü çok etkileyici. Öykünün karakterlerinden biri kendisine dayatılan hayatı reddeden, kendi dünyasını kurmuş, aktif (olayları ve akışı belirleyen) biri; diğeri hayatın kendisinden istediklerini sakın ve uysalca yerine getiren pasif (maruz kalan) biridir. En olmadık zamanlarda, hiç bekenilmeyecek şeyleri kendi usulünce ve hiç kimseye aldırmadan yapan aktif karakter, fiillerine öyle güzel gerekçeler yahut bahaneler bulur ki bu, okuyucuyu ciğerinden yakalar. Bir diğer önemli öykü ise 2015 yılında Alt Kitap Öykü Ödü-

lünü de alan ‘Açık Artırma’ isimli öyküdür. Kurgusuyla ve akıcı anlatımıyla okuyucuyu içine çeker. Emekli felsefe öğretmenin resim tutkusu, onun hayal ettiği gibi biri olmayan torununun ağzından anlatılır. Öykü, “insan tutkusunun” bir resmi gibidir. Kitaba ismini de veren ‘Tekme Tokatlı Şehir Rehberi’, çektiği aşk acısını fiziksel acıyla unutmaya çalışan İzmir’den Anadolu bozkırlarındaki bir şehre gelen adamın öyküsüdür. ‘Durağan Yolcu’ isimli öykü ise (anlatıcının kadın olduğu nadir öykülerden biri), dramatik bir ‘yaşanmamış hayat’ öyküsüdür. Yıllardır annesine bakan bir kadının annesinin ölümünden sonra sorguladığı yaşamı: “*Ben iyi bir evlattım. Ve onu mezara koyduğum gün bu hayattaki görevim tamamlanmıştı.*” ‘Böyle’ isimli öykü ise, eşine kaybeden bir kadının kendisi ve eşi hakkındaki gerçeklerle yüzleşme öyküsüdür.

Susulacak Ne Çok Şey Var Aramızda/Ezgi Polat

Kitabın arka kapağında “*Duygu hallerimizin, itirazlarımızın ve sustukça büyüüttüğümüz ortak sorunlarımızın öyküleri. Öykü kişilerinin bol bol konuştuğunu ama her konuşmada asıl çabalarının aslında aktarmaya değil, üstünü kapatmaya yönelik olduğunu göreceksiniz.*” denilmiş. Gerçekten de kitaba adını veren öykü ‘Susulacak Ne Çok Şey Var Aramızda’, en yakın arkadaşı olan Oktay’ın eşi İpek’e âşık olan Sedat’ın bütün konuşmaları bu aşkı örtmeye, gizlemeye yöneliktir. Oktay’ın kendini mahvı sanki İpek ile Sedat içindir. Ancak Yeşilçam filmlerine özgü bir sonla “*kapıyı inceden aralık bırakıp*” giden Sedat’ın bu tavrı, öyküyü etkileyici kılan en önemli unsurdur, zira aşkına da arkadaşına da ihanet etmez. Yine konuşarak “*asıl nedeni*” gizleyen ama gizlediği kadar da açığa vuran kadın anlatıcının kendisini bırakıp giden Murat’a serzenişinin anlatıldığı ‘Geleceksen Gel Sen de’ isimli öykü, kitabın en güzel öyküsü. Bir kadın gözünden hem onun ikilemlerini hem acısını hem de hayata isyanını okuyoruz. Öykünün sonu, delirmekle delirmemek arasındaki ince çizginin şiirsel bir anlatımı gibi. ‘Sıkıntı’ isimli öykü en dramatik olanlardan, onu diğer öykülerden ayıran özelliği ise diğer öykülerin aksine, yani “*konusarak gizlenen şey*” burada “*susarak*” gizleniyor ve (öykünün sonunda) anlatıcı ile annesinin susarak ve gülümseyerek öyküyü bitirmeleri.

Orada Bir Yerde/Engin Türkgeldi

Engin Türkgeldi’nin ‘Orada Bir Yerde’ isimli kitabını diğer öykü kitaplarından ayıran özelliği fantastik unsurlar taşıyor olması ve masalsi dili. ‘Saat Kulesinin Gölgesinde’ öyküsü, sapa bir kasabaya saat kulesi dikilmesiyle birlikte savaşın patlak vermesi, kasabadaki erkeklerin askere alınması, daha son-

ra develerin, keçilerin ve altınların alınmasıyla kasabanın kaderine terk edilşinin, saat kulesiyle baş başa kalışının öyküsü. Soğuk esir pazarında, kuzey savaşında esir düşen bir kölenin, güzel dişleri nedeniyle, boynunda nal dövme-si olan biri tarafından, adını bilmediğı yüzünü görmediğı bir efendi için satın alınmasıyla başlayan ‘Mükemmel Bir Gülüş’ isimli öykü, efendi-köle ilişkisi üzerinden bir sistem sorgulaması yapıyor: efendilerin dişleri, kölelere aittir.

Maveraünnehir Nereye Dökülür/Engin Barış Kalkan

Maveraünnehir Nereye Dökülür dokuz öyküden oluşuyor. Eşinin yeni bir eve taşınmak istemesiyle emlakçıya giden işsiz güçsüz kahraman, emlakçının gösterdiği evde çekmecenin arkasına sıkışmış ‘Maveraünnehir Nereye Dökülür’ isimli bir öykü dosyası buluyor. Evin önceki kiracısı tarafından unutulduğunu düşünüyor ve kitap hâline getirilip getirilmediğini anlamak için araştırma yapıyor, basılmadığını görüyor. Bu dosyayı kendisi yazmış gibi yayımlama hayalleri kuruyor. Yol ayrımlarında verdiği kararlarla çuvalladığını anlayan bir üniversite hocası yasak bir ilişkinin sürüklediğı göle karşı konumlanmış kahvaltı salonunda, karısı Leyla’yı, oğlu Can’ı, sevgilisi Asuman’ı, kendisini, yakalandığı kanser hastalığını, çocukken kütüphaneden alıp iade etmediğı kitapları... sorgulamaya başlıyor ve “öyle değil de böyle olsaydı nerede, kiminle, ne hâlde olurdum. ... İnsanın mevcut hayatını binlerce olasılık arasından farkında olma-dan seçtiğini görmek hayli sarsıcı” diyor ‘Serpme Kahvaltı’ isimli öyküde.

HATİCE BİLDİRİCİ

KUŞLAR

Günlük hayatımızın içinde sıradan varlıklar olarak kabul ettiğimiz, hatta bu sıradanlığın süsleri sayılabilecek olan ürkek tabiatlı kuşların bir anda saldırganlaşıp yırtıcı hayvanlara dönüşmesi kabulleri tersine çeviren korkutucu bir durum. Bu durum, bir sanat eserinin konusu olduğunda ise güçlü bir alegoriye dönüşür. Kendine has bir sinema dili olan gerilim filmlerinin ustası Alfred Hitchcock içinse bu olay, içeriği itibarıyla bir nimet hâline gelir.

Hitchcock'un 1926 yılında sessiz film döneminde İngiltere'de başlayıp 1977'de Hollywood'da son bulan 56 sinema eserinden oluşan filmografisinin 51. filmi *Kuşlar*, İngiliz yazar Daphne du Maurier'in aynı isimli uzun öyküsünün serbest bir uyarlamasıdır.

Daphne Du Maurier 1907-1989 yıllarında yaşar. Eserlerinde entrika, suç ve romantizmi daha çok gotik tarzda ele alır. Onun eserlerinin karakteristik bir özelliği sayılabilecek olan gotik tarzın İngiliz edebiyat tarihinde özel bir yeri vardır. XVIII ve XIX. yüzyılın başlangıcında rağbet gören bu tür; eski şatolar-
da, manastırlarda, yıkıntılarla dolu bir Ortaçağ dekorunda geçtiği için bu ismi alır. Düşgücünün

nün bir ürünü olarak bilinen gotik bir yapıt; kurallara uymaz, özgür ve coşkuludur. Zaman içinde usta ellerde bilinmeyen korkusunu vermede önemli bir tür hâline gelir.¹ Karakterlerin iç dünyasına gizemli bir dünyada yolculuk yapmak, gotik edebiyatın işlevini belirler. Daphne Du Maurier da İngiliz edebiyatının geleneksel anlatım biçimlerinden uzaklaşmaz, bugün fantastik edebiyatın sınırları içinde de değerlendirilebilecek eserler verir. Gizemli bir cinayeti ya da sıra dışı gerilim yaratan bir olayı işlerken kendi çağının insanını anlatır. Eserlerinde XX. yüzyılın ilk yarısında Avrupalı olmanın neredeyse gotik sayılabilecek çıkmazlarına mecaz yoluyla göndermeler yapar. Birçok eseri; gerilim içeren bir atmosferde, olayların üzerindeki esrar perdesinin yavaşça aralanması ile zirvesine tırmanır ve şaşırtıcı bir gerçeğin ortaya çıkması ile biter. Maurier'in öykü ve romanlarından on iki sinema uyarlaması ve kırkın üzerinde televizyon dizisi yapılır. Hitchcock tarafından üç eseri beyaz perdeye taşınır. İlki olan *Jameica Inn* (1939) ve ikincisi *Rebecca* (1940) romanlarından uyarlamadır. Üçüncüsü ise yazımızın konusunu oluşturan "Kuşlar"² öyküsüdür.

Daphne Du Maurier'in eserlerinin Hitchcock tarafından filme aktarılmasında onun eserlerindeki aralanmayı bekleyen esrar perdesi, gerilim ve şaşırtıcı gerçeklere dayanan olay örgüsünün önemi vardır. Maurier'in soğuk savaş döneminde İngiltere'nin komünizm paranoyasıyla şekillenen 1952 tarihli "Kuşlar" öyküsü ise Hitchcock'un elinde 1963 yılında bir modern hayat eleştirisine dönüşür.³

Öyküden Filme

Maurier'in uzun öyküsü, kış soğuklarının başladığı günlerde kuşların Nat Hocken'in evine bir gece yarısı saldırması ile başlar. Nat'ın her gün gördüğü farklı türlerdeki onlarca kuş camları kırıp evin içine saldırır. Savaşta sakat kalmış ve evinin yakınlardaki bir çiftlikte çalışan Nat Hocken, karısı ve iki ço-

cuğu ile kasabanın dışında küçük bir evde yaşamaktadır. O gece ailesini güç bela kuşların elinden kurtarabilmiştir. Nat, bu durumu çiftlikte ve kasabada dile getirir ama kimse ona inanmaz. Bunu Nat'ın tuhaflığına bağlarlar. Nat, o gün işyerinden izin alıp kuşların saldırısına karşı evini sağlamlaştırır. Bütün pencerelere tahtalar çakar, bacaları kapatır. Bütün kasabaya saldıran kuşlardan tedbir aldığı için sadece Nat ve ailesi kurtulur. Evdeki radyodan kuşların büyük şehirlere de saldırmaya başladığını öğreniriz. Bir süre sonra radyodan sinyal gelmemeye başlar. Kuşların, ülkeyi belki de bütün dünyayı işgal etmiş olabileceği düşüncesini oluşturarak öykü son bulur.

Daha önce dile getirdiğim gibi *Kuşlar*, serbest bir uyarlamadır. Yani öykünün ve filmin temel meselesi aynı olmakla beraber, olay örgüsü ve kahramanlar farklıdır. Öykü de film de kuşların insanlara saldırısını odağa alır fakat Hitchcock, Maurier'in öyküsünden başka bir olay örgüsü kurar. Temel farklılık, filmdeki kuş saldırısında kasabaya yeni gelmiş şehirlî, güzel, sarışın ve zengin bir kadın merkeze alınırken öyküde sıradan bir kasabalı olan Nat ve ailesini merkeze alınır.

Kısaca filmin olay örgüsü şöyledir: Melanie Daniels (Tippi Hedren), San Francisco'daki bir evcil hayvan dükkânında yakışıklı bir avukat olan Mitch Brenner (Rod Taylor) ile tanışır, ondan hoşlanır. Melanie, o gün Mitch'in kız kardeşinin doğum günü için aradığı fakat bulamadığı kuşları satın alır ve bunları hediye olarak Mitch'in Pasifik kıyısındaki küçük bir kasaba olan Bodego

Bay'deki evine götürür. O, kasabaya geldikten sonra kuşlar tuhaf davranmaya ve sebepsiz bir şekilde insanlara saldırmaya başlar. Kuşların saldırıları kısa bir süre içinde ölümcül olacak, insanlara yaptıkları saldırılar sertleşecektir. Kasaba halkı, bu saldırıları Melani'nin kasabaya gelmesiyle başlayan bir uğursuzluk olarak değerlendirir. Dinmeyen saldırılardan Melani ve Mitch'in ailesi şehre kaçarak kurtulur.

Film ve öykü; kuşların kasabaya insanlara zarar verecek biçimde saldırması, Nat'ın ve Mitch'in evlerinin kasabanın dışında olması, kahramanların bu evlerde mahsur kalması, ikisinin de evlerini aynı yöntemlerle korumaya çalışmaları, bu evin yakınlarında bir

çiftlik bulunması ile benzer. Öykünün senaryoda bulunduğu karşılıklar bunlardır. Öyküde kuşların sesi kahramanlar için o denli korkutucudur ki, bununla baş etmek için kendilerine birtakım çareler ararlar. Filmde ise diğer Hitchcock filmlerinin aksine müzik kullanılmayıp film sadece kuş çığlıkları ile örülmüş. Buna rağmen öyküde âdeta kulağımıza gelen rahatsızlık verici ses, filmde karşılığını bulamamış gibidir. Bu noktada Maurier'in tahkiyesindeki başarı dikkat çekicidir.

Hitchcock ve Kuşlar

Hitchcock 1963 yılında yaptığı bir söyleşisinde filminin çıkış noktasının sadece Maruire'in öyküsü olmadığını, filmdeki olayların çoğunun gerçeğe dayandığını söyler ve şunları ekler: *Aslında filmdeki saldırılardan biri 30 Nisan 1960'da Kaliforniya, La Jolla'daki saldırının canlandırması. Binlerce kırlangıç bazı evlerin bacalarından insanların oturma odasına giriyor. ... Bir diğer saldırıda tam bizim çalıştığımız yerde, San Francisco Chronicle gazetesinin bildirildiğine göre kargaların pike yapıp koyunların gözünü çıkardığı ve ardından da onları parçaladığı San Francisco'nun kuzeyinde Bodega Bay'da gerçekleşmiş. Bütün bunlara örnek teşkil edecek durumlar var.*⁴

Hitchcock aynı söyleşisinde filmin temasının, insanların bizi saran felaketin farkında olmamaları olduğunu belirtir. Filmin başında gösterilen kafesteki kuşların, filmin sonunda insanların evlerini bir kafese döndürüp onları hapsedmelerini; tabiatın, kendisine hükmetmeye çalışan insandan daha büyük bir güce sahip olduğunun ve işlerin tersine dönmesi hâlinde öcünü korkunç bir biçimde alabileceğinin işareti olarak okuyabiliriz. Nitekim yönetmen aynı söyleşide “kuşların kulübeye nasıl çarptığını görüyorsunuz. Yani martılar insanları, kız da kuşu temsil ediyor. ...artık o, altın kafeste değil.”⁵ der. Ayrıca filmde, başlayan kuş saldırılarını bir kafede tartışan kasabalılardan kuşbilimci olduğunu söyleyen bir kadının, kuşların saldırısını imkânsız gördüğünü anlatması sırasında, karşısında oturan kasabanın delisi olduğunu anladığımız adamın Kutsal Kitap'tan dünyanın sonuna dair ayetler okumasıyla bilim ve din karşıtlığına dikkat çekilir. Bu sahneden yola çıktığımızda filmde bilimsel gerçeklerin mutlak olup olmadığının tartışılabilirliğine dair bir göndermeyi okumak mümkündür.

Öyküde dışarıdan gelen saldırının insanın özgürlüğünü elinden alarak hapsedmekle kalmayıp tüm insanlık için bir yok oluş tehdidi olabileceği söylenir. Maurier'in bir açıklaması ile karşılaşmamakla beraber öykünün yazıldığı dönemde İngiltere'nin içinde bulunduğu durumların alegorisini yaptığını biliyoruz. Bu öyküde tabiatın öç alması mevzu olabileceği gibi filmde farklı olarak kominizim tehdidi de işaret edilmiştir.

Hitchcock

Alfred Hitchcock sinemanın kurallarını ve sınırlarını zorlayan yönetmenlerdendir. Sinemaya kattığı yeniliklerin özünde, sahip olduğu farklı bakış açısı kadar cesareti hatta cüretkârlığını da zikretmeliyiz. Dünya sinema tarihine altın harflerle adını yazdıran Hitchcock, anlatıma kattıkları ile “auteur” yönetmenler arasında anılır. *“Bir filmin en önemli görevi, kelimelerin yerine görüntüleri koyabilmektir.”* der. Hikâyeden çok hikâyeyi nasıl anlatacağını önemseyen yönetmen bunu şu örnekle açıklar: *“Mesela bir casus filminde casusun neyi aradığı önemli değil, önemli olan nasıl aradığı. Ancak yine de neyi aradığını belirtmem lazım. Bunun benim gözümde bir önemi yok ama seyirci açısından çok şey ifade ediyor.”*

Kurgudaki dehasında dikkati çeken taraflarından biri de karakteri merkeze almamasıdır. Filmlerinde gerilim yaratan gizemli bir olay vardır. Dikkat olaya çekilir. Bu olayla, bir mesaj vermeyi değil seyirciye istediğini vermeyi amaçlar Hitchcock. O, yarattığı melodramın, tek okumasını derin bir karşılık olarak zorla kabul ettirmeye çalışır.⁶ Kendisi için de bunun yolunun gerilimden geçtiğini söyler. Kuşlar filmini izlemiş olan gazeteci şaşkınlıkla Hitchcock’a sorar: *Neden filmlerinizde hep dehşetten ve suçtan yola çıkıyorsunuz? Ölüm sahnelerine ve acıya çokça yer veriyorsunuz. Neden bizi hep korkutmak ve şok etmek istiyorsunuz?*

Hitchcock buna şöyle cevap verir:

“Öncelikle başka tarzda filmler yapsaydım kimse bana inanmazdı. ...ben bir insan severim: insanlara istediklerini veriyorum. İnsanlar korkutulmayı ve şoke edilmeyi seviyorlar. Bu iki hissin insan üzerinde aynı etkiye sahip olduğunu hiç fark etmediniz mi? Üç aylık bir bebeği düşünelim. Annesi üstüne eğiliyor. “Seni yiyip bitireceğim” diyor. Bebek korkudan ağlıyor. Sonra annesi gülerken o da çok mutlu bir şekilde gülüyor. Salıncakta sallanan altı yaşında bir çocuğu ele alalım. Salıncakla giderek daha çok yükseliyor. Neden? Çünkü bu onu korkutuyor ve aynı zamanda eğleniyor.”

Hız yapan şoförü de örnek verdikten sonra insanların korkarak eğlenebildiklerini kendisinin de filmleri çekerken eğlendiğini ifade eder. Daha sonra ister muzip diyelim ister sadist, şu cümleleri belli ki keyifle sarf ediyor: *“Hiçbir şey bana bir suç fikri düşünmek kadar zevk vermiyor. Bir hikâyeye yazarken iş suça geldiği*

zaman mutlu bir şekilde, ‘Bu adamı şöyle öldürsem güzel olmaz mı acaba’ diye düşünüyorum. Sonra daha da mutlu bir şekilde, ‘bence insanlar bu noktada bağırırmaya başlayacaklar’ diye düşünüyorum. Bu böyle olmak zorunda, çünkü ben üç yıl Cizvitlerin yönetiminde bir okulda okudum. Beni sürekli olarak ölümle ilgili her şeyle korkuturlardı. Ayrıca ben bir İngiliz olduğumdan bu böyle olmak zorunda. İngilizler suç hikâyelerinde hayal güçlerini çok kullanırlar. Dünyanın en eğlenceli suç hikâyeleri onlardadır.”⁷

Bu cümlelerden anlıyoruz ki Hitchcock, işinden büyük bir keyif alıyor. Bunu kendisi için bir eğlenme aracı olarak görmekle kalmıyor; seyircinin de eğleneceğini, kendisinden bunu beklediğini hatta istediğini, kendisinin böyle bir yola başvurmasının sebebinin de doğal bir biçimde eğlenmeye dönüşen bir korku yaratma çabası olduğunu anlıyoruz. Hitchcock için düşündürmek, sorgulatmak, yüzleştirmek ikinci dercede bir değer taşır.

Kuşlar’ın çekiminde bin beş yüz eğitilmiş kargayla çalıştığını, R.S.P. C.A’nın temsilcisi tarafından takip edildiğini, bu yetkili kuşların yorulduğunu ifade ettiğinde çekimleri durdurduğunu, çekimler sırasında kendisi için film-den sonra en önemli olanın kuşlar olduğunu söylüyor. Asıl ilginç sözlerini de bu nokta da ifade ediyor:

“Kuşların erkeklerden bu şekilde öçlerini alabilmelerinin haklı olduğunu düşünüyorum. Kuşlar yüzyıllardır erkeklerden eziyet görüyorlar. Öldürülüyor, tencereye konuyor, fırınlanıyor, şişe geçiriyor, tükenmez kalemlere ve şapkalara süs olarak kullanıyorlar... Böylesi bir rezalet ibretlik bir cezayı hak ediyor.”⁸

Çok da mantıklı olmayan bu açıklamasında filmde kadınların neden kuşlar tarafından erkekler kadar hatta daha fazla eziyete maruz bırakıldığını açıklayabilmesi mümkün görünmüyor.⁹ Ayrıca kuşların insanlara saldırmasını, insanın tabiata verdiği zararın bir karşılığı olarak değerlendirmeye meyletmemesi de asıl amacının erkekleri cezalandırmak ya da doğa-insan ilişkisine bir not düşmek değil, seyirciyi korku yoluyla eğlendirerek haz vermek ve kendini bu yolla izletmek amacını güttüğünü sezmemek mümkün değil. Nitekim “ ... Filminizin yoğun bir felsefi ve ahlaki önemi var: Kendine yapılmasını istemediğin bir

şeyi başkasına yapma diyorsunuz, diyen gazeteciye hiç de öyle bir düşüncesinin olmadığını böyle şeylere ulaşmak için insanların kiliseye vaaz dinlemeye gideceğini söylüyor ve ekliyor: “İnsanlar sinemaya eğlenmek için gidiyorlar. Ve eğlenmek için çok para ödüyorlar. Ahlak eğlenceden daha ucuz.”¹⁰

Bu noktada Hitchcock’u suç ve şaşırtıcı gerilim öyküleri yazmış olan Daphne Du Maurier’in hikâyelerine götürenin yukarıda bahsettiği bu İngiliz usulü suç anlatabilme becerisini göz önünde bulundurmalıyız.

1963 yılında En İyi Görsel Efekt dalında Oscar’a aday gösterilmiş olan *Kuşlar*’ın, özellikle ABD ve İngiltere’de kargalara karşı izleyiciler üzerinde yıllarca süren bir tedirginlik bıraktığı söylenir. Güvenilen bir yerden aniden zarar görmeye başlamanın şoke eden etkisi, bugün de *Kuşlar* aracılığıyla pek çok filme ilham kaynağı olmaya devam ediyor.

1 Mina Urgan, İngiliz Edebiyat Tarihi III, Altın Kitaplar, 1991, s. 94.

2 Daphne Du Maurier, *Kuşlar*, Gündüz Yayınları, 1973.

3 <http://www.arkakapak.com/genel/kuslar-hitchcockyen-gerilim-klasigi/>

4 Sidney Gottlieb (Derleyen), Alfred Hitchcock, çev. Nazlı Pekkan, Agora Kitaplığı, 2014, s. 35.

5 A.g.e., s. 62.

6 John Orr, Sinema ve Modernlik, Çev. Ayşegül Bahçıvan, Ark Yayınları, 1993, s. 127.

7 A.g.e., s. 63.

8 A.g.e., s. 62.

9 Hitchcock’un, *Kuşlar*’ın çekimi sırasında başrol oyuncusu Tippi Hedren’i günlerce gerçek kuşların saldırısına maruz bıraktığı, bunu aşkına karşılık vermediği için yaptığı hatta bir sonraki filmde bunun benzeri durumlara tahammül edemeyen Tippi’nin sözleşmeyi iptal etmesi üzerine onun oyunculuk kariyerini engellediği bilinen gerçeklerdir. Bunları anlatan “The Girl” isimli film, 2012’de gösterime girdi.

10 A.g.e., s. 76.

HANDAN ACAR YILDIZ

ÖYKÜMÜN HİKÂYESİ: İNATÇI LEKE

Duvarı tamamen kaplayan yaprağa sarmaşık mı diyorduk? Peki ya duvara?.. Sarmaşıkla kaplanmış duvara “duvar” demeye devam mı ediyorduk? Ben Ankara’ya “Ankara” demeye devam ediyorum, ama 2009 yılında Etimesgut’tan ilk kez baktığım, önümde uzanan o gri şehir ile 2016’da hüznle ardımda bıraktığım şehir arasında duvar ve sarmaşıkla kaplı bir duvar kadar fark var. Burada mı yaşayacağım Allah’ım diye içime derin bir karam-

sarlığın çökmesine neden olan o şehrin, iki kitap dolusu öykünün doğum yeri olacağı gerçekten aklımın ucundan bile geçmemişti. Ankara, beton olduğunu unutup yüzeyindeki sarmaşığa alıştıktan sonra yine beton yüzüyle karşılaştığım şehir...

Yürümek, bir yerden bir yere ulaşmak için en sık kullandığım yöntemdir. Ankara’nın sokaklarında da çok yürüdüm. Samanpazarı ve Kale civarından sonra en sevdiğim yer Gençlik Parkı’ndaki çay bahçesiydi. Yaz kış açıktı. Nasıl anlatsam... İki katlı bir çay bahçesiydi. Aklıma estikçe giderdim oraya. Çayı semaverle veriyorlardı. Bardakla içme seçeneğiniz yoktu. Yani semaver bitinceye kadar alıştırdunuz buraya. Zaten kahve içseniz kırk yıl hatırı vardı. Velhasıl her hâlükârda buraya alıştırdunuz. Farklı şarkılardan oluşmuş bir cd çalardı. En çok “Eziz Dostum”u severdim. “Ele bir ellerim yoh olup benim/ Gözümün yaşını silebilmirem” dizesi çivi gibi yüreğime saplanırdı. Uzun bir filmin kısa bir ânı gibi.

Sonbahardı. Hava ilkbahar gibi güneşliydi. Çay bahçesine doğru yürüyordum. Bahçenin altında kalan duvar yapraklarla kaplanmıştı. Kıpırmızı

yapraklarla. Yaprakların rengi o kadar güzeldi ki... Sarmaşığa dönüşmüş yapraklar mı demeliyim? Kan kırmızı, bordo, kahverengi, taba... Bir renk hâlesi... O an yaprağa yeşilin mi yoksa kırmızının mı daha çok yakıştığını düşündüm. Kırmızıda karar kıldım. Sonra dünyadaki bütün yaprakları kırmızı hayal ettim. Dünyadaki bütün ağaçları kıpkırmızı... Bazen böyle gereksiz düşüncele-re dalarım. Düşünürken düşünürken aklıma Japon yapımı “Dolls” filmi geldi. Konusunu unutup duygusunu unutmadığım o film. Bir filmin konusunu unutup kendini unutmuyorsak, o iyi bir filmidir herhâlde. Konusunu unutup kendisini unutmadığımız sevgiler gibi.

Bir süre kırmızı yaprakları izledim. Sonra yine yürüdüm ve basamak-lardan bahçeye çıktım. Camlı bölmeye geçtim. Hava sıcak da olsa dışarıda oturamazdım. Her zamanki gibi kitabımı çantamdan çıkardım. Fakat okumu-yordum. Etrafı izliyordum. Bir kadın girdi önce bahçeye. Köşeye geçti, koltuk yerine kullanılan geniş salıncaklardan birine oturdu. O da kitabını açtı ama okumadığı belliydi. Zihnini boşaltmak için okumaya çalışıyor ama kendini bir türlü veremiyordu. Uzakta olmama rağmen bu o kadar belliydi ki... San-ki kadında bir çatlak oluşmuş da sürekli örtmeye çalıştığı duyguları sızdırı-yordu. Sonra bir adam girdi bahçeye. Yorgun çıktı basamakları. Yaşamaktan yorulmuştu sanki. Kadının karşısına oturdu adam. Kadın zaten okuyamadığı kitabı elinden bıraktı. Yıllar önce yazarların katıldığı bir sohbet programı izle-miştim televizyonda. Orada bir yazar demişti ki: Karşılıklı oturan bir kadın ve erkeği görsem, sevgili mi nişanlı mı evli mi olduğunu, hatta kaç yıllık evli ol-duğunu hemen anlarım. Adamla kadına baktığım hâlde hiçbir şey göremiyor-dum. Yazarlığımdan şüphe etmişim. Hiçbir şeye benzetemiyordum hâllerini. Ne arkadaş ne dost ne de sevgili... Hiçbir şeye benzemiyorlardı. Birbirlerinin hiç kimsesi gibi değillerdi. Çok tuhaftı. Nedense baktıkça üzüldüm onlara. Kadının oturduğu koltuk/salıncak ileri geri gidiyordu. Kadın salıncak adama yaklaştıkça bir şey söyleyecek gibi oluyor, salıncak geri gidince konuşmaktan vazgeçiyordu. Salıncak gidip geldikçe, defalarca tekrarlandı bu hadise. Kadın defalarca konuşmaya davranıp defalarca vazgeçti. Bir itiraf ve açılma gibi de değildi söyleyecekleri. Hayır, asla değildi. Gözümün önünde tek tek parçalandı uzuvları kadının. İçim acıdı nedense? Bana neyse? Sonra “İnatçı Leke”yi yaz-dım. Bir daha da o adamla kadını görmedim. Hiç görmedim. Defalarca çay bahçesine gitmiş olmama rağmen. Ben öyküyü yazdıktan sonra yok olmuş ol-malılar.

KAHRAMANIMA MEKTUPLAR

TUBA DERE

KESİK ACISI

Hayat hiç kimsenin etrafında dönmüyor. (...)Hayat tek başına kimseyi umursamadan yürüyor...¹

Şenlik Bacı²

Anlatılan bütün hikâyelerin nerede, nasıl toplayacağını merak ederek bir solukta okudum kitabınızı. İlginçtir, romanın adının *Kırgınlık* olduğunu bile unutarak. Tıpkı “Mavi Kumru Moteli”ne geldiğim günkü gibi şaşkınlığım bir süre devam etti. Ne anlatıyordu bu yazar? Hikâyelerin içinde kendime bir muhatap aradım, durdum. Bir hikâyedeki kahramanlar, bir sonraki hikâyede olmuyordu. Bu yüzden yakınlaşmaya çalıştığım kişileri de bir bölüm sonra kaybettim. Belki sessiz sedasız çıkıp gidecektim bu kitaptan, başka birçok kitaptan olduğu gibi.

Öyle olmadı, üst üste giydiğin rengârenk kıyafetlerinle seni gördüm. Benzerlerimize nasıl karşı konulmaz bir biçimde çekildiğimizi bilirsin. Delici bakışların, devasa gövden, tavırlarındaki tuhafılık, peşindeki kuşlar beni cezbedti. Bir meczubun nesi cezbedici, deme sakın. Geçmişten çıkıp gelmiş bir kahraman gibi sırtında bohçan, bohçandaki el işlerinle bana çocukluğumu hatırlatıyordun. Küçükken -nasihat babında- bize anlatılan dehşet verici hikâyelere benziyordu hikâyen. Çözülmesi gereken büyük bir sırrın vardı.

Kasabada, hakkındaki rivayetler çeşitliydi. Deli olduğunu söyleyip duruyor ve sana inanmıyorlardı. Ne Medik Ağa'nın kızına tecavüz ettiğine, ne çocuğunun öldüğüne inandılar. Hatta “kızı filan yok bunun” dediler. Aslında Tebernüş Dede söyledi gerçeği, kulak ardı ettiler. Üstelik Perişan Ahmet Dede de destekliyordu onu. Daha on altıсындаyken nasıl o güne kadar hiç görülmemiş beyazlıkta bir kız çocuğu doğurduğunu anlattı Erzen Ebe, duyup geçtiler. Kuşkuyla baktıkları, tekinsiz olduğuna inandıkları meczup bir Şenlik vardı

ortada. Bir kadın neden delirir, dağdaki bir kulübede nasıl tek başına yaşar, ne yer, ne içer, hiç düşünmediler. Herkesin sözüne kulak veren o karakol amiri, seni de karşısına alıp ciddiyetle dinleseydi, anlayacaktı her şeyi. Ama bir delinin sözlerine kim itimat eder? Kırtipil Hamdi'ye de bu yüzden inanmadılar (Sahi, Kırtipil Hamdi, Tanpınar'ın lakabı değil miydi? Kızın olduğu rivayet edilen Nuran da Huzur romanının kahramanı. Yazarın bu göndermelerinin bir anlamı olmalı.).

1947 yılında Küçükhisar Tren İstasyonu'ndaki Osman Ali de kızının trenin ezdiğini söyleyen, üstü başı perişan o meczup kadına inanmamıştı.

O kadın, sana ne kadar benziyordu. Dokuz yıldır tren geçmeyen o istasyonda, günlerdir tek bir canlıya rastlamadan, istasyonda bulduğu bütün kâğıtlara derdini döküp, memleketin aklına gelebilecek en ücra köşelerine bile yollayan Osman Ali de beş yıldır kimselere sesini duyuramamıştı. Senin gibi. Kimse anlamıyordu anlaşılması gerekeni.

Vicdanlı adam olduğunu düşünerek karakol amirinin yanına gitmiştin. Kayıtlara bir baktırsaydı ya da getirdiğin tırpanı analize gönderseydi gerçek açığa çıkabilirdi. Bunun yerine kollarını ve ağzını bağlatarak seni kasaba dışına gönderdi. Hoş, öyle yapmış olmasa Medik Ağa'nın çiftliğinde çıkan büyük yangından da sen sorumlu tutulacaktın. İyi mi etti, kötü mü bilinmez. Çünkü yangın gecesini zorla Medik Ağa'nın çiftliğine götürüldüğünü görenler olmuş; ama o günden sonra seni gören olmadı. Kargalar da gitti. Hakkında anlatılanlar çoğaldı. Kimi cesedini denizde bulduğunu iddia etti, kimi bedeninin sekiz parçaya bölünerek dağa gömüldüğünden bahsetti. Herkesin içine korku salarak kararan denize "Karadeniz" adının verilmesini bile sana bağladılar. Kasabada balıkçılık ve hayvancılık senin yüzünden bitti, senin yüzünden kimse ekip dikemez oldu. Seni ortadan kaldırsalar da izlerini silemediler, bütün kasaba Şenlik Bacı'nın kırmızısıyla ve sonradan uğursuz saydıkları, rengârenk el işleriyle doluydu.

Senden sonra karakoldakilerin durumu vahimdi. Zamanla memleketin farklı yerlerine tayin edilseler de duydukları ve onları sırayla ölüme çağıran seslerden bir türlü kurtulamadılar. Emniyet Genel Müdürlüğünde çalışmaya

başlayan o isimsiz amir (kurguda ismini inşa edecek bir kimlik gösterememişti sanırım), çocuklarının değişik şekillerde kaybolduğunu senin gibi söyleyen, çok sayıda aile olduğunu sonradan fark etti. O çocukların yaşamamış hatta doğmamış olduğunu söylüyordu kayıtlar. Çocuğunu ararken öfkeden deliye dönen bu ana babalar “Hayalet Ebeveyn” listesine alınıyordu; Emniyet, “Hayalet çocuklar”ın hikâyeleriyle ve evraklarıyla baş edemiyordu. Kayıp kızlardan ve senin bakışlarından bir türlü kurtulamadı o amir. Bu yüzden akıl hastanesindeki tarihçi Senai’den ve kızı Revna’nın hikâyesinden kaçamadı. Mühim bir şey söylemişti Senai, kendisi akıl hastanesinde olsa da kızının içinde bir yerde yaşadığından söz etmişti. Onu sezgileriyle takip edebiliyordu. İsmi Revna olduğunu bilmeyen kızın yaşadığı Yanık Köşk ise Medik Ağa’nın çiftliğini anımsatıyordu.

Sonunda zaman kendini tekrar eden bir sarmala dönüşüyor Şenlik. Perişan Ahmet’in yıllar evvel hikâyesini anlattığı hatta bir filme konu olan kız, denizin kapkara kesildiği bir gün bembeyaz giysileri, ak pak teniyle yeniden denizden çıkarıldı. Belki hâlâ bir hastane odasında yatıyor, daha önce kimse- nin görmediği kadar -kar kadar- beyaz. Tıpkı kızın gibi... Denizden çıkan kızın kimliği de bir türlü tespit edilemiyor. İsimsiz amir artık senden kaçamayacağını biliyor, kızını göremedikleri ve duyamadıkları için sana deli dediklerini biliyor artık.

Michèle⁴;

“Çok yakınınızdaydık. Neden? Neden sesinizi çıkarmadınız?”

Viktorya dönemi romanlarından ve siyah beyaz filmlerden fırlamış gibiydi giysilerin. Dantelli, volanlı, işlemeli, romantik bluzların dikkatimi çekmişti ilkin. Zira o tarzı pek severim. Çekingenliğin, düşük omuzların, diz altı eteklerin, ‘uslu’ kız oluşun, ‘kendini muhatabına hemen açmayan’ güzelliğin kafamda sorular oluşturmuştu. Seni fark etmem, okuduklarım arasında hikâyeyi tamamlamam kolay olmadı. Çünkü bazı ayrıntıları hikâyelere ayırıp bölümlere serpiştirerek kurgusal bir oyun hazırlamış yazar. Dikkat edilmezse kaçırılabilir detaylar arasına saklamış seni. Kazlar bölümünde romanları olan yazarla roman yazmamak için direnen o iki yazarın (bir yazarla iç sesin söyleşisine de benzeyen) sohbeti daha doğrusu tartışması sırasında sözü edilen kızın sen olduğunu, “Kırmızı” bölümünde, Parla’nın hikâyesinde anladım. Kar kırmızısı ya da Şenlik Bacı’nın kırmızı değildi bu, senin kırmızıydın.

Romanınız gibi kitaplar çok cephelidir, hangi cihetten bakarsan başka bir şey görünür. Bu nedenle yarattıkları etkiyi ölçmek de zor. İlk okuyuşta anlamlandıramayan bazı ayrıntılar, dönüp tekrar bakınca, bir başka bölümde,

başka bir kitapta, bir sabah uyanınca yerli yerine oturur. Durdukça tatlanan sonra çürüyüp acılaştan bir meyve gibi.

Çocukluğu, kadınlığı berbat erkeklerin elinde yitip gidenlerin tümü, Şenlik gibi meczup olacak değil ya kimi de senin gibi içe doğru bükülen ve orada büyüyen bir kedere dönüşüyor. Dünyada hep küçük bir yer kaplaması istenen kadınların sığınaklarından olan yorgan, seni de koruyor. Annen ve baban neden yataktan çıkıp onları ziyarete gitmediğini, anneannen kendisinin doğum gününü neden kutlamadığını anlamıyor ama ben seni anlıyorum Michèle.

Hikâyen içimde yer ettikçe daha bir şefkatle sarılmak istiyorum sana. Her şey olup biterken sen, duvardaki o sarı lekeyi izliyordun; misafir geldiğinde annesi evin içinde Parla'yı arayıp duruyordu, Parla masanın altına saklanıyor, küçük erkek kardeşiyse onun nerede olduğunu hatta neden saklandığını biliyor ama kimseye belli etmiyor, sanırım duruma sebep olanlardan –annesi dâhil- nefret ediyordu. Sen 'hem ayakkabı hem sevgili değiştiriyor' sevgililerin değiştikçe sen de değişiyordun. İşte bütün bunlar devam ederken ben, sadece sana sarılıp "Buradayım Michèle, ne olursa olsun buradayım ve yanından ayrılmayacağım." demek istedim. Sarıldığım kişi, olabileceği hâlde olamadığı insanın yasını ömür boyu tutarak yok olurcasına üşüyen Kar, iğrenç Colin'in taciz ettiği David, Parla adında küçük bir kız ya da Michèle adında bir kadın olmuş, ne fark eder? Bakıp da göremediğimiz herkes adına sana sarılmak istiyorum Michèle.

Paf;

Seninle muhtemelen ben de çocukken gizlice ormana gittiğim gecelerde tanışmış olmalıyım. Jakie Paper gibi artık büyüdüğüm için seni unuttum. Biz yetişkinlerin hafızası malum, bir ejderhanınki kadar güçlü olmuyor. Ama Jakie Paper'la hikâyenizi okumak beni çocukluğuma çağırırdı, seni gördüğüme ne kadar sevindim anlatamam. Ejderhaları unutan tüm çocuklar adına senden özür dilerim. Jakie Paper tarafından 'hunharca ihmal edildiğin için' ejderhalığını yitiren bir ejderhaya dönüştüğünü ve utanç içinde olduğunu, ejderhaların da çocuklar gibi acı çekebileceğini bilmiyordum, kırgın olduğu için kendini mağaraya kapatan ejderhaların yazarlara mektup yazarak iç dökebildiğini de.

Sen bizim gibi büyüyerek her gün biraz daha çocukluğundan uzaklaşmazsın. Sonsuz ömrün yüzyıllar boyunca senin çocuk kalmana izin verir ve çocuklar birçok şeyi büyüklerden daha iyi bilir. Çocuklar hasta ve hasarlı doğmazlar. Sadece 'tedaviye ihtiyacı olan yetişkinler' tarafından hasarlı olarak yetiştirilirler. Söyle Paf, sen lapis lazuli renginde, sekiz bin yıllık bir ejderhasın; bizim yeni öğrendiklerimizi ve henüz bilemediklerimizi de bilirsin, çocuklara

kötülük yapan o yetişkinler var ya, onlar sahiden yetişmiş midir?

Yazarının mektubunda yazdığı gibi çocuklardan ve romancılardan medet ummadan da sen, bütün ejderhalık vasıflarını haiz bir ejderhasın. Ejderhalar çocukların gözünde daima korkusuz, yüce ve kahraman, ayrıca iyidir. Nasıl bir ejderha olduğunu hatırlamak ve yeniden uçabilmek için bir çocuğun sevgisine ihtiyacın var, anlıyorum. Bunun için önce saklandığın mağaradan çıkman gerek.

Keşke çocuklar hiç kırılmasa, acı çekmese ama benzerin Perişan'ın teselli ettiği Parla gibi özellikle üzgün çocukların yaşayabilmek için siz ejderhaların desteğine ihtiyacı var. Tabii benim gibi solgun çocukluğunu yeşertmek, körelmiş sezgilerini geliştirip o sonsuz ruhla irtibat kurarak kendini yeniden doğurmak isteyenlerin de. Sen Jakie Paper'i nasıl hâlâ içinde taşıyorsan biz de seni tekrar doğuş umudu gibi içimizde taşıyoruz. Bunu sakın unutma.

Sayın/Sevgili Yazar;

Ben romanınızı ithaf ettiğiniz, olmasaydım yazılanların gerçek anlamıyla tamamlanamayacağı, pek çok okurdan biriyim. Bu okur küstahlığına siz imkân verdiğiniz için umarım mazur da görürsünüz.

Kitabınız bana belki bugün söylemeye dilimin varmayacağı, izah edemeyeceğim pek çok şey söyledi. Büyük fikirlerin kolayca biçime dönüşmediğini romanınızda belirterek zaten siz mazereti ortaya koymuştunuz. Size yazarken şimdi ben de ona sığınacağım.

Kitabınızı hayatımı dolduran -yaşadığım ve şahit olduğum- sayısız hikâyeyle, daha önce okuduğum yüzlerce kitapla birlikte okudum. Hatta okurken satır aralarına sığdırmaya çalıştığım cümlelerin çokluğu sebebiyle sizin cümlelerinizi ayırt edemedim. Bazı cümlelerin altını çizdim, bunların ne kadar size aitti, bilmiyorum.

Kitapta kurguyu elinizden kaçırmışsınız olabilirsiniz. Bu ezber bozan, 'merkezsiz' anlatıya teknik olarak roman demek belki zor. Kendi içinde devrini almış mı, bundan emin değilim. Bu kitap olsa olsa roman kahramanı olmaktan son anda vazgeçmiş, alıp başını kendi hikâyesine gitmiş kahramanlara ait olabilir. Sanırım bu nedenle bir çözülme ve kurgusal bozunum gerçekleşmiş; anlatı hikâyelerde yer yer kahramanların uzun monolog ve tiratlarına dönüşüyor. Farklı isimler ve farklı cisimlerle karşımıza çıkardığınız kahramanların hikâyesi, cam kırıkları gibi kitabın içerisine saçılmış. Bunları toplayıp parçaları birleştirerek tamamlama vazifesini biz okurlara bıraktığınız için müteşekkirim. Çünkü kitabınız bana büyük bir okuma hazzı verdi. Ancak ilk anda sızlamasa bile birleştirme sırasında ellerimde, zihnimde derin kesikler oluştu, acıyor ve

kaniyorlar. Açılan bu yaraları kim saracak, söyler misiniz?

Her temas, bir çimdik, bir tırnak, bir tokat, bir okşayış, bir taciz; ıslak bir çamurda, yeni dökülmüş bir betonda, henüz yağmış karda nasıl kolayca iz kalırsa öyle izler bırakıyor çocukta. Hepimiz geçmişimizin bir sonucuyuz, çocuklukla her temas da bu izlere yeniden dokunmak. Geçmişî hatırlamak bize çok defa mutluluk jelatinine sarılmış acılar getirir. Paketi açtığımızda şimdiye dek nerede sakladığımızı bile bilmediğimiz kırgınlıklar dökülür ortalığa. Sonra onları ne yapacağımızı bilemeyiz. Düşününce, farkında olmadan acı çekmişiz, çocuktuk, çaresizdik ve sorunu kendimizde sanıyorduk diyebiliriz.

İnsan yetiştirmek domates yetiştirmeye ya da petunya bakmaya benzer mi ya da insan yetiştirmek onu dünyayla uyumlu hâle getirmek mi, bilmiyorum. Okullar bunu yapıyor. Hepimiz okulların etrafını yüksek duvarlarla çeviren, öğretmenleri gardiyanlara, çocukları mahkûma dönüştüren eğitim sisteminin bir zamanlar talebesi olduk. Bu yüzden birbirimize çok benzeriz.

Biz doğmakla bizden öncekilerin acı mirasını devraldık. Ben de Paf'a yazılan mektubun muhataplarındanım. Çocukların bizi ve tüm dünyayı kurtardığını söylediğiniz bölümü ağlayarak okudum. Kuşların iyilerden yana olup çocuklara kötülük edenlere cezasını verebileceğine de inanıyorum. Kaybolan ya da hiç doğmamış çocukların (aslında çocuklukların) acıdan ve öfkeden deliye dönmüş ana babalarını (ya da yetişkin hâllerini) kimse avutamaz Sevgili Yazar. Tanımadığı hâlde o çocukları deli gibi özler insan. Bu hasreti onduramazsınız.

Kırılma her zaman gürültüyle olmuyor, bazıları çok sessiz gerçekleşiyor ve kırıkları kimse görmüyor, gelip toplamıyor. Yüzümüze yerleşen sert çizgilerin, çok defa sesimizde köpüren öfkenin altında derin acılar yatıyor. Hepimiz birbirimize, hepimiz çocuklarımıza bağırıp duruyoruz bu yüzden.

Guatemala Adalarındaki etten tiksinen çocuğa, Mersin cezaevinde beş yıldır annesiyle kalan üstün zekâlı çocuğa, Absenta'ya ne diyeceğimi ben de bilmiyor ve çok utaniyorum, inanın. Acıdan yahut ateşten geçenlerin güzelliği vardı hepsinin yüzünde. Hayatımız, içimizde nasıl bir yer edindiğini muhtemelen hiç bilemeyecek bu insanlarla dolu. Onlara günlerden bir gün, dünyanın herhangi bir yerinde, başka bir yüzde tekrar rastlayabiliriz. O zaman o yüze hangi yüzle bakacağız? Ne yazık ki "Unutursak kalbimiz kurusun" diye iri laflar ettiğimiz her şeyi, hayat devam ederken unuttuk. Kalbimiz gerçekten kurudu, söze çıkan her şey vuku bulmuş sayılır. Yoksa ziyafet sofralarına oturamaz, partilerde kopamaz, toplantılarda konuşamaz, geceleri yatağımızda deliksiz uyuyamazdık. Yaşayabilmek için unutmış olmak mazereti geçerli mi?

Yangın çıkaran küçük kibritçi kız gibi suçu üstüne almanın tarihini yazdı kadınlar. Çok haklısınız, kitapların büyüttüğü kızlar bu dünyaya uyum sağlayamaz ve onlar kimseden korkmaz. Ama biz yapamadıklarımızı yapan-

lardan hiç hoşlanmayız. Kendi sesimizi bile duymamızı engelleyen dünyanın gürültüsü kulaklarımızda uğuldarken kimse kayıp çocuklarını ya da çocukluklarını arayanlara kulak vermez.

Kırılanları ve kırgınları ancak kırıklarını bir araya getirip kesik acısına dayanarak yarasını saran ‘kendi olma cesareti’ni gösterenler onarabilir. Çünkü bu yardım, bir yandan şifa arayışıdır; insan çok defa iyileştirerek iyileşir. Peki hangimiz bu kadar cesuruz Sevgili Yazar?

İmza

Mektup yazmayı seven bir okurunuz

- 1 Nihan Kaya- Kırgınlık, İthaki Yayınları, s.142
- 2 age. “Sular” bölümünün kahramanı.
- 3 Sema Kaygusuz’un Barbarın Kahkahası romanındaki mekân.
- 4 age. Hikâyelerdeki kahramanlardan biri.
- 5 age. s. 110
- 6 age. “Paf” bölümünün kahramanı.

SONER OĞUZ

ÖYKÜDE AFORİZMA

Aforizma (aphorism), farklı sözlüklerde benzer bir tanımlamayla duygu, düşünce ve ilkeleri kısa, özlü bir biçimde anlatan ifade, vecize, özdeyiş manalarında karşımıza çıkar. “Motto” ve “kelamıkibar” gibi kavramlar da benzer bir anlamı karşılar. Aforizmalar, sloganlaşıp bir kitleye mal olmadığı sürece söyleyeni bilinen sözlerdir.

Kimi zaman bağımsız söylenen bazen de bir metne bağlı olarak karşımıza çıkan bu tür ifadeler, kurmaca söz konusu olunca, dost kadar düşman da kazanmış gözüktüyor. Kurmaca metinlerde olayın ana unsur olarak görülmesi bu durumun temel sebebidir. Günümüzde kimilerince bir sorun olarak görülen olaysız öykülerde içeriği beslemek ve derinleştirmek, okur üzerindeki etkiyi artırmak için faydalanan aforizmaların amaçlanan etkiyi uyandırması, rastgele kullanılamayacak bir unsur olduğunun bilinmesine dayanır. Olaysız öyküler, okurda düşünsel yahut duygusal bir etki uyandırmak maksadıyla yazılır çoğunlukla. İşte hedeflenen bu tesirin derecesini artırmak için yer yer veciz ifadelere başvurulur. Söz konusu durum, sadece olaysız öyküler için de geçerli değildir elbet. Aforizmalar, ölçülü olmak şartıyla, sanatçının anlamı açığa çıkarma sürecindeki en büyük yardımcılarından biri hâline gelebilir.

Doğu toplumlarında “Kün” emrine istinaden sözün yaratıcı bir gücü olduğuna inanılır. Batı kaynaklı bazı felsefi-edebî akımlar da benzer şekilde sözün yaratıcılığını ve dünyayı değiştirme yeteneğini ön plana çıkarmışlardır. Bir söz ve anlam sanatı olan edebiyatın bu yaratıcı kuvvetten ileri geldiğini, en azından, ona dayandığını söylemek yanlış olmaz. En genel manada insanı konu alan edebiyat, insanın anlam arayışını, anlama susamış bir varlık oluşunu göz ardı edemezdi. Özellikle modern insanın bu bağlamdaki açlığı had safhadadır. Zira kendisine dayatılan yeni kültür, anlamsızlığı ve saçmayı gaye edinecek insanın anlamdan kopuş sürecini hızlandırmaktadır. Bu kopuş; popülist metinler, şarkılar, dizi filmler aracılığıyla perçinlenmektedir. Modern insan

ise içinde ne olduğunu, nereye çıkacağını öngöremediği bu dehlizde varlığını idame ettirme çabasıdadır. Anlam bahsini oturma odalarımızdan bir misalle sürdürelim: Son dönem televizyon dizilerinde kameranın veciz konuşan karakterlere döndüğü anlarda oturma odalarımızdaki gayriiradî sessizliği hepimiz gözlemlemiş, sonra o sözün bakışan gözlerde sorgulandığını, büyük bir hazla içselleştirilmeye çalışıldığını fark etmişizdir. Bu, anlama duyduğumuz özlemin bir göstergesi değil de nedir? İnsan anlamın peşinde koşar. Kendisini anlama eylemine götürene de sevgi ve hürmet besler.

İster bir metne bağlı olsun ister müstakil olarak söylensin, aforizmaların içerik alanı kimi zaman lirik kimi zaman felsefi bazen de mizahi ya da ironiktir. Bunu belirleyense yazarın dünya görüşü, olaylar karşısındaki tavır ve duruşudur. Geleneksel edebiyatımızda hikemî ve lirik anlayışın hâkim olduğu düşünüldüğünde bu tür özlü ifadelerin kavram alanının hayli geniş olduğu görülür. Anlatı geleneğimizin temel dayanaklarından olan kıssalar, okurundan hisse çıkarmasını bekler. Ne var ki, günümüz öyküsünde bu denli belirgin bir ders verme eyleminin çok da olumlu tepkiler almayacağı aşîkârdır. Bunu bilen günümüz kurmaca yazarı ibret-ders faslını yegâne erek olarak göremezdi. İşte bu gaye mümkün mertebe satır aralarına gizlenirken ortaya çıkan boşluğu kapatmak, anlamsal doygunluğu sağlamak hususunda aforizmalardan fayda umabilmektedir. Bu noktadan bakılınca aforizmaların, bir anlamda, kıssa-hikmet geleneğinin çağdaş öyküye sirayet edişinin imleri olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Öyküde tekniğin ve biçimsel unsurların kimilerince daha çok önemsendiğini düşünürsek aforizmaların metni yaralayıcı bir tesirinin olabileceğini söylemek de olanaklı hâle gelir. İşte bu noktada yazarın kurmacanın gerçekleriyle ters düşmeden, öyküyü gereksiz bir düşünsel yükün altına sokarak felsefeye boğmadan bu tür ifadeleri yerli yerinde “olmasaydı olmazdı” dedirtecek titiz bir işçilikle sunmak bir zorunluluk hâlini alır.

Aforizmaların öykü kişilerinin ağzından verilmesi yahut kahraman anlatıcıya söylenmesi dışında üçüncü kişili anlatıcının dilinden iğreti düşmeyecek biçimde sunulması mümkündür. Ya da anı, vicdan, sezgi vs.ye dayalı bir iç ses biçiminde verilerek metnin anlamına katkıda bulunması sağlanabilir. Burada dikkat edilmesi gereken, bu tür özlü ifadelerin anlatıcının yahut kişilerin entelektüel donanımlarına uygun düşmesidir. Aksi hâlde bu aforizma, okurun hiçbir vakit inanmayacağı bir yalan olarak kalacak, yazarının hiç istemeyeceği bir sonuç olarak boşluğa düşecektir. Bu dengenin doğru kurulması, metnin anlaşılması ve kaderiyle yakından alakalıdır. Nihayetinde öykü de bir dil ve anlam işçiliğidir. Aforizmalardan rastgele bir oyun çıkarmaya çalışmak, öykünün kaderini tehlikeye atmaktır. Zaten her iyi öykünün nihayetinde bir büyük

aforizmaya tekabül ettiğini kabul edersek, bu oyunun fazlaca ve gereksiz bir riski barındırdığını görürüz. Metindeki küçük aforizmalar, metnin büyük aforizmasıyla uyumu ve ona hizmeti nispetinde bir değer taşır. Öyküde tüm yollar o büyük aforizmaya çıkacak şekilde dizayn edilmelidir. İşte bu en son varacağımız büyük aforizma, yazar açısından metnin “niçin”idir. Öykünün yazılış gerekçesini içerir. Unutulmamalı ki yazarının varlık sebebini kestiremediği, gerekçesiz ortaya çıkan her metin yok olmak kaderine mahkûmdur.

İster öykümüze anlam arayalım, ister anlamımıza öyküden bir gömlek biçelim, öykünün varamayacağı tek yer anlamsızlıktır. Kuşakların türlü bunalmaları neticesinde sanatın farklı alanlarında anlamsızlık denenmiş, nispeten sonuç da alınmıştır. Fakat bu hâl, öykünün iç dinamiklerinden kaynaklanan bir sebeple ve yine öykü tarafından anında reddedilir. Öykü, bir anlam arayışıdır. Zira okuduğumuz öykülerin üzerinden geçen zamanla doğru orantılı olarak bizde kısaldığını ve nihayet bir cümleye dönüşüp metnin kaderinin kendi yazgımıza ulandığını duyumsarız. Okunup anlaşılan her öyküden, anlam boyutunda, elimizde bir tek cümle kalacaktır. İşte bu cümle yazarı masa başına oturtan sebebi, başka bir deyişle öykünün yazılış gerekçesini içeren, yani kendinden başka şeylere de işaret eden bütün anlamı kendisinde toplamış bir büyük aforizmadır. Tersten bakacak olursak, her iyi öykü, metnin kader tabakasını oluşturan, anlam katmanlarını özetleyen; insana, insan kaderine dair veciz bir ifadenin genişletilmiş, zamana, mekâna, kişilere dağıtılmış hâlidir.

Yazarın yazma eyleminin gerekçesi ile okurun okuma eyleminin sonucunun kesiştiği noktada o büyük aforizma durmaktadır. Yazarla okuyanı birleyen bu tek yargı, anlam katmanlarının en dışında ve tüm katmanları kuşatan, kapsayan bir vecize değerindedir. Her öykü, büyük aforizmaya çıkan cadde-lerde bir yolculuktur. Bu yollarda alacağımız keyif de önemlidir muhakkak. Lakin bir öykünün yazgısı ve cazibesi tek, kesin bir ölçüte de dayandırılmaz. Mühim olan metnin tüm yapı taşlarını öykünün altın oranına göre birleştirip ortaya sapasağlam bir bina koyabilmek, metnin bileşenlerini uyum içinde kullanarak büyük anlamdan haber verebilmektir.

SERCAN CEYLAN

ZAMANIN FARKINDA OLMAK VE EKŞİYEN BELLEĞİN SANCISI

Sonluluğun gizemi, sonsuzluğun zamanı

“Zaman kadar, dünün, bugünün, geleceğin, tüm zamanların ve hiçbir zamanın bu sonsuz dokusu kadar gizemli başka bir şey olmadığını kaç kez söylemişimdir kendi kendime.”¹ İmge ve kurgu avcısı bir öykücü, Borges söylüyor bunu. Bir köşesinden onu yakalayabildiğini zannedenler hemen sonra belirsiz ve saydam bir cisme değdiklerini fark ederler. Türk edebiyatında da en ağırlı konulardan biridir zaman. Adalet Ağaoğlu’nun *Ölmeye Yatmak* romanında Aysel’in mendebur bir ‘bellek sancısına’ nasıl katlandığı görülür. 1968 Nisan’ında, kiralık bir odada çıırılçıplak soyunan kadın, o ana kadar derlediği tüm birikimini elekten geçirir. Bireyselliğini, özgürlüğünü onamak ve anımsamak için bir saat yirmi yedi dakika geçmişle hesaplaşır. Kısacık bir zaman dilimi romancı eliyle katlanıp topaklanmışır. *Huzur*’da yirmi dört saatlik bir süre aktarılırken bir devrin sanatı, müziği, tarihi duyumsanır. Tanpınar, şiirlerindeki ‘yekpare’ zaman algısını romanda çoğaltır. Tüm kurmacalarda ‘an’ rafine bir hâlde bulunuyorsa, onu o hâle getirmek için yazarın özenli bir işçiliği göze aldığını söylemek gerekir. Yazarlar bireyi gerçeklikten soyutlayarak, ancak organik yaşamı kundakladıktan sonra okura bir mesaj vaat eder. Anlatı bir yandan zamanı tüketir, bir yandan da metnin dehlizlerinde ölüm-dirim süreci işler. Ölüm ve dirim tezatlığının efendisidir zaman. Onunla ilintili olarak bellek de duygusal ve düşünsel kirlilikle çatışır. Yakasını geçmişten kurtarmaya çalışan (kurtarmaya çalıştıkça mazinin tozuyla ekşiyen) bellek sancılı tanıklıklarla görevlidir. Mutlu bir zamanda, şen yüzler ve keyifli ortamlarda ufacık bir ayrıntı, söz gelimi bir kahve fincanı, tablo, minder yırtığı, lamba ve veya ışık huzmesi, kapı çarp-

¹ Borges, Jorge Luis, “There Are More Things”, *Kum Kitabı*, İletişim Yayınları, 5.bsk., İstanbul, 2017, s.84

ması, uykusuzluk, bir fotoğraf... Belleği çalıştırır. Belki de en kederli, karanlık bir anıyı kaldırıp önümüze koyar. Ondan ikram eder. Biz belleğin ikram edişindeki nezakete kin beslerken çoktan anıları, acıları, elemeleri yutmuşuzdur. Yuttukça bellek ekşir ve bunalımlı bir hâli benimsemenin eşğine geliriz.

1950 sonrası modern Türk öyküsü, en çok bunalımın eşğini aşındırmakla mesafe kat etmiştir. Var oluşun tekinsizliğini kimileri bir kılavuz kaptan, kimileriye yanaşacak bir liman olarak duyumsar. Şule Gürbüz'ün *Zamanın Farkında*² isimli öykü kitabında hem bir liman görünür; yani çekilen sancı kısa sürelidir ve elden geldiğince çaba harcandığında bir gün terk edilecektir hem de kılavuz kaptan; yani artık sancının hükümdarlığı insana hâkimdir ve ona boyun eğmekten başka seçenek bırakılmamıştır. “Müzik Hocası”, “Cansın”, “Mezarlıktan Geçiş”, “Mutfak” ve “Zamanın Farkında” olmak üzere beş öyküde bu ikilem hissedilir. Olmak istediklerini olamamış, yapmak istediklerini yapamamış fakat çıt çıkarmadan ketum bir kabullenmişlikle bir ömrü devirmiş kişilerin hayatları ele alınır. Yazar bu öykülerde modernizm ve postmodernizme karşı değilse de bunlarla bariz şekilde karşı karşıyadır. Geleneksel kültür ve duyusu, modern meraklar ve heyecanlar arasında sağaltmak isteyen bireylerin, yavan metalar ve geçici meşgalelerle oyalanıp bocalayarak artık sona geldiklerini işleyen öyküler yaşamı bir ‘süreç’ olarak işler. Yaşamın sonuna erişmek demek hırslı, hatalı, kaygılı bir süreci geride bırakmak demektir. “Müzik Hocası”nda ellili yaşlarına değin bir adamın trajik yaşamı vardır, “Mezarlıktan Geçiş”te Leyla’nın on üç yaşından kırklı yaşlarına gelinceye dek kendisiyle mücadelesini okuruz, “Mutfak” elli altı yaşındaki Çakır’ın pişmanlıklarını ele alır, “Zamanın Farkında” öyküsü yetmiş iki yaşındaki Aslan Bey’in çelişkileriyle doludur. Bu kahramanların tümü zamanı belli bir mesafeden yorumlaya çalışmakta ve beraberinde de derin bir iç çöküntüsü yaşamaktadırlar.

Ekşiyen bellekler, sancılı hayatlar

“Müzik Hocası” bir hayata tutunma hikâyesine odaklanır. Anlatıcı, şimdiki hâlin karamsarlığından bir an sıyrılır ve geçmişe, lise yıllarına döner. Öyküdeki çatışmalar, zıtlıklar bu ve sonraki gençlik dönemlerinden oluşur. İçgüdüsel olarak bir boşluğun varlığını hisseden anlatıcı, bu yıllarda bir ‘benlik kaygısı’ taşır. “Gerçekten şu an bilemiyorum, kendi hayatım başkasının gibi geliyor, başkasının gibi de benim gibi” der ancak üzerinde durmaz (s. 9). Meşgul olduğu, olacağı ilgi alanları, arkadaşlıkları vardır. Bunlardan en önemlisi müziktir. Rick Wakeman, Peter Gabriel, Paco De Lucia, Larry Coryell, Jan Garbarek,

² Alıntılar için bkz.: Gürbüz, Şule, *Zamanın Farkında*, İletişim Yayınları, 5.bsk., İstanbul, 2015.

Keith Jarrett gibi sanatçıları hayranlıkla dinler. Kraus marka piyanodan sonra “Ud çalmayı öğrenir. Udu sever, benimser. Hayatındaki çıkmaz noktalarda müziğin ve güvendiği enstrümanların yardımına sığınır. Başka sığınacak bir şeyi hemen hemen yok gibidir çünkü duyduğu ‘çığlık’ başka kimse tarafından fark edilmez. Bu “çığlık” Tanrı’nın gölgesi altında insan olabilme/kalabilme mücadelesinin çaresizlik ve rezillik arasında kısaça bırakan sesidir. Öyküdeki anlatıcının müziği algılayış tarzını bu açıdan değerlendirmek gerekir. Onun yaşama karşı mistik bir tavrı vardır: “Dünyanın, yaşadığının farkında değilim” der, “Dahası bu mest olma neticesi bir kayboluş değildi, ne olmaya çalıştığımı da hatırlamıyorum, sadece sisler içinde bir zaman ve onun müziği. (s. 16)” İşte bu müziğin peşinde koşarken olgunlaşır. Konservatuvar bittikten sonra ud öğretmeye başlar. Bu arada öyküye başka bir karakter dâhil olur: Vafir ağabey. Kendisi tasavvufi bir terbiyenin temsilcisidir. Zaten anlatıcının üslubunda da yer yer tasavvufi bir hava sezilir. Sure ve hadislerle göndermeler yapar. Bu dinî arka planı nasıl kavradığıyla yaşamı nasıl yaşadığı arasında doğrusal bir ilişki vardır. *Mesnevi* ve *Divan-ı Kebir* okumaları yapar. Ancak ekonomik olarak ayakta kalmak için verdiği dersler manevi açıdan yıpranmasına sebep olur. “İnsan kirliliği”, anlam vermekte zorlandığı hakikatleri zedelemeye başlar, olduğu ve olmak istediği kişi arasında duygusal, düşünsel ve inanç doğrultusunda arızalar yaratır. Öyküde metinler arası bağlantılar kurulmuştur. İsmet Özel’in şiirlerine yapılan göndermeler yalnızca ‘anlatı’ olarak metnin genişlemesini sağlamaktan çok varoluşsal çelişki ve eylemleri pekiştirmek içindir. “Eve dönmek/ kendime sarkıntılık etmekten başka nedir ki?”³ der şair, ev/yuva/kaçış yeriyle kişinin kendine yabancılaşmasına, özünü yoklamasına değinir. Öyküdeki “fiyakalı bir acı” sözü yine Özel’in “Esenlik Bildirisi” şiirine göndermedir ve sanki Özel için de Şule Gürbüz için de “yargı kesin” gibi durur: “Acı çekmek ruhun fiyakasıdır.”⁴ ve Gürbüz’ün diğer öykülerinde bu acı, insanların kabuklu yaralarından sızmaya devam eder.

Diğer bir öykü “Cansın”, yirmi dört yaşında çevresinin farkında bir delikanlının ailesi ve maruz kaldığı yozlaşmış kültürle uyumsuzluğunu anlatır. Bu genç adam, bir benlik bunalımının kıyısına sürüklenmiştir çünkü ailesi lüks ve özentili Batı düşkünlükleri sebebiyle onu ‘manevi’ eksikleri, ihtiyaçları bakımından aç ve susuz bırakmıştır. Adı bile “Johnson”ı çağrıştırsın diye Cansın konur. Anlatıcı-yazar bu anne ve babayı, “modern, hoşgörülü ‘anlamaya çalışıyorum’u ifade eden kalkık kaşlarıyla tembelliğin, düşüncesizliğin, hayata aşırı bağlılığın ve her an zevk alma isteğinin çevikliğiyle hayranlıkları ve tiksintileri abartılı” şeklinde tarif eder (s.76). İngilizce’ye, İngiliz kültürüne

³ Özel, İsmet, *Of Not Being A Jew*, Tiyo Yayınları, İstanbul, 2017, s.228.

⁴ Özel, İsmet, *Erbain Kırk Yılın Şiirleri*, İstanbul, Tiyo Yayınları, 2016, s.174.

bu bilinçsiz bağımlılık onları çekilmez hâle getirir. Özellikle anne, çağrıştırdığı Batılı içerik sebebiyle sık sık oğluna adıyla seslenir. “Cansın” dedikçe aklına İngiliz gazeteleri, spesifik olarak *Independant* ile bu kültürün nezaket ve zarafetle dolu entelektüel temsilcileri gelir. “İronik mağdur” Cansın aracılığıyla yazarın bu absürt modernizmi kıyasıya eleştirdiği açıktır. Cansın’ın belleği çocukluğundan beri bu modern zihniyetin gülünçlükleriyle doludur. Annesinden uzaklaşsa babası, babasından uzaklaşsa aile ve yakın çevresinin yozlaşmış bilinciyle dip dibedir. Bu yüzden deneyimlediği zamanın, ekşiyerek bozulmaya başladığını fark eder. Ekşiyen belleğin bozulması kurguda önemlidir ve büyümlü bir atmosferin kapılarını aralar. Ona göre “*Zaman, bir algının acısından ve yetersizliğinden başka ve daha derin bir algının acısına uzanan yoldaki yolcunun mevcudiyeti demek, yürüyen, önünü görmeyen, görmesinin imkânı olmayan demek*”tir (s.88). Cansın bu zaman algısını belleğinin tetiklemesiyle gizemli bir boyuta taşır. Banyo yaptığı sırada, küvetin kenarında Bacon’ın 1968 baskı *Denemeler*’ini fark eder. Anne sık sık bu kitabı altını çizerek okumakta, Batıyı Bacon ve onun incelikli yorumlarıyla özdeşleştirmektedir. Ona göre Bacon’ın tek eksiği İngilizce yerine Latince’nin tüm dillere hâkim ve üstün bir dil olduğunu söylemesidir. Oysa günümüzde bunun tam tersi olmuştur; modern dünyanın tüm aygıt ve alanları tepeden tırnağa İngiliz dilinin hünerli ellerine bırakılmış, böylece dünya halklarına naif ve entelektüel bir sesi işitme şerefi bahşedilmiştir. Cansın banyodayken *Denemeler*’i karıştırmaya karar verir. Annesi yalnızca satırların altını çizmemiş, sayfanın kenarlarına İngilizce notlar ve deyişler de eklemiştir. Kısa bir süre sonra ortamda ayrı bir ses duyulur. Tetikteki bellek bilinci kontrol altına almış, Bacon’a hayat vermiştir. Yazar, kaynar suya düşen *Denemeler* aracılığıyla yazarı Bacon’a konuşma yeteneği verir. Bir ölünün canlılara seslenişidir bu. Kendisi, öldüğünün farkında olduğu gibi içinde bulunduğu mekânın, gördüğü (anne, baba ve Cansın) insanların da ayırındadır. “Ölürken mutsuzdum ama dönsem de başka türlü çeviremeyeceğim bir kör topaı bu” der (s.95). Yaşasa da hiçbir şeyin değişmeyeceğini yaşayanların sancımış, yozlaşmış tavırlarına bakınca daha iyi anlar. Bu büyümlü, düşsel atmosferde Cansın ne olduğunu anlayamaz fakat onun bir ‘aydınlanma anı’yla karşı karşıya olduğu banyodaki ve çıktıktan sonraki anlamsız hareketlerinden anlaşılabilir. Ona biçilen kalıpları reddetmesinin zamanı gelmiştir. “Bacon kadar ıslak, Bacon kadar bitik, Bacon kadar hiçbir şey yapamayacak halde” mutfağa ilerler (s. 101). Evde ne kadar gazete ve dergi varsa orta yere yığıp hepsini ateşe verir. Acaba gösterdiği bu histerik tepkiyle maruz kaldığı kirlilikten arınabilmiş midir?

“Mezarlıktan Geçiş” Leyla’nın çocukluğundan itibaren kendini, hedeflerini arayışının öyküsüdür. Esmâül Hüsna, Fatıha ve dualarla büyüyen bu uslu

ve sessiz kız fiziği Paul Newman'a, sesi Çetin Tekindor'a benzeyen biriyle evlenmeyi düşlemektedir. Şehir-taşra ekseninde çalışan belleği ona toplumsal yönergeleri takip etmesini öğütler. On dokuz yaşındayken kitap, afiş, pikap vb. satan bir dükkânda "otuz altı beden" bir gençle tanışır. Genç aynı zamanda burçlarla ilgilenmekte, isteyenlerin astroloji haritasını çıkarmaktadır. Kendisi de bir tane ister. Verdiği bilgilerde "bir Anadolu şehri olan doğduğu şehirden biraz mahcubiyet" duyarak doğum yerini İstanbul gösterir (s.115). Yazar eksiltmeyle zamanı hızlıca ileri sarar. Kırklı yaşlarında, artık ömrünün çoğunu beklemek, anlamak, gözlemlemekle tükettikten ve fakat dışı dokunur bir gelişme kaydedemeyip zamana yenik düştükten sonra Leyla'nın aklına harita gelir. Çıkarıp baktıktan sonra şunu fark eder ki; "Harita ve tüm yazılanlar, çizilenler, harita hakkında yapılan yorumlar" onun İstanbul doğumlu oluşuna göre ayarlanmıştı (s.115). Taşra zihniyetini kabullenemeyişi ve modern dünyadaki toplumsal yönergeleri takip etmekteki hevesi onda ancak sancı ve ekşimiş bir bellek bırakmıştır. "Mutfak" öyküsünde de zamanın çabucak geçtiğini anlayamayan bir kahramana rastlarız. 'Çakır' lakaplı elli altı yaşındaki kadın çoğunlukla evin holündeki eprimiş koltukta vakit geçirir. Bu eski koltuk bir semboldür. Hem bireysel hem de toplumsal zamanın aceleci doğası için somut bir göstergedir. Derdi tasası olmadan yıllarını kaygısız bir uyuşuklukla aynı çevrede geçiren kadın, bedenlen değilse de ruhen ölmeye başlamıştır. Kendisi de bunu hisseder fakat çaresizdir. Akranları arasında yaşamayı idrak edebilen değil ancak hayatta kalan, yaşıyor görünen kadınlar vardır. Şule Gürbüz'ün modernizme çatmaktaki iğneleyici tavrı öykü kahramanlarının bazılarında yanılıyla pekişir. Çakır'ın arkadaşlarından Nebahat Hanım da "Cansın" öyküsündeki ebeveynler gibi İngilizlere hayrandır. Özellikle İngiliz çayını öve öve bitiremez. Ona göre çay denince akla "Darjeeling ya da Orange Pakoe" gelmelidir. İronik bir dille Nebahat Hanım'ın bu aymaz modernizmi yanlışlanır. Bahsettiği çay Avrupa'dan sipariş edilir fakat Darjeeling marka çay tamamen hüsrandır. Bin bir merak ve hayranlıkla demlenen çay bulanık, hastalıklı bir suda kaynayan yabancı parçacıklardan ibarettir. En sonda Çakır'ın mutfakta, diğerlerinden gizlenip sarsılarak ağlaması bir 'bilinç' kazandığı, kısmen 'aydınlandığı' anlamına gelebilir. Öykünün tam da burada sona erip bir açıklama ya da itirafı duyurmaması dramatik etkinin, hüznün, hayal kırıklığının sarsıcılığını arttırır.

Kendi iç savaşını kendi başlatan insan görkemli bir fenomendir. İyi ve mutlu yaşamının yolunu ahlakın, değer yargılarının eleştirel gerçekliğinde arar. Kimi de çıkar hem kendi savaşında saf değiştirir hem de gündelik gerçeklikle alay eder. "Zamanın Farkında" öyküsündeki Aslan Bey böyledir. Kalabalıklara uymak için 'birey' bilincini askıya alır. Ne yazık ki tüm ortam ve insan-

ların kalıbına giremeyeceğinden yordamını kendi bulur. Ne olursa olsun ne zaman olursa olsun yalan söyler. “Bu yaşa geldim, çok şükür doğru söz nedir, bilmedim. Ama doğru neye denir epeyce öğrendim. Kaldırılır gibi değil, kaldırılırsa bir yere konur gibi değil. Yalan kelebek gibi uçarken doğru taş gibi ağır. (s.158)” Doğru ona taş gibi ağır geldiğinden hiçbir zaman kaldırmaya çalışmaz. Söylemeye çalışmaz. Belleği en kof hakikatlerin bile kopyasını çıkarmakta hünerlidir. Birkaç dil bilmekte, Dostoyevski, Nietzsche, Proust okumakta, nereli olması gerekiyorsa orali olduğunu savunmaktadır. Yani öyküde bir taşra-şehir, geleneksel-modern insan sorunsalı işlendiği görülür. Bu sorunsalın varoluşsal bir zemini vardır. Ekonomik ve toplumsal denklemlerle yeniden yapılandırılmış insan yaşarken olduğu gibi inanırken de aylaklık eder, düşünürken samimi değildir, öyle olduğunu söylediği her şey aslında başkadır, bir eliyle işaret ettiği şeyi gösterirken diğer eliyle onu arkasında saklar. İçindeki vicdan terazisi kırık ve veya paslanmış. “En tuhafı da içim; içim kazanıp atılmışçasına bomboştur” der Aslan Bey. “Bu düştüğüm toprak yer mi, benim içim mi, bilemiyordum. O kadar kuru ve boştu ki, bu boşluk o kadar rahatsızlık vericiydi ki bu boşluğa bakmamaya çalışıyor, dehşet içinde kalıyor ve sanki onu doldurmam gerektiğini düşünüyordum. (s. 145)” Acaba insanın içindeki o boşluk neyle dolacaktır?

Korku ve boşluk arasında

“Zaman ve ölüm; bu temalar varolanın varlığının anlamının araştırılmasına tabidirler, bu araştırmanın kendisi de bir araştırmacı merakından kaynaklanmaz, insanın temel araştırmasıdır” der Levinas.⁵ Şule Gürbüz’ün kahramanları da bu araştırmaya dâhildir. Öykülerinde ‘korku çağı’ olarak adlandırılan yirminci yüzyıldan kalma bir buhran vardır. Yirmi birinci yüzyıl ise ‘boşluk çağı’ olarak korkutuculuğunu hâlâ devam ettirmekte ve birçok hayatı gevşek heveslerle oyalıyor görünmektedir. *Yeraltından Notlar*’da insani ve toplumsal değerlerdeki bozulmanın mazisi daha gerilere, on dokuzuncu asra kadar varır. Dostoyevski “on dokuzuncu yüzyılın adamı en başta karatersiz olmalı, böyle olmaya manen mecburdur” der, “karakter sahibi, çalışkan bir insansa oldukça dar kafalıdır.”⁶ Yirmi birinci yüzyılda durum değişmiş midir? İnsan çağa değil kendine ‘yabancı’laşmıştır ve Şule Gürbüz’ün öykülerinde kişinin bu yabancılıkla başa çıkması epey zaman alır.

İroni, *Zamanın Farkında*’daki tüm öykülerde varlığını hissettirir. Zaten bozulmanın ve kirlenmenin geldiği noktada bir gerçeği ‘doğrudan söyleme’nin de bir hükmü yoktur. Tam tersini sezdirmek farkındalığın etkisini arttıracaktır

⁵ Levinas, Emmanuel, *Tanrı, Ölüm ve Zaman*, Dost Yayınları, Ankara, 2011, s.48.

⁶ Dostoyevski, *Yeraltından Notlar*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2017, s.5.

gibi yazarın da işine gelir. Onu kuru bir ahlakçı olmaktan kurtarır. İç çöküntüyü anlatan bu öykülerin kahramanları hep tek bir kişidir. Bu “problematic karakter” de bir trajedinin sembolüdür. Yardımcı figürler onun işaret ettiği yozlaşmış değerın belirginleşmesini sağlar. Olaylar, metnin iletisinde önemsiz bir ayrıntıdır. Kurgunun devinimi, öykülerin çoğunda olayların seyrekliğiyle yavaşlar. Yazarın sözcülüğünü yapan başkişilerin durum ve tavırları metnin çekirdeğidir. Yer ve nesneler ancak bu durum ve tavırları ilgilendirdiği esnada önem kazanır. Gürbüz’ün kullandığı dilse edebiyatın tutucu kalıplarını aşmaktadır. Kişinin psikolojisini tarif ederken estetize bir dil kullanır. Öykünün tür olarak da imkân verdiği bir ayrıcalıktır bu. Kesik sesler öykünün kurmaca duvarlarında bambaşka uzunluklarda yankılanabilir. Olaylardan ziyade bu yankılara, iç seslerin duyuş ve algılayışına ağırlık verilince diyalogların neredeyse hiç kullanılmadığı görülür. Böyle olunca anlatıcıya büyük iş düşer. Anlatıcı, yirmi birinci yüzyılın korku ve boşluk arasındaki ürpermesini, yenik düşmüş bireyler üzerinden anlatırken yorgun düşecek gibidir.

Gürbüz’ün öykülerindeki bellek sancısı Samuel Beckett’in *Godot’yu Beklerken* anlatısını akla getirir.⁷ Vladimir (Didi) ve Estragon (Gogo), ortasında kuru bir ağacın bulunduğu kır yolunda Godot’yu beklerler. Her sahnenin sonunda bir çocuk Godot’nun gelemeyeceğini bildirir ve defalarca uğramasına rağmen çocuk onları hatırlamaz. Efendi (burjuva) Pozzo ve köle (alt sınıf) Lucky de zamanı akıllarında tutamazlar. Vladimir ve Estragon’u tekrar gördüklerinde hiç görmemiş gibi davranırlar. Beckett’in Godot imgesi, varoluşun özünü sergileyen “birey” kavramının sürekli başa dönen bir dönme dolapta sıkışıp kaldığını gösterir. Modern insanın her açıdan zamanı algılamak ve uygulamakla ilgili bir sıkıntısı vardır. Bu sıkıntı Şule Gürbüz’ün öykülerinde bir çöküntü olarak işlenir ve öykü kahramanlarının iç burkucu yanılgıları daima iş işten geçtikten sonra anlaşılır. Korkmak, modern/postmodern topluma uyum sağlamak için insanların imitasyon kimliklere sığınması ve boşlukta kalmak, yani insanın ne uydurduğu kimliği taşıyabilmesi ne de her şeyden önceki asıl benliğine dönememesi, yazarın altını çizdiği iki kriz anıdır. Şule Gürbüz, *Zamanın Farkında* kitabındaki öykülerinde kıvrak dil manevraları yapan anlatıcının sancılı bilinciyle sanki okura sorar, “Zamanın farkında mısınız?”, çünkü bu öyküler “farkında.”

⁷ Beckett, Samuel, *Godot’yu Beklerken*, Can Yayınları, İstanbul, 1990.

MEHMET DORUK KANDEMİR

GEÇENİN GECEİ

*Mekân, peteklerinin binlerce gözünde,
zamanı sıkıştırılmış olarak tutar.¹*

Romanlarıyla tanıdığımız Hasan Ali Toptaş, *Gecenin Gecesi* adlı kitabıyla ses getirecek öyküler yazmakta da kararlı olduğunu bize gösterdi. Edebiyat araştırmacıları tarafından *postmodern* tarzda eser verdiği söylenen Toptaş'ı belli bir akıma sıkıştırıp, orada dondurmak edebî metne bakış anlamında doğru olmayacaktır. Tabii ki eser vermeye başladığı devir itibarıyla postmodern estetiğin bazı özelliklerini içinde barındıran metinleri vardır lakin onu bu anlayıştan ayıran en büyük özelliği mekân tasvirlerinde yakaladığı canlılıktır. Zikrettiğimiz eserinde de bu özelliğini sürdürmüş, postmodernlerin mekân tasvirini ciddiye almayan, edebiyatı bir oyundan ibaret gören anlayışlarından ayrı olarak mekânı ve onun çekmecelerinde saklı duran zamanı tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermiştir.

İlk hikâye olan “Yatak”ta insan ruhunun derinliklerini soruşturan bir anlatıcıyla karşı karşıya geliriz. Hikâyedeki *isimsiz* karakter, bütün verili gerçeklerden uzak, kendisine yepyeni bir dünya yaratmıştır. Bu yarattığı dünyaya geçişi, genelde hikâyenin felsefi ve sosyolojik çatısını oluşturan yer yatağında duyduğu ıslak tahta kokusuyla olur. Bu yatak onun; düşlerinin, özlemlerinin, ideallerinin yuvalandığı yerdir. Yani bu yuva, onun ontolojik olarak da kendini var ettiği bir mekân olmuştur âdeta. Modern dünya insanın tabiata, şehre, metaya tahakküm etmesi üzerine kurulmuştur; postmodern düşüncede ise artık

¹ BACHELARD, Gaston (2017). *Mekânın Poetikası*. İthaki Yayınları, İstanbul.

insanın tanrısı olmaya yeltendiği bütün bu unsurlar insanı belirlemeye, şekillendirmeye başlamıştır. Hülâsa köle, efendisinden rol çalmıştır. Bu hikâyede de materyalizmin başından aşağı meta boca ettiği insanın trajedisi şu şekilde anlatılır:

“Beton, halıdan süzülüp yer yatağına, yer yatağından fışkırıp sırtına yapışıyor bu yüzden ve gece boyunca beni kitledikten çıkmış bir sülük gibi horul horul emiyor. Böyle anlarda yaşıyorsa sadece dişlerim yaşıyor sanki; onlar da odanın alacakaranlığını öğütürcesine, irademin dışında bir yerde takırdayıp duruyorlar.”

Burada maddenin soğuk ellerine esir düşmüş insanın hezeyanını görürüz, bu sahneler bize biraz da Necip Fazıl’ın şiirlerinde madde-mana çatışmasının sonucunda oluşan gerilimli atmosferi hatırlatır. Hikâyenin sonlarına doğru karakter, *sürreal* bir yolculuğa çıkar. Hayallerinin kapısında onu çocuklar beklemektedir. Çocuk imgesi burada karakterin bilinçaltındaki geçmişe özlem düşüncesini temsil eder. Zihninde her şeyini var ederken bulunduğu mekân parçası olan yer yatağını da sırtına alır bu yolculukta. Şehirleri gezer, oradaki insanlara ve yaşam biçimlerine yabancıdır, sürekli sorgulama hâlinindedir. En sonunda bu sorgulama öyle bir raddeye ulaşır ki anlatıcı olarak bu metni neden kurguladığına dair şüphelerle biter hikâyeye; var olduğu yer, yok olduğu yere dönüşür:

“Doğrusu, neden yazdığımı ben de bilmiyorum. Demek yorganı omuzlarıma doğru çekip, bu yatak beni öldürecek dedikten sonra yazının içinde uyuyakalmışım.”

“Nihat” adlı hikâyeye ise ilk bakışta Ahmet Hamdi Tanpınar’ın “Erzurumlu Tahsin” hikâyesini andırır. Aslında bir “an”ı beklemenin hikâyesidir. Kahramanın olduğu yerden Nihat adlı birisi geçecektir ama kimdir bu, ne yaşamıştır, niçin herkes onu konuşmaktadır? Bütün hikâyeye bu sorunun cevabıdır aslında. Nihat, babası tarafından küçük yaşta terk edilmiş, annesiyle hayat denilen hengâmede yapayalnız kalmıştır. Düşünülenin aksine bunun acısını yaşamaz. Babasızlık, Nihat için hayata karşı onu bileyen bir kaynaktır. Ta ki o güne kadar... Bir gün evlerinin bahçesinde otururken kaskatı kesilir, humma geçirmektedir sanki, gider ve evin camına vurur. O günden sonra hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktır, mahallenin camlarına musallat olur, herkes ondan şikâ yetçidir. İmge

olarak neden cam seçilmiş olabilir? İnsan camda önce kendi yüzünü görür sonra içeriye, yani iç dünyasının hasır altı ettiği şeyleri. Hayatın bütün yükünü sırtlanan Nihat, bütün camları kırmaya kalkışır, benliği kabuğundan çıkmış, aklın çeperlerini aşmıştır.

“Fotoğraf”taki emekli öğretmen Himmet Nadir ise Taşçı Veli öldüğü için kendi mezar taşını yaptıran bir karakterdir. Üstelik o mezar taşında ölüm tarihi de yazmaktadır. Hayata ve hayatın getirdiklerine benliğini teslim etmiş kişilerin yüzüne bu durum tokat gibi çarpar. Bu nasıl olurdu, bir insan ölüm gerçeğinin soğukluğunu ensesinde mütemediyen hissederek nasıl yaşardı? Ölümün avucunda yaşayan karakter, yalnız da değildi. Başkaları da ona gelip ölüm tarihlerini vererek mezar taşlarını yaptırıyordu:

“Sadife Teyze öldü mü, dedim birdenbire.

Yok dedi Himmet Nadir Yücesoy öfkeli bir sesle; sözde geçen hafta ölecekti, öyle kararlaştırmıştı. Kasabada bu şekilde, öleceği tarihi hesaplayıp mezar taşını hazırlatan yedi, sekiz kişi var.”

Ölüm bir ürperti değil, yegâne menzildi onlara göre. Tereddüt ettikleri nokta, bu gerçekle ne zaman karşılaşacaklarıydı. Yoksa bu ebedî seyahat için azıkları tam, bakraçları sağlamdı.

Toptaş’ın romanlarıyla konu ve izlek itibarıyla benzerlik gösteren hikâye “Veysel’in Kanatları”dır. Gerilimli ve çıplak bir taşra gerçekliği gözler önüne serilir:

“Köşedeki ampulde ışıldayan bir ağırlığı vardı bu karanlığın. Sessizliğe benzeyen, kendi sınırlarını aşmış kuvvetli bir uğultusu vardı. Bu uğultunun içinde de boylu boyunca kasaba yatıyordu tabii, insanlar, havayı ısıtan geniş soluklarıyla hayvanlar, eğri büğrü duvarlar, minareler, kasabanın başucundaki dağlar ve her an yere dökülüverecekmiş gibi ipil ipil titreşen yıldızlar yatıyordu.”

Bir kumar masasının etrafında oluşturulan kurgu, yer yer natüralist özellikler de gösterir. İnsanın iç dünyasının gayya kuyusuna benzer tarafları bütün canlılığıyla anlatılır. Her şeyini kumarda kaybetmiş Veysel, gayrimeşru bir şekilde de olsa maddeden soyutlanır, özgürleşir. En sonunda da herkesin gözü önünde uçar. İşte bu noktada postmodern estetiğin özellikleri gözümüze çarpar: gerçekle hayal, mevcutla ideal birbirine karışmıştır çünkü gerçek dediğimiz şey algınamaz, algıansa bile anlatılamaz. Veysel’in uçması, bu kumarda bize kazananın da kaybedenin de aynı kişi olduğunu ironik bir vaziyette anlatır.

MEHMET AYCI

ÖLÜME UÇMAK İÇİN BİR İĞNE BİR İPLİK

Dolabımız da yan yana mıydı bilmiyorum, sivil kıyafetimiz pek olmazdı lakin hafta sonları sivil çıkabilirdik dışarı, onu elinde iğne iplik, yeşil yeleğinin söküğünü dikerken hatırlıyorum bir de, bir de dedim çünkü o kadar çok hatırlıyorum ki, L şeklinde iki katlı tarihî bir binayı, bir nevi yarı açık cezaevini andıran bahçesi çam ağaçlı yatılı okulumuzu, okulun ön çıkışındaki otomobil büyüklüğündeki lokomotif maketini, arka bahçedeki büstü, her sabah muntika temizliğini, sabah sporunu, sınıflar arasında devletten daha katı hiyerarşiyi, kader birliği eden Anadolu çocuklarının dayanışmasını, televizyon salonunu, sınıfları, banyoyu, yemekhaneyi, “Tanrımıza hamdolsun” diye her yemekte, yemeğe başlamadan dua ettiğimiz yemekhaneyi, öğle yemeklerinin inanılmaz güzel ve lezzetli oluşunu, malzeme ve aşçılar aynı olmasına rağmen akşam yemeklerinin inanılmaz kötü, yağlı ve tatsız oluşunu, bir bina içerisinde dönüp duran gündelik öğrenci hayatında üç yıl, az değil, üç öğretim yılı hemen her gün defalarca karşıma çıkan yüzünü, hâllerini, bu hâllerin toplamından oluşan insan kişiliğini...

Okulun en hareketli çocuklarından biriydi, yürürken de konuşurken de hızlı, ders çalışırken de sınavlarda da hızlı, yemek yerken de hızlı, resmî okul kıyafeti dışında hep o yeşil yeleği, fıldır fıldır dönen gözleri, o gözleri daha da döndürdüğünü, daha da derinleştirdiğini, hatta biraz büyüttüğünü düşündüren at nalı gibi büyük, kalın gözlük camlarını, neredeyse lise birde haylaz bir çocuğu gözlükle dizginlemişler, gözlük onun ipiymiş, gözlük olmasa şu anki hareketliliğinin birkaç katı daha hareketli olurmuş gibi bir intiba da var zihnimde...

Yeleğinin söküğünü kendi dikerdi dedim de, öyleydi, hepimiz ütümüzü kendimiz yapardık, söküğümüzü kendimiz diker ayakkabımızı kendimiz boyardık, dolabımızı kendimiz düzenlerdik, bunda bir şey yok, onda olan, daha çok ihtiyacı olsa bile kendi kendine yetme inadı ve itiyadıydı sanıyorum, kim-seden bir şey istemez, kendinden bir şey istendiğinde vakti olmasa bile o şeyi bilmenin, bulmanın, eksiği gidermenin derdine düşer, bunu da mizacında olduğu gibi yerinde duramadan hızlı yapardı.

Televizyon salonunda maç izlerken, yahut siyah beyaz bir Türk filmini izlerken, maçı da filmi de sanki on dakika ilerisinden izliyormuş gibi bir sabırsızlıkla, neredeyse ekranın içine girer, ekrandan çıkar, salondan ayrılır, okulu dolaşır, kitapları karıştırır, yerinde duramazdı. Masa tenisini en iyi oynayan arkadaşlarımızdan biriydi, kendi raketi vardı, topun masadaki hareketiyle gözleri de hareketlenir, elleri alışkın, sanki elleriyle değil de gözleriyle oynardı, sevişir gibi, ibadet eder gibi oynar, bütün sayıları alır, çoğu arkadaşımız onun karşısına çıkmak ve kendisini ispatlamak için sıraya girerdi. Masa tenisi onun mizacıyla örtüşen teskin edici bir oyundu.

Satrancı da hızlı oynar, bu oyunda kendisine kimse ayak uyduramadığı için sıkılır, başkası için normal sayılan düşünme sürelerini yüzyıl kadar uzun bulur, düşünürken de hızlı düşünürdü.

Dışarıdan biri aradığında, mektup geldiğinde, ziyaretçi geldiğinde yapılan anonslarda ikimiz birden idareye giderdik, adımız aynıydı çünkü, onun soyadı Avcı olduğu için, anonstan hangimiz olduğu anlaşılmazdı, ikimiz birden dedim de, o her zaman benden önce varmış olur, gözlükleri de gülümseyerek, mektubun var, telefon sana, yahut ziyaretçinin gelmiş diye tek kişilik anonsunu yapardı. Soyadımızdan kaynaklanan özel bir yakınlığımız da vardı ayrıca, ancak avcılığın kendisine, aycılığın da bana yakıştığını söylemeden edemezdik.

Benim ilkokula bir yıl geç gitmem ilkokuldan sonra bir yıl ara vermem nedeniyle sınıf arkadaşlarımdan biraz büyük oluşum, arkadaşlığımızda güven pekiştirici bir rol de oynar, danışılması gereken bir şey varsa danışır, kararlarına pek karıştırmasa da yaşça büyük bir arkadaşından onay alması galiba onu rahatlatırdı.

Okul bitti, kurlar çekildi, benim atamam önce Haydarpaşa'ya, becayişle Ankara'ya yapıldı, o İzmir'e gitti, İzmir limanında çalıştı, liman şefi oldu, her bayram, her kandil, her yılbaşı, bazen sıradan günlerde bile, hep saygılı bir dille hâl hatır sormak için aradı, psikoloji okudu, psikolog oldu ama eski işini yapmaya devam etti, aradan geçen çeyrek yüzyılda birkaç defa İzmir'e gittiğimde konuştum, yaşın getirdiği değişim dışında hep aynıydı, okuduğu psikoloji de ruhuna merhem olmamış, içinde uyurken bile yürüyen o ikinci beni dizginleyememişti.

İkinci beninin giysilerinin söküğünü dikmekten parmakları biraz daha hareketlenmiş, göz bebekleri daha derinleşmişti.

Telefona "Mehmet Avcı vefat etmiştir. Cenazesi şuradan kalkacaktır" şeklinde mesaj gelince, ortak arkadaşlarımızdan İsmet'i aradım. "Kardeş" dedi, "beni aradı, ben ölüyorum, çocuklar sana emanet gibi bir cümle kullandı, kaza geçirdi ambulansla diye düşündüm, on dakika geçmedi, kendisini İzmir Liman İşletme Binasının sekizinci katından atmış, şimdi cenazeye gidiyorum..."

Ölüm yeleğini de kendisi dikmişti; kimseye söküğünü göstermeden.

**KURMACANIN HALLERİ
KALENİN BEDENLERİ**

Yavuz Demir

HECE Yayınları

Bekle!
Kapısında kalenin,
Destursuz girilmez bu kapıdan içeri.
Kale-*bendi* aşmak için binmek lazım,
Sırtına hikâyenin.
Kuşanmak lazım metnin örgüleriyle.
Bu *bendin* ne zamanını aşabilirsin,
Ne bir avuç mekânın olur;
Ne de virgül kadar varlık olursun.
Bekle!
Sabırla bekle!
Kurmacayla mukabele etmek gerekir.
Aynı ritimle ve aynı aşkla.
Bekle!
Az Söz' de hikmet var.
Çok sözde ber- heva...
Az Söz'dür anahtarı hazinenin.
Bekle ve anla.
Kalenin kapısı Az Söz'dür.
Ondan girilir kaleye.

Feth-i Kelam ile adım atılır.
Zannetmeyin fethedersiniz.
Kale sizi fetheder de farkına varmaz-
sınız.

Sihirli bir kelam ve sihirli bir kalenin fethi
Mumdan gemilerle aşk denizinde yüz-
mektir.
Fethedildiğinizi fark etmezsiniz.
Bilmek lazım *kurmaca*-lık dilini.
İpinucu kaçarsa metin gökte bir
yıldızdır.
İnanmak lazım tutmak için.

Bekle!
Huzur-suzlanma, anlattığın hep aynı
olsa da.
Güneş gibi hep aynı *İntibah*'la uyan.

Yeni olmaktan bıkmak!
 Usanma!
 Bir hikâyecinin masasında *ara-söz* de
 olabilirsin;
 Az Söz de.
 Söz olmak için,
 Her şey akar, öz kalır.
 Bekle!

Gün doğar mı, doğmaz mı,
 Bilinmez hikâyenin üstüne.
 Bekle!
 Olacak bu sefer.
 Kalemlerimiz gün ışığını yakalayıp
 Martıların kanatlarını balıkların sesi-
 ne
 Balıkların sesini hikâyenin tergisine
 işleyecek.
 Tahir Zühreye; Topal Martı hikâyeye
 kavuşacak
 Ah bir de kalemim sivri olaydı...

Şaşabilir ve yanılabılırız.
 Yol bu!
 Kaleye girmek için,
 Şaşırmak da, yanılmak da var ey...
 Kelebeğin kanadına kurulmuş bir
 kale,
 Kim girebilir oradan içeriye?
 Bekle!
 Sözün var mı kapılar açmaya,
 Kapılar aralamaya?
 İlk söz neydi hatırlar mısın?
 Oku!
 Dinle!
 Bekle!
Sen-ben deme otur ve anla!

Duvarlara işlenmiş büyümlü harfleri al,
 Bir ayna gibi tut birbirine.
 Yüzünü dön ve bak duvarlara!
 İnarak!
 Fısıldayacaktır sana,
 Kâsenin tutulduğu ellerin de
 Harflerle yükseldiğini,
 Kale-*bend*in kurtardığını tarihten bir
 hikâyenin.

Kurmacanın Halleri

Kalenin Bedenleri

Bak işleniyor duvarlara, OKU(ya) bili-
 yor musun?

DİNLE (ye) biliyor musun?

Bu kalenin kapısından içeri girmek
 için usanmadan

BEKLE (ye) biliyor musun?

FAYSAL APAK

OLAY BERLİN'DE GEÇİYOR

NAİME ERKOVAN

Şule Yayınları

Naime Erkovan, Türk öyküsü içeri-
 sinde konumunu netleştirmiş ve hızlı bir
 şekilde kendisini fark ettirmiş bir isim. İlk
 öykü kitabı *Beşinci Düşme* ile dikkatleri
 üzerine çekmiş ve daha sonraki kitapla-
 rıyla da bu istikrarı korumuştur. Son kita-
 bı, *Olay Berlin'de Geçiyor* ise yapı ve içerik
 açısından oldukça başarılı. Özellikle öykü
 malzemesi olarak kolay sayılabilecek gur-
 bet, gurbetçilik olgusunu kullandığı dil ve
 kurguyla özgün bir konuya dönüştürebil-
 miştir.

Naime Erkovan'ın öykücülüğünü birçok boyutta konuşmak gerekir. Esnek, rahat, yalın, akıcı ve en önemlisi yetkin bir dili var. Arada ve yerinde kullandığı ironi, acıyı hazmedilebilir bir anlama taşıyor. Dilinin netliği, berraklığı büyük bir okuma rahatlığı ve keyfi yaratıyor. Bu nedenle elinize aldığınızda bırakmadan sonuna kadar gidebileceğiniz bir kitap.

Öykülerinin içeriğini, kurgusunu, yapısını konuştuğumuzda ise; kendine has, kimlikli, yerini yurdunu bulmuş bir öykücü görüyoruz. *Olay Berlin'de Geçiyor*, Doğu Almanya halkının Batı Almanya'ya kaçmasını engellemek için yapılan ve soğuk savaşın sembolü olan Berlin Duvarı'nın parçaladığı hayatları konu ediniyor. Gurbet hayatını arabeskleştirmeden, acı güzelleme yapmadan, gerçeğini ıskalama-

dan öyküleriyle çocukluk ve gurbet evreni kuruyor Erkovan. Anlattığı çocukluk hikâyeleri nostaljik, romantik olmaktan çok öte; kuşatıcı, rahatlatıcı ama içinde keskin acıları olan bir dünya. Ve bununla birlikte derinleşmiş, büyümüş, çoğalmış hatıralar da var. Fakat öyle bir edebiyat diline dönüşmüş ki bu hatıralar, her öyküde bambaşka heyecanlar ve meraklar yaşatmakta okura. Kitap, gurbetin ne'liğini, iç anlamalarını okura hissettirebiliyor. *“Demek ki dönmeyi kafasına koyan insan, ölümden de dönebiliyormuş. Demek ki gurbet, ölümden daha güçlü bir alıkoyucuymuş. Hiçbir koşulda ondan kurtulmana izin vermiyormuş.”*

Ayrıca, kitapta gündelik hayata dair birçok detayı görüyoruz. Bu detaylar, yüksek bir ifade gücüyle sıradanlaşmaktan çıkmış; kendimize ve hayata dair farkındalıklar oluşturmuş.

Olay Berlin'de Geçiyor, iki bölümden oluşur. İlk bölüm “Bana Olanlar”, ikinci bölüm ise “Şehre Olanlar” başlıkları altında toplanıyor. İlk bölüm, beş duyu organının çocuk dünyasında metafizik anlama dönüştüğünü çocukça bir masumiyet ve dille anlatıyor. Erkovan, bu beş duyu kaynaklı hisleri anılarla tazelemiş ve başka hikâyelerle pekiştirmiş. Bu bölümün, büyük bir keyifle okunacağı kanaatindeyim. Ayrıca, her öykünün “Uzak bir ülkede...” diye başlayan üst giriş cümlesi ve bu uzaklık gereği mahrum kaldıkları hayatları, ters bir bağ ile anlatan ironi cümleleri oldukça dikkat çekici. Öykünün tüm meramını anlatan bu tek cümlelik beyanlar, aslında gurbetin ne olduğunu da okura başka bir şekilde gösteriyor.

İkinci Bölüm “Şehre Olanlar” kısmı

ise şehri ve içindeki hayatları birbirinden farklı öykülerle anlatıyor. Erkovan, tekrara düşmeden dilini ve kurgularını sürekli yeniliyor. Bu bölümde şehir, bir mekân veya coğrafya olmaktan çıkıyor; bizzat şehrin kendisi yaşayan, duyguları olan bir varlığa dönüşüyor. Bu konuyu en iyi anlatan öykü “Sen Duvarsın” diğerlerine göre önde giden bir öykü. “Sen Duvarsın” çocuk kalbinde, zihninde Berlin Duvarı’nı bilindik olumsuz anlamlarından uzaklaştırıyor ve belki de ilk kez bir duvarı, açtığı yaralara rağmen sevebilme imkânını bize veriyor. *“Bir şehri, haritalarla eklenmesi gereken yeni köprü, kuş cıvıltılarıyla tika basa dolu yaşlı bir orman ya da ilkbaharda gençlik çağlarına dönüp delice akan ama kış geldiğinde her şeyi yavaşladığı ve azaldığı için ihtiyar bir nehir bölebilir. Hepsine tahammül edilir fakat bir duvarın böldüğü şehirlere sadece acımır.”*

Naime Erkovan, her öyküsünde okuru şaşırtmayı çok iyi biliyor ve kitabın en güzel öyküsünü seçmemizi de zorlaştırıyor. “Sarı Kâğıttan El” öyküsü de bunlardan biri. “Mutlu para” metaforu ile maddi ve manevi bağı ustaca kuruyor Erkovan. Seçtiği imgeler, kurgu başarısı, çocuk ruhunu iyi kavrayışı ve bunu dile getiriş biçimi o kadar güzel ki öyküyü tekrar tekrar okumamız kaçınılmaz oluyor.

“Hikâyesi olmayan şey hayattan düşer.” diyen Naime Erkovan, öykünün sırrını çözmüş ve bu konuda öykü işçiliğini her kitabında gösterebilmiş bir yazar. Bu minvalde, *Olay Berlin’de Geçiyor* tanışmaktan memnun olacağınız bir kitap.

Rüveyda DURMAZ KILIÇ

NOKTALI VİRGÜLLE BİTEN BİR KİTAP

Batıkan Köse

İletişim Yayınları

Espri kaçakçılığından tutuklanan komedyen, adres soran kurşun, geliyorum diyen kaza, bir novellaya âşık olduğu için roman olmak isteyen öykü, dilek çeşmesinin önünde birdenbire uçan penguenler, dişlerini yaptıran köpek, gözlerinin rengini değiştiren kedi gibi absürt kahramanların ete kemiğe büründüğü Batıkan Köse’nin 2017 yılının sonunda çıkan ikinci kitabı olan *Noktalı Virgülle Biten Bir Kitap* birbirine göndermelerle dolu masalsi başlıklara sahip 28 kısa öyküden oluşuyor.

Alaycı bir tavırla dünyayı ele almanın yanı sıra odağında dertli kahramanların yer aldığı öykülerde “geçim sıkıntısı

yaşayan, hayata tutunmaya çalışan, istediği mesleği yapamayan, sevdiği kadına ulaşamayan, işinde istediği konuma gelemeyen şehirli insanlar” konu ediliyor.

Dile bir anlatım aracı olmanın yanında farklı işlevler yükleyen Köse’nin öykülerinde, dilin aynı zamanda öykünün esas meselesi hâline geldiğini görüyoruz. Türkçe, fonetik çağrışımlar, yanlış anlaşılmaya uygun sözcükler, uydurma kullanımlar; işi sözcük türetmek, slogan üretmek, mâni yazmak, bahane bulmak yani dili eğip bükme olan kahramanlarla öykünün ana malzemesi hâline getiriliyor. Bu denemelerde çağrışımlar, göndermeler; Necip Tosun’un deyişiyle “başka bağlamındaki temsilinden” koparılıp yazarın amacına uygun hâle getirilerek öykü atmosferinde ki ironi belirginleştirilmeye çalışılıyor.

Bir röportajında* “gerçekleri onur kırıcı bulduğu için kendisini masalsı öyküler anlatan bir düş şövalyesi” olarak gördüğünü söyleyen Köse; öykülerinde alay, taklit, oyun karışımı bir parodi evren kurar. Bu nedenle onun öykülerine Yıldız Ecevit’in tanımlaması ile “oyunbaz” öyküler diyebiliriz. Çünkü Köse, öyküleri arasında göndermelerle sürekli bağlantı kurarken okura, hikâyenin gerçek değil bir oyun olduğunu, okurun kurgusal bir metnin satırlarında gezdiğini sıklıkla hatırlatır. “Ölüm Acentesi”nde evinin olmayan balkondan intihar maksadıyla atlarken öldürülen teknik olarak ölmüş, ruhani olarak yaşayan bir kahramanın dünyaya dönüş çabalarına tanık olurken “Kendini Roman Zanneden Öykü”de bir novellaya âşık olan kısa öykünün yazarına kendisini uzatması için baskı yaptığını görürüz. “Denizde

Vapur, Garda Tren” adlı öyküde ise daha önceki bir öykünün kahramanı ile sokakta karşılaşan, başka bir öyküde intihar girişiminde bulunan memurla konuşan öykü kişileri iç içedir.

Düşsel maceralarını çağrışımlarla sürdüren tuhaf kahramanların, yaşadığımız dünyadan oldukça farklı gerçekliklere sahip evreninde anlatılan bu hikâyeler, aynı zamanda yazarın öykü yazma sürecindeki sıkıntıları okuyucusuyla paylaştığı, üst kurmacaya kapılarını açmış öykü atölyesi gibidir. “Şövale Arayan Şövalye”de öykü “bu öykü beni tatmin etmedi, başka öykü anlatsana,” sözleriyle biterken, “Kendini Roman Zanneden Öykü”nün sonunda yazarın günlüğü “beni deneme yap” diye tutturur. “Sivri Dilli Bir Yazar”da ise Köse’nin kendi yazarlık serüvenini kitaptaki diğer öykülere göndermeler yaparak öykü yazma aşamalarını ve bu sırada yaşanan sıkıntıları aktardığına şahit oluruz.

Dilin, kurgunun öğelerinden biri hâline getirildiği, çağrışımlarla zihnin kapılarının aralandığı, hayatın zorluğu içinde hüznü bulanmaktansa insanları gülümsetecek ayrıntılara yönelmenin doğruluğuna inanmış bir yazarın düşsel bir evrenden bakarak olayları absürt bir şekilde aktardığı hikâyelerden oluşan *Noktalı Virgülle Biten Bir Kitap*, genç bir yazarın deneyimsel öykülerini okumak isteyenler için alternatif oluşturuyor.

ÖZLEM GÜNER

*Batıkan Köse Söyleşi, Onur Özlü, edebiyathaber.net (8 Aralık 2015)